

REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA ENERGETSKA
REGULATORNA AGENCIJA
Ulica grada Vukovara 14
10000 Zagreb

Klasa: 400-05/12-01/06
Urbroj: 371-06/12-02
Zagreb, 28. prosinca 2012.

31-12-2012
70301
1

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno: 31-12-2012	
Klasifikacijska oznaka	Org. jed.
	65
Uredbeni broj	Pril. Vrij.
	5/11

HRVATSKI SABOR
Trg sv. Marka 6
10000 Zagreb

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
Trg sv. Marka 2
10000 Zagreb

**Predmet: Izvješće o radu Hrvatske energetske regulatorne agencije za 2011. godinu
Ostvarenje proračuna Hrvatske energetske regulatorne agencije za 2011.
godinu**
- dostavlja se

Člankom 25. stavkom 1. Zakona o regulaciji energetske djelatnosti ("Narodne novine", broj 177/04 i 76/07) bilo je propisano je da je Hrvatska energetska regulatorna agencija (u daljnjem tekstu: HERA) dužna jedanput godišnje podnijeti Hrvatskom saboru izvješće o svom radu, a osobito o zapažanjima koja su značajna za razvoj energetske tržišta i javnih usluga u energetske sektoru, analizi energetske sektora te ostvarenju proračuna HERA-e za prethodnu godinu.

Predsjednik Upravnog vijeća HERA-e dana 28. prosinca 2012. godine donio je Odluku o donošenju Ostvarenja proračuna HERA-e za 2011. godinu, klasa: 400-05/12-01/06, urbroj: 371-06/12-01.

Slijedom navedenog, a sukladno članku 25. stavku 1. Zakona o regulaciji energetske djelatnosti, dostavljamo vam Izvješće o radu Hrvatske energetske regulatorne agencije za 2011. godinu i Ostvarenje proračuna Hrvatske energetske regulatorne agencije za 2011. godinu, zajedno sa Financijskim izvješćem za 2011. godinu, koje sadrži Bilancu, Izvještaj o приходima i rashodima i Bilješke uz financijska izvješća, Izvještaj neovisnog revizora i financijski izvještaj za godinu koja je završila 31. prosinca 2011. godine, te Odluku o donošenju Ostvarenja proračuna Hrvatske energetske regulatorne agencije za 2011. godinu.

S poštovanjem,

1
Predsjednik Upravnog vijeća
Tomislav Jureković, dipl. ing.

Prilozi:

- Izvješće o radu Hrvatske energetske regulatorne agencije za 2011. godinu
- Ostvarenje proračuna Hrvatske energetske regulatorne agencije za 2011. godinu
- Financijska izvješća za 2011. godinu:
 - o Bilanca
 - o Izvještaj o prihodima i rashodima
 - o Bilješke uz financijska izvješća
- Izvještaj neovisnog revizora i financijski izvještaj za godinu koja je završila 31. prosinca 2011. godine
- Odluka o donošenju Ostvarenja proračuna Hrvatske energetske regulatorne agencije za 2011. godinu

Dostaviti:

- Naslovu (s povratnicom)
- Pismohrana (ovdje)

Co:

- članovi Upravnog vijeća
- Direktorica Sektora za zajedničke poslove *SP*
- Direktorica Sektora za pravne poslove i zaštitu kupaca

SK

Republika Hrvatska

Hrvatska energetska regulatorna agencija

GODIŠNJE IZVJEŠĆE

ZA 2011. GODINU

Sadržaj

1. UVOD	1
2. SAŽETAK I ZNAČAJNIJI DOGAĐAJI U 2011. GODINI	3
2.1. Pregled osnovne organizacijske strukture i ovlasti HERA-e	3
2.2. Značajniji događaji na tržištu energije	6
2.2.1. Električna energija.....	6
2.2.2. Prirodni plin.....	8
2.2.3. Nafta i naftni derivati.....	10
2.2.4. Biogoriva.....	11
2.2.5. Toplinska energija	11
2.3. Značajniji događaji iz područja rada HERA-e	13
2.3.1. Električna energija.....	13
2.3.2. Prirodni plin.....	15
2.3.3. Nafta i naftni derivati.....	15
2.3.4. Biogoriva.....	15
2.3.5. Toplinska energija	15
2.3.6. Međunarodna suradnja	16
3. REGULIRANE DJELATNOSTI I RAZVOJ TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE	18
3.1. Regulirane djelatnosti	18
3.1.1. Prijenosni i distribucijski sustav	18
3.1.2. Prekogranični kapaciteti i upravljanje zagušenjima	20
3.1.3. Regulacija prijenosa i distribucije	24
3.1.3.1. Tarife za korištenje prijenosne i distribucijske mreže	24
3.1.3.2. Kvaliteta opskrbe električnom energijom	26
3.1.4. Razdvajanje djelatnosti.....	31
3.2. Razvoj tržišta električne energije	32
3.2.1. Trgovanje električnom energijom.....	32
3.2.2. Uravnoteženje elektroenergetskog sustava.....	41
3.2.3. Opskrba električnom energijom	45
3.2.3.1. Osnovne značajke potrošnje električne energije.....	45
3.2.3.2. Cijene električne energije za krajnje kupce	49
3.2.3.3. Zaštita kupaca	55
3.3. Proizvodnja električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije	56
4. REGULIRANE DJELATNOSTI I RAZVOJ TRŽIŠTA PRIRODNOG PLINA	63
4.1. Regulirane djelatnosti	63
4.1.1. Transportni sustav	63
4.1.2. Sustav skladišta plina	67
4.1.3. Distribucijski sustavi	68
4.1.4. Razdvajanje djelatnosti.....	72
4.2. Razvoj tržišta prirodnog plina	75
4.2.1. Bilanca prirodnog plina	75
4.2.2. Opskrba prirodnim plinom i krajnja potrošnja prirodnog plina.....	77
4.2.3. Kvaliteta opskrbe plinom.....	78
4.2.4. Zaštita kupaca.....	79
4.2.5. Cijene prirodnog plina	80
5. REGULIRANE DJELATNOSTI I RAZVOJ TRŽIŠTA NAFTE I NAFTNIH DERIVATA	87
5.1. Regulirane djelatnosti	87

5.1.1. Transport nafte naftovodom	87
5.2. Razvoj tržišta nafte i naftnih derivata.....	88
5.2.1. Skladištenje nafte i naftnih derivata	88
5.2.2. Proizvodnja naftnih derivata i trgovina naftnim derivatima	89
5.3. Razvoj tržišta biogoriva	92
6. SEKTOR TOPLINSKE ENERGIJE	93
6.1. Općenito o sektoru toplinske energije	93
6.2. Zakonodavni okvir sektora toplinske energije	95
6.3. Cijene toplinske energije.....	96
6.4. Aktivnosti u sektoru toplinske energije.....	100
6.5. Zaštita kupaca.....	100
7. SIGURNOST OPSKRBE.....	101
7.1. Sigurnost opskrbe električnom energijom	101
7.2. Sigurnost opskrbe prirodnim plinom	108
7.3. Sigurnost opskrbe naftom i naftnim derivatima	109
8. OBVEZA JAVNE USLUGE.....	111
8.1. Električna energija	111
8.2. Prirodni plin.....	111
9. POPIS TABLICA I SLIKA.....	113
9.1. Popis tablica	113
9.2. Popis slika.....	114
10. DODATAK – DOZVOLE ZA OBAVLJANJE ENERGETSKE DJELATNOSTI.....	118

1. UVOD

Poštovani,

Prema Zakonu o regulaciji energetske djelatnosti Hrvatska energetska regulatorna agencija je dužna jedanput godišnje podnijeti Hrvatskom saboru izvješće o svom radu, a osobito o:

- zapažanjima koja su značajna za razvoj energetskog tržišta i javnih usluga u energetskom sektoru,
- analizi energetskog sektora,
- o rezultatima praćenja izvršenja obveza energetskih subjekata iz članka 10. stavka 2. Zakona o regulaciji energetske djelatnosti i
- ostvarenju proračuna HERA-e za prethodnu godinu.

Dopustite da vas ukratko izvijestim o najvažnijim događajima na tržištu energije u 2011.

U sektoru električne energije došlo je do značajnijeg otvaranja tržišta električne energije, bez obzira što je HEP Opskrba bila izrazito dominantan opskrbljivač. Od 8 tržišnih opskrbljivača električnom energijom, 4 su bila aktivna, i to 3 izvan HEP grupe. Tome je doprinijelo i donošenje pravila i metodologija kojim je poboljšano uređenje mehanizma dodjele prekograničnih prijenosnih kapaciteta te obračuna energije uravnoteženja.

Od značajnijih postrojenja u 2011. s radom je započela vjetroelektrana Crno Brdo snage 10 MW, a ukupno se u sustav poticaja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije uključilo 15,7 MW novih proizvodnih kapaciteta. Od većih prijenosnih i distribucijskih objekata treba izdvojiti da je ušlo u pogon 7 novih transformatora 110/x kV.

Zbog loših hidroloških uvjeta u 2011., proizvodnja hidroelektrana na teritoriju Republike Hrvatske bila je među najmanjima u razdoblju od 2000. do 2011. Radi toga je uvoz električne energije u 2011. dosegao 44% ukupne potrošnje hrvatskog elektroenergetskog sustava. Unatoč većem uvozu, ali i manjem padu bruto potrošnje od 1,3% električne energije tijekom 2011. zbog negativnih trendova u gospodarstvu, razina sigurnosti opskrbe električnom energijom bila je zadovoljavajuća.

Od aktivnosti u sektoru plina treba istaknuti da je u 2011. Hrvatska energetska regulatorna agencija donijela Pravilnik o naknadi za priključenje na plinski distribucijski ili transportni sustav i za povećanje priključnog kapaciteta. Istim se na jedinstven način uređuje naknada za priključenje na cijelom području Republike Hrvatske što do sada nije bio slučaj. Pravilnikom se također ukida monopol na građenje priključaka koji su imali pojedini operatori sustava. Istovremeno se operatoru sustava omogućava potpuna kontrola građenja priključka čime se osigurava sigurnost i pouzdanost distribucijskog i transportnog sustava, te se potiče gradnja oba sustava uz uvažavanje načela ekonomski isplative gradnje.

Također treba istaknuti i da je Hrvatska energetska regulatorna agencija u 2011. donijela novi Tarifni sustav za transport prirodnog plina, bez visine tarifnih stavki u koji su implementirane osnovne postavke "Trećeg paketa" energetske propisa Europske unije. Istim je uvedena poticajna regulacija i unaprijeđen je način korištenja kapaciteta transportnog sustava.

U trenutku pisanja ovoga Uvoda, stupio je na snagu novi Zakon o regulaciji energetske djelatnosti kojom su Hrvatskoj energetskoj regulatornoj agenciji dane u nadležnost nove ovlasti i zadaci, od čega je najvažnija ovlast za odobrenje odnosno za donošenje cijena energije.

Hrvatska energetska regulatorna agencija pripravna je za preuzimanje novih ovlasti i zadataka te će svojim stručnim radom i djelovanjem nastojati čim više doprinijeti razvoju energetskog sektora u Republici Hrvatskoj na dobrobit svih subjekta i potrošača na tržištu energije.

Predsjednik Upravnog vijeća

Tomislav Jureković, dipl. ing.

2. SAŽETAK I ZNAČAJNIJI DOGAĐAJI U 2011. GODINI

2.1. Pregled osnovne organizacijske strukture i ovlasti HERA-e

Hrvatska energetska regulatorna agencija (u daljnjem tekstu: HERA) je samostalna, neovisna i neprofitna javna ustanova, osnovana 2004. Zakonom o regulaciji energetskih djelatnosti („Narodne novine“, br. 177/04) radi uspostave i provođenja regulacije energetskih djelatnosti u sektoru električne energije, toplinske energije, plina te sektoru nafte i naftnih derivata.

Poslovi HERA-e su od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku, a HERA ih obavlja na temelju javne ovlasti.

Rad HERA-e je javan te HERA sve poslove obavlja uz osiguranje primjene načela razvidnosti, objektivnosti i nepristranosti u radu.

Organizacija HERA-e

Organizacijski okvir za rad i djelovanje HERA-e razrađen je u Statutu HERA-e („Narodne novine“, br. 99/07 i 137/08). Istim se omogućava efikasno obavljanje stručnog rada iz nadležnosti HERA-e. HERA ima Upravno vijeće i stručne službe.

HERA-om upravlja predsjednik Upravnog vijeća.

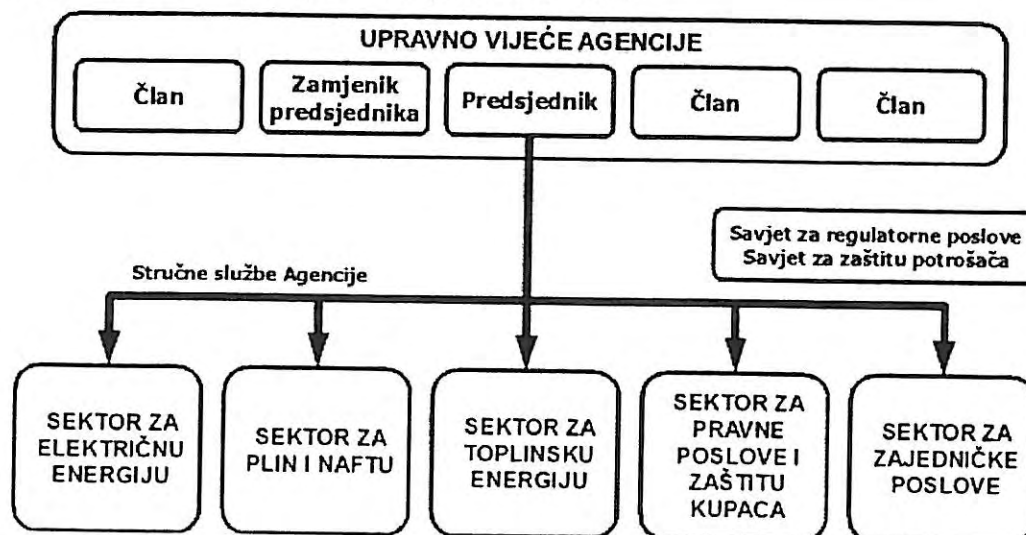
Upravno vijeće i predsjednik Upravnog vijeća obavljaju poslove na temelju javnih ovlasti.

U stručnim službama obavljaju se stručni, administrativni i tehnički poslovi za potrebe HERA-e.

Osnovne organizacijske jedinice stručnih službi su:

- Sektor za električnu energiju,
- Sektor za plin i naftu,
- Sektor za toplinsku energiju,
- Sektor za pravne poslove i zaštitu kupaca te
- Sektor za zajedničke poslove.

Organizacijska shema HERA-e prikazana je na slici 2.1.1.

Slika 2.1.1. Organizacijska shema HERA-e

Sektorom rukovode direktori koje imenuje predsjednik Upravnog vijeća na temelju javnog natječaja na vrijeme od 4 godine, s mogućnošću ponovnog izbora.

Direktori sektora vode stručni rad HERA-e, a za svoj rad odgovaraju predsjedniku Upravnog vijeća. Tijekom 2011. HERA je zaposlila 12 radnika tako da je na dan 31. prosinca 2011. imala ukupno 56 zaposlenih.

Tijekom 2011. održana je 21 sjednica Upravnog vijeća HERA-e na kojima je razmatrano ukupno 264 točaka dnevnog reda.

Sve odluke Upravnog vijeća redovito se objavljuju na internetskoj stranici HERA-e.

Temeljem Odluke Vlade Republike Hrvatske o visini naknada za obavljanje poslova regulacije energetske djelatnosti („Narodne novine“, br. 155/08, 50/09, 103/09 i 21/12) sredstva za financiranje rada HERA-e osiguravaju se iz sljedećih izvora:

- naknada u iznosu 0,05% od ukupnoga godišnjeg prihoda od prodaje roba i/ili usluga koji su u prethodnoj godini ostvarili energetske subjekti s osnove obavljanja energetske djelatnosti temeljem dozvole za obavljanje energetske djelatnosti,
- jednokratnih uplata za rad HERA-e, i to naknada za izdavanje dozvola za obavljanje energetske djelatnosti, naknada za stjecanje statusa povlaštenog proizvođača i naknada za rješavanje žalbi, prigovora i zahtjeva.

Sukladno odredbi članka 7. Zakona o regulaciji energetske djelatnosti, HERA za svoj rad odgovara Hrvatskom saboru.

Nadzor nad zakonitošću rada HERA-e i općih akata obavlja Ministarstvo gospodarstva (u daljnjem tekstu: Ministarstvo).

Nadzor nad financijskim poslovanjem HERA-e obavlja nadležno središnje tijelo državne uprave, odnosno pravna osoba koja ima za to javnu ovlast.

Zakonodavni okvir

Zakonodavni okvir za obavljanje poslova iz nadležnosti HERA-e definiran je sljedećim propisima:

1. Zakon o regulaciji energetske djelatnosti („Narodne novine“, br. 177/04 i 76/07),
2. Zakon o energiji („Narodne novine“, br. 68/01, 177/04, 76/07, 152/08 i 127/10),
3. Zakon o tržištu električne energije („Narodne novine“, br. 177/04, 76/07, 152/08, 14/11 i 59/12),
4. Zakon o tržištu plina („Narodne novine“, br. 40/07, 152/08, 83/09 i 114/11),
5. Zakon o proizvodnji, distribuciji i opskrbi toplinskom energijom („Narodne novine“, br. 42/05 i 20/10),
6. Zakon o tržištu nafte i naftnih derivata („Narodne novine“, br. 57/06 i 18/11),
7. Zakon o biogorivima za prijevoz („Narodne novine“, br. 65/09, 145/10 i 26/11),
8. Zakon o potvrđivanju Ugovora o energetske zajednici („Narodne novine – Međunarodni ugovori“, br. 6/06 i 9/06),
9. Zakon o općem upravnom postupku („Narodne novine“, br. 47/09),
10. Pravilnik o dozvolama za obavljanje energetske djelatnosti („Narodne novine“, br. 118/07 i 107/09),
11. Odluka o visini naknada za obavljanje poslova regulacije energetske djelatnosti („Narodne novine“, br. 155/08, 50/09, 103/09 i 21/12),
12. Uredba o razdoblju za koje se izdaje dozvola za obavljanje energetske djelatnosti („Narodne novine“, br. 50/09 i 105/09) te
13. ostali podzakonski propisi donijeti temeljem Zakona o energiji i drugih zakona kojima se uređuje obavljanje pojedinih energetske djelatnosti.

Djelatnost HERA-e

Djelatnost HERA-e propisana je Zakonom o regulaciji energetske djelatnosti i obuhvaća naročito sljedeće poslove:

- izdavanje dozvola za obavljanje energetske djelatnosti,
- izdavanje rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača,
- donošenje tarifnih sustava, bez visine tarifnih stavki,
- donošenje tarifnog sustava za transport nafte naftovodom,
- donošenje odluke o iznosu tarifa za transport nafte naftovodom,
- donošenje metodologije za pružanje usluga uravnoteženja električne energije u elektroenergetskom sustavu,
- donošenje pravilnika o naknadi za priključenje na mrežu/sustav i za povećanje priključne snage,
- davanje mišljenja ili suglasnosti na pravila i propise u energetske sektoru,
- praćenje prekograničnih kapaciteta i upravljanje zagušenjima,
- obavljanje poslova nadzora (nad primjenom tarifnih sustava i svih propisanih naknada, nad kvalitetom usluge energetske subjekata i dr.),
- zaštita potrošača,
- rješavanje sporova u vezi s obavljanjem reguliranih energetske djelatnosti,
- suradnja s ministarstvima i nadležnim inspekcijama,
- podnošenje zahtjeva za pokretanje prekršajnih postupaka i
- ostali poslovi.

Zaštita kupaca

HERA u okviru svoje nadležnosti aktivno sudjeluje u području zaštite kupaca na više načina, i to:

- kroz provođenje nadzora nad energetske subjektima, nadzora nad kvalitetom usluga energetske subjekata te putem prikupljanja i obrade podataka u vezi s djelatnostima energetske subjekata u području zaštite potrošača, sukladno odredbama Zakona o energiji i zakona kojima se uređuje obavljanje pojedinih energetske djelatnosti, te kroz suradnju s ministarstvima i nadležnim inspekcijama, sukladno posebnim zakonima,
- putem Savjeta za zaštitu potrošača, čiji članovi su i predstavnici udruga za zaštitu potrošača, a koji donosi preporuke i mišljenja o mjerama za zaštitu potrošača u provođenju sustava regulacije energetske djelatnosti, prati problematiku zaštite potrošača, važeće propise i njihove učinke na zaštitu potrošača, očituje se o zakonskim i podzakonskim propisima koji se odnose na zaštitu potrošača te daje inicijativu za promjenu propisa iz područja zaštite potrošača,
- rješavanjem pojedinačnih žalbi i prigovora kupaca, a temeljem javnih ovlasti na temelju Zakona o regulaciji energetske djelatnosti.

Zaštitu svojih prava kupci energije pokreću pred HERA-om putem žalbi, prigovora te predstavki i ostalih podnesaka na rad energetske subjekata iz područja električne energije, toplinske energije, prirodnog plina i nafte.

Odluka HERA-e u rješavanju sporova pokrenutih pred HERA-om je izvršna i protiv nje nezadovoljna strana može pokrenuti upravni spor podnošenjem tužbe stvarno i mjesno nadležnom upravnom sudu.

Tijekom 2011. u HERA-i je zaprimljeno ukupno 334 žalbe, prigovora ili predstavki kupaca energije, od čega je iz nadležnosti HERA-e bilo 113 žalbi, a protiv rješenja HERA-e donesenih u predmetima iz njene nadležnosti pokrenuta su tijekom 2011. ukupno dva upravna spora.

2.2. Značajniji događaji na tržištu energije

2.2.1. Električna energija

Zakonodavni okvir

Uređenje elektroenergetskog sektora Republike Hrvatske temelji se na Zakonu o energiji, Zakonu o tržištu električne energije, Zakonu o regulaciji energetske djelatnosti te podzakonskim propisima koji su donijeti temeljem navedenih zakona.

HERA je na početku 2011. napravila značajna poboljšanja Metodologije za pružanje usluga uravnoteženja električne energije u elektroenergetskom sustavu, a kako bi se unaprijedio način određivanja cijena energije uravnoteženja uslijed značajnijeg razvoja tržišta električne energije krajem 2010. i početkom 2011. Prvi korak je bilo donošenje Dopune Metodologije za pružanje usluga uravnoteženja električne energije u elektroenergetskom sustavu („Narodne novine“, br. 19/11) kojom se obvezalo operatora distribucijskog sustava na određivanje nadomjesnih krivulja (dijagrama) opterećenja za karakteristične skupine kupaca i donošenje pravila za njihovu primjenu.

HEP-Operator distribucijskog sustava (u daljnjem tekstu: HEP-ODS) objavio je 28. veljače 2011. na svojoj internetskoj stranici Pravila primjene nadomjesnih krivulja opterećenja s početkom primjene 1. travnja 2011., zajedno s podacima za izračun krivulje ostvarenja opskrbljivača koji se kontinuirano osvježavaju.

Do 1. travnja 2011. nadomjesne krivulje opterećenja za karakteristične skupine kupaca bile su u probnoj primjeni kako bi se opskrbljivači pripremili za promjene u obračunu energije uravnoteženja. Paralelno, HERA je pripremila Metodologiju za pružanje usluga uravnoteženja električne energije u elektroenergetskom sustavu („Narodne novine“, br. 37/11 i 42/11) s početkom primjene 1. travnja 2011.

Iako je slijedom navedenih izmjena napravljeno značajno unaprjeđenje u načinu određivanja cijene energije uravnoteženja, primjena objavljenih nadomjesnih krivulja pokazala je određene nedostatke u konceptu pripreme ugovornih rasporeda opskrbljivača, odnosno nadomjesnih krivulja i obračuna u odnosu na stvarna ostvarenja. Stoga se pristupilo uvođenju korekcija u sustav određivanja ostvarenja, tj. u način obračuna energije uravnoteženja, što je rezultiralo objavom Izmjena i dopuna Pravila o uravnoteženju elektroenergetskog sustava („Narodne novine“, br. 135/11).

Pravilnik o dodjeli i korištenju prekograničnih prijenosnih kapaciteta dopunjen je i izmijenjen krajem 2011. kako bi se osigurala provedba zajedničkih godišnjih, mjesečnih i dnevnih dražbi između regulacijskih područja HEP-Operatora prijenosnog sustava d.o.o. (u daljnjem tekstu: HEP-OPS) i MAVIR-a (mađarski operator prijenosnog sustava) te između regulacijskih područja HEP-OPS-a i ELES-a (Elektro-Slovenija d.o.o., slovenski operator prijenosnog sustava), a kako bi se zadovoljili zahtjevi iz Uredbe (EZ) br. 714/2009 o uvjetima pristupa mreži za prekogranične razmjene električne energije na navedenim granicama.

Trgovanje električnom energijom

U 2011. HEP-OPS je provodio zajedničke godišnje i mjesečne dražbe ukupnog prekograničnog prijenosnog kapaciteta na hrvatsko-mađarskoj granici. S druge strane, MAVIR je provodio zajedničke dnevne dražbe ukupnog ATC-a na hrvatsko-mađarskoj granici.

Također, u 2011. ELES je provodio zajedničke dražbe na godišnjoj, mjesečnoj i dnevnoj razini za smjer iz Hrvatske u Sloveniju, a HEP-OPS je provodio zajedničke dražbe na godišnjoj, mjesečnoj i dnevnoj razini za smjer iz Slovenije u Hrvatsku.

Izmjenama i dopunama Pravilnika o dodjeli i korištenju prekograničnih prijenosnih kapaciteta, donesenim krajem 2011., uvedena su pravila za 2012. za zajedničke godišnje, mjesečne i dnevne dražbe na granici s Mađarskom i Slovenijom.

Navedenim izmjenama i dopunama, unaprjeđuje se dodjela na hrvatsko-slovenskoj granici, a ELES kao dražbeni ured provodit će unutarodnevnu dodjelu kapaciteta za oba smjera na hrvatsko-slovenskoj granici u 2012. Za sada, na hrvatsko-mađarskoj granici u pravilima nisu predviđene unutarodnevne dodjele.

Na granicama s Bosnom i Hercegovinom HEP-OPS je u 2011. provodio godišnje, mjesečne i dnevne dražbe te unutarodnevne dodjele hrvatskog dijela prekograničnog prijenosnog kapaciteta, dok se na granici sa Srbijom i dalje održavaju godišnje i mjesečne dražbe. Održavanje dnevnih dražbi na granici sa Srbijom bilo je podložno tehničkim problemima.

Prosječni godišnji NTC (neto prijenosni kapacitet) za uvoz u 2011. iznosio je 3089 MW, dok je za izvoz iznosio 2501 MW.

Ukupna potrošnja električne energije hrvatskog elektroenergetskog sustava iznosila je približno 17,7 TWh i bila je za 1,3% manja nego u 2010. Domaća proizvodnja zadovoljila je 56,5% potreba za energijom, dok je 16,7% energije dobiveno iz NE Krško (Hrvatska elektroprivreda d.d. je 50% vlasnik NE Krško te raspolaže s 338 MW snage te elektrane). Proizvodnja električne energije u 2011. iz elektrana na teritoriju Republike Hrvatske sastojala se od proizvodnje iz hidroelektrana (46%), termoelektrana i industrijskih elektrana (52%) te vjetroelektrana (2%). U sustavu poticaja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora i kogeneracije proizvedeno je ukupno 225.554 MWh.

Tijekom 2011. HERA je izdala 2 dozvole za energetske djelatnosti trgovine električnom energijom i produžila 4 dozvole za energetske djelatnosti trgovanja, posredovanja i zastupanja na tržištu energije. HERA je također, tijekom 2011., izdala četiri nove dozvole za energetske djelatnosti proizvodnje električne energije za postrojenja koja su 2011. ušla u sustav poticaja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije.

Opskrba električnom energijom

Prema Zakonu o tržištu električne energije od 1. srpnja 2008. svi kupci električne energije stekli su pravo izabrati svog opskrbljivača električnom energijom, odnosno stekli su status povlaštenog kupca. Samo kupci iz kategorije kućanstva imaju i mogućnost biti opskrbljivani po reguliranim cijenama u sklopu obveze javne usluge, ako ne žele slobodno izabrati svog opskrbljivača na tržištu. Također je propisano da je HEP-ODS, kao energetske subjekt koji obavlja poslove operatora distribucijskog sustava, dužan obavljati i poslove opskrbljivača tarifnih kupaca u smislu obveze pružanja javne usluge.

2011. je važna godina u razvoju tržišta električne energije jer su novi opskrbljivači značajnije povećali broj svojih kupaca, odnosno prodaju električne energije. Kao ključna poluga za razvoj tržišta električne energije koristila se zakonska obveza provođenja javne nabave za sklapanje ugovora o opskrbi električnom energijom na koje su se redovito javljali novi opskrbljivači. Na ovaj način su novi opskrbljivači preuzeli dobar dio obveznika javne nabave kao svoje kupce.

Razvoj maloprodaje električne energije (opskrbne djelatnosti) krajem 2010. i početkom 2011., osim posljedica na Metodologiju za pružanje usluga uravnoteženja električne energije u elektroenergetskom sustavu i obračun energije uravnoteženja, imao je posljedice i na opskrbljivače, koji s povećanjem svojih udjela na tržištu imaju i veće troškove radi uravnoteženja. Tako su povećani troškovi opskrbljivača zajedno s drugim čimbenicima tržišta uvjetovali financijske poteškoće pojedinih opskrbljivača krajem 2011.

HERA je tijekom 2011. izdala 3 dozvole za energetske djelatnosti opskrbe električnom energijom i produžila 2 dozvole za istu djelatnost. Na kraju 2011. u Republici Hrvatskoj bilo je 9 energetskih subjekata s dozvolom za opskrbu električnom energijom.

Infrastruktura prijenosne i distribucijske mreže

Značajnija postrojenja stavljena u pogon u prijenosnoj mreži su transformatorske stanice TS 110/20(10) kV Zagvozd i TS 20/110 kV Bruška.

U distribucijskoj mreži je u 2011. broj transformatora 110/x kV povećan za 5, a 20/0,4 kV za 708. Istovremeno je broj transformatora 35(30)/x kV smanjen za 2, a 10/0,4 kV za 572. Duljina 110 kV vodova se nije mijenjala. Duljina vodova 35(30) kV se povećala za 10,5 km, 20 kV vodova za 1.011,7 km, a 0,4 kV za 413,9 km. Duljina 10 kV vodova se smanjila za 424,7 km. Smanjenje broja transformatora 35(30)/x kV i 10/0,4 kV te duljina 10 kV vodova je posljedica prijelaza na jedinstveni 20 kV srednji napon.

Regulacija i razdvajanje djelatnosti

U sklopu praćenja razdvajanja djelatnosti HEP-OPS je dostavio HERA-i Izvješće o provedbi Programa za osiguranje i primjenu načela razvidnosti, objektivnosti i nepristranosti rada HEP-OPS-a za 2011. Ovo Izvješće je objavljeno na internetskoj stranici HEP-OPS-a (<http://ops.hep.hr/ops/dokument>).

HEP-ODS je također HERA-i dostavio Izvješće za 2011. o provedbi Programa za osiguranje i primjenu načela razvidnosti, objektivnosti i nepristranosti rada HEP-ODS-a. Godišnje izvješće je objavljeno na internetskoj stranici HEP-ODS-a (<http://www.hep.hr/ods/propisi/>).

Sigurnost opskrbe

Maksimalno opterećenje elektroenergetskog sustava u 2011. zabilježeno je 25. siječnja 2011. te je iznosilo 2.970 MW. S druge strane, minimalno opterećenje je zabilježeno 25. travnja 2011. i iznosilo je 1.185 MW. Omjer između instalirane snage elektrana na teritoriju Republike Hrvatske i maksimalnog opterećenja hrvatskog elektroenergetskog sustava za 2011. bio je 1,42. Instalirana snaga elektrana na teritoriju Republike Hrvatske je 4.215 MW. Republika Hrvatska također je suvlasnik nuklearne elektrane Krško u Republici Sloveniji i raspolaže s 50% snage te elektrane, odnosno 365 MW.

Od značajnijih postrojenja u 2011. s radom je započela vjetroelektrana Crmo Brdo snage 10 MW.

U 2011. u sustav poticaja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije uključilo se, u redovan pogon, 15,7 MW novih proizvodnih kapaciteta.

Zbog loših hidroloških uvjeta u 2011., proizvodnja hidroelektrana na teritoriju Republike Hrvatske bila je među najmanjima u razdoblju od 2000. do 2011. Zbog toga je uvoz električne energije u 2011. dosegnuo 44% ukupne potrošnje hrvatskog elektroenergetskog sustava.

Unatoč većem uvozu, ali i manjem padu bruto potrošnje električne energije tijekom 2011. zbog negativnih trendova u gospodarstvu, razina sigurnosti opskrbe električnom energijom bila je zadovoljavajuća.

2.2.2. Prirodni plin

Zakonodavni okvir

Uređenje plinskog sektora Republike Hrvatske temelji se na Zakonu o energiji, Zakonu o tržištu plina, Zakonu o regulaciji energetske djelatnosti te podzakonskim propisima koji su donijeti temeljem navedenih Zakona.

U 2011. donijeti su sljedeći zakonski i podzakonski propisi:

- Zakon o izmjenama Zakona o tržištu plina („Narodne novine“, broj 114/11),
- Pravilnik o naknadi za priključenje na plinski distribucijski ili transportni sustav i za povećanje priključnog kapaciteta („Narodne novine“, broj 137/11),

- Tarifni sustav za transport prirodnog plina, bez visine tarifnih stavki („Narodne novine“, broj 134/11 i 2/12),
- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o organizaciji tržišta prirodnog plina („Narodne novine“, broj 128/11).

Osim toga, u 2011. donijeta je i Odluka o najvišoj razini cijene plina za povlaštene kupce („Narodne novine“, broj 92/11, 154/11, 38/12 i 49/12) koja se primjenjivala do 30. lipnja 2012. Nadalje, u srpnju 2012. donijeta je nova Odluka o najvišoj razini cijene plina za povlaštene kupce („Narodne novine“, broj 75/12) koja se primjenjivala do 30. rujna 2012.

U ožujku 2012. Vlada Republike Hrvatske po prvi put je donijela Odluku o naknadi za organiziranje tržišta plina („Narodne novine“, broj 38/12) kojom se određuje visina i način prikupljanja naknade za obavljanje poslova organiziranja tržišta plina, koje kao javnu uslugu obavlja Hrvatski operator tržišta energije d.o.o.

Krajem siječnja 2012. HERA je donijela i izmjene sljedećih tarifnih sustava:

- Izmjene Tarifnog sustava za distribuciju prirodnog plina, bez visine tarifnih stavki („Narodne novine“, broj 13/12),
- Izmjene Tarifnog sustava za opskrbu prirodnim plinom, s iznimkom povlaštenih kupaca, bez visine tarifnih stavki („Narodne novine“, broj 13/12).

Pravilnik o naknadi za priključenje na plinski distribucijski ili transportni sustav i za povećanje priključnog kapaciteta

U studenom 2011. HERA je donijela Pravilnik o naknadi za priključenje na plinski distribucijski ili transportni sustav i za povećanje priključnog kapaciteta kojim se uređuje stvaranje tehničkih uvjeta u distribucijskom ili transportnom sustavu, metodologija utvrđivanja naknade za priključenje na plinski distribucijski ili transportni sustav i za povećanje priključnog kapaciteta, te raspolaganje priključkom. Novi način obračuna i naplate naknade za priključenje po odredbama Pravilnika o naknadi za priključenje na plinski distribucijski ili transportni sustav i za povećanje priključnog kapaciteta primjenjuje se danom stupanja na snagu odluke o visini naknade za priključenje.

Tarifni sustav za transport prirodnog plina, bez visine tarifnih stavki

HERA je 17. studenoga 2011. donijela novi Tarifni sustav za transport prirodnog plina, bez visine tarifnih stavki, a koji je stupio na snagu 1. travnja 2012. Pri tome su izuzetak one odredbe važećeg tarifnog sustava kojima se uređuje obračun i naplata naknade za korištenje transportnog sustava plinovoda. Novi tarifni sustav, između ostalog, uvodi utvrđivanje tarifnih stavki prema ulazno-izlaznom modelu (eng. entry-exit model), što za rezultat ima zasebne tarifne stavke za pojedine grupe ulaza u transportni sustav, odnosno izlaza iz transportnog sustava. Osim toga, uvode se koeficijenti za izračun naknade za korištenje kapaciteta transportnog sustava na mjesečnoj i na dnevnoj razini, te za korištenje prekidivog i povratnog kapaciteta transportnog sustava. Pored svega navedenog uvodi se i novi način utvrđivanja naknade za korištenje kapaciteta transportnog sustava. Novi način obračuna i naplate naknade za korištenje transportnog sustava primjenjuje se danom stupanja na snagu odluke o visini tarifnih stavki za transport prirodnog plina prema odredbama novog Tarifnog sustava za transport prirodnog plina.

Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o organizaciji tržišta prirodnog plina

U rujnu 2011. ministar gospodarstva, rada i poduzetništva donio je Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o organizaciji tržišta prirodnog plina, a s obzirom da je prijelaznim i završnim odredbama Pravilnika o organizaciji tržišta prirodnog plina („Narodne novine“, broj 126/12) propisan privremeni model uravnoteženja transportnog sustava za razdoblje do 30. rujna 2011., bez naplate energije uravnoteženja. Pravilnikom o izmjenama i dopunama navedenog Pravilnika prvenstveno se detaljnije propisuje komercijalno uravnoteženje transportnog sustava za bilančne

skupine, kako za postojeću, tako i za nove manje bilančne skupine koje bi se mogle uskoro aktivirati na tržištu plina Republike Hrvatske, pri čemu se posebno vodi računa da se omogućí nediskriminirajući pristup prema svim voditeljima bilančnih skupina, te omogućí stvarno otvaranje tržišta i konkurentnost. Odredbe o komercijalnom uravnoteženju su doradene i izmijenjene i kao takve su i dalje sastavni dio navedenog Pravilnika, ali više ne kao prijelazne i završne odredbe, kako bi model mogao normalno funkcionirati nakon 30. rujna 2011.

Izmjene Tarifnog sustava za distribuciju prirodnog plina, bez visine tarifnih stavki

Važećim zakonskim okvirom Republike Hrvatske, vezano za primjenu mjernih jedinica u području plina, između ostalog, propisano je da se umjesto mjerne jedinice m^3 od 1. siječnja 2012. primjenjuje mjerna jedinica kWh, odnosno, umjesto mjerne jedinice m^3/h mjerna jedinica kWh/h. Slijedom toga, od 1. siječnja 2012. za utvrđivanje i obračun količine plina, iskorištenog kapaciteta te za izražavanje jediničnih cijena iz područja plina, energetske subjekti trebaju koristiti mjernu jedinicu kWh.

S obzirom na navedeno, Izmjene Tarifnog sustava za distribuciju prirodnog plina, bez visine tarifnih stavki obuhvaćaju izmjene odredbi koje su prvenstveno vezane na tarifnu stavku Ts1 - jedinična cijena distribuirane količine prirodnog plina, koja je do sada bila izražena u kn/m^3 , a istu će ubuduće biti potrebno izražavati u kn/kWh . Osim toga, izmjene navedenog Tarifnog sustava obuhvaćaju izmjene određivanja granica potrošnje plina za razvrstavanje korisnika iz tarifne grupe poduzetništvo u tarifne modele TM2, TM3 i TM4, i to iz važećih m^3 u GWh zaokruživanjem na prvu sljedeću desetinu u GWh, a na koji način je i do sada isto uređeno na temelju članka 95. stavka 3. Općih uvjeta i članka 53. stavka 3. Pravilnika.

Izmjene Tarifnog sustava za opskrbu prirodnim plinom, s iznimkom povlaštenih kupaca, bez visine tarifnih stavki

S obzirom da se od 1. siječnja 2012. primjenjuje mjerna jedinica kWh, Izmjene Tarifnog sustava za opskrbu prirodnim plinom, s iznimkom povlaštenih kupaca, bez visine tarifnih stavki obuhvaćaju izmjene odredbi koje su prvenstveno vezane na tarifnu stavku Ts1 - jedinična cijena isporučene količine prirodnog plina, koja je do sada bila izražena u kn/Sm^3 , a istu će ubuduće biti potrebno izražavati u kn/kWh . Isto tako, brišu se dijelovi teksta i odredbe vezane na ogrjevnu vrijednost plina, kao i odredbe članka 6. stavka 2. navedenog Tarifnog sustava kojom je propisano da opskrbljivač plinom umanjuje ili uvećava tarifnu stavku jedinične cijene isporučene količine prirodnog plina zbog izmjerene donje ogrjevne vrijednosti ispuštenog plina u odnosu na osnovnu ogrjevnu vrijednost prirodnog plina, i to iz razloga što bi samom primjenom jedinice kWh za količinu plina stvarna ogrjevna vrijednost već bila uzeta u obzir.

2.2.3. Nafta i naftni derivati

Zakonodavni okvir

Tržište nafte i naftnih derivata i pripadajuće energetske djelatnosti reguliraju Zakon o energiji, Zakon o regulaciji energetske djelatnosti, Zakon o tržištu nafte i naftnih derivata te podzakonski propisi donijeti na temelju navedenih zakona. Također, na temelju Zakona o zaštiti zraka („Narodne novine“, broj 130/11), odgovarajućim je propisima regulirana kakvoća naftnih derivata koji se smiju stavljati u promet na domaće tržište ili koji se koriste za vlastite potrebe.

Uvjeti za obavljanje trgovine na veliko i trgovine s inozemstvom za naftne derivate dodatno se uređuju Uredbom o uvjetima za obavljanje trgovine na veliko i trgovine s inozemstvom za određenu robu („Narodne novine“, broj 58/09, 27/10 i 37/11).

Zbog usklađenja Zakona o tržištu nafte i naftnih derivata s Direktivom o čuvanju obveznih zaliha nafte i/ili naftnih derivata (2009/119/EC) u siječnju 2011. donijet je Zakon o izmjenama i

dopunama Zakona o tržištu nafte i naftnih derivata („Narodne novine“, broj 18/11). Nadalje, u ožujku 2012. donijeta je Odluka o količini i strukturi obveznih zaliha nafte i naftnih derivata za 2012. („Narodne novine“, broj 34/12) kojom se propisuje količina i struktura obveznih zaliha nafte i naftnih derivata za 2012.

2.2.4. Biogoriva

Zakonodavni okvir

Tržište biogoriva i pripadajuće energetske djelatnosti reguliraju Zakon o energiji, Zakon o regulaciji energetske djelatnosti, Zakon o biogorivima za prijevoz te podzakonski propisi donijeti na temelju navedenih zakona.

Zakonom o biogorivima za prijevoz uređuje se proizvodnja, trgovina i skladištenje biogoriva, korištenje biogoriva u prijevozu, te donošenje programa, planova i mjera za poticanje proizvodnje i korištenja biogoriva u prijevozu.

U veljači 2011. donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o biogorivima za prijevoz („Narodne novine“, broj 26/11). U cilju uspostavljanja cjelovitog zakonodavnog okvira Zakonom o biogorivima za prijevoz predviđa se donošenje niza podzakonskih propisa. Tako je u veljači 2011. donijeta Uredba o poticanju proizvodnje biogoriva za prijevoz („Narodne novine“, broj 22/11) u kojoj se propisuje način poticanja proizvodnje biogoriva za prijevoz, vrste biogoriva za prijevoz koje se potiču, način određivanja visine novčanog poticaja i naknade za poticanje proizvodnje biogoriva za prijevoz, obračun, plaćanje i korištenje naknade te ovlasti, obveze i odgovornosti Hrvatskog operatora tržišta energije d.o.o. u raspolaganju sredstvima naknade. Nadalje, u ožujku 2011. donesen je Pravilnik o utvrđivanju prosječnih energijskih vrijednosti goriva („Narodne novine“, broj 36/11) kojim se propisuju prosječne energetske vrijednosti goriva za potrebe prijevoza. Osim toga, u ožujku 2011. donesena je Odluka o jediničnom iznosu novčanog poticaja za proizvodnju biogoriva u 2011. godini („Narodne novine“, broj 37/11) i Odluka o visini naknade za poticanje proizvodnje biogoriva u 2011. godini („Narodne novine“, broj 37/11). Konačno, u listopadu 2011. donesena je i Odluka o visini naknade za poticanje proizvodnje biogoriva u 2012. godini („Narodne novine“, broj 132/11).

2.2.5. Toplinska energija

Zakonodavni okvir

Uređenje sektora toplinske energije Republike Hrvatske temelji se na Zakonu o energiji, Zakonu o proizvodnji, distribuciji i opskrbi toplinskom energijom, Zakonu o regulaciji energetske djelatnosti te podzakonskim propisima koji su donijeti temeljem navedenih zakona.

U prosincu 2008. Vlada Republike Hrvatske donijela je Odluku o visini tarifnih stavki u Tarifnom sustavu za usluge energetske djelatnosti proizvodnje, distribucije i opskrbe toplinskom energijom („Narodne novine“, br. 154/08) (u daljnjem tekstu: Odluka o visini tarifnih stavki iz prosinca 2008.) koje su se primjenjivale od 1. siječnja 2009.

U listopadu 2010. Hrvatski sabor donio je Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o energiji („Narodne novine“, br. 127/10) temeljem kojeg:

- Predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave određuje visinu pojedinih tarifnih stavki u tarifnim sustavima za proizvodnju toplinske energije, s iznimkom za povlaštene kupce, distribucije toplinske energije i opskrbe toplinskom energijom, s iznimkom povlaštenih kupaca.
- Prijedlog za promjenu visine tarifnih stavki u tarifnim sustavima za usluge energetske djelatnosti proizvodnje toplinske energije, s iznimkom za povlaštene kupce, distribucije

toplinske energije i opskrbe toplinskom energijom, s iznimkom povlaštenih kupaca, može podnijeti energetski subjekt za obavljanje čijih djelatnosti se primjenjuje tarifni sustav.

- Predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave je dužno na prijedlog za promjenu visine tarifnih stavki koje je podnio energetski subjekt za obavljanje čijih djelatnosti se primjenjuje tarifni sustav pribaviti mišljenje HERA-e. Predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave je dužno u roku od 30 dana donijeti odluku.
- HERA je dužna svoje mišljenje dostaviti Ministarstvu.
- Predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave dužno je svoju odluku o visini pojedinih tarifnih stavki u tarifnim sustavima dostaviti energetskom subjektu i HERA-i.
- Primjenu tarifnih sustava i naknada nadzire HERA.

U siječnju 2010. Hrvatski sabor donio je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o proizvodnji, distribuciji i opskrbi toplinskom energijom („Narodne novine“, br. 20/10) kojim su detaljno uređena pitanja u svezi s koncesijom za distribuciju toplinske energije i koncesijom za izgradnju energetskih objekata za distribuciju toplinske energije.

Tarifni sustav za usluge energetskih djelatnosti proizvodnje, distribucije i opskrbe toplinskom energijom, bez visine tarifnih stavki

Na sjednici održanoj 13. srpnja 2011. Upravno vijeće HERA-e donijelo je izmjenu i dopunu Tarifnog sustava za usluge energetskih djelatnosti proizvodnje, distribucije i opskrbe toplinskom energijom, bez visine tarifnih stavki („Narodne novine“, br. 86/11) kojom se kod izračuna iznosa za pokrivanje troškova nabave toplinske energije za regulacijsku godinu t uzima količina potrošenog goriva za proizvodnju toplinske energije i /ili količina nabavljene toplinske energije utvrđena kao prosjek utrošene količine goriva i /ili nabavljene toplinske energije u prethodnom petogodišnjem razdoblju, uzimajući u obzir baznu godinu i četiri godine koje prethode baznoj godini, umjesto dvije prethodne godine kako je bilo ranije. U slučaju da je tijekom petogodišnjeg razdoblja koje prethodi regulacijskoj godini t evidentirana promjena vrste korištenog energetskog goriva (uslijed modernizacije ili izgradnje novih postrojenja za proizvodnju toplinske energije), proizvedena toplinska energija za svaku vrstu goriva računa se na osnovi utrošene količine energetskog goriva i njegove donje ogrjevne vrijednosti (Hd).

Pored toga su izmijenjene odredbe o koeficijentu učinkovitosti i podacima koje je potrebno dostaviti na zahtjev predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave ili HERA-e.

Na spomenutoj je sjednici donesen i Tarifni sustav za usluge energetskih djelatnosti proizvodnje i opskrbe toplinskom energijom, bez visine tarifnih stavki („Narodne novine“, br. 86/11). Predmetni Tarifni sustav implementira metodologiju regulacije maksimalnog ukupnog prihoda kao i u slučaju Tarifnog sustava za usluge energetskih djelatnosti proizvodnje, distribucije i opskrbe toplinskom energijom, bez visine tarifnih stavki, ali bez obuhvata energetske djelatnosti distribucije toplinske energije (dakle primjenjiva je za energetske djelatnosti proizvodnje i opskrbe toplinskom energijom).

Odluka o visini tarifnih stavki iz prosinca 2008.

Odlukom o visini tarifnih stavki iz prosinca 2008. u gradovima Zagrebu, Osijeku, Sisku, Velikoj Gorici, Zaprešiću, Samoboru, Karlovcu, Slavanskom Brodu, Splitu, Varaždinu, Rijeci, Virovitici, Vinkovcima, Vukovaru i Požezi određena je visina tarifnih stavki u Tarifnom sustavu za usluge energetskih djelatnosti proizvodnje, distribucije i opskrbe toplinskom energijom. Odluka o visini tarifnih stavki iz prosinca 2008. primjenjivala se tijekom cijele 2009. i 2010. u svim prethodno navedenim gradovima.

Energetski subjekt HEP-Toplinarstvo d.o.o. Zagreb, HVIDRA d.o.o. Split, Energo d.o.o. Rijeka, Tehno stan d.o.o. Vukovar i PLIN VTC d.o.o. Virovitica su cijene iz prethodno navedene Odluke koristili i tijekom 2011., dok su ih ostali energetski subjekti promijenili u 2011. sukladno odlukama predstavničkih tijela jedinica lokalne samouprave.

Pravilnik o načinu raspodjele i obračunu troškova za isporučenu toplinsku energiju

Pravilnikom o načinu raspodjele i obračunu troškova za isporučenu toplinsku energiju propisuje se ugradnja uređaja za lokalnu razdiobu isporučene toplinske energije, uređaja za regulaciju odavanja topline i uređaja za mjerenje potrošnje toplinske energije te propisuju modeli raspodjele i obračuna troškova za isporučenu toplinsku energiju na zajedničkom mjerilu toplinske energije kupcima toplinske energije koji su vlasnici posebnih dijelova objekta koji predstavljaju samostalnu uporabnu cjelinu, a toplinsku energiju registriraju putem uređaja za lokalnu razdiobu isporučene toplinske energije ili mjere putem zasebnog uređaja za mjerenje potrošnje toplinske energije. Iskustva stečena do sada u Republici Hrvatskoj u primjeni uređaja za lokalnu razdiobu isporučene toplinske energije na zajedničkom mjerilu toplinske energije ukazuju na mogućnost značajnih ušteda uslijed smanjene potrošnje toplinske energije, pogotovo kada se svi ili velika većina suvlasnika samostalnih uporabnih cjelina (stanova i poslovnih prostora) opredijeli za ugradnju tih uređaja. Međutim, postoje i slučajevi da se ugradnjom uređaja za lokalnu razdiobu isporučene toplinske energije nije postiglo očekivano smanjenje troškova za toplinsku energiju, pogotovo kada relativno veliki broj suvlasnika nije ugradio uređaje za lokalnu razdiobu isporučene toplinske energije nego se raspodjela i nadalje temelji na učešću površine pojedine stambene ili poslovne jedinice u ukupnoj površini objekta kojemu se toplinska energija isporučuje preko zajedničkog mjerila toplinske energije.

U studenom 2011. je ministar gospodarstva, rada i poduzetništva donio Pravilnik o izmjenama Pravilnika o načinu raspodjele i obračunu troškova za isporučenu toplinsku energiju za slučaj da na zajedničkom mjerilu toplinske energije svi vlasnici posebnih dijelova objekta koji predstavljaju samostalnu uporabnu cjelinu ne ugrade uređaje za lokalnu razdiobu isporučene toplinske energije. Tada se toplinska energija evidentirana na zajedničkom mjerilu toplinske energije raspoređuje na sve samostalne uporabne cjeline korištenjem propisanog korekcijskog faktora ukupno isporučene toplinske energije u obračunskom razdoblju na zajedničkom mjerilu toplinske energije za sve uporabne cjeline koje nemaju ugrađene uređaje za lokalnu razdiobu troškova isporučene toplinske energije (25%). Naime, primjenom ovog korekcijskog faktora uvećava se udio u količini isporučene toplinske energije za sve samostalne uporabne cjeline na zajedničkom mjerilu toplinske energije koje nemaju ugrađene uređaje za lokalnu razdiobu troškova isporučene toplinske energije, a daljnja raspodjela i obračun troškova za isporučenu toplinsku energiju za grijanje prostora na zajedničkom mjerilu toplinske energije za pojedine dijelove objekta, koji predstavljaju samostalnu uporabnu cjelinu sa i bez ugrađenih uređaja za lokalnu razdiobu isporučene energije, obavlja se po modelima iz ovog Pravilnika.

2.3. Značajniji događaji iz područja rada HERA-e

2.3.1. Električna energija

Aktivnost HERA-e na području električne energije tijekom 2011. uglavnom je bila usmjerena na:

- analizu prihoda i troškova energetskih subjekata za proizvodnju, prijenos, distribuciju i opskrbu električnom energijom, sukladno tarifnim sustavima;
- redovito praćenje pravila o vođenju i raspodjeli kapaciteta spojnih vodova te usklađenost režima dodjele kapaciteta s Uredbom (EZ) br. 1228/2003, odnosno Uredbom (EZ) br. 714/2009, i pripadajućim smjernicama. Zajedno s ovim aktivnostima provodi se nadzor prekograničnih kapaciteta na razini Energetske zajednice u okviru aktivnosti radne skupine za električnu energiju Regulatornog odbora Energetske zajednice zemalja jugoistočne Europe (ECRB EWG);
- prikupljanje i obradu podataka vezano uz kvalitetu usluga energetskih subjekata. Posebno treba istaknuti prikupljanje i obradu podataka za potrebe 5. usporednog izvještaja o kvaliteti opskrbe električnom energijom Vijeća europskih energetskih regulatora – CEER (engl. *Council of*

European Energy Regulators) i Regulatornog odbora Energetske zajednice zemalja jugoistočne Europe – ECRB (engl. *Energy Community Regulatory Board*);

- unaprijeđenje metodologije za pružanje usluga uravnoteženja električne energije u elektroenergetskom sustavu kroz razvoj zakonskog okvira, ali i prakse kroz rješavanje prigovora opskrbljivača vezanih uz obračun energije uravnoteženja te uvođenje i primjenu nadomjesnih krivulja opterećenja;
- redovito praćenje i analizu obračuna energije uravnoteženja i primjene nadomjesnih krivulja opterećenja;
- prikupljanje i obradu podataka u vezi s djelatnostima energetske subjektata u svrhu nadzora nad razdvajanjem energetske djelatnosti;
- izdavanje 9 i produženje 6 dozvola za obavljanje energetske djelatnosti vezanih uz električnu energiju;
- izdavanje rješenja vezanih uz status povlaštenog proizvođača električne energije, pri čemu je izdano 104 prethodna rješenja, 19 rješenja, 2 rješenja o produženju prethodnog rješenja, 2 rješenja za promjenu nositelja projekta u Prethodnom rješenju, 1 rješenje za promjenu planirane snage u prethodnom rješenju, 1 rješenje o odbijanju zahtjeva za izdavanje prethodnog rješenja, 1 rješenje o obustavi postupka za izdavanje prethodnog rješenja i 1 rješenje o obustavi postupka za produljenje prethodnog rješenja;
- rješavanje 74 prigovora i žalbi na rad energetske subjektata, od čega posebno treba istaknuti rješavanje 6 žalbi investitora koji grade vjetroelektrane na pristup mreži operatora prijenosnog sustava.

U 2011. HERA je donijela sljedeće podzakonske propise u području električne energije:

- Dopuna Metodologija za pružanje usluga uravnoteženja električne energije u elektroenergetskom sustavu („Narodne novine“, br. 19/11);
- Metodologija za pružanje usluga uravnoteženja električne energije u elektroenergetskom sustavu („Narodne novine“, br. 37/11);
- Mišljenje na Prijedlog nadomjesnih krivulja opterećenja za karakteristične skupine kupaca i Prijedlog pravila primjene nadomjesnih krivulja opterećenja.

U 2011. HERA je dala suglasnost na:

- Izmjene i dopune Pravilnika o dodjeli i korištenju prekograničnih prijenosnih kapaciteta koji se objavljuje na internetskoj stranici HEP-OPS-a;
- Izmjene i dopune Pravila o uravnoteženju elektroenergetskog sustava („Narodne novine“, br. 135/11).

U okviru suradnje s ministarstvima i nadležnim inspekcijama HERA je u 2011. donijela sljedeća mišljenja:

- Mišljenje na Prijedlog Uredbe o izmjeni Uredbe o naknadama za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije („Narodne novine“, br. 144/11);
- Mišljenje na Nacrt prijedloga Programa provedbe Strategije energetske razvoja Republike Hrvatske;
- Stručno mišljenje na Prijedlog Zaključka o prihvaćanju Nacionalnog akcijskog plana za obnovljive izvore energije;
- Stručno mišljenje na Prijedlog Uredbe o zaštiti i sigurnosti infrastrukture za opskrbu Republike Hrvatske energijom;
- Stručno mišljenje na Nacrt Drugog nacionalnog akcijskog plana za energetske učinkovitost za 2011-2013.

2.3.2. Prirodni plin

Aktivnosti HERA-e u sektoru plina tijekom 2011. bile su sljedeće:

- izrada i donošenje Pravilnika o naknadi za priključenje na plinski distribucijski ili transportni sustav i za povećanje priključnog kapaciteta,
- izrada i donošenje Tarifnog sustava za transport prirodnog plina, bez visine tarifnih stavki,
- utvrđivanje prijedloga Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o organizaciji tržišta prirodnog plina,
- izrada i donošenje Izmjena Tarifnog sustava za distribuciju prirodnog plina, bez visine tarifnih stavki,
- izrada i donošenje Izmjena Tarifnog sustava za opskrbu prirodnim plinom, s iznimkom povlaštenih kupaca, bez visine tarifnih stavki,
- davanje mišljenja na prijedloge za promjenu visine tarifnih stavki za djelatnosti:
 - transport prirodnog plina (jedno mišljenje),
 - distribucija plina (jedno mišljenje),
 - opskrba plinom (jedno mišljenje),
- davanje mišljenja na petogodišnji plan:
 - razvoja transportnog sustava (jedno mišljenje),
 - razvoja distribucijskog sustava (jedno mišljenje),
- izdavanje 7 dozvola za obavljanje energetske djelatnosti, od čega je 1 dozvola izdana za distribuciju plina, a 6 dozvola za opskrbu plinom.

2.3.3. Nafta i naftni derivati

Aktivnosti HERA-e u sektoru nafte i naftnih derivata tijekom 2011. bile su sljedeće:

- izdavanje 23 dozvole za obavljanje energetske djelatnosti, od čega je 1 dozvola izdana za trgovinu na veliko ukapljenim naftnim plinom (UNP), 16 dozvola za transport nafte, naftnih derivata i biogoriva cestovnim vozilom, 2 dozvole za skladištenje nafte i naftnih derivata i 4 dozvole za trgovinu na veliko naftnim derivatima,
- produženje 3 dozvole za skladištenje nafte i naftnih derivata.

2.3.4. Biogoriva

Aktivnosti HERA-e u sektoru biogoriva tijekom 2011. glede izdavanja i/ili produženja dozvola nije bilo.

2.3.5. Toplinska energija

Tijekom 2011. HERA je u sektoru toplinske energije, a u vezi s postupanjem energetske subjekta te zaštitom kupaca toplinske energije, po zahtjevima Ministarstva, Državnog inspektorata, tijela uprave i samouprave, energetske subjekata, žalbama, prigovorima i zahtjevima kupaca, te po predstavkama pravnih i fizičkih osoba, dala niz prijedloga, mišljenja, očitovanja, odgovorila na upite institucija, energetske subjekata i kupaca, te donijela odgovarajuća rješenja.

Tijekom 2011. HERA je izdala 1 i produžila 3 dozvole za obavljanje energetske djelatnosti proizvodnje toplinske energije, distribucije toplinske energije i opskrbe toplinskom energijom.

Ostali predmeti HERA-e iz područja toplinske energije tijekom 2011. prema vrstama bili su: žalbe, prigovori i ostali zahtjevi kupaca, zahtjevi predstavničkih tijela jedinice lokalne samouprave za mišljenje o prijedlozima visine tarifnih stavki, te zahtjevi energetske subjekata i nadležnih državnih tijela za mišljenje i očitovanje HERA-e.

Tijekom 2011. HERA je zapimala prijedloge za utvrđivanje, odnosno promjenu visine tarifnih stavki za usluge energetske djelatnosti proizvodnje, distribucije i opskrbe toplinskom energijom, te na prijedloge energetske subjekata donijela 11 mišljenja koja je dostavila predstavničkim tijelima jedinica lokalne samouprave, koja su mišljenje i zatražila, te Ministarstvu gospodarstava, rada i poduzetništva. Uz to, HERA je nakon cjelovite obrade uputila 3 predmeta na daljnje postupanje tijelima jedinica lokalne samouprave, budući da se nisu stekli propisani uvjeti za donošenje mišljenja na zaprimljene prijedloge.

2.3.6. Međunarodna suradnja

HERA ostvaruje aktivnu međunarodnu suradnju kako s regulatorima iz država u regiji tako i s regulatorima zemalja članica Europske unije, a najveći dio suradnje odvija se kroz članstvo u udruženjima regulatornih tijela na europskoj razini, odnosno razini europskih regija te rad u stručnim radnim grupama tih udruženja.

U okviru međunarodne suradnje u 2011. posebno treba naglasiti sudjelovanje HERA-e u radu Regulatornog odbora Energetske zajednice zemalja jugoistočne Europe – ECRB (engl. *Energy Community Regulatory Board*) te radnim grupama ECRB-a tj. EWG-u (engl. *Electricity Working Group*), CWG-u (engl. *Customer Working Group*), CAO IG-u (engl. *Coordinated Auction Office Implementation Group*) i GWG-u (engl. *Gas Working Group*) kao i u radu Atenskog foruma (električna energija), Forum za plin te Socijalnog foruma.

Od značajnijih aktivnosti u okviru ECRB-a i njegovih radnih skupina u 2011., potrebno je istaknuti aktivno učešće predstavnika HERA-e u izradi Petog usporednog izvještaja kvalitete opskrbe električnom energijom kojeg redovito provodi Vijeće europskih energetske regulatora CEER (engl. *Council of European Energy Regulators*). Naime, CEER kroz redovitu publikaciju svojih izvještaja formalizira postojeću praksu kvalitete opskrbe električnom energijom i razvija regulatorni okvir kroz obvezno sudjelovanje svojih članica. Energetska zajednica se uključila na način da je radna skupina unutar ECRB CWG-a provela benchmarking prema CEER-ovoj metodologiji, a rezultati su predstavljeni u zasebnom ECRB-ovom izvještaju te kao dodatak 5. CEER-ovom izvještaju.

Od važnijih projekata u okviru ECRB-a potrebno je istaknuti Pilot projekt nadzora tržišta jugoistočne Europe, čiji je cilj uspostavljanje nadzora dodjele prekograničnih kapaciteta na regionalnoj razini, kao i studiju Otvaranje tržišta električne energije, na temelju koje je izrađen plan aktivnosti koje trebaju dovesti do otvaranja tržišta na razini regije jugoistočne Europe. U sektoru plina, ECRB se, pored praćenja implementacije regulatornog okvira, fokusirao na temeljni preduvjet stvaranja regionalnog tržišta plina - realizaciju povezane plinske infrastrukturne, putem promocije koncepta „Plinskog prstena Energetske zajednice“ (engl. *Energy Community Gas Ring*). U tom smislu je u 2011. predstavljena tematska Studija o regulatornim poticajima za investicije u Energetskoj zajednici (engl. *Energy Community study on regulatory investment incentive*).

Sukladno odredbama „Trećeg paketa“ energetske propisa Europske unije, 2010. je osnovana Agencija za suradnju energetske regulatora ACER (engl. *Agency for the Cooperation of Energy Regulators*) koja, na razini Europske unije, potpomaže i koordinira rad nacionalnih energetske regulatornih agencija. ACER predstavlja sadržajniji i formalniji način udruživanja europske regulatora u odnosu na prethodno Europsko udruženje regulatora za električnu energiju i plin ERGEG (engl. *European Regulatory Group for Electricity and Gas*), u kojem je HERA bila promatrač. Za sada, u radu ACER-a sudjeluju samo nacionalne energetske regulatorne agencije država članica Europske unije, jer status promatrača nije predviđen. Međutim, u kontekstu djelovanja ERGEG-a i ACER-a, HERA-ina predstavnici i dalje sudjeluju, pa je tako bilo i u 2011., u radu Firentinskog foruma (električna energija) i Madridskog foruma (plin), najvažnijih skupova o regulaciji energetske sektora i tržištu energije u Europi.

HERA je i u 2011. sudjelovala u radu MEDREG-a, a njeni predstavnici aktivni su članovi stalnih radnih grupa o institucionalnim pitanjima, električnoj energiji, plinu i okolišu, obnovljivim izvorima energije i energetske učinkovitosti.

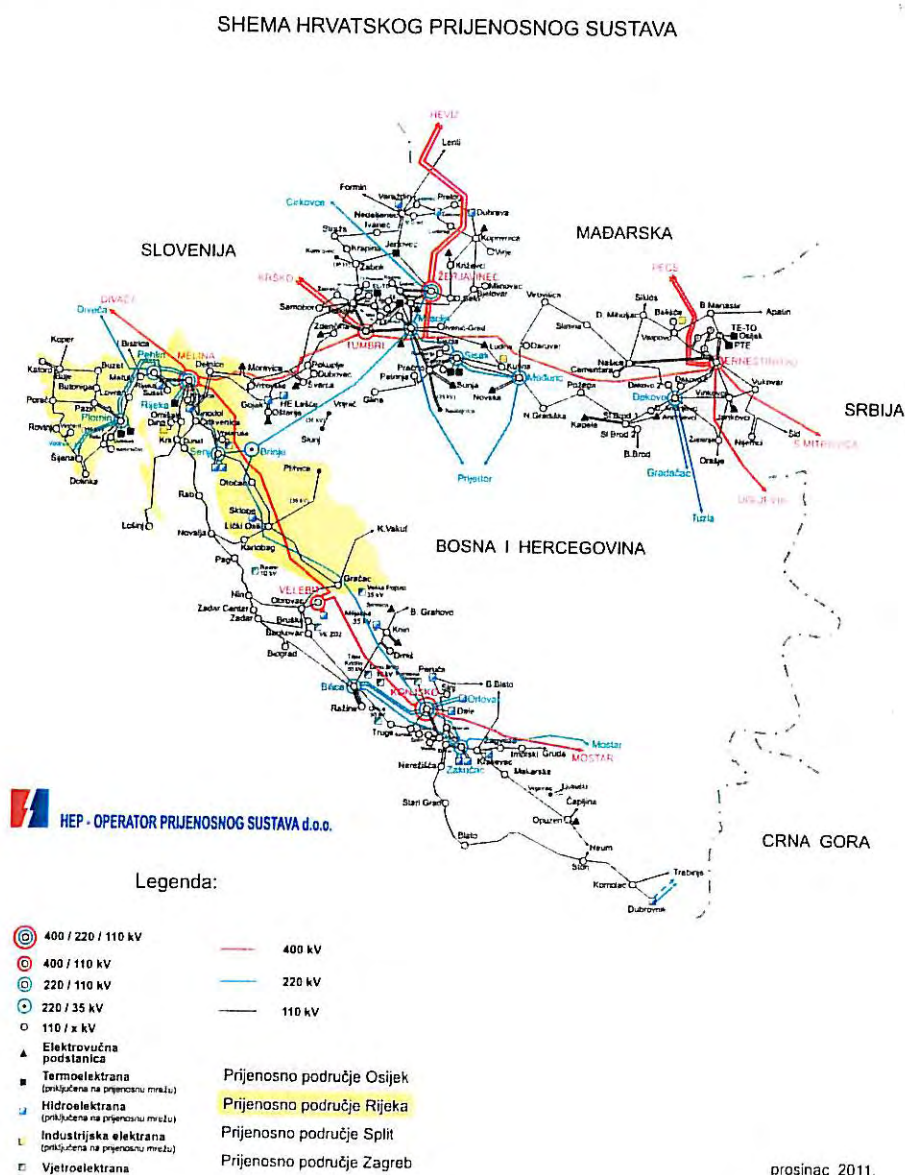
Predstavnici HERA-e su također aktivno djelovali i kao članovi stalnih odbora za izdavanje dozvola, tarife i odbora predsjednika te radnih grupa za pravnu regulativu i plin (engl. *Licensing Committee, Tariff Committee, Chairmen Committee, Legal Regulation Working Group, Gas Working Group*) Udruženja regionalnih energetske regulatora ERRA (engl. *Energy Regulators Regional Association*).

3. REGULIRANE DJELATNOSTI I RAZVOJ TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE

3.1. Regulirane djelatnosti

3.1.1. Prijenosni i distribucijski sustav

Prijenos i distribucija električne energije su regulirane djelatnosti koje se obavljaju kao javne usluge. U Republici Hrvatskoj postoji jedan operator prijenosnog sustava: HEP-OPS. HEP-OPS je nadležan za sigurnost i pouzdanost rada elektroenergetskog sustava te ispravnu koordinaciju rada sustava proizvodnje, prijenosa i distribucije. Prijenosna elektroenergetska mreža i proizvodni objekti za čiji pogon je nadležan HEP-OPS prikazana je na slici 3.1.1.

Izvor: HEP-OPS

Slika 3.1.1. Shema prijenosne mreže i proizvodnih objekata hrvatskog elektroenergetskog sustava

Osnovni podaci o prijenosnoj mreži dani su u tablici 3.1.1.

Tablica 3.1.1. Temeljni podaci o prijenosnoj mreži, stanje na dan 31.12.2011.

Tip podatka/naponska razina	400 kV	220 kV	110 kV	SN	UKUPNO
Duljina vodova [km]	1247	1210	4782	198	7437
Transformatorske stanice [kom.]	5	6	118	0	129
Instalirana snaga [MVA]	4100	2120	4900	0	11120

Izvor: HEP-OPS

HEP-ODS jedini je operator distribucijskog sustava u Republici Hrvatskoj. Na slici 3.1.2. prikazano je teritorijalno ustrojstvo 21 distribucijskog područja HEP-ODS-a.

Izvor: HEP-ODS

Slika 3.1.2. Distribucijska područja HEP-ODS-a

U tablicama 3.1.2., 3.1.3. i 3.1.4 prikazane su osnovne značajke distribucijske mreže HEP-ODS-a.

Tablica 3.1.2. Duljine vodova po naponskim razinama u 2011.

Naponska razina	Duljina [km]
Vodovi 110 kV	88,9
Vodovi 35 i 30 kV	4.758,4
Vodovi 20 kV	6.322,3
Vodovi 10 kV	29.832,1
Mreža 0,4 kV	63.411,0
Kućni priključci	30.947,0
Ukupno	135.359,6

Izvor: HEP-ODS

Tablica 3.1.3. Transformatorske stanice po naponskim razinama u 2011.

Naponska razina	Vlastite	Zajedničke*	Ukupno
Trafostanice 110/30 i 110/35 kV	0	31	31
Trafostanice 110/35(30)/10(20) kV	0	30	30
Trafostanice 110/10(20) kV	7	40	47
Trafostanice 35(30)/10(20) kV	326	26	352
Trafostanice 20/0,4 kV	4.175	375	4.550
Trafostanice 10/0,4 kV	20.631	1.514	22.145
Ukupno	25.139	2.016	27.155

Izvor: HEP-ODS

*Djelomično vlasništvo HEP-OPS-a ili kupaca

Tablica 3.1.4. Transformatori po naponskim razinama u 2011.

Naponska razina	Instalirana snaga [MVA]	Broj
Transformatori 110 kV	2.432,0	79
Transformatori 30 i 35 kV	4.433,9	684
Transformatori 20 kV	1.397,7	4.505
Transformatori 10 kV	6.377,6	21.445
Ukupno	14.641,2	26.713

Izvor: HEP-ODS

3.1.2. Prekogranični kapaciteti i upravljanje zagušenjima

U skladu s člankom 10., stavkom 2., podstavkom 1. Zakona o regulaciji energetske djelatnosti („Narodne novine“, br. 177/04 i 76/07) HERA, u suradnji s regulatornim tijelima susjednih država s kojima postoje veze elektroenergetskih sustava, prati posebice pravila o vođenju i raspodjeli kapaciteta spojnih vodova te ustroj kojim se rješava zagušenje unutar nacionalne prijenosne mreže/sustava.

Nadzor dodjele prekograničnih prijenosnih kapaciteta jedna je od dužnosti regulatora definirana europskim zakonodavstvom, a posebno Uredbom 714/2009 i pripadajućim smjernicama o upravljanju zagušenjima (u daljnjem tekstu: Uredba). U navedenim propisima su definirani i minimalni zahtjevi te daljnji smjer razvoja dodjele prekograničnih prijenosnih kapaciteta. Minimalni zahtjevi su eksplicitne bilateralne koordinirane dražbe prekograničnih prijenosnih kapaciteta na svakoj granici. Nakon toga su moguća dva daljnja smjera u razvoju dodjele kapaciteta.

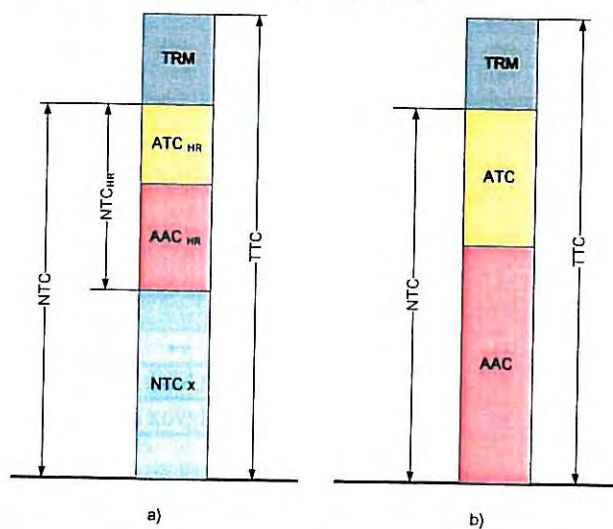
Prvi je smjer regionalnih koordinacija, s krajnjim ciljem eksplicitnih koordiniranih dražbi, dok je drugi smjer prema implicitnim dražbama. Osim toga navode se neke nadležnosti ACER-a te se definiraju uloga i zadaće ENTSO-E-a među kojima se ističe donošenje zajedničkih mrežnih pravila na razini cijele Europe.

Trenutačni razvoj upravljanja zagušenjima u Hrvatskoj odvija se na 3 razine. Prva razina odražava se u stvarnom svakodnevnom upravljanju HEP-OPS-a i operatora prijenosnih sustava susjednih država. Konkretno metode upravljanja zagušenjima u Hrvatskoj trenutačno uključuju proračun raspoloživog kapaciteta na godišnjoj i mjesečnoj razini te njegovu dodjelu na godišnjoj, mjesečnoj, dnevnoj i unutarodnevnoj razini. Kapacitet se na svim razinama, osim na unutarodnevnoj, dodjeljuje na dražbama. U 2011. su minimalni zahtjevi iz Uredbe zadovoljeni na granicama s Mađarskom i Slovenijom.

Tijekom 2011. započelo je održavanje zajedničkih bilateralnih dražbi sa Slovenijom i to na godišnjoj, mjesečnoj i dnevnoj razini. U 2012. započeto je s unutarodnevnom dodjelama za koje je u oba smjera zadužen ELES (Elektro-Slovenija d.o.o.)

Druga razina upravljanja zagušenjima, na kojoj ustraje Europska komisija, odvija se kao inicijativa koju su pokrenule zemlje potpisnice Ugovora o Energetskoj zajednici, po uzoru na slične inicijative u okviru Europske unije (tzv. *Electricity Regional Initiative ERGEG-a*). Još 2007., na 10. atenskom forumu donesen je zaključak koji je bio temelj za osnivanje Implementacijske skupine za osnivanje Ureda koordiniranih dražbi za prekogranične prijenosne kapacitete u jugoistočnoj Europi (u daljnjem tekstu: Ured). Nakon niza izrađenih studija u kojima su proučavane metode koordiniranih dražbi zasnovanih na tokovima snaga, zbog niza poteškoća vezanih za takav pristup, odlučeno je da će na se na regionalnoj razini nastaviti s koordiniranim dražbama zasnovanim na NTC pristupu, gdje NTC označava prekogranični neto kapacitet (engl. *Net Transfer Capacity*).

U 2011. predstavnici 10 operatora prijenosnih sustava, među kojima je i HEP-OPS, su proveli potrebne pripreme za osnivanje Ureda sa sjedištem u Podgorici.

Slika 3.1.3. Načela određivanja prekograničnih prijenosnih kapaciteta

Na slici 3.1.3.a prikazano je načelo dodjele prekograničnog prijenosnog kapaciteta za granice s Republikom Srbijom i Bosnom i Hercegovinom. Hrvatski dio raspoloživog prijenosnog kapaciteta za dražbu (ATC_{HR}) određuje se kao ukupni prijenosni kapacitet (TTC) koji je utvrđen u suglasnosti sa susjednim operatorom prijenosnoga sustava, umanjeno za granicu pouzdanosti prijenosa (TRM), umanjeno za neto prijenosni kapacitet koji pripada susjednom operatoru prijenosnog sustava (NTC_x) i umanjeno za prethodno dodijeljeni kapacitet (AAC_{HR}). Načelo dodjele na bilateralnim dražbama, koje se odvijaju na granici sa Republikom Mađarskom i Republikom Slovenijom, prikazano je na slici 3.1.3.b. Na dražbi se dodjeljuje raspoloživi kapacitet (ATC) koji se određuje kao ukupni prijenosni kapacitet (TTC) umanjeno za granicu pouzdanosti prijenosa (TRM) i umanjeno za prethodno dodijeljeni kapacitet (AAC).

Prekogranični prijenosni kapaciteti za razdoblje od 1.1.2011. do 31.12.2011. dodijeljeni su na periodičnoj godišnjoj dražbi i prikazani su u tablici 3.1.5. Glavnina prihoda ostvarena je na smjerovima iz Bosne i Hercegovine u Hrvatsku i iz Hrvatske u Sloveniju. Ukupan prihod od godišnjih dražbi iznosi 60,85 milijuna kuna. Za slovensku granicu u smjeru iz Hrvatske u Sloveniju za koju ELES održava dražbe HERA-i nisu dostupni podaci o broju sudionika i broju prihvaćenih ponuda.

Tablica 3.1.5. Kapaciteti dodijeljeni na godišnjoj razini po granicama za 2011.

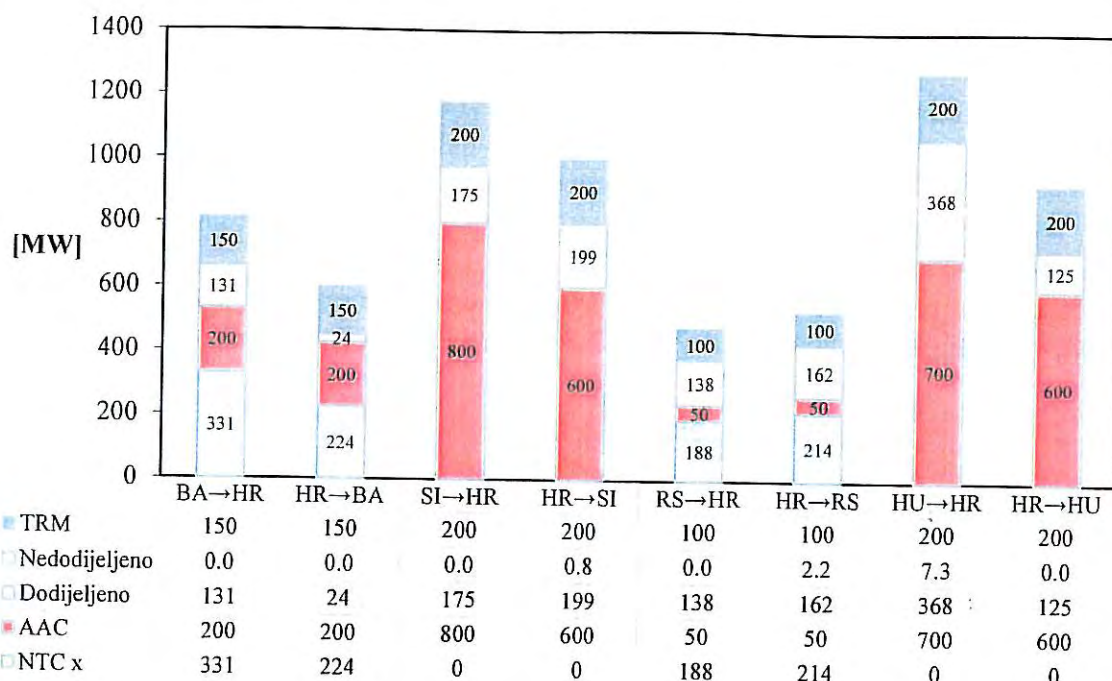
Smjer			NTC [MW]	NTC _{HR} [MW]	TRM [MW]	Sudionika	Prihvaćenih ponuda	Dodijeljeno [MW]	Prihod [kn]
HR	←	BA	400	200	150	10	2	200	22.119.200
HR	→	BA	400	200	150	7	6	200	466.600
HR	←	SI	800	800	200	5	4	800	1.034.800
HR	→	SI	600	600	200	-	-	600	27.742.901
HR	←	RS	100	50	100	9	2	50	4.136.954
HR	→	RS	100	50	100	7	4	50	1.034.800
HR	←	HU	700	700	200	10	7	700	2.941.400
HR	→	HU	600	600	200	10	7	600	1.374.000
									60.850.655

Prosječne zimske i ljetne vrijednosti prekograničnog neto kapaciteta NTC-a za 2010. i 2011. prikazane su u tablici 3.1.6. Zimske vrijednosti odnose se na siječanj, veljaču, ožujak, listopad, studeni i prosinac, dok se ljetne vrijednosti odnose na travanj, svibanj, lipanj, srpanj, kolovoz i rujanj. Međunarodne oznake pojedinih država su HR (Republika Hrvatska), SI (Republika Slovenija), HU (Republika Mađarska), BA (Bosna i Hercegovina) i RS (Republika Srbija).

Tablica 3.1.6. Prosječne zimske i ljetne vrijednosti NTC po granicama za 2010. i 2011. [MW]

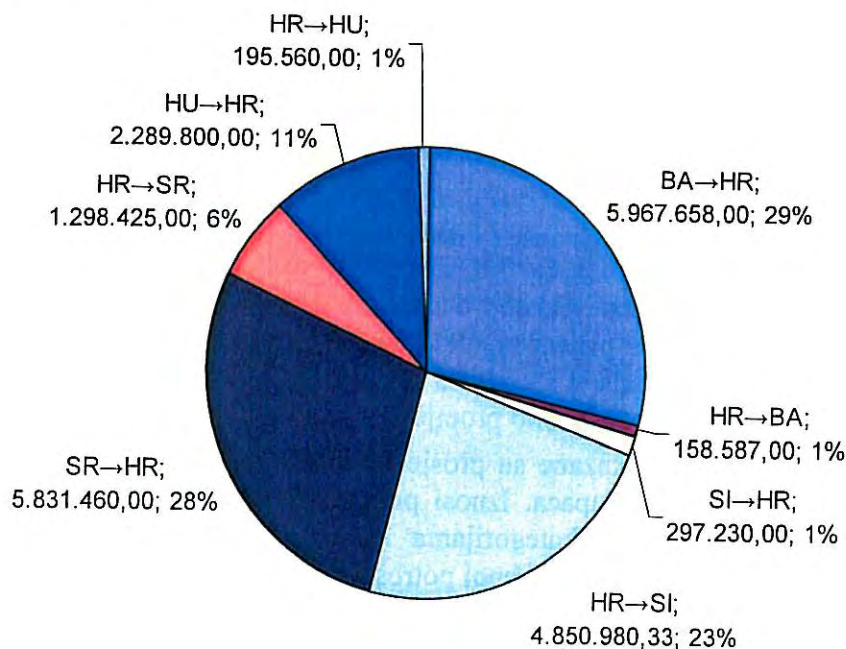
Zimske vrijednosti						Ljetne vrijednosti					
Smjer			2010.	2011.	Promjena	Smjer			2010.	2011.	Promjena
HR	←	BA	682	667	-2%	HR	←	BA	582	658	13%
HR	→	BA	558	445	-20%	HR	→	BA	505	452	-10%
HR	←	SI	817	967	18%	HR	←	SI	800	983	23%
HR	→	SI	800	900	13%	HR	→	SI	783	900	15%
HR	←	RS	358	392	9%	HR	←	RS	367	361	-2%
HR	→	RS	375	433	16%	HR	→	RS	367	422	15%
HR	←	HU	933	1075	15%	HR	←	HU	983	1075	9%
HR	→	HU	583	750	29%	HR	→	HU	583	700	20%
Uvoz			2790	3101	11%	Uvoz			2732	3077	13%
Izvoz			2316	2528	9%	Izvoz			2238	2474	11%

Slika 3.1.4. prikazuje prosječne vrijednosti veličina prekograničnih prijenosnih kapaciteta po granicama u 2011.

Slika 3.1.4. Prosječne vrijednosti prekograničnih prijenosnih kapaciteta po granicama u 2011.

Slika 3.1.5. prikazuje strukturu prihoda HEP-OPS-a od mjesečnih dražbi po smjerovima za prekogranične prijenosne kapacitete u 2011. Ukupan prihod od mjesečnih dražbi tijekom 2011. iznosio je oko 20,9 milijuna kuna.

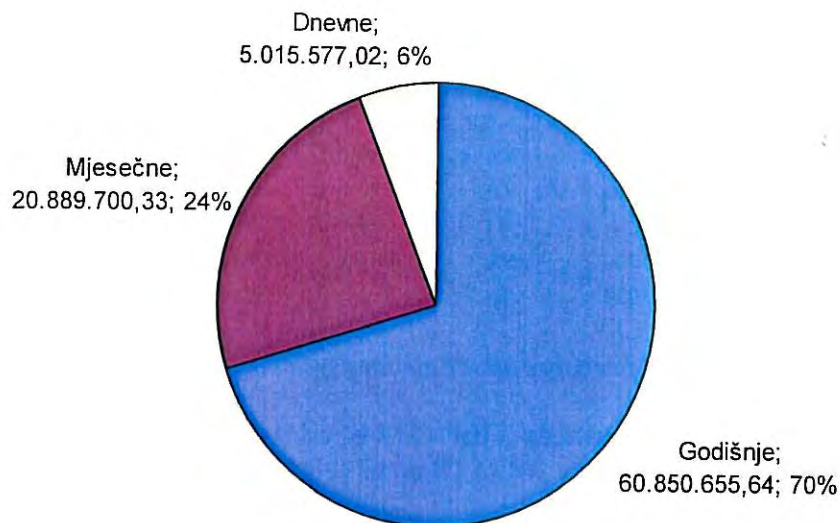
Slika 3.1.5. Struktura prihoda HEP-OPS-a od mjesečnih dražbi po smjerovima za prekogranične prijenosne kapacitete u 2011.

HEP-OPS održava dnevne dražbe svog dijela ATC-a na granici s Bosnom i Hercegovinom, dok na granici s Mađarskom mađarski operator prijenosnog sustava – MAVIR održava dnevne dražbe za oba smjera. Na granici sa Slovenijom HEP-OPS održava dnevne aukcije za smjer prema Hrvatskoj, a ELES za smjer prema Sloveniji. Na granici sa Srbijom dnevne dražbe se ne održavaju zbog neriješenih tehničkih poteškoća. Ukupan prihod od dnevnih dražbi tijekom 2011. iznosio je oko 5 milijuna kuna te se sastojao od prihoda od održanih dnevnih dražbi za svoj dio prijenosnih

kapaciteta na granicama s Bosnom i Hercegovinom i polovice prihoda od zajedničkih dnevnih dražbi na granici s Mađarskom i Slovenijom.

Potrebno je naglasiti dosadašnju dobru suradnju HEP-OPS-a i HERA-e u pogledu nadzora dodjele kapaciteta. HEP-OPS svaki mjesec HERA-i dostavlja podatke o rezultatima mjesečnih dražbi, izvještaje o izračunu mjesečnih NTC vrijednosti te izvještaje o dnevnim aukcijama. HERA je razvila bazu podatka i aplikacije pomoću koje prati proračun NTC vrijednosti, dodjelu i korištenje kapaciteta.

Ukupni iskazani prihod od dražbi tijekom 2011., prema dostavljenim izvještajima HEP-OPS-a i prikazan na slici 3.1.6., iznosio je 86,755,932.99 kn, od čega se 70% odnosilo na godišnje dražbe.

Slika 3.1.6. Struktura prihoda HEP-OPS-a od dražbi tijekom 2011.

3.1.3. Regulacija prijenosa i distribucije

3.1.3.1. Tarife za korištenje prijenosne i distribucijske mreže

U lipnju 2008. HERA je temeljem Zakona o energiji dala mišljenje na prijedlog visine tarifnih stavki za energetske djelatnosti prijenosa električne energije i distribucije električne energije. Odluku o visini tarifnih stavki, koja je stupila na snagu 1. srpnja 2008., donijela je Vlada Republike Hrvatske, a u 2009., 2010. i 2011. nije bilo promjene visina tarifnih stavki.

U tablicama 3.1.7.a i 3.1.7.b prikazane su prosječne cijene za prijenos i distribuciju u razdoblju 2008. – 2011., po kategorijama kupaca. Iznosi prosječnih cijena električne energije određeni su prema realiziranim prihodima po kategorijama kupaca, dobivenim primjenom odgovarajućih tarifnih stavki iz tarifnih sustava, te ostvarenoj potrošnji električne energije.

Tablica 3.1.7.a Ostvarena prosječna cijena za prijenos u razdoblju 2008.–2011.

Kategorija kupaca	Prosječna cijena za prijenos			
	2008. [lp/kWh]	2009. [lp/kWh]	2010. [lp/kWh]	2011. [lp/kWh]
Poduzetništvo – kupci na VN	5,3	6,0	7,1	6,9
Poduzetništvo – kupci na SN	7,0	7,0	6,9	6,9
Poduzetništvo – kupci na NN	7,2	7,5	7,6	7,6
Kućanstva (kupci na NN)	6,3	7,4	7,4	7,4
Prosjek svih kupaca	6,7	7,3	7,3	7,3

Tablica 3.1.7.b Ostvarena prosječna cijena za distribuciju u razdoblju 2008.–2010.

Kategorija kupaca	Prosječna cijena za distribuciju			
	2008. [lp/kWh]	2009. [lp/kWh]	2010. [lp/kWh]	2011. [lp/kWh]
Poduzetništvo – kupci na VN	–	–	–	–
Poduzetništvo – kupci na SN	10,2	13,4	13,2	13,5
Poduzetništvo – kupci na NN	22,3	23,7	23,7	24,0
Kućanstva (kupci na NN)	22,1	20,6	20,6	20,6
Prosjeck svih kupaca	18,9	19,8	19,8	19,8

Metoda koja se koristi za utvrđivanje troškova operatora mreže u Tarifnom sustavu za prijenos električne energije, bez visine tarifnih stavki i Tarifnom sustavu za distribuciju električne energije, bez visine tarifnih stavki, koje je HERA donijela u prosincu 2006., je metoda priznatih troškova. Osnovne značajke metode priznatih troškova su:

- priznavanje opravdanih troškova poslovanja energetskom subjektu,
- priznavanje razumnog roka povrata uloženi sredstava energetskom subjektu,
- pridjeljivanje (alokacija) troškova korisnicima razmjerno iznosu u kojem ih izazivaju i
- trajanje regulatornog razdoblja od godinu dana.

Jedan od bitnih čimbenika i preduvjeta za mogućnost primjene ove metode je plan ulaganja u razvoj mreža u budućem regulatornom razdoblju.

Tablice 3.1.8. i 3.1.9. daju prikaz ostvarenih investicija HEP-OPS-a i HEP-ODS-a u razdoblju 2005.-2011.

Tablica 3.1.8. Prikaz ostvarenih investicija HEP-OPS-a u razdoblju 2005.–2011

Vrsta investicije	Ostvareno [mil. kn]						
	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
Priprema investicija	10,9	8,3	11,4	16,9	14,5	4,1	5,3
Zamjene i rekonstrukcije	58,9	59,4	129,0	151,9	127,7	72,1	92,4
Revitalizacije	0,0	0,0	–	0,5	0,3	0,0	0,1
Sanacije i obnove	12,0	24,0	10,6	3,1	0,0	0,0	0,0
Novi objekti	281,4	224,4	169,3	180,6	280,6	67,3	133,8
Ostala imovina	31,2	46,9	16,7	2,6	0,8	0,0	4,8
Elektroenergetski uvjeti i priključenja						90,3	13,1
Ukupno	394,4	363,0	337,0	355,6	423,9	233,8	249,5

Izvor: HEP-OPS

Tablica 3.1.9. Prikaz ostvarenih investicija HEP-ODS-a u razdoblju 2005.–2011.

Vrsta investicije	Ostvareno [mil. kn]						
	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
Priprema investicija	25,2	13,2	19,6	26,3	20,7	15,7	14,1
Zamjene i rekonstrukcije	251,2	218,0	225,3	121,2	99,4	87,7	212,7
Revitalizacije	13,4	4,6	4,3	2,7	1,0	2,1	9,4
Sanacije i obnove	73,4	72,4	101,8	68,6	11,4	2,1	8,1
Novi objekti	252,3	231,4	267,2	153,5	139,7	66,6	151,9
Ostale investicije	212,8	163,5	157,1	118,2	83,9	51,8	88,7
Elektroenergetski uvjeti i priključenje	427,9	560,7	597,0	608,5	475,1	356,8	372,9
Ukupno	1.258,5	1.263,8	1.372,3	1.099,0	831,3	582,8	857,8

Izvor: HEP-ODS

HEP-OPS je u 2011. investirao 249,5 milijuna kuna, dok je razina investicija u HEP-ODS-u bila 857,8 milijuna kuna, pri tome je na ime elektroenergetskih uvjeta i priključenja investirano 372,9 milijuna kuna.

Pregled značajnijih kapitalnih objekata HEP-OPS-a puštenih u pogon tijekom 2011. prikazan je u tablici 3.1.10.

Tablica 3.1.10. Pregled značajnijih kapitalnih objekata HEP-OPS-a puštenih u pogon tijekom 2011.

Naziv objekta
Nova transformatorska stanica 110/10(20) kV Zagvozd (dvojna nadležnost)
Novo rasklopno postrojenje 110 kV Bruška (priključenje vjetroelektrana)

Izvor: HEP-OPS

3.1.3.2. Kvaliteta opskrbe električnom energijom

Glavni sudionici u regulaciji kvalitete opskrbe električnom energijom su energetske subjekti, prvenstveno HEP-ODS, HEP-OPS, zatim HERA, Ministarstvo te naposljetku kupci električne energije.

Zakon o regulaciji energetske djelatnosti HERA-i propisuje nadzor nad kvalitetom usluge energetske subjekata.

Kvaliteta opskrbe električnom energijom definira se i prati s obzirom na:

- kvalitetu usluga,
- pouzdanost napajanja i
- kvalitetu napona.

Kvaliteta usluga ili komercijalna kvaliteta odnosi se na široki spektar usluga vezanih uz netehničke aspekte kvalitete usluge opskrbe električnom energijom koji se očituju u kvaliteti odnosa između potrošača i pružatelja usluge.

Pouzdanost napajanja ili stalnost opskrbe definira se kao sposobnost mreže da osigura stalnost napajanja električnom energijom u određenom vremenskom razdoblju, a iskazuje se pokazateljima broja i trajanja prekida napajanja.

Kvaliteta napona definira se kao stalnost fizikalnih značajki napona u odnosu na normirane vrijednosti (efektivna vrijednost, frekvencija, valni oblik, simetričnost faznih vrijednosti napona i dr.).

Pouzdanost napajanja i kvaliteta napona predstavljaju tehničke aspekte kvalitete opskrbe električnom energijom.

Tijekom 2011. HEP-OPS je zadovoljio potrebe hrvatskih kupaca za električnom energijom, bez značajnijih poremećaja u opskrbi te unutar propisanih granica normiranih tehničkih vrijednosti napona i frekvencije. Tablica 3.1.11. prikazuje prekide isporuke električne energije i njihovo trajanje te procijenjenu neisporučenu električnu energiju u mreži HEP-OPS-a u 2008., 2009., 2010. i 2011. godini.

Tablica 3.1.11. Prekidi i trajanje prekida isporuke električne energije HEP-OPS-a u 2008., 2009., 2010. i 2011.

Godina	Broj prekida napajanja	Trajanje prekida napajanja [min]	Procijenjena neisporučena električna energija [MWh]
2008.	131	4.844	666,3
2009.	144	7.676	1840,44
2010.	109	4.916	867,38
2011.	115	3.587	255,78

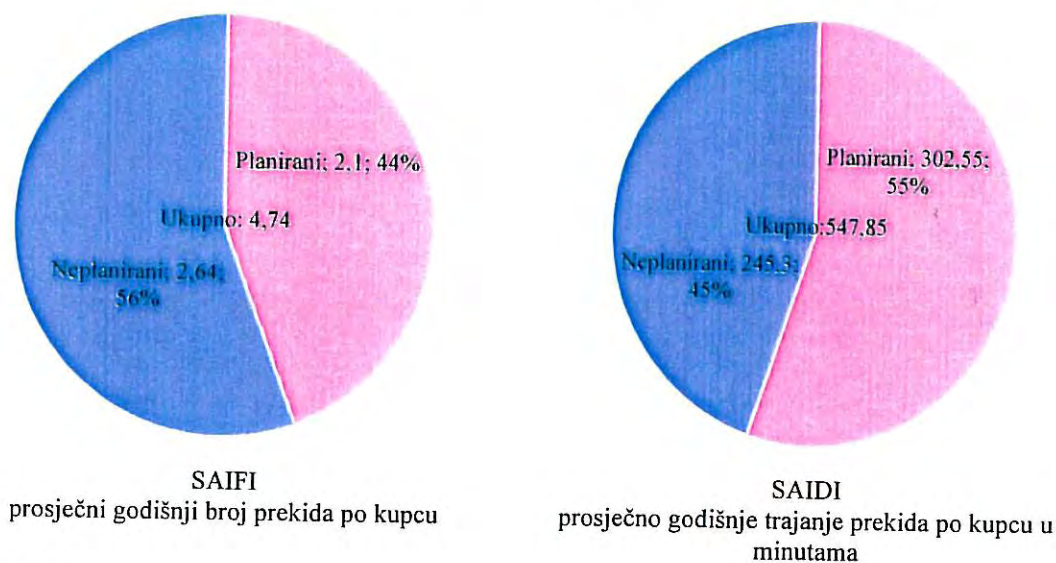
Izvor: HEP-OPS

HEP-ODS je početkom 2006. uspostavio u svim distribucijskim područjima sustav za praćenje prekida napajanja gdje se na temelju dnevnika pogonskih događaja ručno unose prekidi dulji od 3 minute. Pokazatelji pouzdanosti napajanja koji se sustavno prate su pokazatelj prosječnog godišnjeg

broja prekida po kupcu SAIFI (engl. *System Average Interruption Frequency Index*) i pokazatelj prosječnog ukupnog godišnjeg trajanja prekida po kupcu SAIDI (engl. *System Average Interruption Duration Index*).

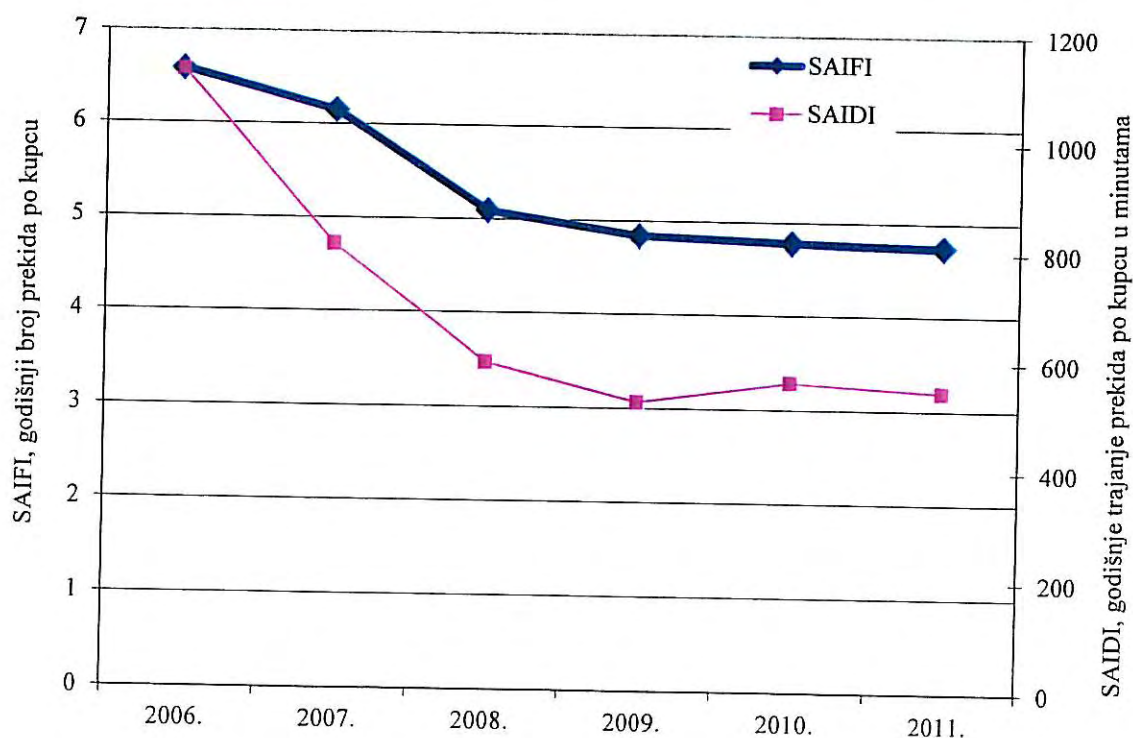
Program omogućuje analizu upisanih prekida i njihovu statističku obradu temeljem koje su dobiveni pokazatelji pouzdanosti napajanja.

Slika 3.1.7. prikazuje iznose pokazatelja pouzdanosti napajanja za 2011., dok slika 3.1.8. prikazuje trend kretanja pokazatelja pouzdanosti napajanja u HEP-ODS-u od 2006. do 2011.

Izvor: HEP-ODS

Slika 3.1.7. Pokazatelji pouzdanosti napajanja u HEP-ODS-u za 2011.

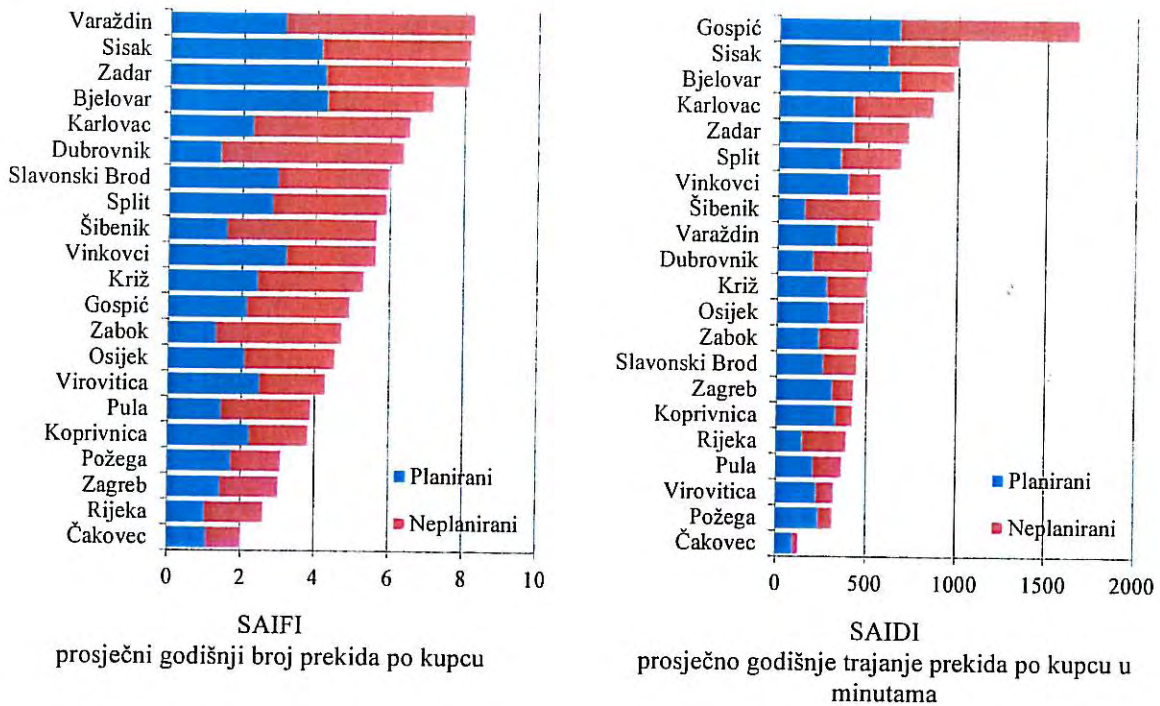

Izvor: HEP-ODS

Slika 3.1.8. Trend kretanja pokazatelja pouzdanosti napajanja u HEP-ODS-u od 2006. do 2011.

Slika 3.1.9. prikazuje pokazatelje pouzdanosti napajanja u HEP-ODS-u po distribucijskim područjima za 2011.

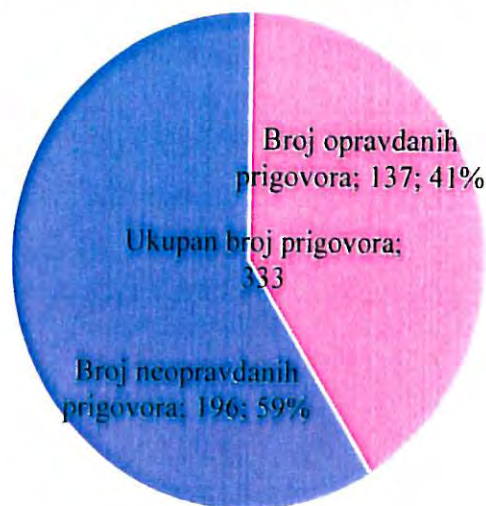
U cilju uspostave sustavnog praćenja kvalitete napona HEP-ODS je tijekom 2011. provodio na razinama distribucijskih područja provjeru kvalitete napona i sustavno vodio evidencije o prigovorima na kvalitetu napona.

Izvor: HEP-ODS

Slika 3.1.9. Pokazatelji pouzdanosti napajanja po distribucijskim područjima u 2011.

Slika 3.1.10. prikazuje statistiku prigovora na kvalitetu napona u distribucijskoj mreži HEP-ODS-a u 2011. Od ukupno 2.344.908 mjernih mjesta u distribucijskoj mreži HEP-ODS-a, na kvalitetu napona pristiglo je ukupno 333 prigovora, što čini 0,014% u odnosu na ukupan broj mjernih mjesta. Opravdanih prigovora bilo je 137 ili 0,006% u odnosu na ukupan broj mjernih mjesta.

Izvor: HEP-ODS

Slika 3.1.10. Prigovori na kvalitetu napona u distribucijskoj mreži HEP-ODS-a u 2011.

Kvaliteta usluga ocjenjuje se razinom prigovora korisnika mreže na obavljanje usluga i pravodobnost izvršenja usluga iz područja priključenja korisnika na mrežu, korištenja mreže te opskrbe tarifnih kupaca električnom energijom.

HEP-ODS osim energetske djelatnosti distribucije električne energije obavlja i energetske djelatnosti opskrbe električnom energijom tarifnih kupaca kao javnu uslugu po reguliranim uvjetima.

HEP-ODS razvrstava usluge u djelatnosti distribucije i opskrbe električnom energijom u sljedeće kategorije:

- kvaliteta usluga u djelatnosti distribucije električne energije,
- kvaliteta mjernih usluga u djelatnosti distribucije električne energije,
- kvaliteta usluga u djelatnosti opskrbe električnom energijom,
- ostale pridjeljive usluge i
- praćenje kvalitete poslovnog ponašanja.

Statistika izdanih prethodnih elektroenergetskih suglasnosti i elektroenergetskih suglasnosti te prosječan broj dana izdavanja u HEP-ODS-u u 2011. prikazani su u tablici 3.1.12.

Tablica 3.1.12. *Izdane prethodne elektroenergetske suglasnosti (PEES) i elektroenergetske suglasnosti (EES) te prosječan broj dana izdavanja u HEP-ODS-u u 2011.*

Vrsta suglasnosti	Broj suglasnosti	Prosječan broj dana za izdavanje
PEES	28.099	15,8
EES - novi kupci	53.912	-
EES - priključak gradilišta	1.630	-
EES - privremeni priključak	604	-

Izvor: HEP-ODS

Statistika izdanih prethodnih elektroenergetskih suglasnosti za povećanje snage ili priključenje novih proizvođača ili kupaca HEP-OPS-u u 2011. prikazana je u tablici 3.1.13.

Tablica 3.1.13. *Izdavanje prethodnih elektroenergetskih suglasnosti (PEES) za povećanje snage ili priključenje novih proizvođača ili kupaca HEP-OPS-u u 2011.*

Zatražene PEES (povećanje snage ili novi priključak)		Izdane PEES		Odbijene PEES	
Broj	Snaga [MW]	Broj	Snaga [MW]	Broj	Snaga [MW]
16	1075,736	8	732,236	8	343,5

Svih 8 odbijenih zahtjeva za izdavanje prethodne elektroenergetske suglasnosti odnosilo se na priključenje novih vjetroelektrana. Što se tiče izdanih prethodnih elektroenergetskih suglasnosti, samo 3 su se odnosile na priključenje novih elektrana, dok su se ostale prethodne elektroenergetske suglasnosti odnosile na rekonstrukcije već postojećih priključaka ili na priključenje kupaca.

U tablici 3.1.14. prikazana je statistika ugovaranja opskrbe električnom energijom HEP-ODS-a u 2011.

Tablica 3.1.14. *Ugovaranje opskrbe električnom energijom HEP-ODS-a u 2011.*

Kategorija potrošnje	Broj sklopljenih ugovora	Broj prigovora na postupak ugovaranja	
		Zaprimljeno	Usvojeno
Kućanstva	151.758	264	15
Poduzetništvo	19.018	200	27
Ukupno	170.776	464	42
Udio prigovora u broju sklopljenih ugovora		0,27%	0,02% (9%)*

Izvor: HEP-ODS

*usvojeno s obzirom na broj zaprimljenih prigovora

U tablici 3.1.15. prikazana je statistika obračuna i izdavanje računa u HEP-ODS-u u 2011.

Tablica 3.1.15. *Obračun i izdavanje računa HEP-ODS-a u 2011.*

Kategorija potrošnje	Broj izdanih računa	Prigovori na račun i rate	
		Zaprimljeno	Usvojeno
Kućanstva	30.294.992	118.944	100.676
Poduzetništvo	2.068.209	15.317	11.864
Ukupno	32.363.201	134.261	112.540
Udio prigovora u ukupnom broju izdanih računa		0,41%	0,35% (83%)*

Izvor: HEP-ODS

*usvojeno s obzirom na broj zaprimljenih prigovora

U tablici 3.1.16. prikazana je statistika naplate potraživanja redovitim postupkom HEP-ODS-a u 2011.

Tablica 3.1.16. *Naplata potraživanja redovitim postupkom HEP-ODS-a u 2011.*

Kategorija potrošnje	Broj plaćenih računa bez opomene	Broj prigovora na redoviti postupak naplate	
		Zaprimljeno	Usvojeno
Kućanstva	25.478.030	9.393	1.920
Poduzetništvo	1.418.385	2.027	1.688
Ukupno	26.896.415	11.420	3.608
Udio prigovora u broju plaćenih računa bez opomene		0,04%	0,01% (32%)*

Izvor: HEP-ODS

*usvojeno s obzirom na broj zaprimljenih prigovora

U tablici 3.1.17. prikazana je statistika odgovora na pitanja, zahtjeve i prigovore kupaca HEP-ODS-a u 2011.

Tablica 3.1.17. *Odgovori na pitanja, zahtjeve i prigovore kupaca HEP-ODS-u u 2011.*

Kategorija potrošnje	Broj pitanja, zahtjeva i prigovora kupaca	Broj odgovora u zakonskom roku
Kućanstva	825.712	815.604
Poduzetništvo	55.635	54.675
Ukupno	881.347	870.279
Udio u ukupnom broju pitanja, zahtjeva i prigovora kupaca		98,74%

Izvor: HEP-ODS

U tablici 3.1.18. prikazana je statistika nestandardnih usluga obračuna i izdavanja računa HEP-ODS-a u 2011.

Tablica 3.1.18. *Nestandardne usluge obračuna i izdavanja računa HEP-ODS-a u 2011.*

Kategorija potrošnje	Broj nestandardnih usluga obračuna i izdavanja računa				Broj prigovora na nestandardne usluge obračuna i izdavanja računa	
	Izvanredni obračun	Samoočitanje	Duplikat uplatnica i ovjerenih računa	Ukupno	Zaprimljeno	Usvojeno
Kućanstva	446.857	349.139	36.856	832.852	1.038	98
Poduzetništvo	6.684	-	4.995	11.679	474	121
Ukupno	453.541	349.139	41.851	844.531	1.512	219
Udio	53,70%	41,34%	4,96%	100,00%	0,18%	0,03% (15%)*

Izvor: HEP-ODS

*usvojeno s obzirom na broj zaprimljenih prigovora

U tablici 3.1.19. prikazana je statistika naplate potraživanja HEP-ODS-a nakon slanja opomene za plaćanje računa u 2011.

Tablica 3.1.19. *Naplata potraživanja nakon slanja opomena HEP-ODS-a u 2011.*

Kategorija potrošnje	Broj poslanih opomena za neplaćanje	Broj prigovora na opomenu	
		Zaprimljeno	Usvojeno
Kućanstva	1.997.337	5.406	1.579
Poduzetništvo	452.682	866	368
Ukupno	2.450.019	6.272	1.947
Udio u broju poslanih opomena za neplaćanje		0,26%	0,08% (31%)*

Izvor: HEP-ODS

*usvojeno s obzirom na broj zaprimljenih prigovora

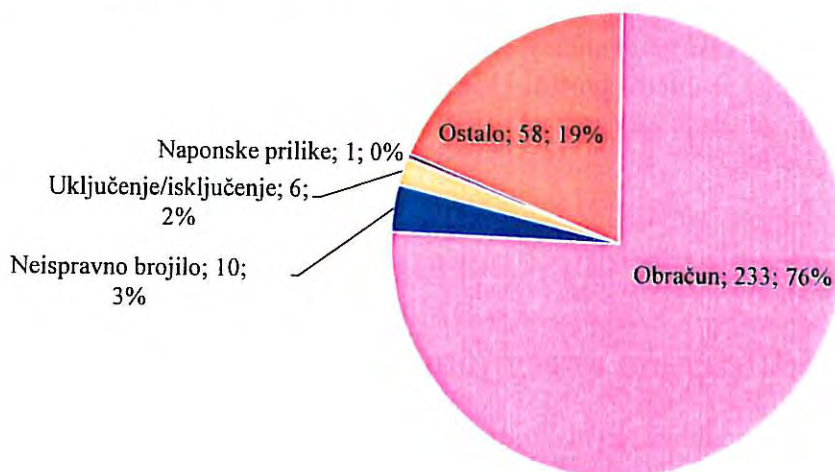
Povjerenstvo za reklamacije potrošača pri HEP-ODS-u ukupno je održalo 80 sjednica, a podaci o njihovom radu predočeni su u tablici 3.1.20. Od ukupno 308 reklamacija koje su rješavane na Povjerenstvu za reklamacije potrošača pri HEP-ODS-u, 88 ih je usvojeno, dok ih je 220 odbijeno.

Tablica 3.1.20. *Analiza rada Povjerenstva za reklamacije potrošača pri HEP-ODS-u u 2011.*

Održano sjednica	Ukupno reklamacija	Ukupno usvojeno	Ukupno odbijeno
80	308	88	220

Izvor: HEP-ODS

Struktura reklamacija je predočena na slici 3.1.11.

Izvor: HEP-ODS

Slika 3.1.11. *Udjeli pojedinih vrsta reklamacija potrošača rješavanih na Povjerenstvu za reklamacije potrošača*

3.1.4. Razdvajanje djelatnosti

Unutar HEP grupe provedeno je pravno razdvajanje između pojedinih energetske djelatnosti, osim u dijelu koji se odnosi na obavljanje djelatnosti HEP-ODS. Međutim, Zakon o tržištu električne energije HEP-ODS-u omogućava obavljanje energetske djelatnosti distribucije električne energije i energetske djelatnosti opskrbe električnom energijom u dijelu koji se odnosi na kupce u sustavu obveze javne usluge, odnosno na kućanstva.

Neovisnost, razvidnost i nepristranost rada reguliranih subjekata, HEP-OPS-a i HEP-ODS-a, zajamčena je i nadzorom njihovih poslovnih aktivnosti koje obavlja HERA. HEP-OPS i HEP-ODS

dužni su od HERA-e zatražiti suglasnost za pojedine aktivnosti te joj podnositi izvješća o svom radu.

Zakonom o tržištu električne energije propisano je da operator prijenosnog sustava i operator distribucijskog sustava donose program kojim se utvrđuju uvjeti, pravila, ustroj i metodologija radi osiguranja načela razvidnosti, objektivnosti i nepristranosti rada s ciljem nadziranja uvjeta iz Zakona o tržištu električne energije.

Operator prijenosnog sustava i operator distribucijskog sustava dužni su podnijeti godišnje izvješće o provedenom programu HERA-i i javno ga objaviti na svojoj internetskoj stranici.

Temeljem navedenih zakonskih obveza HEP-OPS donio je Program za osiguranje i primjenu načela razvidnosti, objektivnosti i nepristranosti rada HEP-OPS-a te je osnovao Povjerenstvo za praćenje i nadziranje Programa. Navedeno Povjerenstvo u 2011. nije zaprimilo nijedan pisani prigovor na nepridržavanje predmetnog Programa. Izvješće o navedenom stanju dostavljeno je HERA-i u srpnju 2012. i objavljeno je na internetskoj stranici HEP-OPS-a (<http://www.hep.hr/ops>).

Temeljem zakonskih obveza HEP-ODS je također donio Program za osiguranje i primjenu načela razvidnosti, objektivnosti i nepristranosti rada HEP-ODS-a te osnovao Povjerenstvo za njegovo praćenje i nadziranje koje nadzire Program od 1. siječnja 2008.

Povjerenstvo je donijelo godišnje Izvješće o provedbi Programa u 2011. i objavilo ga na internetskoj stranici HEP-ODS-a (<http://www.hep.hr/ods>). Zaključci Izvješća su da su primjene načela iz Programa na zadovoljavajućoj razini, ali u cilju unaprjeđenja poslovanja predlaže se poduzimanje dodatnih mjera za zaštitu tajnosti i sigurnosti podataka kao i unaprjeđenje internetske stranice HEP-ODS-a.

HEP-ODS na svojoj internetskoj stranici (<http://www.hep.hr/ods>) objavljuje obavijesti vezane uz tarifne modele, cijene električne energije, upute o izračunu potrošnje, planirane radove, savjete za racionalno korištenje električne energije i slično. Na istoj internetskoj adresi također su dostupni svi zakonski i podzakonski propisi te interni propisi HEP-a d.d. i HEP-ODS-a koji se odnose na kupce električne energije kao i godišnja izvješća HEP-ODS-a sa svim podacima i pokazateljima poslovanja u prethodnoj godini.

3.2. Razvoj tržišta električne energije

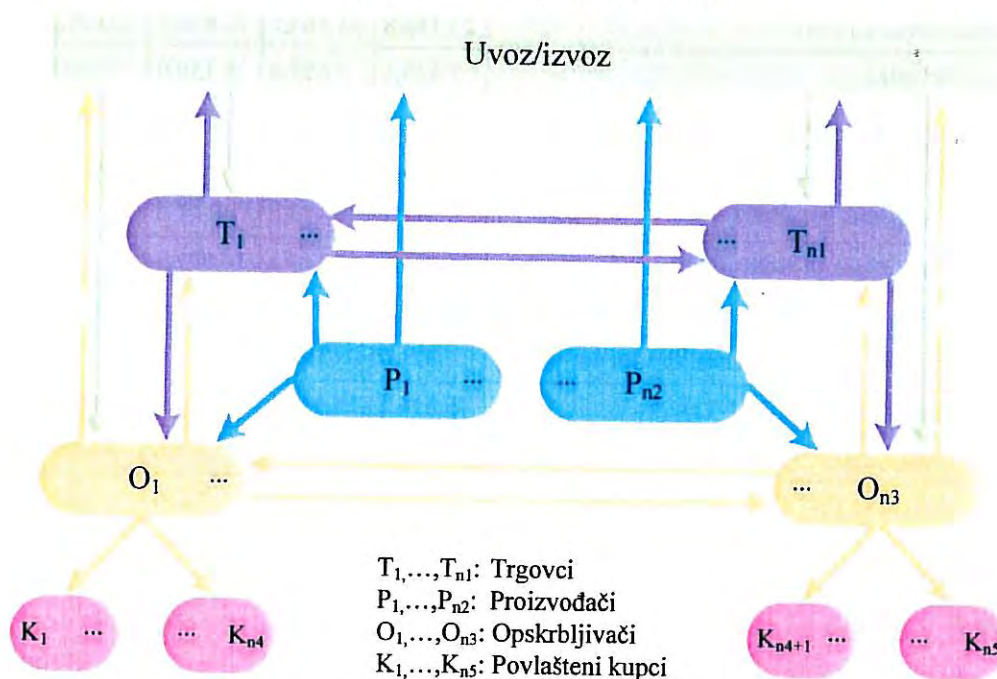
3.2.1. Trgovanje električnom energijom

Tržište električne energije u Republici Hrvatskoj uređeno je Zakonom o tržištu električne energije i sljedećim podzakonskim propisima:

- Pravilima djelovanja tržišta električne energije („Narodne novine“, br. 135/06, 146/10), kojima se uređuju međusobni odnosi između sudionika na tržištu električne energije;
- Općim uvjetima za opskrbu električnom energijom („Narodne novine“, br. 14/06) u kojima je propisan postupak promjene opskrbljivača;
- Metodologijom za pružanje usluga uravnoteženja električne energije u elektroenergetskom sustavu („Narodne novine“, br. 37/11, 42/11), čija svrha je omogućavanje ugovaranja usluge uravnoteženja elektroenergetskog sustava između operatora prijenosnog sustava i pružatelja usluge uravnoteženja, utvrđivanje okvira za određivanje referentne cijene električne energije uravnoteženja te utvrđivanje cijene električne energije uravnoteženja subjektima odgovornim za odstupanje;
- Pravilima o uravnoteženju elektroenergetskog sustava („Narodne novine“, br.133/06, 135/11), kojima se određuju subjekti odgovorni za odstupanje, pružatelji usluge uravnoteženja elektroenergetskog sustava, te se uređuju njihovi odnosi s operatorom prijenosnog sustava, operatorom tržišta te način obračuna električne energije uravnoteženja;

- Pravilnikom o dodjeli i korištenju prekograničnih prijenosnih kapaciteta koji je objavljen na internetskoj stranici HEP-OPS-a;
- Pravilima za zajedničku godišnju i zajedničke mjesečne i dnevne dražbe za dodjelu prekograničnih prijenosnih kapaciteta za 2011. između regulacijskih područja Elektro-Slovenije d.o.o. i HEP – OPS-a koja su objavljena na internetskoj stranici HEP-OPS-a;
- Pravilima za zajedničku godišnju dražbu i zajedničke mjesečne dražbe za dodjelu prekograničnih prijenosnih kapaciteta za 2011. između regulacijskih područja HEP-OPS-a i MAVIR-a, koja su objavljena na internetskoj stranici HEP-OPS-a;
- Pravilima za zajedničke dnevne dražbe za dodjelu prekograničnih prijenosnih kapaciteta između regulacijskih područja HEP-OPS-a i MAVIR-a.

Hrvatski model tržišta električne energije prikazan je na slici 3.2.1.

Slika 3.2.1. Model tržišta električne energije u Republici Hrvatskoj

U hrvatskom modelu tržišta električne energije proizvođač može prodati električnu energiju proizvedenu u vlastitim proizvodnim objektima trgovcu i opskrbljivaču. Opskrbljivač može kupiti električnu energiju od proizvođača, trgovca ili drugog opskrbljivača, a može prodati električnu energiju povlaštenim kupcima prema ugovorenim odnosima ili tarifnim kupcima na regulirani način, trgovcu ili drugom opskrbljivaču.

Trgovac može kupiti električnu energiju od proizvođača, opskrbljivača ili drugog trgovca, a može prodati električnu energiju opskrbljivaču ili drugom trgovcu.

Povlašteni kupac može slobodno izabrati svog opskrbljivača s kojim sklapa ugovor o opskrbi.

Proizvođači, opskrbljivači i trgovci koji žele sudjelovati u postupcima i aktivnostima na tržištu električne energije obvezni su s HROTE-om sklopiti sporazum kojim se reguliraju prava i obveze između tržišnog sudionika i HROTE-a. Također, moraju s HEP-OPS-om sklopiti ugovor o energiji uravnoteženja.

Osim navedenog, proizvođači, trgovci i opskrbljivači mogu prodavati električnu energiju HEP-OPS-u i HEP-ODS-u za pokriće gubitaka u sustavu, za pomoćne usluge, te za energiju uravnoteženja.

U tablici 3.2.1. prikazani su glavni elementi elektroenergetske bilance Republike Hrvatske za 2011., ali i za prethodne četiri godine. Prikazani su podaci o ukupnoj proizvodnji električne energije iz elektrana na teritoriju Republike Hrvatske (uključujući i preuzetu energiju iz industrijskih elektrana

i vjetroelektrana te proizvodnju preuzetu neposredno u distribucijsku mrežu), proizvodnji iz nuklearne elektrane Krško (u dijelu za HEP d.d.), uvozu i izvozu električne energije te ukupnoj potrošnji (s gubicima) u Republici Hrvatskoj.

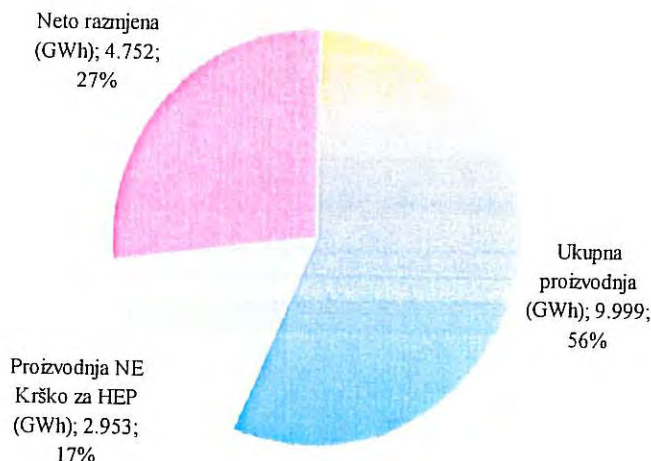
Tablica 3.2.1. Elektroenergetska bilanca hrvatskog elektroenergetskog sustava 2007.-2010. [GWh]

R. br.	Elektroenergetska bilanca	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
1.	Ukupna proizvodnja*	11.268,6	11.418,8	12.014,8	13.268,0	9998,8
2.	Proizvodnja NE Krško za HEP d.d.	2.713,9	2.985,8	2.729,6	2.690,1	2.952,9
3.	Ostali ulaz u Hrvatsku	9.172,3	9.258,5	9.110,3	9.669,1	11.059,3
4.	Ulaz u Hrvatsku (2+3)	11.886,2	12.244,3	11.839,9	12.359,2	14.012,3
5.	Ukupna dobava (1+4)	23.154,8	23.663,1	23.854,7	25.627,2	24.011,0
6.	Izlaz iz Hrvatske	5.525,1	5.667,3	6.158,0	7.683,4	6.307,8
7.	Ukupna potrošnja (5-6)	17.629,7	17.995,8	17.696,7	17.943,8	17.703,2
8.	Neposredna dobava na distribucijskoj mreži	374,8	394,9	408,4	470,9	396,6
9.	Gubici u prijenosnoj mreži	547,1	483,8	511,0	533,0	513,7
10.	Konzum prijenosa (7-8-9)	16.707,8	17.117,1	16.777,3	16.939,9	16.820,0
11.	Izravni kupci	919,7	978,6	814,0	852,2	750,5
12.	Crpni rad (RHE Velebit) i ostala vlastita potrošnja	272,0	192,9	163,3	209,9	226,6
13.	Isporuka distribuciji (10-11-12)	15.516,1	15.945,6	15.800,0	15.877,8	15.842,9
14.	Tranzit (min(4,6))	5.525,1	5.667,3	6.158,0	7.683,4	6.307,8
15.	Gubici prijenosa [%] (100x9/(10+9+14))	2,4%	2,1%	2,2%	2,1%	2,2%

* Uključujući preuzetu energiju iz industrijskih elektrana i vjetroelektrana, te proizvodnju preuzetu neposredno u distribucijsku mrežu

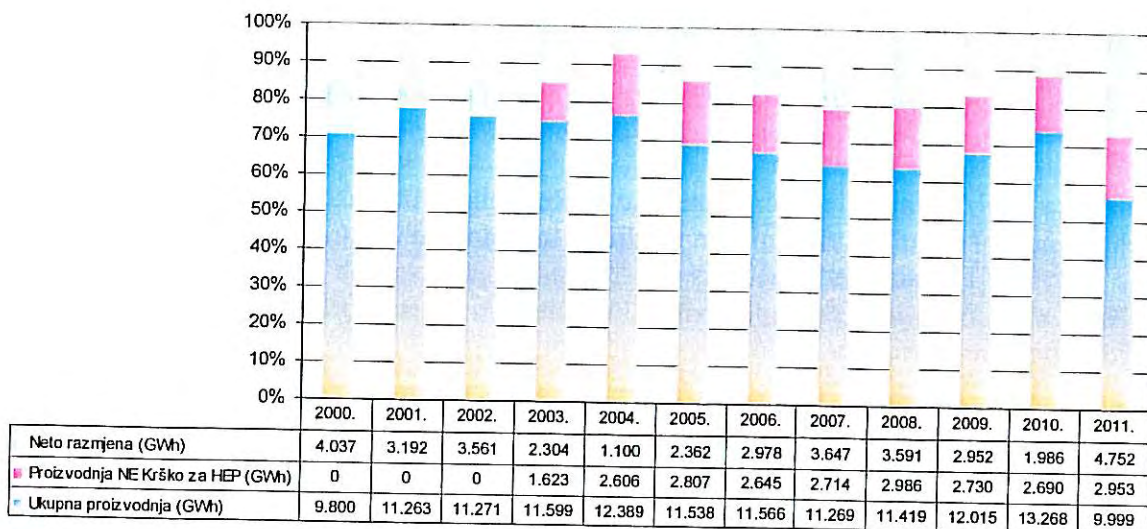
Izvor: HEP-OPS

Na slici 3.2.2. prikazana je struktura nabave električne energije za potrebe hrvatskog elektroenergetskog sustava u 2011., dok je na slici 3.2.3. prikazana struktura nabave električne energije za potrebe hrvatskog elektroenergetskog sustava od 2000. do 2011. Najveći dio ukupne potrošnje u 2011. (17.703 GWh, tablica 3.2.1.) pokriven je iz domaće proizvodnje koja je iznosila 9.998,8 GWh. Proizvodnja NE Krško za potrebe HEP-a d.d. iznosila je 2.952,9 GWh, dok je neto razmjena („Ostali ulaz u Hrvatsku“ - „Izlaz iz Hrvatske“) iznosila 4.751,5 GWh.

Izvor: HEP-OPS

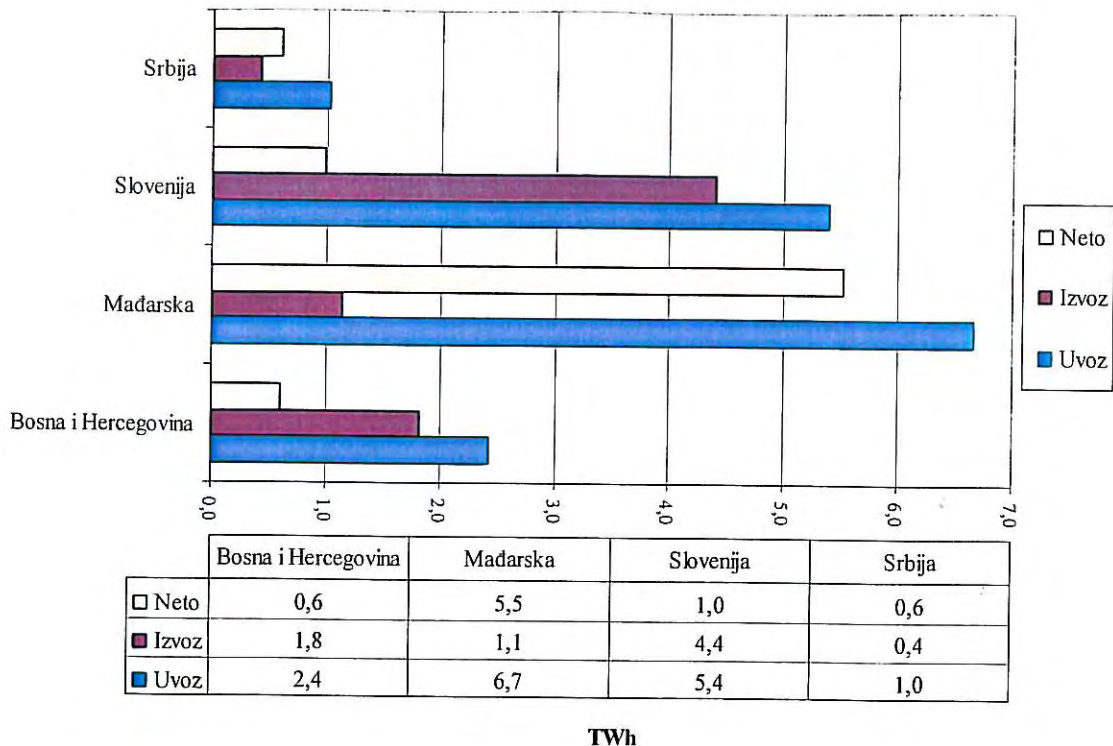
Slika 3.2.2. Struktura nabave električne energije za potrebe hrvatskog elektroenergetskog sustava u 2011.

Slika 3.2.3. Struktura nabave električne energije za potrebe hrvatskog elektroenergetskog sustava od 2000. do 2011.

Na slici 3.2.3. vidljiv je smanjeni udio domaće proizvodnje u 2011. uslijed loše hidrološke godine, što je rezultiralo najvećim uvozom električne energije u posljednjih 10 godina.

Na slici 3.2.4. prikazana je kupoprodaja električne energije (uvoz, izvoz i neto razmjena) po granicama Republike Hrvatske u 2011. prema iznosima iz ugovornih rasporeda tržišnih sudionika. Vidljivo je da je najveći uvoz bio na granici s Mađarskom i Slovenijom, dok je najveći izvoz bio na granici sa Slovenijom.

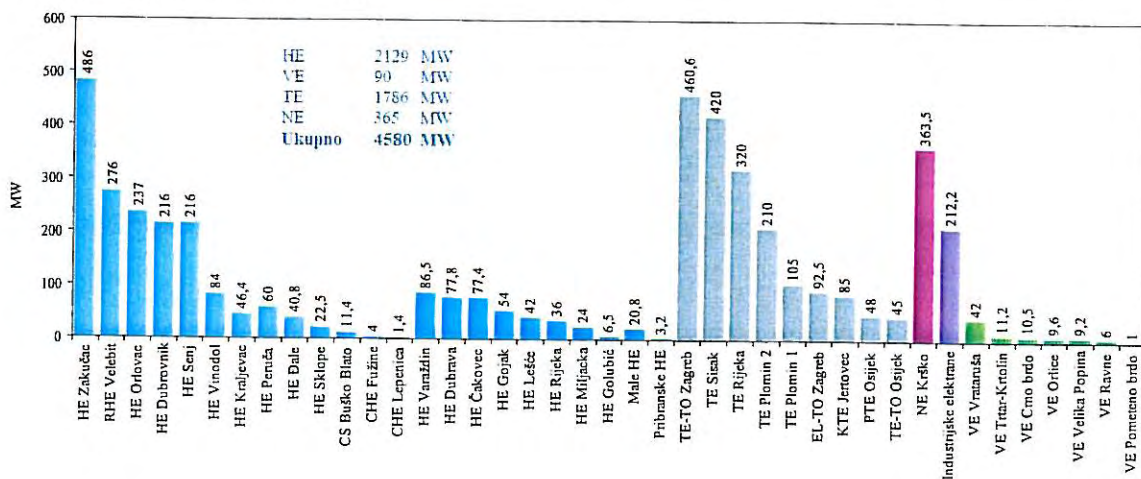

TWh

Izvor: HROTE

Slika 3.2.4. Kupoprodaja električne energije (uvoz, izvoz i neto razmjena) po granicama Republike Hrvatske u 2011. prema iznosima iz ugovornih rasporeda tržišnih sudionika

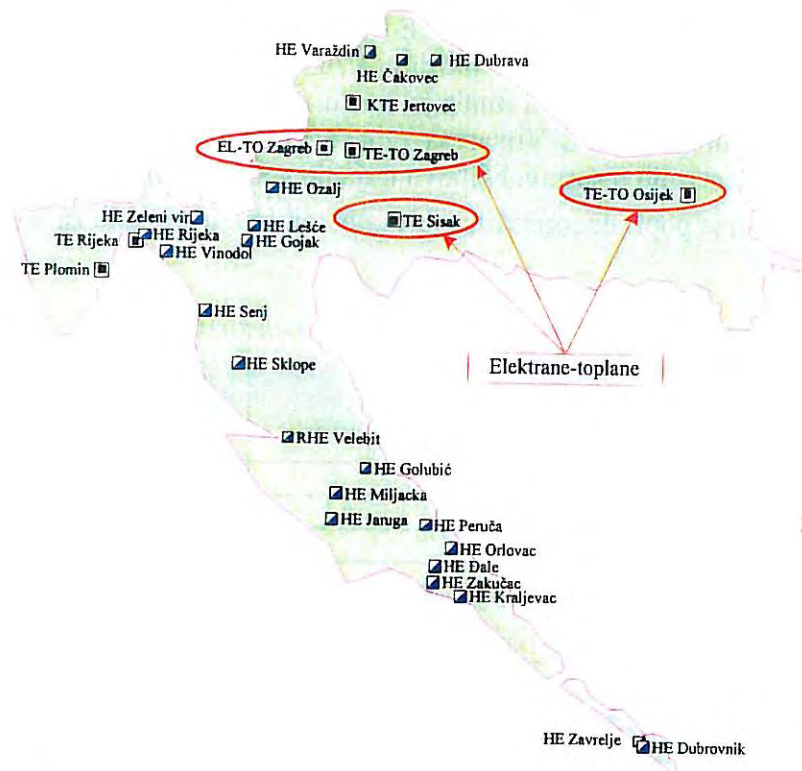
Kapaciteti za proizvodnju električne energije u Republici Hrvatskoj obuhvaćaju hidroelektrane, termoelektrane (loživo ulje, prirodni plin i ugljen), industrijske elektrane, male HE, vjetroelektrane, sunčane elektrane i ostale elektrane. Raspoložive snage proizvodnih objekata prikazane su na slici 3.2.5. NE Krško, čijih je 50% proizvodnih kapaciteta na raspolaganju HEP-u d.d., nalazi se na teritoriju Republike Slovenije.

Izvor: HEP-OPS

Slika 3.2.5. Raspoložive snage proizvodnih objekata u 2011.

Elektrane HEP-Proizvodnje d.o.o. prikazane su na slici 3.2.6.

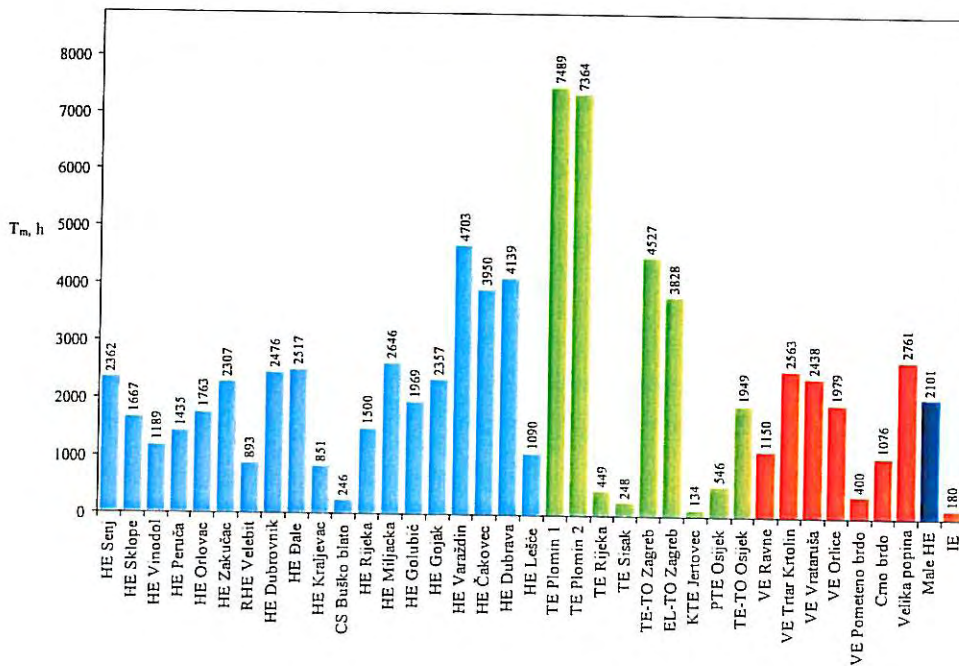

Izvor: HEP-Proizvodnja d.o.o.

Slika 3.2.6. Prostorni raspored elektrana HEP- Proizvodnje d.o.o. u 2011.

Proizvodnja električne energije u 2011. iz elektrana na teritoriju Republike Hrvatske sastojala se od proizvodnje iz hidroelektrana (46%), termoelektrana i industrijskih elektrana (52%) te vjetroelektrana (2%).

Trajanje vršnog opterećenja elektrana na teritoriju Republike Hrvatske u 2011. prikazano je na slici 3.2.7.

Izvor: HEP-OPS

Slika 3.2.7. Trajanje vršnog opterećenja elektrana na teritoriju Republike Hrvatske u 2011.

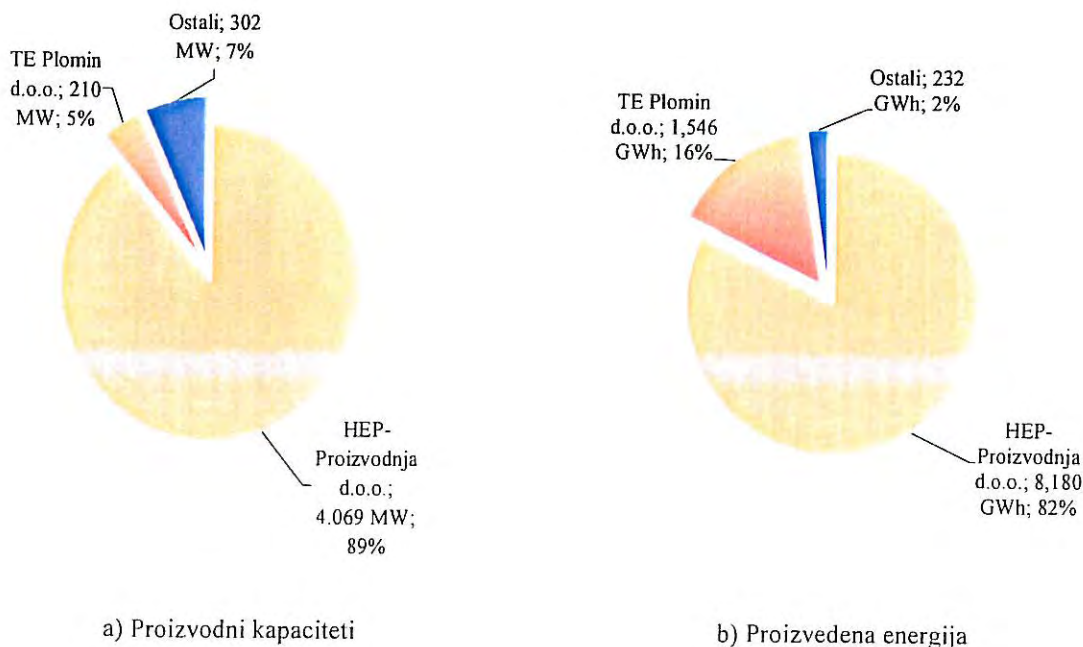
Najdulje trajanje vršnog opterećenja imala je TE Plomin 1 (7.489 h). Od hidroelektrana najdulje trajanje vršnog opterećenja imale su HE Varaždin (4.703 h), HE Čakovec (3.950 h) i HE Dubrava (4.139 h). Vjetroelektrana Trtar-Krtolin imala je među vjetroelektranama najdulje trajanje vršnog opterećenja (2.563 h), druga je VE Vrataruša (2.438 h). Industrijske elektrane gotovo da nisu isporučivale električnu energiju u sustav. Njihovo trajanje vršnog opterećenja bilo je 180 h.

U tablici 3.2.2. prikazan je popis energetskih subjekata koji imaju dozvolu za proizvodnju električne energije.

Tablica 3.2.2. Popis energetskih subjekata za proizvodnju električne energije na dan 31.12.2011.

Red. broj	Naziv energetskog subjekta	Datum izdavanja dozvole	Trajanje dozvole [godina]
1.	HEP-PROIZVODNJA d.o.o.	10.12.2003.	15
2.	TE PLOMIN d.o.o.	11.12.2003.	15
3.	INA-INDUSTRIJA NAFTE d.d.	13.12.2003.	15
4.	ADRIA WIND POWER d.o.o.	28.03.2007.	5
5.	VALALTA d.o.o.	26.06.2007.	5
6.	EKO d.o.o.	05.12.2007.	5
7.	VJETROELEKTRANA TRTAR - KRTOLIN d.o.o.	07.01.2008.	5
8.	HIDRO-WATT d.o.o.	10.01.2008.	5
9.	TUDIĆ ELEKTRO CENTAR d.o.o.	10.07.2008.	5
10.	SLADORANA d.d.	28.09.2009.	5
11.	ZAGREBAČKE OTPADNE VODE - upravljanje i pogon d.o.o.	26.11.2009.	5
12.	VJETROELEKTRANA ORLICE d.o.o.	15.12.2009.	5
13.	POLJOPRIVREDNA ZADRUGA OSATINA	10.02.2010.	5
14.	UNIVERZAL d.o.o.	01.09.2010.	5
15.	SELAN d.o.o.	02.11.2010.	5
16.	VELIKA POPINA d.o.o.	30.12.2010.	5
17.	T7 VIS d.o.o.	23.03.2011.	5
18.	KONČAR-OBNOVLJIVI IZVORI d.o.o.	09.05.2011.	5
19.	VJETROELEKTRANA CRNO BRDO d.o.o.	24.08.2011.	5
20.	STRIZIVOJNA HRAST d.o.o.	20.09.2011.	5

Na slici 3.2.8. prikazani su udjeli u proizvodnim kapacitetima i proizvodnji električne energije iz elektrana na teritoriju Republike Hrvatske po energetskim subjektima u 2011. Daleko najveći udio ima HEP-Proizvodnja d.o.o., s udjelom od 89% u proizvodnim kapacitetima i 82% u proizvedenoj energiji. TE Plomin d.o.o. sudjeluje s 5% u proizvodnim kapacitetima i 16% u proizvedenoj energiji.

Izvor: HEP-OPS

Slika 3.2.8. Udjeli proizvodnih kapaciteta i proizvodnje električne energije iz elektrana na teritoriju Republike Hrvatske po energetskim subjektima u 2011.

Herfindahl-Hirschmanov indeks (HHI) koncentracije proizvodnih kapaciteta na teritoriju Republike Hrvatske iznosi 0,79, dok HHI koncentracije proizvodnje električne energije iz elektrana na teritoriju Republike Hrvatske iznosi 0,69.

Nastupanje na tržištu električne energije u Republici Hrvatskoj energetski subjekt može započeti nakon ishođenja EIC oznake (engl. *Energy Identification Coding scheme*), sklapanja ugovora o energiji uravnoteženja s HEP-OPS-om te, naposljetku, potpisivanja sporazuma s HROTE-om o reguliranju međusobnih odnosa na tržištu električne energije. U tablici 3.2.3. navedeni su energetski subjekti koji su ispunili sve uvjete za nastupanje na tržištu električne energije. HERA je do 31. prosinca 2011. izdala 20 dozvola za proizvodnju električne energije, 9 dozvola za opskrbu električnom energijom, 8 dozvola za trgovinu električnom energijom i 17 dozvola za trgovanje, posredovanje i zastupanje na tržištu energije. Međutim, od ukupno 54 energetska subjekta koji posjeduju dozvolu za obavljanje energetske djelatnosti, na tržištu ih se pojavljuje samo 23.

Od 23 dozvole za trgovinu električnom energijom i za trgovanje, zastupanje i posredovanje na tržištu energije, uvjete za nastupanje na tržištu ispunilo je 15 subjekata. U području opskrbe električnom energijom su na tržištu električne energije započela s radom dva nova opskrbljivača izvan HEP grupe. Od 20 energetskih subjekata s dozvolom za proizvodnju električne energije uvjete za nastupanje na tržištu ispunio je samo 1 subjekt koji međutim nije započeo s radom. Nadalje, primjerice niti HEP-Proizvodnja d.o.o. nema s HROTE-om sklopljen sporazum o međusobnom reguliranju prava i obveza. Zbog toga se niti u tablici 3.2.4. gdje se prikazuje smjer prodane električne energije na hrvatskom tržištu ne pojavljuju proizvođači.

Tablica 3.2.3. Popis energetskih subjekata koji su ispunili uvjete za nastupanje na tržištu električne energije, stanje na dan 31. prosinca 2011.

Tip sudionika	R.br.	Naziv tržišnog sudionika	Vrsta dozvole
Proizvođači	1	INA-INDUSTRIJA NAFTE d.d.	Dozvola za proizvodnju električne energije
	2	ENERGIJA 2 SUSTAVI d.o.o.	
Opskrbljivači	1	ENERGIJA 2 SUSTAVI d.o.o.	Dozvola za opskrbu električnom energijom
	2	ENZYME d.o.o.	
	3	GEN-I Zagreb d.o.o.	
	4	HEP-OPERATOR DISTRIBUCIJSKOG SUSTAVA d.o.o.*	
	5	HEP-OPSKRBA d.o.o.	
	6	KORLEA d.o.o.	
	7	PARTNER ELEKTRIK d.o.o.	
Trgovci	1	ALPIQ ENERGIJA HRVATSKA d.o.o.	Dozvola za trgovanje, posredovanje i zastupanje na tržištu energije
	2	EFT HRVATSKA d.o.o.	
	3	EZPADA d.o.o.	
	4	GEN-I ZAGREB d.o.o.	
	5	HEP d.d.	
	6	HEP-TRGOVINA d.o.o.	
	7	HSE ADRIA d.o.o.	
	8	INTERENERGO d.o.o.	
	9	INTER ENERGO GRUPA d.o.o.	
	10	KORLEA d.o.o.	
	11	PETROL HRVATSKA d.o.o.	
	12	RE ENERGIJA d.o.o.	
	13	RUDNAP ENERGIJA d.o.o.	
	14	TLM d.d.	
15	VERBUND – AUSTRIAN POWER TRADING d.o.o.	Dozvola za trgovinu električnom energijom	

* Opskrbljivač tarifnih kupaca

Izvor: HROTE

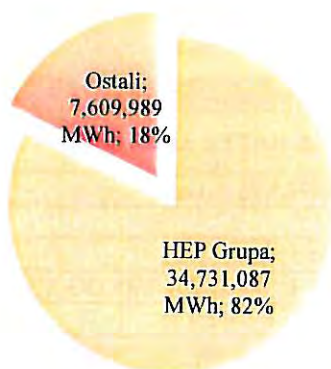
Hrvatsko tržište električne energije zasniva se na bilateralnoj trgovini. U tablici 3.2.4. te na slici 3.2.9. prikazani su ukupni iznosi prodane električne energije na hrvatskom tržištu, prema iznosima iz ugovornih rasporeda tržišnih sudionika. Budući da ugovorni rasporedi moraju biti uravnoteženi, prikazani iznosi ujedno predstavljaju i ukupnu kupovinu električne energije na hrvatskom tržištu električne energije. Ukupni iznos električne energije iz ugovornih rasporeda tvrtki koje pripadaju HEP grupi je 34,7 TWh, odnosno 82% od ukupnog obujma trgovanja na tržištu električne energije u Hrvatskoj.

Slika 3.2.10. prikazuje ukupne iznose prodane električne energije opskrbljivača električnom energijom u 2011., prema iznosima iz ugovornih rasporeda. Na slici a) prikazana je struktura prodane električne energije opskrbljivača u odnosu na opskrbljivače iz HEP grupe (HEP-ODS i HEP-Opskrba), na slici b) prikazani su omjeri prodane električne energije tarifnim (HEP-ODS) i povlaštenim kupcima, na slici c) prikazani su omjeri prodane energije opskrbljivača povlaštenih kupaca. U 2011. opskrbljivači izvan HEP grupe prodali su ukupno 1% električne energije. Tarifni kupci sudjelovali su ukupno s 49% u ukupnoj prodanoj električnoj energiji. Ukoliko se promatraju samo opskrbljivači povlaštenih kupaca, HEP-Opskrba je prodala 98% električne energije, dok su ostali opskrbljivači sudjelovali s 2%.

Tablica 3.2.4. Smjer prodane električne energije na hrvatskom tržištu u 2011., prema ugovornim rasporedima tržišnih sudionika

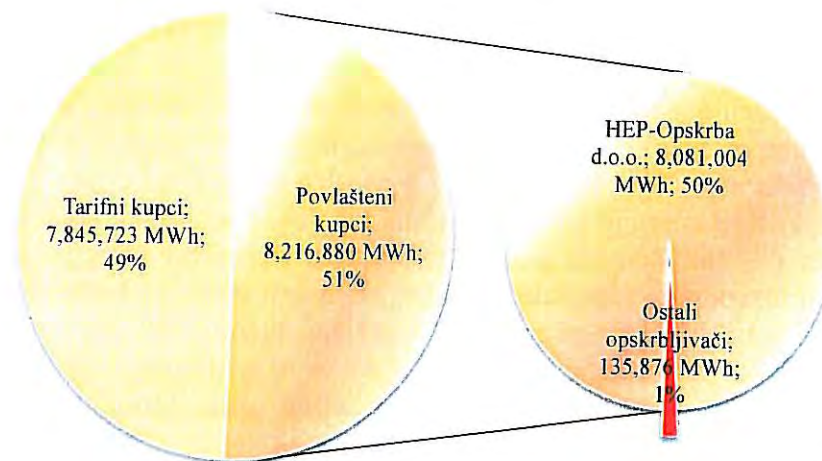
Smjer prodaje	Energija [MWh]
Trgovci → Opskrbljivači	17.561.517
Trgovci → HEP-OPS (za pokrivanje gubitaka)	521.410
Trgovci → HEP-ODS (za pokrivanje gubitaka)	1.102.883
Opskrbljivači → Kupci	16.062.603

Izvor: HROTE

Slika 3.2.9. Ukupni iznosi prodane električne energije tržišnih sudionika u 2011., prema ugovornim rasporedima tržišnih sudionika

Izvor: HROTE

Slika 3.2.10. Ukupna električna energija koju su opskrbljivači prodali kupcima u 2011.

Izvor: HROTE

3.2.2. Uravnoteženje elektroenergetskog sustava

U skladu s Direktivom EC 72/2009, u okviru dovoljno likvidnog tržišta električne energije potrebno je ustanoviti i tržište energije uravnoteženja. Međutim, sve dok tržište ne postane dovoljno likvidno, regulator treba imati aktivnu ulogu u određivanju pravednih cijena energije uravnoteženja koje odražavaju stvarne troškove. Pritom cijene energije uravnoteženja trebaju poticati tržišne sudionike na prijavljivanje čim točnijih satnih planova.

Regulator je odgovoran za izradu ili odobravanje metodologije u kojoj su propisani uvjeti pružanja usluge uravnoteženja na najekonomičniji način uz poticanje ispravnog satnog planiranja tržišnih sudionika.

U skladu sa Zakonom o regulaciji energetske djelatnosti HERA je donijela Metodologiju za pružanje usluga uravnoteženja električne energije u elektroenergetskom sustavu („Narodne novine“, broj: 37/11 i 42/11, u daljnjem tekstu: Metodologija uravnoteženja). HERA nadzire energetske subjekte, u skladu s odredbama Zakona o energiji i zakonima kojima se uređuje obavljanje pojedinih energetske djelatnosti.

Operator prijenosnog sustava donosi pravila za uravnoteženje elektroenergetskog sustava i pravila za obračun neravnoteže između satnih planova i ostvarenja tržišnih sudionika u skladu s Metodologijom uravnoteženja.

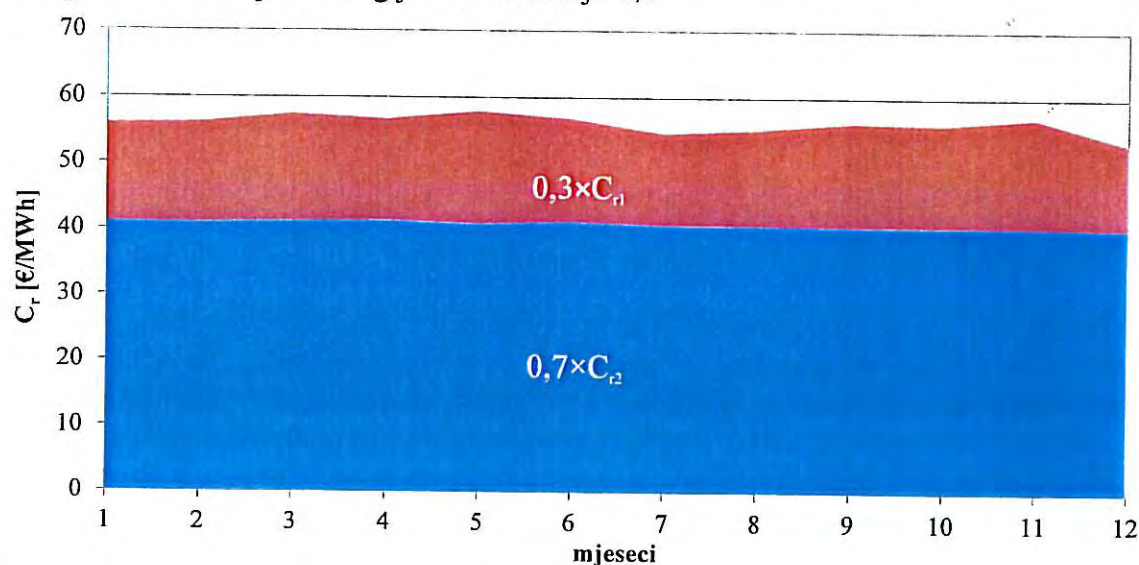
Prema Zakonu o tržištu električne energije HEP-OPS odgovoran je za donošenje objektivnih, razvidnih i nepristranih pravila o uravnoteženju elektroenergetskog sustava, uključujući i pravila za zaračunavanje naknada koje plaćaju korisnici mreže za elektroenergetsku neravnotežu. U skladu s navedenim, HEP-OPS je donio Pravila o uravnoteženju elektroenergetskog sustava („Narodne novine“, broj: 133/06, 135/11; u daljnjem tekstu: Pravila o uravnoteženju), uz prethodnu suglasnost HROTE-a i HERA-e.

Prema Pravilima o uravnoteženju, subjekti odgovorni za odstupanje, odnosno proizvođači, opskrbljivači i trgovci, sklapaju s HEP-OPS-om ugovor o energiji uravnoteženja koji sadrži i financijsko jamstvo za pokriće troškova energije uravnoteženja.

Tržišni sudionici HROTE-u dostavljaju ugovorne rasporede koji su, zajedno s podacima o ostvarenju, temelj za obračun energije uravnoteženja. Tržišni sudionik može tražiti od HEP-OPS-a izmjenu ugovornog rasporeda tijekom dana isporuke najkasnije dva sata prije početka razdoblja na koje se izmjena odnosi.

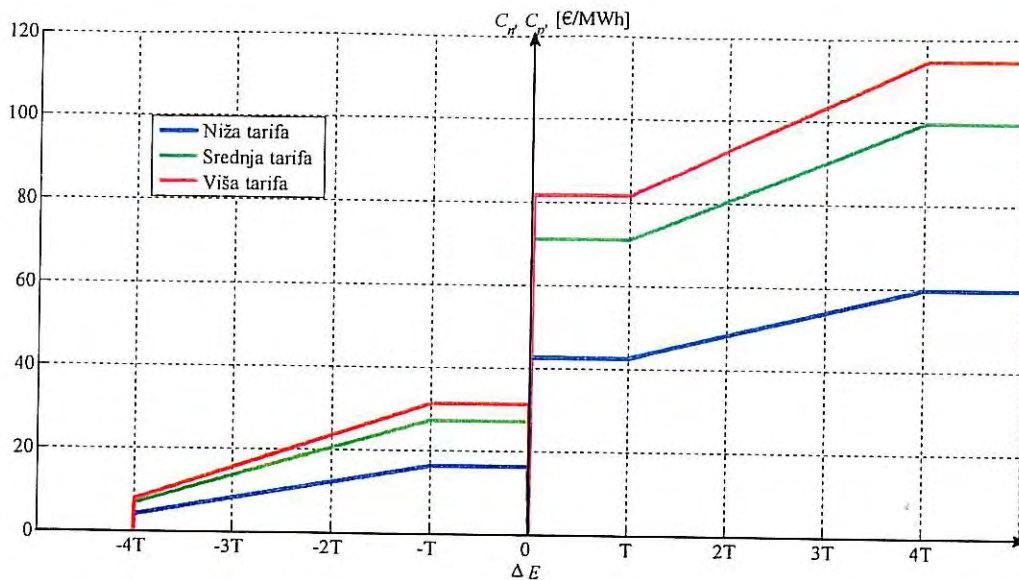
Satna ostvarenja opskrbljivača koji opskrbljuju kupce bez intervalnih brojala izračunavaju se temeljem Pravila primjene nadomjesnih krivulja opterećenja (www.hep.hr/ods) koja je donio HEP-ODS.

Metodologija uravnoteženja propisuje način određivanja cijena pozitivnog i negativnog odstupanja C_p i C_n prema referentnoj cijeni C_r , koja se mijenja na mjesečnoj razini, a sastoji se od komponenata C_{r1} i C_{r2} . Prva komponenta referentne cijene C_{r1} je prosječna mjesečna cijena temeljne energije na Europskoj burzi električne energije EPEX Spot Market (tzv. Phelix Day Base Monthly Average). Drugu komponentu C_{r2} čini domaća cijena proizvodnje električne energije definirana iznosom tarifne stavke za proizvodnju električne energije, za radnu energiju kućanstva s jednotarifnim mjerenjem energije. Težinski faktor za prosječnu mjesečnu cijenu s EPEX-a iznosi 0,3 dok težinski faktor za domaću cijenu proizvodnje iznosi 0,7. Radi se o faktorima koji odražavaju prosječne omjere uvezene električne energije u odnosu na domaću proizvodnju. Slika 3.2.11. prikazuje kretanje referentne cijene energije uravnoteženja C_r .

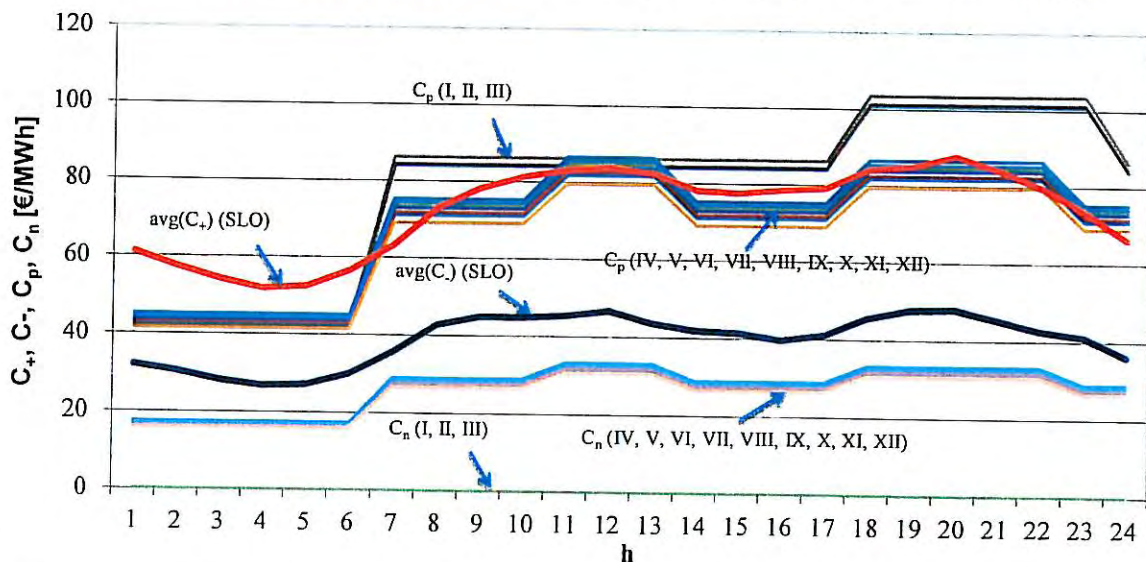
Slika 3.2.11. Kretanje referentne cijene energije uravnoteženja C_r u 2011.

Metodologija uravnoteženja predviđa stalnu cijenu za pozitivna i negativna odstupanja koja su unutar tolerancijskog praga $\pm T$. Za pozitivna odstupanja koja su veća od T , a manja od $4T$, cijena uravnoteženja raste po pravcu. Nakon što pozitivno odstupanje prijeđe vrijednost $4T$ cijena uravnoteženja se ustaljuje. Za negativna odstupanja koja su u intervalu $(-4T, -T)$ cijena uravnoteženja pada po pravcu. Nakon što negativno odstupanje prijeđe vrijednost $-4T$, cijena uravnoteženja je nula. Slika 3.2.12. prikazuje ovisnost jediničnih cijena pozitivnog i negativnog odstupanja subjekta odgovornog za odstupanje u svakom obračunskom intervalu.

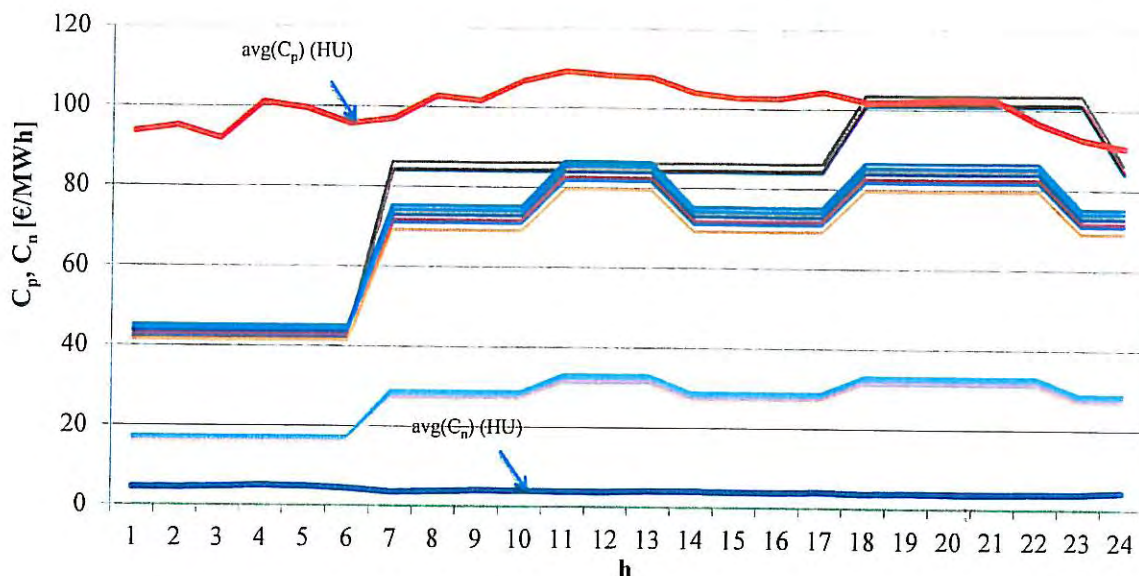
Slika 3.2.12. Ovisnost jediničnih cijena pozitivnog i negativnog odstupanja subjekta odgovornog za odstupanje u svakom obračunskom intervalu u 7. mjesecu 2011.

Slovenski operator tržišta BORZEN objavljuje na svojim stranicama (<http://www.borzen.si>) satne cijene pozitivnog i negativnog odstupanja C_+ i C_- . Slika 3.2.13. prikazuje prosječne cijene pozitivnog i negativnog odstupanja u Sloveniji i Hrvatskoj u 2011. Vidljivo je da su prosječne cijene pozitivnog odstupanja u Sloveniji slične hrvatskim cijenama, dok su cijene negativnih odstupanja u Sloveniji značajno veće od hrvatskih. Za Sloveniju su prikazane prosječne cijene stoga treba napomenuti da su satne cijene u Sloveniji daleko promjenjivije od onih u Hrvatskoj.

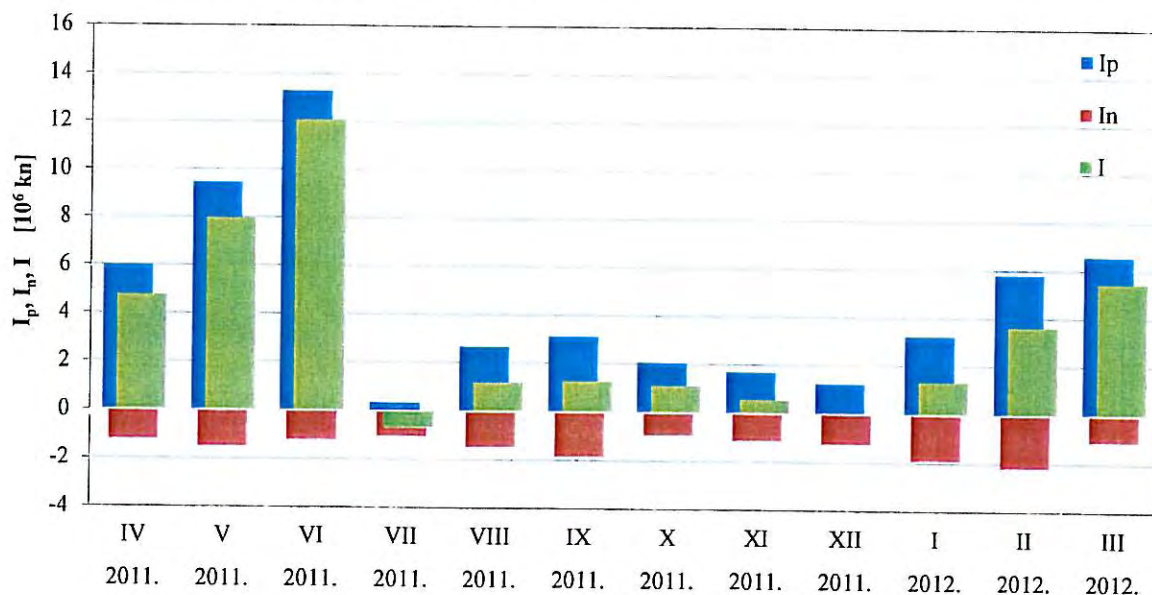
Slika 3.2.13. Usporedba cijena pozitivnog i negativnog odstupanja u Hrvatskoj i Sloveniji

Mađarski operator prijenosnog sustava MAVIR na svojim stranicama objavljuje petnaest minutne cijene električne energije uravnoteženja (<http://www.mavir.hu/web/mavir-en/settlement-unit-prices>) za pozitivna i negativna odstupanja. Slika 3.2.14. prikazuje prosječne cijene pozitivnog i negativnog odstupanja u Mađarskoj i Hrvatskoj u 2011. Vidljivo je da su prosječne cijene pozitivnog odstupanja u Mađarskoj veće od hrvatskih cijena, dok su cijene negativnih odstupanja u Mađarskoj značajno manje od hrvatskih.

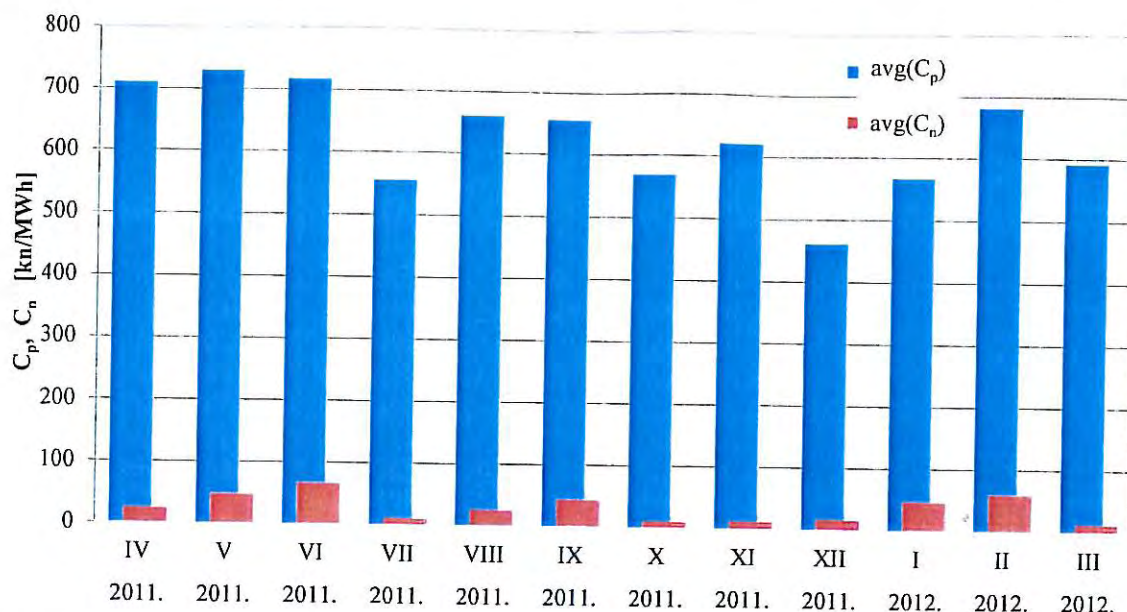
Slika 3.2.14. Usporedba cijena pozitivnog i negativnog odstupanja u Hrvatskoj i Mađarskoj

Slika 3.2.15. prikazuje obračunate iznose za energiju uravnoteženja. Vidljiv je porast od ožujka do lipnja 2011., nakon čega slijedi nagli pad. U prva 3 mjeseca 2012. primjetan je porast mjesečnih obračunatih iznosa za energiju uravnoteženja.

Slika 3.2.15. Obračunati iznosi za energiju uravnoteženja od travnja 2011. do ožujka 2012. (bez HEP-ODS-a)

Slika 3.2.16. prikazuje prosječne mjesečne cijene pozitivnih i negativnih odstupanja SOZO-a. Prosječne mjesečne cijene pozitivnih odstupanja u pojedinim mjesecima prelaze 700 kn/MWh, dok su cijene negativnih odstupanja znatno manje i dosežu do 67 kn/MWh.

Slika 3.2.16. Prosječne mjesečne cijene pozitivnih i negativnih odstupanja SOZO-a od travnja 2011. do ožujka 2012. (bez HEP-ODS-a)

Tijekom 2011. uočeni su problemi u Pravilima primjene NKO koji su se očitovali u značajnoj razlici (do 30%) između izračunatih ostvarenja i izvještaja o ostvarenoj prodaji električne energije pojedinih opskrbljivača, zbog čega su izmijenjena Pravila o uravnoteženju. Od ostalih problema potrebno je navesti nemogućnost određivanja stvarnih troškova uravnoteženja elektroenergetskog sustava zbog toga što HEP-OPS HERA-i ne dostavlja stvarne količine angažirane sekundarne i tercijarne regulacije, te energije uravnoteženja. Prema ugovoru o pružanju pomoćnih usluga između HEP-OPS-a i HEP-Proizvodnje, troškovi pomoćnih usluga koji se prikupljaju kroz mrežarinu, iznose 1,5 lipu po kWh isporučene električne energije, što za 2011. iznosi oko 235 milijuna kuna (15,7 TWh). U troškove pomoćnih usluga uključeni su i troškovi sekundarne i tercijarne regulacije. Također, prema ugovoru o pružanju usluga uravnoteženja između HEP-OPS-a i HEP-Proizvodnje, ukupan iznos koji HEP-OPS prikupi obračunom energije uravnoteženja prosljeđuje se HEP-Proizvodnji. Prihodi HEP-OPS-a od obračuna energije uravnoteženja u 2011. iznosili su 30,1 milijun kuna. Osim navedenog, za svaki proizvedeni kWh od povlaštenih proizvođača HROTE plaća troškove energije uravnoteženja HEP-OPS-u. Ukupni troškovi energije uravnoteženja računaju se kao umnožak 10% PPC-a (0,04342 kn/kWh) i iznosa ukupno proizvedene električne energije iz postrojenja koja koriste OIE i kogeneracijskih postrojenja. Budući da su povlaštene proizvođači u hrvatski elektroenergetski sustav ukupno isporučili 225 GWh električne energije, ukupan iznos za uravnoteženje bio je 9,8 milijuna kuna.

3.2.3. Opskrba električnom energijom

3.2.3.1. Osnovne značajke potrošnje električne energije

Podaci o broju mjernih mjesta, prodaji, prosječnoj prodaji po jednom mjernom mjestu te udjelima pojedine kategorije potrošnje u ukupnoj prodaji električne energije prikazani su u tablici 3.2.5.

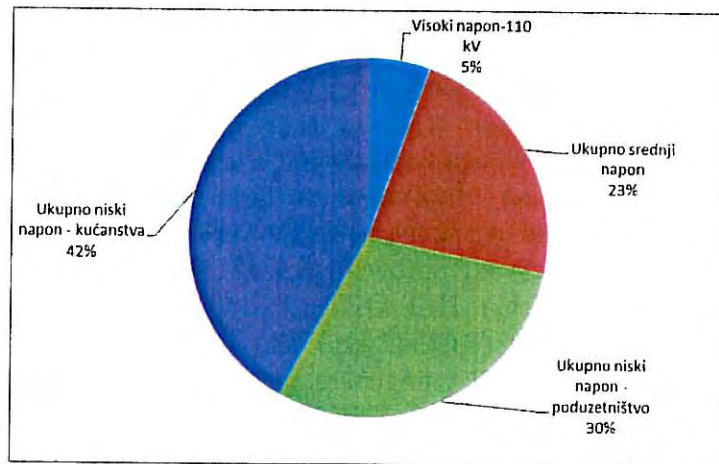
Tablica 3.2.5. Broj mjernih mjesta te prodaja, prosječna prodaja i udio prodaje električne energije po kategorijama potrošnje u 2011.

Kategorija potrošnje	Broj mjernih mjesta	Prodaja [MWh]	Prodaja po mjernom mjestu [kWh]	Udio u ukupnoj prodaji [%]	Prodaja 2011/2010 [%]
Visoki napon-110 kV*	29	851.073	29.347.349	5	-15,5
Srednji napon-35 kV*	55	545.743	9.922.600	3	-3,4
Srednji napon-10(20) kV	2.041	2.995.429	1.467.628	19	5,7
Ukupno srednji napon	2.096	3.541.172	11.390.228	23	4,2
Ukupno visoki i srednji napon	2.125	4.392.245	2.066.939	28	-0,3
Niski napon-poduzetništvo (plavi)	51.168	277.288	5.419	2	-6,7
Niski napon-poduzetništvo (bijeli)	124.176	1.314.957	10.589	8	-1,1
Niski napon-poduzetništvo (crveni)	16.922	2.644.409	156.270	17	2,4
Niski napon-poduzetništvo (narančasti)					
Niski napon-javna rasvjeta (žuti)	21.252	432.872	20.369	3	-1,7
Ukupno niski napon - poduzetništvo	213.518	4.669.525	21.869	30	0,4
Niski napon-kućanstvo (plavi)	772.853	1.701.761	2.202	11	-2,5
Niski napon-kućanstvo (bijeli)	1.336.027	4.828.992	3.614	31	-1,6
Niski napon-kućanstvo (narančasti)		134			
Niski napon-kućanstvo (crni)	3.124	9.219	2.951		-7,0
Ukupno niski napon - kućanstva	2.112.004	6.540.106	3.097	42	-1,9
Ukupno niski napon	2.325.522	11.209.631	4.820	72	-0,9
Sveukupno	2.327.647	15.601.877		100	-0,8

* kod ovih kupaca mjerna mjesta predstavljaju zbira mjerna mjesta odnosno objekte preuzimanja električne energije
Prodaja na visokom naponu obuhvaća kupce na mreži HEP-OPS-a i HEP-ODS-a

Izvor: HEP-ODS, HEP-OPS

Postotna struktura prodaje električne energije prikazana je na slici 3.2.17.

Izvor: HEP-ODS

Slika 3.2.17. Udjeli pojedine kategorije potrošnje u ukupnoj prodaji električne energije

Nabava i prodaja električne energije za HEP-ODS te pripadajući gubici u distribuciji za razdoblje od 2002. do 2011. prikazani su u tablici 3.2.6.

Tablica 3.2.6. Nabava, prodaja i gubici električne energije u distribuciji za razdoblje od 2001. do 2011.

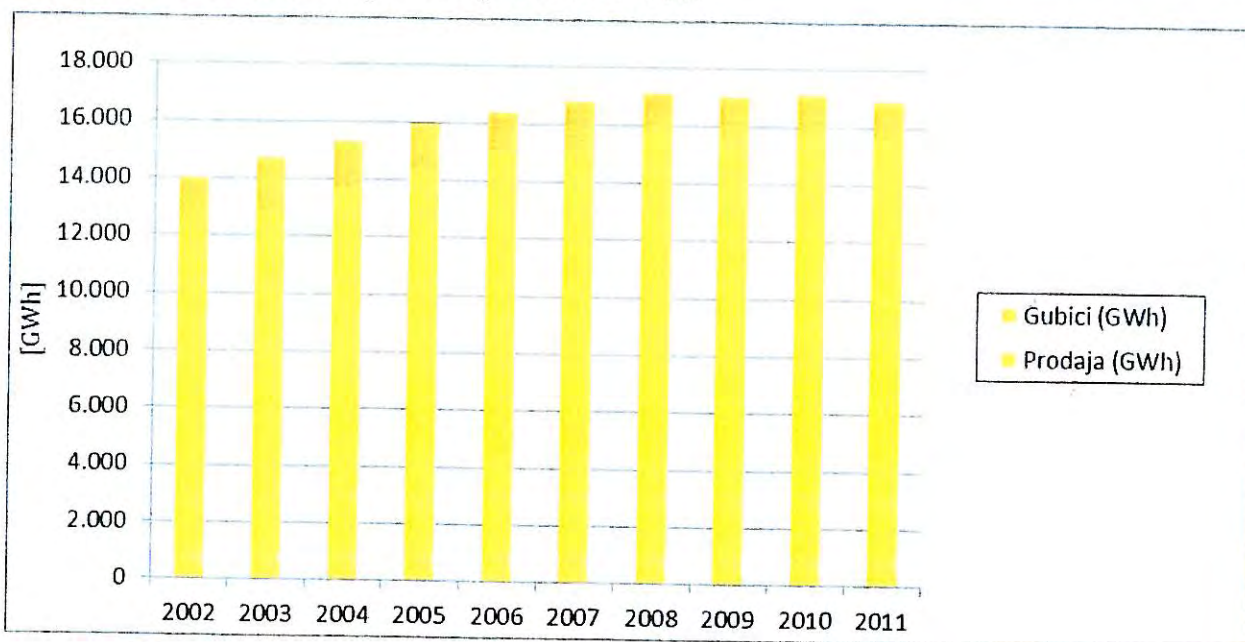
	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
Nabava [GWh]	14.022	14.737	15.329	15.942	16.423	16.811	17.130	17.021	17.152	16.927
Prodaja [GWh]	12.615	12.854	13.692	14.372	15.059	15.158	15.907	15.514	15.721	15.602
Gubici [GWh]	1.407	1.883	1.637	1.571	1.365	1.653	1.223	1.508	1.424	1.325
Gubici [%]	10,0	12,8	10,7	9,9	8,3	9,8	7,2	9,3	8,7	8,2

Nabava obuhvaća i energiju za potrebe kupaca na visokom naponu

Izvor: HEP-ODS

Prosječni godišnji porast nabave električne energije u razdoblju od 2002. do 2011. iznosio je 2,11%, dok je prosječni godišnji porast prodaje električne energije u istom razdoblju iznosio 2,74%.

Prikaz nabave odnosno zbroja prodaje električne energije i pripadajućih gubitaka u distribuciji za razdoblje od 2001. do 2010. prikazan je na slici 3.2.18.

Izvor: HEP-ODS

Slika 3.2.18. Nabava odnosno zbroj prodaje i gubitaka električne energije u distribuciji za razdoblje od 2002. do 2011.

Od 2007. europska statistička organizacija Eurostat koristi novi način praćenja prosječnih cijena električne energije, definiran po razredima potrošnje na način prikazan u tablicama 3.2.7. i 3.2.8.

Tablica 3.2.7. Razredi potrošnje za kućanstva

Razred potrošnje	Najniža potrošnja [kWh/g]	Najviša potrošnja [kWh/g]
Da – vrlo mala kućanstva		< 1.000
Db – mala kućanstva	1.000	< 2.500
Dc – srednja kućanstva	2.500	< 5.000
Dd – velika kućanstva	5.000	< 15.000
De – vrlo velika kućanstva	≥ 15.000	

Izvor: Eurostat

Tablica 3.2.8. Razredi potrošnje za poduzetništvo

Razred potrošnje	Najniža potrošnja [MWh/g]	Najviša potrošnja [MWh/g]
Ia		< 20
Ib	20	< 500
Ic	500	< 2.000
Id	2.000	< 20.000
Ie	20.000	< 70.000
If	70.000	≤ 150.000

Izvor: Eurostat

U tablici 3.2.9. prikazane su indikativne vršne snage za poduzetništvo prema procjeni HERA-e.

Tablica 3.2.9. Indikativne vršne snage za poduzetništvo

Razred potrošnje	Donja vrijednost [kW]	Gornja vrijednost [kW]
Ia	5	20
Ib	10	350
Ic	200	1.500
Id	800	10.000
Ie	5.000	25.000
If	15.000	50.000

U tablicama 3.2.10. i 3.2.11. prikazana je razdioba kupaca s obzirom na njihovu potrošnju i broj u Republici Hrvatskoj, a prema razredima potrošnje definiranim metodologijom Eurostata.

Tablica 3.2.10. Razredi potrošnje za kućanstva

Razred potrošnje	Potrošnja [%]	Kupci [%]
Da	3,1	28,5
Db	13,9	24,3
Dc	34,1	28,9
Dd (5.001 – 10.000 kWh)	36,3	16,5
Dd (10.001 – 15.000 kWh)	8,1	2,1
De	4,4	0,7

Izvor: HEP-ODS

Najveći udio prodane električne energije je u razredima Dd (velika kućanstva) i Dc (srednja kućanstva). Što se tiče broja kupaca (mjernih mjesta), najveći udio je u razredima Dc (srednja kućanstva) te Da (vrlo mala kućanstva).

Tablica 3.2.11. Razredi potrošnje za poduzetništvo na niskom, srednjem i visokom naponu

Razred potrošnje	Poduzetništvo na niskom naponu		Poduzetništvo na srednjem naponu		Poduzetništvo na visokom naponu		Ukupno poduzetništvo	
	Potrošnja [%]	Kupci [%]	Potrošnja [%]	Kupci [%]	Potrošnja [%]	Kupci [%]	Potrošnja [%]	Kupci [%]
Ia	9,8	79,5	0,0	0,0	0,0	0,0	9,8	79,5
Ib	29,6	19,7	0,2	0,0	0,0	0,0	29,8	19,7
Ic	9,9	0,4	2,0	0,0	0,0	0,0	11,9	0,5
Id	3,1	0,0	21,5	0,0	0,3	0,0	24,8	0,2
Ie	0,0	0,0	13,8	0,0	4,0	0,0	17,8	0,0
If	0,0	0,0	2,1	0,0	3,7	0,0	5,9	0,0
> 150.000 MWh	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Svi razredi	52,4	99,6	39,6	0,4	8,0	0,0	100,0	100,0

Podaci ne obuhvaćaju potrošnju HŽ infrastrukture (na visokom naponu)

Izvor: HEP-ODS, HEP-OPS

U kategoriji poduzetništvo na niskom naponu najveći udio prodane električne energije je u razredu potrošnje Ib, dok je daleko najveći udio broja kupaca u razredu izrazito malog poduzetništva Ia.

Kod kupaca na srednjem naponu najviše je električne energije prodano u razredu potrošnje Id u kojem je ujedno i najveći broj kupaca (mjernih mjesta). Kod kupaca na visokom naponu najviše je električne energije prodano u razredu If.

3.2.3.2. Cijene električne energije za krajnje kupce

Cijene električne energije u Republici Hrvatskoj

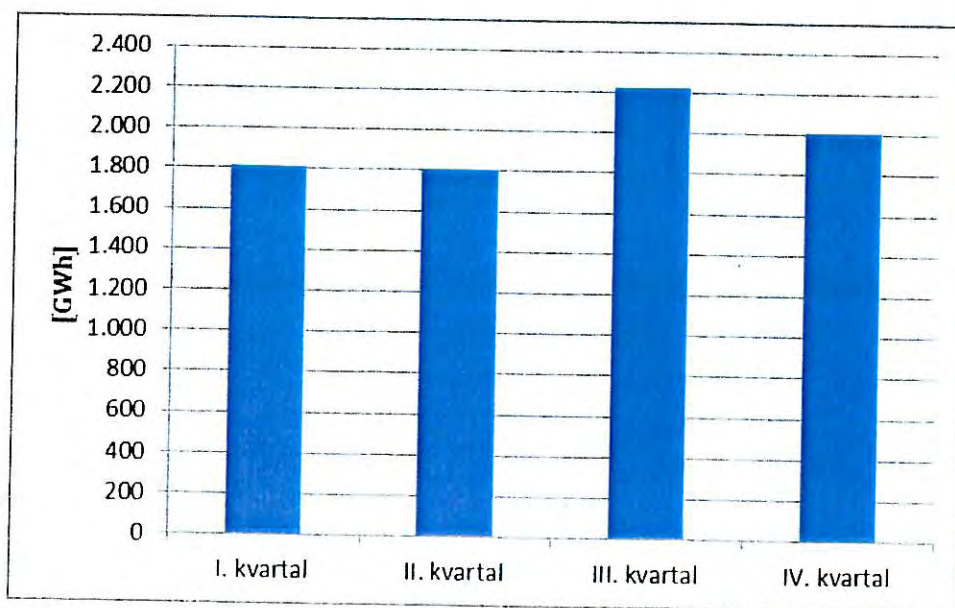
U 2011. 9 pravnih osoba u Republici Hrvatskoj imalo je dozvolu za obavljanje energetske djelatnosti opskrbe električnom energijom i to:

- HEP-ODS,
- HEP Opskrba d.o.o.,
- KORLEA d.o.o.,
- PARTNER ELEKTRIK d.o.o.
- GEN-I d.o.o. i
- HEP-Toplinarstvo d.o.o.
- CRODUX PLIN d.o.o.
- ENZYME d.o.o.
- ENERGIJA 2 SUSTAVI d.o.o.

Tijekom 2011. svi kupci na visokom naponu i značajan broj kupaca na srednjem naponu te niskom naponu imali su sklopljene ugovore o opskrbi električnom energijom, odnosno iskoristili su svoj položaj povlaštenog kupca. Na narednim slikama prikazan je pregled prodaje električne energije povlaštenim kupcima, po tromjesečjima 2011. te udio pojedinih kategorija kupaca (u odnosu na njihovu ukupnu potrošnju) koji su u 2011. nabavljali električnu energiju putem opskrbljivača na tržištu.

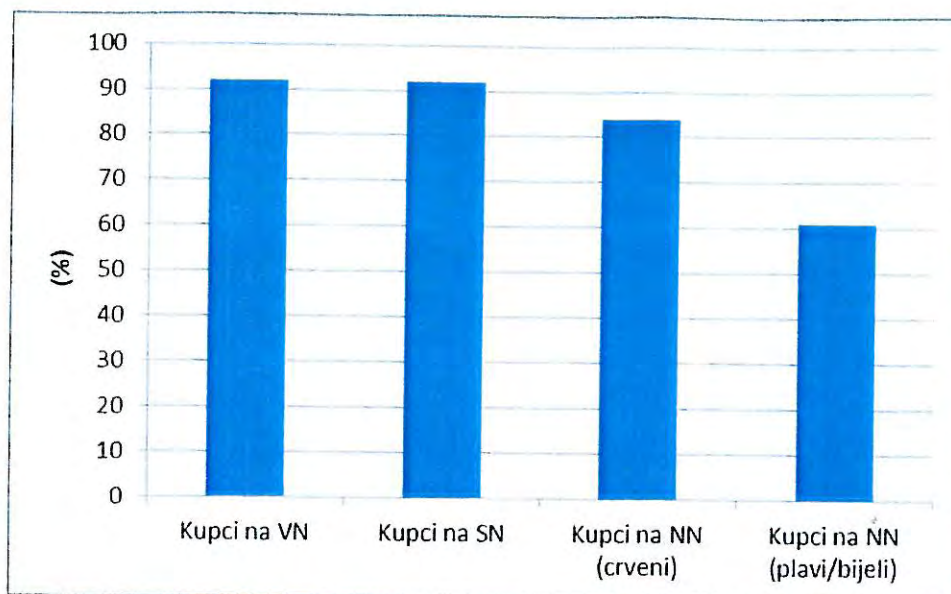
Na slici 3.2.19. prikazana je prodana električna energija kupcima po kvartalima u 2011., dok su na slici 3.2.20. prikazani postotni udjeli pojedinih kategorija kupaca na tržištu u potrošnji električne energije tijekom 2011.

Potrebno je upozoriti da je bilo situacija kada su povlašteni kupci bili u kratkom razdoblju (obično mjesec dana) bez ugovora o opskrbi, zbog proceduralnih problema prilikom provedbe javne nabave s ciljem odabira opskrbljivača. U tom razdoblju njihovu opskrbu je vršio HEP-ODS po reguliranim cijenama, a tako nabavljena energija se ne smatra tržišnom kategorijom.

Izvor: HEP-ODS

Slika 3.2.19. Električna energija prodana povlaštenim kupcima, po tromjesečjima 2011. [GWh]

Izvor: HEP-ODS

Slika 3.2.20. Udjeli pojedinih kategorija kupaca na tržištu, u odnosu na ukupnu potrošnju i kategorije kupaca, tijekom 2011.

Prosječne ukupne prodajne cijene za kupce po tarifnim kategorijama i naponskim razinama u razdoblju 2005. – 2011. prikazane su u tablici 3.2.12. Cijene su određene temeljem tarifnih stavaka iz tada važećih tarifnih sustava za regulirane energetske djelatnosti, te podataka opskrbljivača. U tablici 3.2.13. prikazane su prosječne cijene električne energije (bez naknade za korištenje mreže) za povlaštene kupce, po tromjesečjima 2011.

Tablica 3.2.12. Prosječne ukupne prodajne cijene za krajnje kupce u razdoblju 2005.-2010. [kn/kWh]

Kategorija kupaca	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
Kupci na visokom naponu	0,31	0,31	0,31	0,33			
Kupci na srednjem naponu	0,43	0,45	0,45	0,49	0,58	0,58	0,58
Kupci na NN – poduzetništvo	0,57	0,59	0,59	0,64	0,72	0,74	0,73
Kupci na NN – kućanstva	0,56	0,58	0,58	0,64	0,70	0,70	0,70
Ukupno kupci na NN	0,56	0,58	0,58	0,64	0,71	0,72	0,72

Izvor: HEP-ODS, HEP-Opskrba d.o.o.

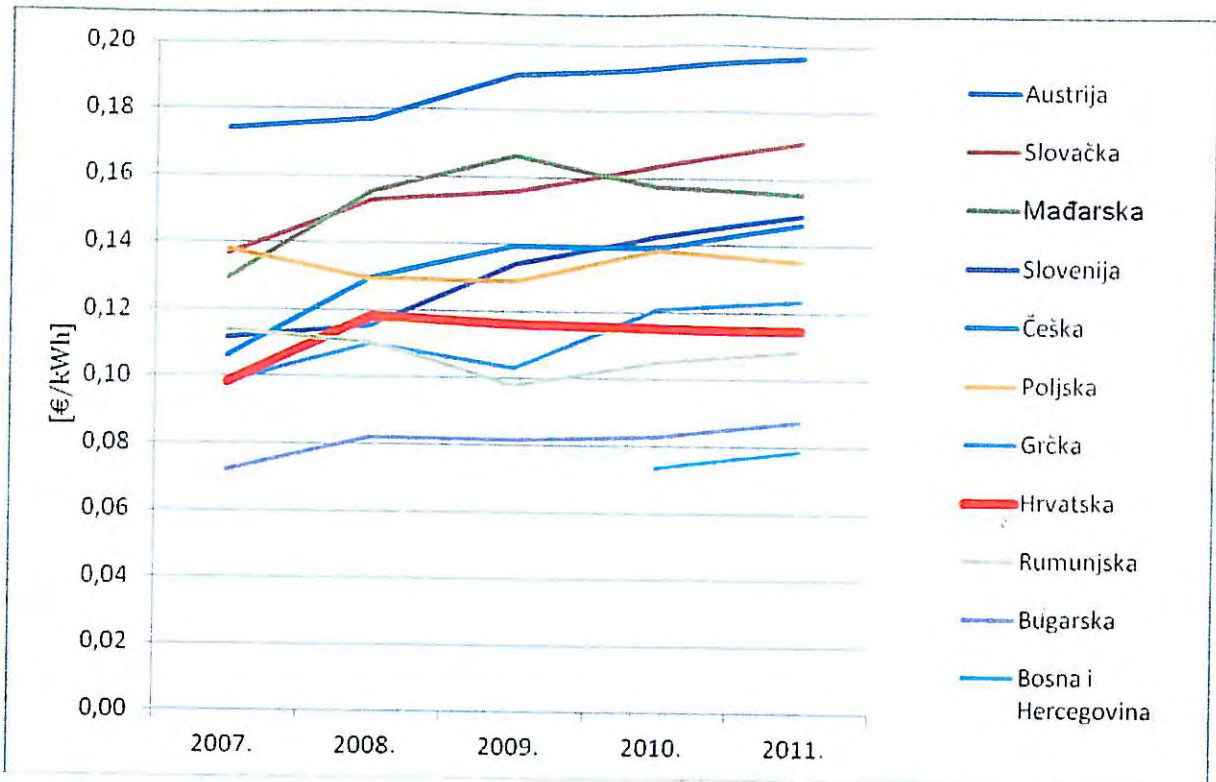
Tablica 3.2.13. Prosječne cijene električne energije za povlaštene kupce u 2011. [kn/kWh]

Tromjesečje	Cijena
I.	0,393
II.	0,388
III.	0,377
IV.	0,382

Izvor: HEP-Opskrba d.o.o.

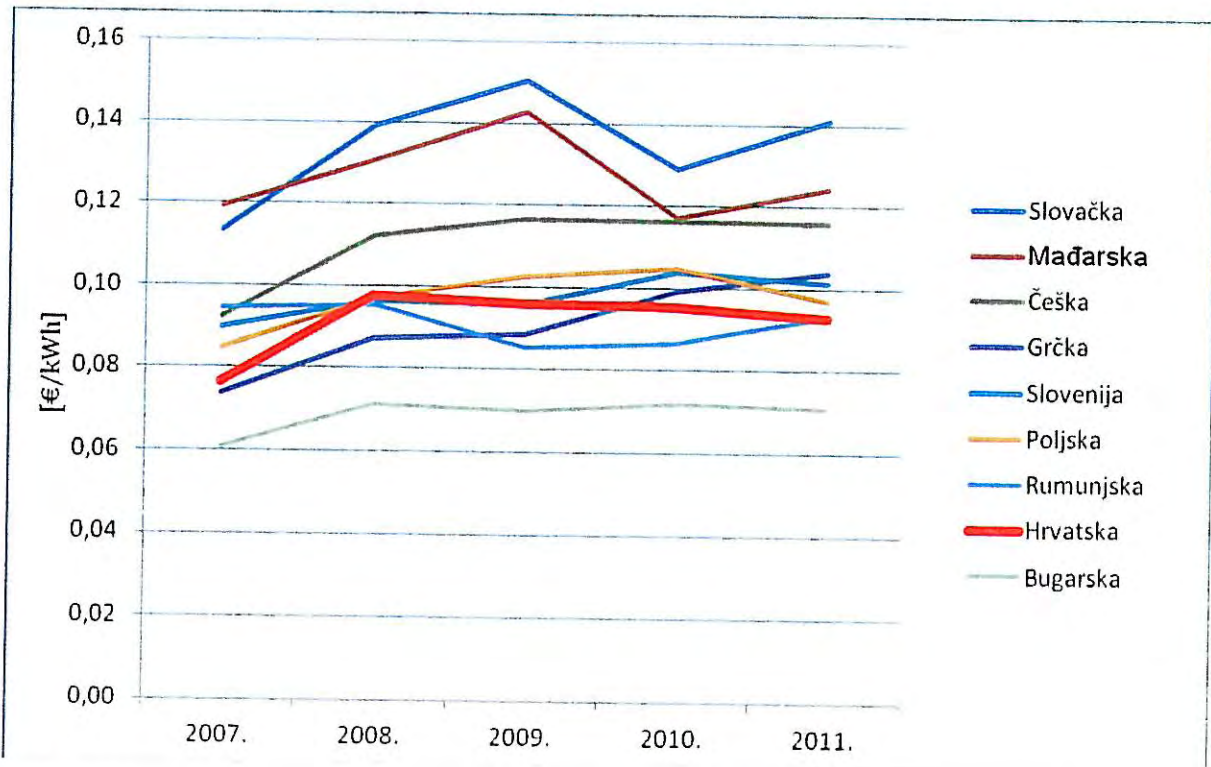
Cijene električne energije u europskim državama

Na slikama 3.2.21. i 3.2.22. prikazan je trend porasta ukupnih cijena električne energije (uključuju i naknade za korištenje mreže) u zemljama Europske unije, za kupce kategorije kućanstva i poduzetništvo.

Izvor: Eurostat

Slika 3.2.21. Prikaz promjene ukupnih cijena električne energije u zemljama Europske unije za kupce kategorije kućanstva Dc, od 2007. do 2011., s porezima i naknadama

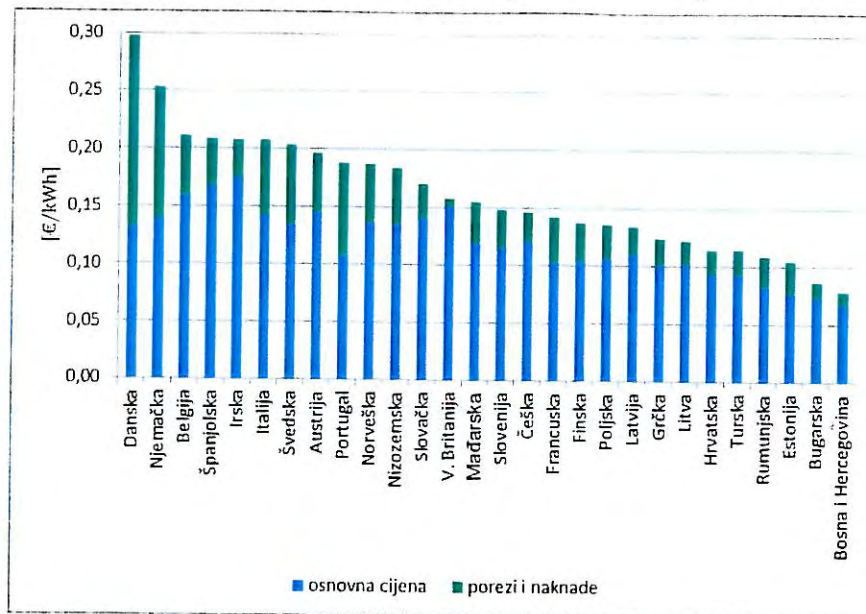

Izvor: Eurostat

Slika 3.2.22. Prikaz promjene ukupnih cijena električne energije u zemljama Europske unije za kupce kategorije poduzetništvo Id, od 2007. do 2011., s porezima i naknadama

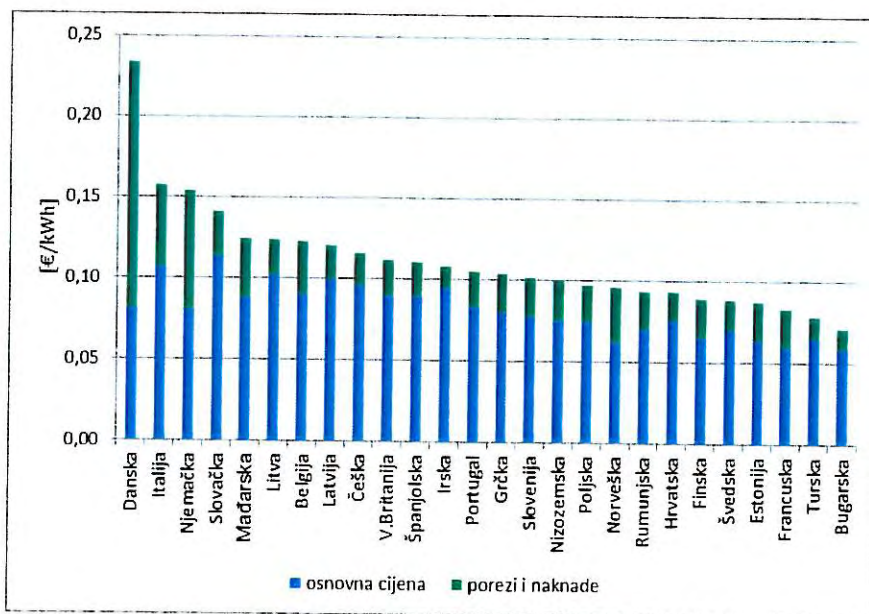
Prosječne ukupne cijene električne energije u drugom polugodištu 2011. u državama Europske unije, Norveškoj, Turskoj i Republici Hrvatskoj za kućanstva iz razreda potrošnje Dc te

poduzetništvo iz razreda Id prikazane su na slikama 3.2.23. i 3.2.24. Na slici 3.2.23. navedena je cijena i za Bosnu i Hercegovinu. Cijene su navedene s porezima i drugim naknadama.

Izvor: Eurostat

Slika 3.2.23. Ukupna cijena električne energije za kućanstva kategorije Dc, s porezima i naknadama za drugo polugodište 2011.

Izvor: Eurostat

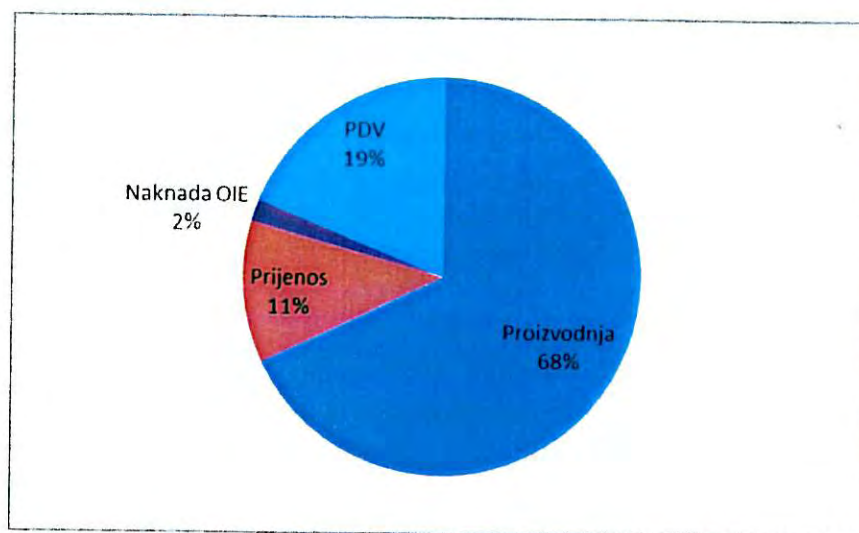
Slika 3.2.24. Ukupna cijena električne energije za poduzetništvo kategorije Id, s porezima i naknadama za drugo polugodište 2011.

Cijene električne energije za karakteristične kupce u Republici Hrvatskoj

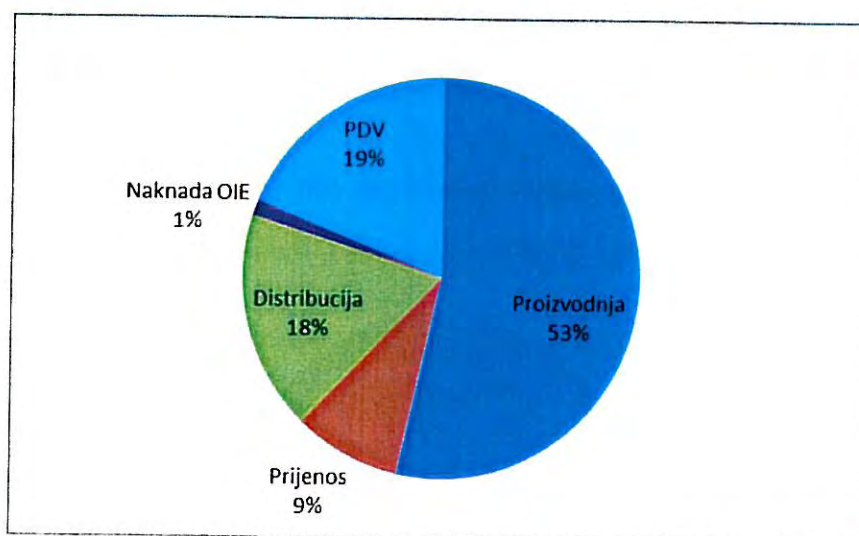
U tablici 3.2.14. prikazane su značajke tipičnih kupaca električne energije u Republici Hrvatskoj, po kategorijama potrošnje. Za te kupce na slikama od 3.2.25. do 3.2.29. prikazana je struktura ukupne cijene po pojedinim sastavnim elementima.

Tablica 3.2.14. Značajke tipičnih kupaca električne energije u Republici Hrvatskoj

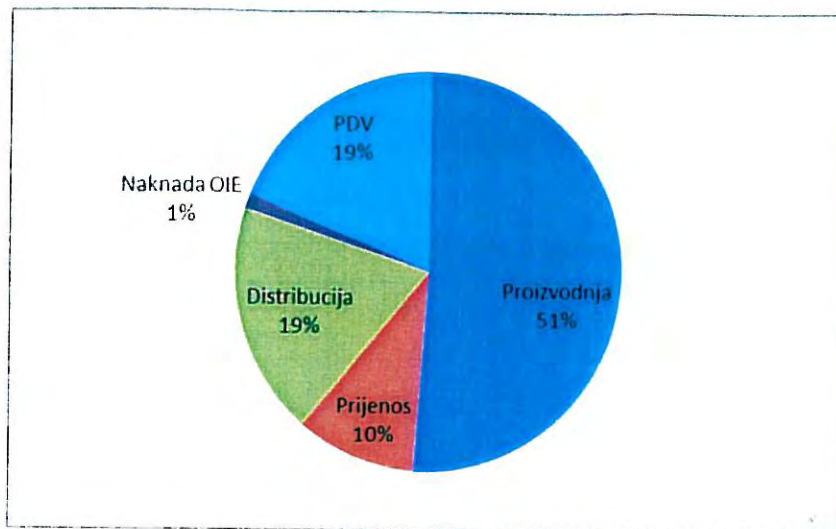
Vrsta kupca	Oznaka	Potrošnja [MWh/g]	Vršno opterećenje [MW]	Dan/noć	Kategorija po tarifnim sustavima
Vrlo velika industrija	If	100.000	15	60/40	Poduzetništvo – VN
Velika industrija	Ie	24.000	4	60/40	Poduzetništvo – SN (35 kV)
Srednja industrija	Id	2.000	0,5	65/35	Poduzetništvo – SN (10 kV)
Srednje poduzetništvo	Ib	150	0,05	70/30	Poduzetništvo – NN (crveni)
Srednja kućanstva	Dc	3,5		70/30	Kućanstva (bijeli)

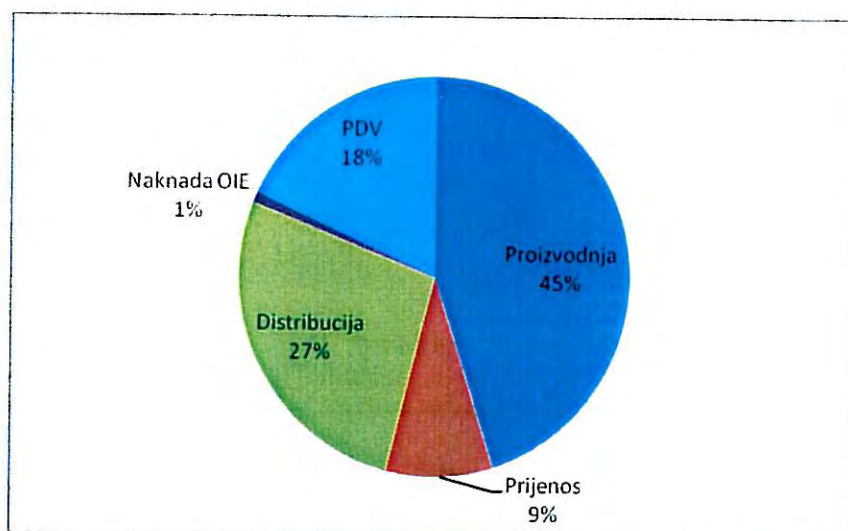
Slika 3.2.25. Struktura cijene za kupca iz razreda If, drugo polugodište 2011.

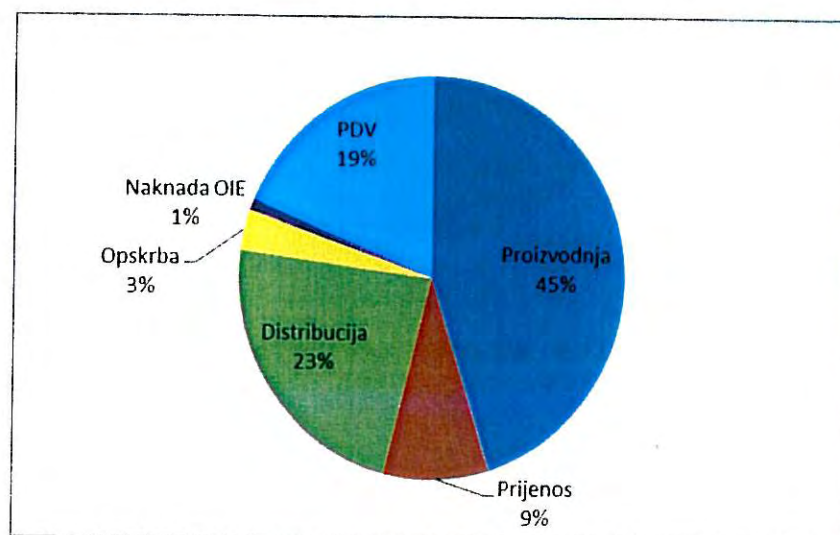
Slika 3.2.26. Struktura cijene za kupca iz razreda Ie, drugo polugodište 2011.

Slika 3.2.27. Struktura cijene za kupca iz razreda Id, drugo polugodište 2011.

Slika 3.2.28. Struktura cijene za kupca iz razreda Ib, drugo polugodište 2011.

Slika 3.2.29. Struktura cijene za kupca iz razreda Dc (kućanstva), drugo polugodište 2011.

3.2.3.3. **Zaštita kupaca**

Tijekom 2011. HERA je iz područja električne energije zaprimila ukupno 231 podnesak, od kojih je iste godine riješeno njih 198. Zaprimljeni predmeti su klasificirani u tablici 3.2.15.

Tablica 3.2.15. *Predmeti iz područja električne energije u 2011.*

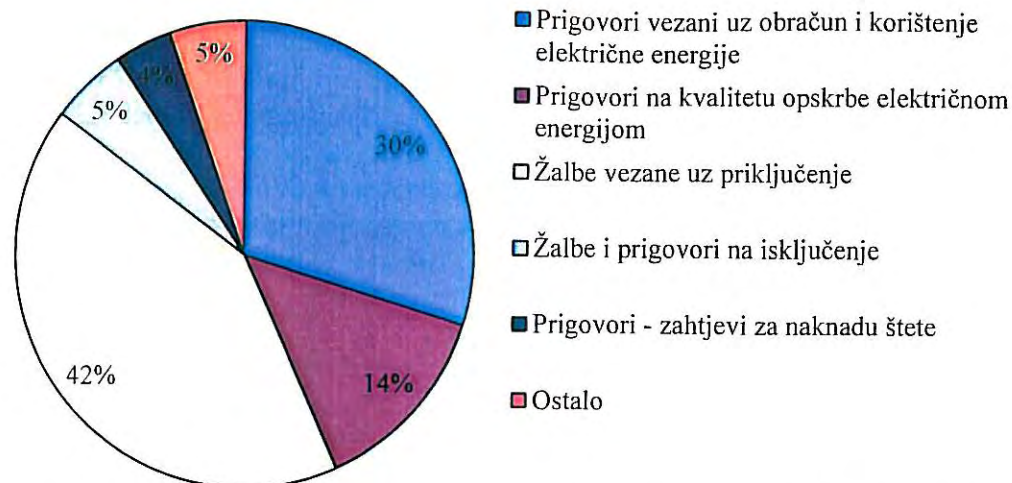
Opis	Broj	Udio [%]
Žalbe i prigovori	74	32%
Zahtjev za suglasnost/odobrenje HERA-e	6	3%
Traži se mišljenje/tumačenje/uputa od HERA-e	83	36%
HERA traži mišljenje/tumačenje/dostavu podataka	15	6%
Traži se izvještaj/upitnik/dostava podataka od HERA-e	20	9%
Dostavljeni podaci HERA-i	33	14%
UKUPNO	231	100%

Kao što je vidljivo iz prethodne tablice, HERA je tijekom 2011. zaprimila ukupno 74 žalbe i prigovora, od kojih se 64 odnosilo na rad HEP-ODS-a. Statistika žalbi i prigovora prikazana je u tablici 3.2.16.

Tablica 3.2.16. *Statistika žalbi i prigovora iz područja električne energije u 2011.*

R. br.	Opis	Broj	Udio [%]
1.	Prigovori vezani uz obračun i korištenje električne energije		30
1.1.	Prigovori na neovlašteno korištenje električne energije - prekoračenje snage	1	
1.2.	Prigovori na neovlašteno korištenje električne energije - energija	0	
1.3.	Prigovori na obračun potrošnje električne energije	18	
1.4.	Prigovori na obračun energije uravnoteženja	3	
2.	Prigovori na kvalitetu opskrbe električnom energijom		14
2.1.	Prigovori na pouzdanost napajanja	2	
2.2.	Prigovori na kvalitetu napona	8	
2.3.	Prigovori na kvalitetu usluga	0	
3.	Žalbe vezane uz priključenje		42
3.1.	Žalbe na odbijanje zahtjeva za izdavanje PEES u postupku ishoda lokacijske dozvole	6	
3.2.	Žalbe na uvjete iz izdane PEES	5	
3.3.	Žalbe na odbijanje zahtjeva za izdavanje PEES	2	
3.4.	Žalbe na neispunjavanje odredbi ugovora o priključenju na mrežu	0	
3.5.	Žalbe na naknadu za ugovor o priključenju	1	
3.6.	Žalbe na uvjete iz izdane EES	6	
3.7.	Žalbe na odbijanje zahtjeva za izdavanje EES	0	
3.8.	Žalba vezane za pristup mreži - ostali razlozi	11	
4.	Žalbe i prigovori vezani na isključenje		5
4.1.	Žalbe na isključenje s elektroenergetske mreže	3	
4.2.	Prigovori na obustavu isporuke električne energije	1	
5.	Prigovori - zahtjevi za naknadu štete	3	4
6.	Ostalo	2	5
	UKUPNO	74	100

Slika 3.2.30. prikazuje udjele žalbi i prigovora po pojedinim vrstama prigovora u ukupno zaprimljenim prigovorima iz područja električne energije u 2011.

Slika 3.2.30. Udjeli žalbi i prigovora po pojedinim vrstama prigovora iz područja električne energije u 2011.

Budući da se većina žalbi pristiglih u HERA-u odnosi na rad HEP-ODS-a u tablici 3.2.17. prikazan je pregled žalbi obrađenih u Povjerenstvu za žalbe HEP-ODS-a koje su kupci u skladu sa Zakonom o tržištu električne energije i Općim uvjetima za opskrbu električnom energijom uputili HERA-i.

Tablica 3.2.17. Pregled žalbi kupaca pristiglih Povjerenstvu za žalbe HEP-ODS-a

Vrsta žalbe	Ukupno	Usvojeno	Odbijeno	Neosnovani zahtjev	Stranka odustala
Odbijanje zahtjeva za izdavanje PEES (ograničeni tehnički uvjeti)	6	0	3	3	0
Neprihvatanje uvjeta iz PEES i/ili naknade za priključenje	6	1	1	4	0
Neprihvatanje uvjeta iz izdane PEES (rješavanje imovinsko pravnih odnosa, razdvajanje mjerenja, legalizacija priključka i sl.)	0	0	0	0	0
Ostalo (prigovor na naknadu na neovlaštenu potrošnju, obračun potrošnje i sl.)	18	1	7	7	3
UKUPNO	30	2	11	14	3

3.3. Proizvodnja električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije

U Republici Hrvatskoj od 2007. postoji sustav poticaja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i proizvodnje energije u visokoučinkovitim kogeneracijskim postrojenjima koji je uređen je sljedećim propisima:

- Tarifnim sustavom za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije ("Narodne novine", br. 33/07),
- Pravilnikom o korištenju obnovljivih izvora energije i kogeneracije ("Narodne novine", br. 67/07),
- Pravilnikom o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije ("Narodne novine", br. 67/07 i 35/11),
- Uredbom o naknadama za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije ("Narodne novine", br. 33/07, 133/07, 155/08, 155/09 i 8/11) te

- Uredbom o minimalnom udjelu električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije čija se proizvodnja potiče ("Narodne novine", br. 33/07 i 8/11).

HROTE otkupljuje električnu energiju od povlaštenih proizvođača, odnosno, iz postrojenja za koje je proizvođač stekao povlašten status te je raspodjeljuje opskrbljivačima za prodaju na domaćem tržištu po reguliranoj cijeni proporcionalno udjelu opskrbljivača u ukupnoj energiji isporučenoj svim kupcima. Svi kupci plaćaju svojem opskrbljivaču ugovorenu cijenu električne energije te naknadu za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije.

HERA izdaje pravnim i fizičkim osobama (nositeljima projekata), za pojedinačna postrojenja, prethodna rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije i rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije. Na početku gradnje, temeljem prethodnog rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije, nositelj projekta može s HROTE-om sklopiti ugovor o otkupu električne energije prema Tarifnom sustavu za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije. U načelu, povlaštene proizvođači električne energije s novoizgrađenim postrojenjima koja koriste obnovljive izvore energije (izuzev hidroelektrana snaga većih od 10 MW) ili visokoučinkovite kogeneracije, mogu ostvariti zagaranirani, regulirani otkup električne energije koju predaju u elektroenergetsku mrežu tijekom razdoblja od 12 godina, kako je važno za 2011. Sam otkup započinje danom pravomoćnosti rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije. Tablica 3.3.1. prikazuje broj izdanih rješenja tijekom 2011., dok je u tablici 3.3.2. prikazan pregled postrojenja po primarnom izvoru za koja su izdana rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije.

Tablica 3.3.1. Izdana rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije tijekom 2011.

Vrsta postrojenja/primarni izvor energije	Broj izdanih rješenja		Snaga postrojenja [MW]	
	Prethodno	Konačno	Prethodno	Konačno
Sunčeva energija	90	14	4,204	0,289
Biomasa i bioplin	6	3	18,400	5,000
Hidroenergija	1	0	0,220	0,000
Vjetar	6	1	108,000	10,000
Kogeneracijska postrojenja	1	1	1,000	0,460
Ukupno	104	19	131,824	15,749

Tablica 3.3.2. Pregled postrojenja po primarnom izvoru za koja su izdana rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije na dan 31. 12. 2011.

Vrsta postrojenja/primarni izvor energije	Broj postrojenja	Ukupna snaga [kW]
Elektrane na biomasu	2	5.740,00
Elektrane na bioplin	4	4.000,00
Hidroelektrane	2	30,00
Sunčane elektrane	18	342,32
Vjetroelektrane	7	88.750,00
Mikrokogeneracije	1	33,00
Male kogeneracije	1	460,00
Srednje kogeneracije	1	10.000,00
Ukupno	36	109.355,32

Prethodna rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije izdaju se na rok važenja od dvije godine, s mogućnošću produženja za još godinu dana na zahtjev nositelja projekta. HERA je tijekom 2011. izdala dva rješenja kojima se produžava prethodno rješenje o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije, kao i jedno rješenje o obustavi postupka za

produženje prethodnog rješenja, gdje je podnositelj zahtjeva sam odustao od zahtjeva. U 2011. su također izdana 3 rješenja za promjenu podataka u prethodnom rješenju, od čega su 2 bila vezana za promjenu nositelja projekta, a 1 za promjenu planirane snage. Nadalje, HERA je u 2011. donijela i 1 rješenje kojim se odbija zahtjev za izdavanje prethodnog rješenja, u predmetu gdje podnositelj zahtjeva nije priložio propisane dokaze i dokumentaciju za izdavanje prethodnog rješenja. Također, izdano je i 1 rješenje kojim se obustavlja postupak za izdavanje prethodnog rješenja na zahtjev nositelja projekta.

Tablica 3.3.3. Izdana rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije na 31.12.2011.

Grupa	Tip postrojenja	Prethodno rješenje		Konačno rješenje	
		Broj	Snaga [kW]	Broj	Snaga [kW]
Instalirana snaga do uključivo 1 MW					
1.a.1.	sunčane elektrane instalirane snage do uključivo 10 kW	47	423,78	12	99,88
1.a.2.	sunčane elektrane instalirane snage veće od 10 kW do uključivo 30 kW	47	1.331,26	5	140,44
1.a.3.	sunčane elektrane instalirane snage veće od 30 kW	11	3.232,82	1	102,00
1.b.	hidroelektrane	1	220,00	2	30,00
1.d.1.	elektrane na biomasu iz šumarstva i poljoprivrede (granjevina, slama, koštice)	1	950,00	0	0,00
1.d.2.	elektrane na krutu biomasu iz drveno-prerađivačke industrije (kora, piljevina, sječka...)	1	1.000,00	0	0,00
1.f.	elektrane na bioplin iz poljoprivrednih nasada te organskih ostataka i otpada iz poljoprivrede i prehrambeno-prerađivačke industrije	10	9.135,00	4	4.000,00
Instalirana snaga veća od 1 MW					
2.b.	vjetroelektrane	14	270.100,00	7	88.750,00
2.c.1.	elektrane na biomasu iz šumarstva i poljoprivrede (granjevina, slama, koštice...)	3	17.140,00	1	2.740,00
2.c.2.	elektrane na krutu biomasu iz drveno-prerađivačke industrije (kora, piljevina, sječka...)	1	3.000,00	1	3.000,00
Kogeneracije					
3.a.	kogeneracijska postrojenja instalirane električne snage do uključivo 50 kW, tzv. mikro-kogeneracije te sva kogeneracijska postrojenja koja koriste gorivne ćelije	0	0,00	1	33,00
3.b.	kogeneracijska postrojenja instalirane električne snage veće od 50 kW do uključivo 1 MW, tzv. male kogeneracije	2	1.460,00	1	460,00
4.a.	kogeneracijska postrojenja instalirane električne snage veće od 1 MW do uključivo 35 MW, tzv. srednje kogeneracije, priključene na distribucijsku mrežu	0	0,00	1	10.000,00

Tablica 3.3.3 pokazuje da su, unatoč najmanjoj ukupnoj snazi, projekti sunčanih elektrana do uključivo 10 kW najbrojniji. U velikoj mjeri su to postrojenja izgrađena na krovu postojećih građevina, za koja postoje pojednostavljena u ishodu statusa povlaštenog proizvođača električne energije.

Naknada za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije počela se naplaćivati kupcima 1. srpnja 2007., temeljem Uredbe o naknadama za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije. Iako je navedena Uredba u 2007. predviđala porast naknade radi predviđene izgradnje postrojenja, taj rast nije bio toliko brz, pa je iznos naknade zadržan na razini iz 2007. sve do kraja 2009., odnosno čak je i smanjen u 2010. Uredbom o izmjeni Uredbe o naknadama za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije („Narodne novine“, 155/09). Naknadnom izmjenom i dopunom Uredbe 7. siječnja 2011. („Narodne novine“, 8/11), iznos naknade iz prethodne godine je zadržan za 2011. Jednako tako, krajem godine donesena je nova izmjena

Uredbe („Narodne novine“, 144/11) u kojoj se do daljnjeg naplaćuje kupcima električne energije naknada od 0,005 kn/kWh. Pregled naknada, cijena i proizvodnje električne energije iz postrojenja koja koriste obnovljive izvore energije i kogeneraciju prikazan je u tablici 3.3.4.

Tablica 3.3.4. Pregled naknada, cijena i proizvodnje električne energije iz postrojenja koja koriste obnovljive izvore energije i kogeneraciju

Godina	2007. *	2008.	2009.	2010.	2011.
Iznos naknade predviđen Uredbom iz 2007. [kn/kWh]	0,0089	0,0198	0,0271	0,035	–
Iznos naknade [kn/kWh]	0,0089	0,0089	0,0089	0,005	0,005
Kumulativna snaga postrojenja koja koriste obnovljive izvore energije u sustavu poticaja (na kraju godine) [MW]	5,95	17,187	28,796	83,573	98,862
Kumulativna snaga kogeneracijskih postrojenja u sustavu poticaja (na kraju godine) [MW]	/	/	/	10,033	10,493
Energija proizvedena u postrojenjima koja koriste obnovljive izvore energije [MWh]	477	38.064	47.430	83.927	224.269
Energija proizvedena u postrojenjima koja koriste kogeneraciju [MWh]	/	/	/	249	1.285
Energija proizvedena u postrojenjima koja koriste obnovljive izvore energije i kogeneraciju [MWh]	477	38.064	47.430	84.176	225.554
Ukupna potrošnja ** [MWh]	17.629.700	17.995.800	17.696.700	17.943.800	17.703.200
Udio električne energije proizvedene iz postrojenja koja koriste obnovljive izvore energije čija se proizvodnja potiče u ukupnoj potrošnji električne energije [%]	0,003	0,212	0,268	0,468	1,267
Udio električne energije proizvedene iz kogeneracijskih postrojenja čija se proizvodnja potiče u ukupnoj potrošnji električne energije [%]	/	/	/	0,001	0,007

* Sustav poticaja ureden je tek krajem lipnja 2007., stoga se razmatra samo razdoblje od srpnja do prosinca 2007.

** Ukupna potrošnja na način određen Uredbom o minimalnom udjelu električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije čija se proizvodnja potiče („Narodne novine“, br. 33/07)

Prema tablici 3.3.4., primjećuje se značajan pomak u proizvodnji električne energije u odnosu na 2010., s gotovo 3 puta većom količinom proizvedene električne energije u postrojenjima koja koriste obnovljive izvore energije.

Smanjenje naknade u 2010., s ciljem smanjenja tereta za kupce u vrijeme gospodarske krize, bilo je moguće radi toga što su u prethodnom razdoblju prikupljena dostatna sredstva za poticaj, kao što je prikazano u tablici 3.3.5., te radi relativno sporog ulaska planiranih postrojenja u pogon. Međutim, veliki interes investitora za izgradnju postrojenja zahtijevat će prilagodbu naknade u skoroj budućnosti, što se može vidjeti po negativnoj razlici obveza u tablici 3.3.5., za 2011. Razliku je HROTE podmirio iz neutrošenih sredstava prikupljenih u prijašnjim godinama.

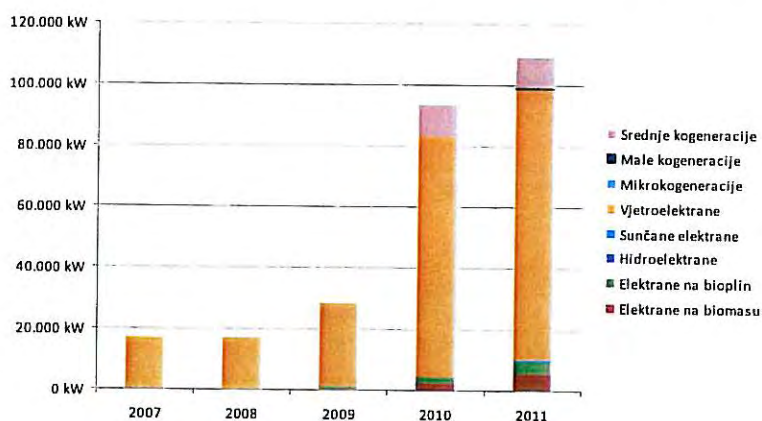
Tablica 3.3.5. Pregled novčanih tokova u sustavu poticaja [mil. kn]

Godina	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
Obveze opskrbljivača					
Fakturirani iznosi s naslova naknade za poticanje [mil. kn]	82,5	142,98	137,78	78,41	77,85
Fakturirani iznosi s naslova prodane električne energije opskrbljivačima [mil. kn]	0,15	13,64	20,76	36,55	97,94
Obveze HROTE-a					
Troškovi energije uravnoteženja [mil. kn]	0,02	1,36	2,08	3,65	9,79
Troškovi električne energije otkupljene od povlaštenih proizvođača [mil. kn]	0,38	26,19	36,59	70,4	182,18
Troškovi posebne naknade za proizvođače [mil. kn]	/	/	/	/	1,17
RAZLIKA					

Razlika [mil. kn]	82,25	129,07	119,87	40,91	-17,35
-------------------	-------	--------	--------	-------	--------

U 2011. se prvi put uvelo pravo opskrbljivača na naknadu za uslugu prikupljanja naknade za poticanje i pokriće rizika naplate. Naime, Uredbom o izmjeni i dopunama Uredbe o naknadama za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije („Narodne novine“, br. 8/11), određeno je da opskrbljivač električnom energijom ima pravo na posebnu naknadu koja se plaća iz sredstava naknade za poticanje za uslugu prikupljanja naknade za poticanje u visini od 1%, a za pokriće rizika naplate 0,5%. Opskrbljivač ispostavlja račun HROTE-u za uslugu prikupljanja i pokriće rizika temeljem računa kojeg je HROTE ispostavio opskrbljivačima za naknadu i to u ukupnom iznosu od 1,5% iznosa računa za naknadu bez PDV-a.

U 2011. započelo je s radom 16 novih postrojenja ili dvostruko više u odnosu na 2010. Tako je nastavljen trend brže i značajnije gradnje postrojenja koja koriste obnovljive izvore energije i kogeneracijskih postrojenja, što se može vidjeti i na slici 3.3.1. Isto tako, broj od čak 104 izdanih prethodnih rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača u 2011. uvelike premašuje ukupni broj do tada izdanih prethodnih rješenja. Stoga je nesporno da sustav poticaja daje rezultate. Iako je udio proizvodnje i instalirane snage u sustavu poticaja još uvijek vrlo mali u odnosu na ukupne proizvodne kapacitete u Republici Hrvatskoj, dinamika gradnje ukazuje da će postrojenja brzo ulaziti u pogon te pomoći ostvarivanju ciljeva Strategije energetskog razvoja Republike Hrvatske te sigurnosti opskrbe.

Slika 3.3.1. Instalirana snaga postrojenja u sustavu poticaja od 2007. do 2011. prema vrsti postrojenja

Tablica 3.3.6. Proizvodnja i isplaćeni poticaji povlaštenim proizvođačima u 2011. prema vrsti postrojenja

Vrsta postrojenja	Instalirana snaga [kW]	Udio u instaliranoj snazi [%]	Proizvodnja električne energije [kWh]	Udio u proizvodnji [%]	Isplaćeni poticaji (bez PDV-a) [kn]	Udio u isplatama [%]
Elektrane na biomasu	5.740,00	5,25	10.710.556	4,75	11.114.561,42	6,10
Elektrane na bioplin	4.000,00	3,66	21.129.837	9,37	28.635.155,12	15,72
Hidroelektrane	30,00	0,03	110.826	0,05	86.366,68	0,05
Sunčane elektrane	342,32	0,31	135.702	0,06	486.842,92	0,27
Vjetroelektrane	88.750,00	81,16	192.181.789	85,20	141.061.433,15	77,43
Mikrokogeneracije	33,00	0,03	37.970	0,02	202.234,48	0,11
Male kogeneracije	460,00	0,42	803.166	0,36	567.554,92	0,31
Srednje kogeneracije	10.000,00	9,14	443.800	0,20	28.109,87	0,02

Ukupno	109.355,32	100,00	225.553.646	100,00	182.182.258,56	100,00
--------	------------	--------	-------------	--------	----------------	--------

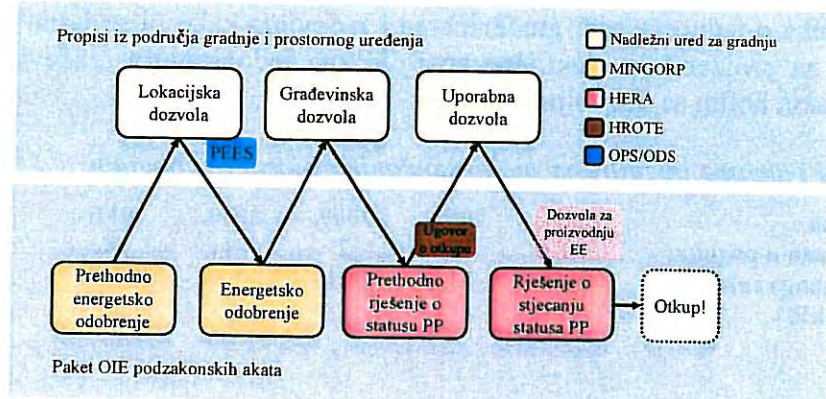
S obzirom da sustav poticaja nije do kraja 2010. ostvario ciljeve određene Uredbom o minimalnom udjelu električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije čija se proizvodnja potiče („Narodne novine“, br. 33/07), Vlada Republike Hrvatske je donijela Uredbu o izmjeni i dopunama Uredbe o naknadama za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije čija se proizvodnja potiče („Narodne novine“, br. 8/11) kojom se postavljaju ciljevi za 2020.

Navedenom Uredbom, u skladu sa Strategijom energetskega razvoja Republike Hrvatske, definirani su novi ciljevi i to tako da će minimalni udio električne energije čija se proizvodnja potiče u ukupnoj neposrednoj potrošnji električne energije do 31. prosinca 2020. biti:

- 13,6% iz postrojenja koja koriste obnovljive izvore energije te
- 4% iz kogeneracijskih postrojenja, čija se proizvodnja električne energije isporučuje u prijenosnu odnosno distribucijsku mrežu.

Registar projekata i postrojenja za korištenje obnovljivih izvora energije i kogeneracije te povlaštenih proizvođača (u daljnjem tekstu: Registar OIEKPP) je dostupan na Internetu, a sadrži podatke o izdanim prethodnim energetskekim odobrenjima, energetskekim odobrenjima, te podacima o planiranim postrojenjima.

Prethodna energetska odobrenja i energetska odobrenja su upravni akti koji se izdaju tijekom pripreme gradnje (prethode postupku izdavanja građevinske dozvole odnosno akta kojim se odobrava građenje), a određuju uvjete i mogućnosti korištenja obnovljivih izvora energije i kogeneracijskih postrojenja. Shematski prikaz administrativne procedure kojom se ostvaruje pravo na otkup prikazan je na slici 3.3.2.

Slika 3.3.2. Slijed izdavanja akata u pripremi gradnje postrojenja za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora i kogeneracijskih postrojenja

Do kraja 2011. izdano je prethodnih energetskekih odobrenja i energetskekih odobrenja ukupne planirane snage preko 7.000 MW. Većinom se radi o aktima (prethodna energetska odobrenja, te upisi u Registar za zatečene projekte) kojima se dopušta ispitivanje potencijala obnovljivog izvora energije unutar prostora ispitivanja, a koji prethode postupku ishodaenja lokacijske dozvole. Tako velike planirane snage postrojenja u očitom su raskoraku s predstavljenim informacijama o izdanim prethodnim rješenjima i rješenjima o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije. Stoga se može zaključiti da je veliki broj projekata u različitim fazama pripreme. Imajući u vidu da se za izdavanje prethodnog rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača treba priložiti građevinska dozvola ili drugi odgovarajući akt kojim se odobrava građenje, očito je da veliki broj nositelja projekata ima poteškoća u njihovom pribavljanju te ostvarivanju prava gradnje.

Poseban problem prisutan je kod vjetroelektrana kojima pripada najveći udio planirane snage u Registru OIEKPP (preko 90%). Naime, u postupku izdavanja lokacijske dozvole izdaje se i prethodna elektroenergetska suglasnost radi sagledavanja mogućnosti priključenja, određivanja

tehničkih, ekonomskih i ostalih uvjeta priključenja građevine na mrežu i izgradnje građevine te uvjeta korištenja mreže. Već krajem 2008. HEP-OPS je, prema podacima iz izdanih prethodnih elektroenergetskih suglasnosti, izdao ukupno više snage za vjetroelektrane nego što je dopušteno ograničenjem ukupne priključne snage vjetroelektrana, radi regulacijske sposobnosti elektroenergetskog sustava, koje je utvrdio HEP-OPS. Iako snaga izgrađenih vjetroelektrana nije premašila navedeno ograničenje, postojeći projekti blokiraju daljnji razvoj vjetroelektrana.

HEP-OPS je objavio Dodatne tehničke uvjete za priključak i pogon vjetroelektrana na prijenosnoj mreži u prosincu 2008. čime je omogućeno da se novi projekti razvijaju pod razvidnijim i preciznijim uvjetima u odnosu na Mrežna pravila elektroenergetskog sustava („Narodne novine“, br. 36/06). Međutim, još je uvijek cijeli administrativni okvir za gradnju i priključenje objekata, posebno vjetroelektrana, nerazvidan (s obzirom na mogućnost priključenja) i neučinkovit (s obzirom na prava, ostvarena nakon ishoda energetske dozvole i građevinske dozvole ili nekog drugog akta kojim se odobrava građenje, koja dobivaju pasivni investitori i time koče proces izgradnje).

Unatoč činjenici da se podzakonski propisi kojima se uređuje sustav poticaja nisu mijenjali s ciljem unaprjeđenja administrativne procedure, razvoj prakse je ipak uvjetovao značajni porast zahtjeva za stjecanje statusa povlaštenog proizvođača.

Poteškoće u administrativnoj proceduri kod gradnje malih sunčanih elektrana su dobrim dijelom uklonjene stupanjem na snagu Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o jednostavnim građevinama i radovima („Narodne novine“, br. 48/11), kojim se omogućava gradnja fotonaponskih ćelija na građevnoj čestici postojeće zgrade za potrebe te zgrade bez akta kojim se odobrava građenje i lokacijske dozvole. Kao posljedica toga, 2011. je obilježio značajan porast zahtjeva za stjecanje statusa povlaštenog proizvođača za sunčane elektrane, što je vidljivo iz tablice 3.3.7. Ipak, unatoč porastu zahtjeva vezanih uz sunčane elektrane, praksa pokazuje kako je potrebno pristupiti izmjenama Pravilnika o jednostavnim građevinama i radovima kako bi se jasno definirala gradnja malih postrojenja za proizvodnju električne energije kao jednostavnih građevina bez lokacijske dozvole, odnosno akta kojim se dozvoljava gradnja.

Tablica 3.3.7. Broj i ukupna instalirana snaga sunčanih elektrana u pogonu

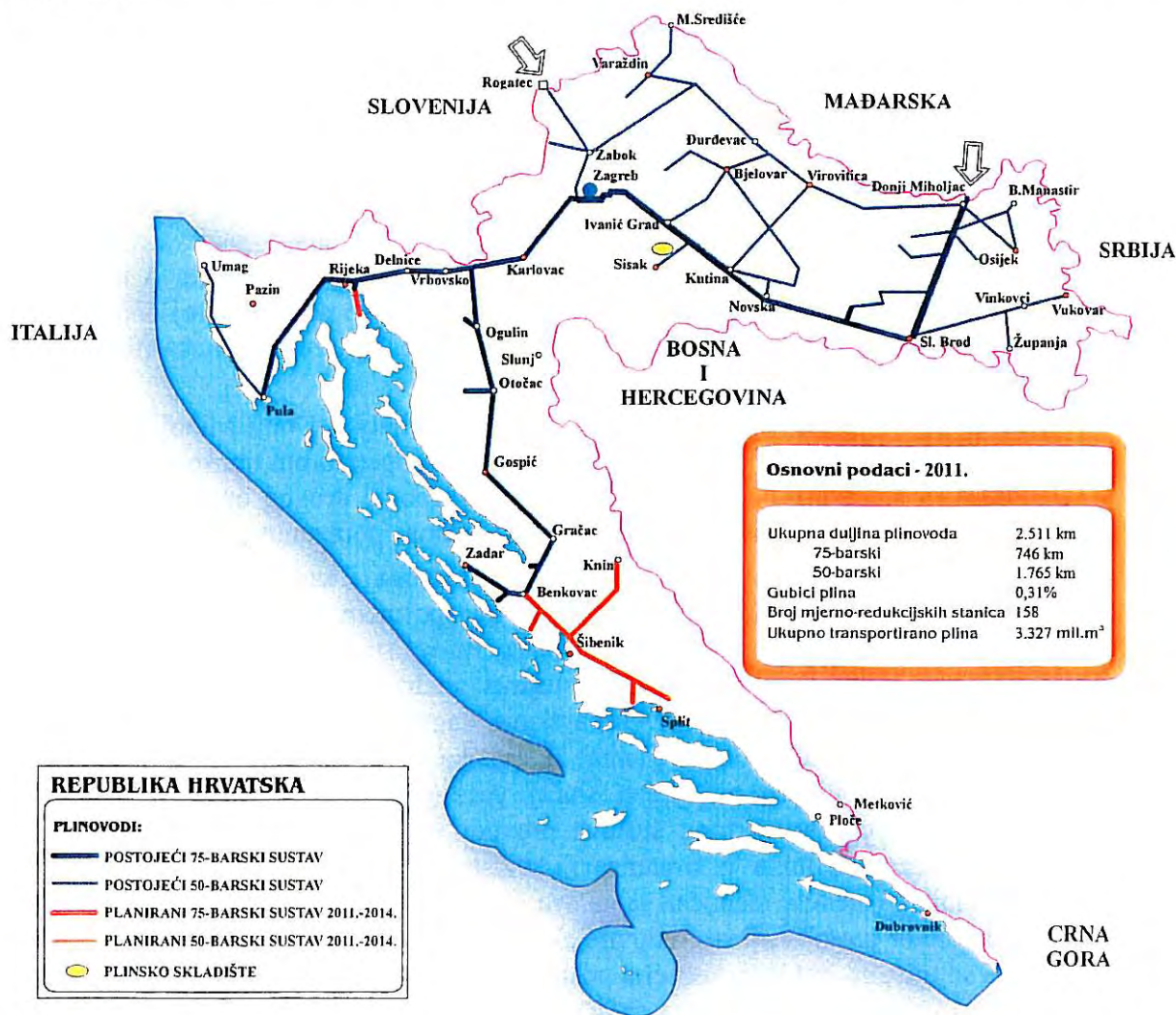
Godina	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
Broj sunčanih elektrana u pogonu	0	1	2	4	18
Ukupna instalirana snaga sunčanih elektrana u pogonu [kW]	0,00	7,14	16,14	52,84	342,32

4. REGULIRANE DJELATNOSTI I RAZVOJ TRŽIŠTA PRIRODNOG PLINA

4.1. Regulirane djelatnosti

4.1.1. Transportni sustav

Transport prirodnog plina je regulirana energetska djelatnost koja se obavlja kao javna usluga. Operator plinskog transportnog sustava Republike Hrvatske je energetska subjekt Plinacro d.o.o. koji je u vlasništvu Republike Hrvatske. Plinacro d.o.o. upravlja sustavom magistralnih i regionalnih plinovoda kojima se prirodni plin iz domaće proizvodnje (sjeverni dio kontinentalne Hrvatske i sjeverni Jadran) i iz uvoza, preko interkonekcija sa Slovenijom (Zabok–Rogatec) i Mađarskom (Donji Miholjac–Dravaszerdahely), transportira do izlaznih mjerno-redukcijskih stanica na kojima se predaje u distribucijske sustave i krajnjim (industrijskim) kupcima koji su izravno priključeni na transportni sustav. Plinski transportni sustav Republike Hrvatske prikazan je na slici 4.1.1.

Slika 4.1.1. Postojeći i planirani plinski transportni sustav Republike Hrvatske

Rad transportnog sustava, na koji su priključena plinska proizvodna polja Panona i Sjevernog Jadrana, podzemno skladište plina Okoli, 36 distribucijskih sustava i 26 krajnjih kupaca, kontinuirano se nadzire i vodi iz nacionalnog dispečerskog centra opremljenog suvremenim sustavom za nadzor, upravljanje i prikupljanje podataka (SCADA). Operativno upravljanje i održavanje sustava organizirano je u 5 regija transporta plina: „Istočna Hrvatska“ sa sjedištem u Donjem Miholjcu, „Središnja Hrvatska“ sa sjedištem u Popovači, „Sjeverna Hrvatska“ sa sjedištem u Zaboku, „Zapadna Hrvatska“ sa sjedištem u Rijeci i „Južna Hrvatska“ sa sjedištem u Benkovcu.

Ukupna duljina plinskog transportnog sustava u Republici Hrvatskoj na kraju 2011. iznosila je 2.511 km, od čega je 746 km plinovoda radnog tlaka 75 bar i 1.765 km plinovoda radnog tlaka 50 bar.

Plin je u transportni sustav preuziman na 10 priključaka na ulaznim mjernim stanicama, od toga je 8 priključaka u funkciji prihvata plina iz proizvodnih polja na teritoriju Republike Hrvatske, dok su 2 priključka međunarodna i u funkciji su prihvata plina iz uvoznih dobavnih pravaca.

Plin je iz transportnog sustava isporučen na 193 priključka (157 izlaznih mjerno-redukcijskih stanica), od čega je 40 priključaka u funkciji predaje plina industrijskim kupcima priključenim na transportni sustav, dok su 153 priključka u funkciji predaje plina u distribucijske sustave kojima upravlja 36 operatora distribucijskih sustava.

Uslugu transporta plina u 2011. koristilo je 37 opskrbljivača plinom udruženih u jednu bilančnu skupinu. Opskrbljivač plinom Prirodni plin d.o.o. rezervirao je kapacitete na svih 10 ulaza u transportni sustav te na 40 izlaza iz transportnog sustava za potrebe industrijskih kupaca koje opskrbljuje plinom. Kapacitete na preostalim 153 izlaza rezerviralo je 36 opskrbljivača za potrebe kupaca na distribucijskim sustavima.

Tijekom 2011. Plinacro d.o.o. je nastavio s izvršavanjem obveza i aktivnosti u sustavu upravljanja kapacitetima plinskog transportnog sustava, a pojedine aktivnosti intenzivirane su pojavom novih bilančnih skupina na tržištu prirodnog plina u prosincu 2011., pripremom sustava za prijelaz na korištenje mjerne jedinice kWh od 1.1.2012. te stupanjem na snagu Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o organizaciji tržišta prirodnog plina („Narodne novine“, broj 128/11) kojima su za operatora transportnog sustava propisane obveze razmjene dodatnih podataka i izvještavanja sudionika na tržištu prirodnog plina.

Uspostavljanjem transporta plina na interkonekciji Dravaszerdahely – Donji Miholjac u kolovozu 2011. započela je svakodnevna razmjena podataka sa susjednim operatorom transportnog sustava za postupak uparivanja količina plina nominiranih na strani jednog i drugog operatora, podataka o izmjerenim količinama i sastavu plina kao i ostalih obveza prema sporazumno utvrđenim pravilima.

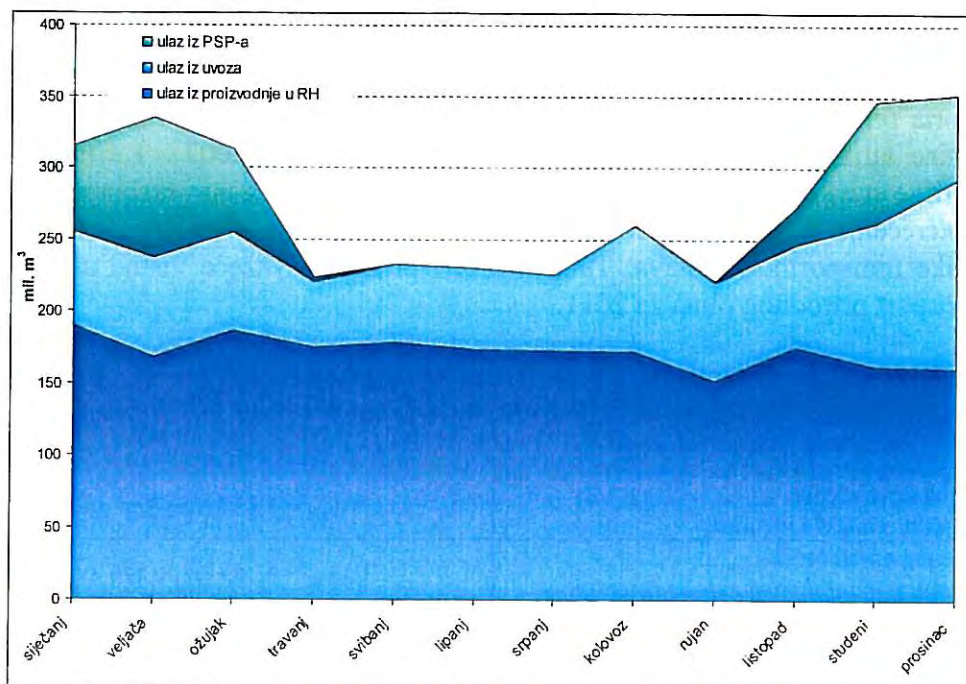
Operator transportnog sustava, s ciljem upravljanja kapacitetima i zagušenjima u transportnom sustavu, provodi analizu zahtjeva korisnika za pristup transportnom sustavu te izvodi proračune tehničkih, rezerviranih i slobodnih kapaciteta transportnog sustava. U svrhu nadzora nad korištenjem ugovorenih kapaciteta transportnog sustava analizira se i uspoređuje najavljeni i ostvareni protok prirodnog plina. U 2011. upravljanje zagušenjima obavljalo se raspodjelom kapaciteta na način propisan odredbama članka 11. stavka 7. Pravilnika o organizaciji tržišta prirodnog plina te nije zabilježen niti jedan slučaj veće potražnje kapaciteta od slobodnog. Upravljanje uravnoteženjem transportnog sustava provodi se na način propisan Pravilnikom i izmjenama i dopunama Pravilnika o organizaciji tržišta prirodnog plina. Način rezervacije, raspodjele i ugovaranja kapaciteta identičan je za sve ulaze u i izlaze iz transportnog sustava, bez obzira na lokaciju i smjer protoka plina. Redovite aktivnosti upravljanja kapacitetima transportnog sustava provedene su tijekom 2011. u sljedećim poslovnim procesima:

- ugovaranje usluge transporta plina za mjesečna i godišnja razdoblja,
- svakodnevne obrade nominacija,
- prikupljanje i obrada podataka o izmjerenim i raspodijeljenim količinama plina,
- dnevna i mjesečna izvještavanja i objave podataka,
- praćenje i objava podataka o kvaliteti plina.

Investicijske aktivnosti Plinacra d.o.o. u 2011. odvijale su se sukladno Planu razvoja, izgradnje i modernizacije plinskoga transportnog sustava Republike Hrvatske od 2002. do 2011. – drugi ulagački ciklus od 2007. do 2011. odnosno Planu razvoja plinskog transportnog sustava Republike Hrvatske 2010. - 2014. Nakon što je u ožujku 2009. između Plinacra i mađarskog operatora plinskoga transportnog sustava – tvrtke FGSZ Natural Gas Transmission potpisan obvezujući Ugovor o zajedničkoj realizaciji interkonekcijskog plinovoda Slobodnica–Donji Miholjac–Dravaszerdahely–Bata–Városfold, tijekom 2011. ostvarene su investicije u plinovodni sustav središnje i istočne Hrvatske – magistralni plinovod Slobodnica - Donji Miholjac. Također, ostvarene su investicije u plinovodni sustav Like i Dalmacije, III. dio sustava od MČS Gospić do PČ/MRS Benkovac; odvojni plinovod za MRS Obrovac i MRS Obrovac, Regionalni plinovod Benkovac – Zadar i MRS Zadar, odvojni plinovod za MRS Biograd i MRS Biograd, poslovna zgrada u Ivanić Gradu i MRS Benkovac, Gračac, Gospić i Otočac.

U 2011. završena je gradnja cca. 215 km magistralnih plinovoda i 7 mjerno redukcijskih stanica. Ukupna ostvarena planirana ulaganja u dugotrajnu imovinu u 2011. iznosila su oko 210 milijuna eura.

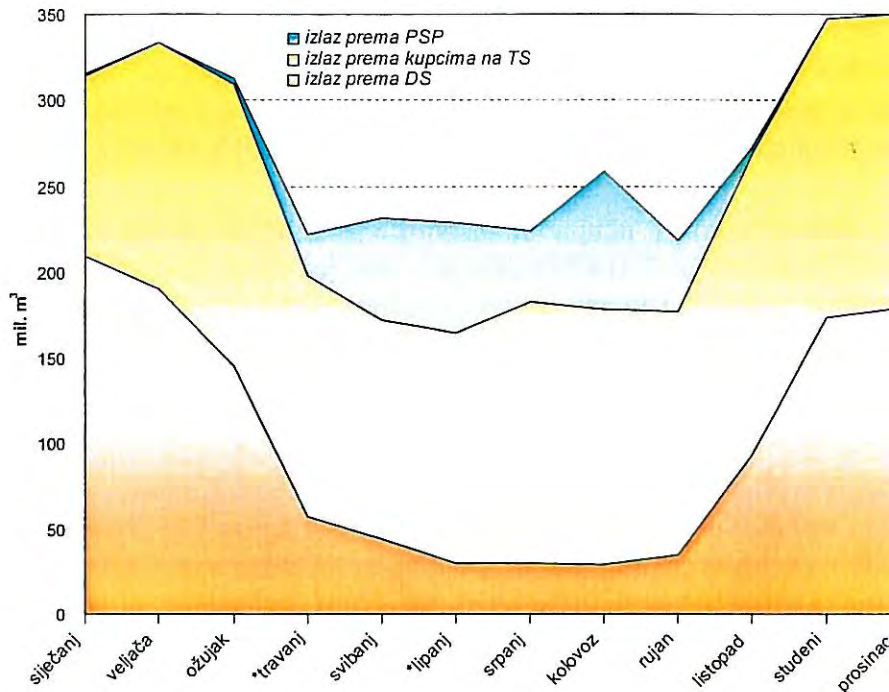
Prema podacima Plinacra d.o.o., ukupno transportirane količine prirodnog plina u Republici Hrvatskoj u 2011. iznosile su 3.314.504.081 m³, što je 1,9% manje u odnosu na ukupno transportirane količine u 2010. Ukupni gubici prirodnog plina u transportnom sustavu u 2011. iznosili su 0,31%. Najveća količina transportiranog plina u danu za krajnju potrošnju¹ iznosila je 6.235.903 m³/dan, dok je najveći iskorišteni kapacitet na svim izlazima iz transportnog sustava u danu u 2011. iznosio 13.581.207 m³/dan. Ukupni tehnički kapacitet svih ulaza u transportni sustav, na dan 31. prosinca 2011., iznosio je 1.331.000 m³/h. Prema podacima koje je dostavio Plinacro d.o.o, tehnički kapaciteti utvrđeni su za deset ulaza u transportni sustav, od kojih su najveći: Dravaszerdahely – 400.000 m³/h, Terminal Pula – 280.000 m³/h, PSP Okoli – 240.000 m³/h i Rogatec – 210.000 m³/h. Maksimalni iskorišteni kapacitet na svim ulazima u transportnom sustavu u satu u godini u 2011. iznosio je 610.902 m³/h, pri čemu je maksimalni iskorišteni kapacitet u godini na razini pojedinih ulaza u transportni sustav ostvaren na ulazu PSP Okoli i to u iznosu 276.162 m³/h. Količine transportiranog plina po grupama ulaza u transportni sustav po mjesecima tijekom 2011. prikazane su na slici 4.1.2.

Slika 4.1.2. Količine transportiranog plina po grupama ulaza u transportni sustav po mjesecima 2011.

¹ Izlazi na distribucijske sustave i izlazi prema kupcima izravno priključenima na transportni sustav

Ukupni tehnički kapacitet izlaza iz transportnog sustava na dan 31. prosinca 2011. iznosio je 1.883.484 m³/h. Od toga je ukupni tehnički kapacitet izlaza u distribucijske sustave iznosio 1.092.326 m³/h, ukupni tehnički kapacitet izlaza prema krajnjim kupcima izravno priključenim na transportni sustav 621.158 m³/h i tehnički kapacitet izlaza u PSP Okoli 170.000 m³/h. Maksimalni iskorišteni kapacitet na svim izlazima iz transportnog sustava u satu u 2011. iznosio je 682.598 m³/h, pri čemu je maksimalni iskorišteni kapacitet na razini pojedinih izlaza iz transportnog sustava ostvaren na izlazu u distribucijske sustave i to u iznosu 455.990 m³/h. Količine transportiranog plina za grupe izlaza iz transportnog sustava po mjesecima tijekom 2011. prikazane su na slici 4.1.3.

Slika 4.1.3. Količine transportiranog plina za grupe izlaza iz transportnog sustava po mjesecima 2011.

Cijena transporta prirodnog plina određuje se primjenom Tarifnog sustava za transport prirodnog plina, bez visine tarifnih stavki („Narodne novine“, broj 32/06 i 3/07). Tarifnim sustavom su propisane 3 tarifne stavke koje se odnose na transport prirodnog plina u mjesecima vršnog, srednjeg i osnovnog opterećenja. Visinu tarifnih stavki određuje Vlada Republike Hrvatske i ona je jednaka za sve korisnike transportnog sustava. Tablica 4.1.1. prikazuje važeće visine tarifnih stavki bez PDV-a² za transport prirodnog plina za 2011.

Tablica 4.1.1. Visine tarifnih stavki za transport prirodnog plina za 2011.

razdoblje transporta	Odluka Vlade RH (NN 103/09) – na snazi od 1. rujna 2009.
mjeseci vršnog opterećenja (siječanj, veljača, studeni i prosinac)	$T_{\text{vršno}} = 5,13 \text{ kn po Sm}^3 \text{ po danu}$
mjeseci srednjeg opterećenja (ožujak, travanj, svibanj, lipanj, rujanj i listopad)	$T_{\text{srednje}} = 4,265 \text{ kn po Sm}^3 \text{ po danu}$
mjeseci osnovnog opterećenja (srpanj i kolovoz)	$T_{\text{osnovno}} = 2,58 \text{ kn po Sm}^3 \text{ po danu}$

² Sve tarifne stavke i cijene koje se navode u poglavlju 4. Regulirane djelatnosti i razvoj tržišta prirodnog plina izražene su bez PDV-a

Cijena transporta prirodnog plina, tj. naknada za korištenje transportnog sustava plinovoda, utvrđuje se prema prethodno zakupljenom i stvarnom korištenju kapaciteta transportnog sustava pojedinog korisnika u godini. Prosječna cijena transporta prirodnog plina u 2011. za opskrbljivače plinom krajnjih kupaca priključenih na distribucijski sustav iznosila je $0,207 \text{ kn/m}^3$, što je 11,54% manje u odnosu na prosječnu cijenu transporta za opskrbljivače plinom u 2010. Prosječna cijena transporta prirodnog plina u 2011. za 26 krajnjih kupaca izravno priključenih na transportni sustav iznosila je $0,168 \text{ kn/m}^3$, što je 3,07% više u odnosu na prosječnu cijenu transporta plina za krajnje kupce izravno priključene na transportni sustav u 2010. Ukupna prosječna cijena transporta prirodnog plina u 2011. za sve korisnike transportnog sustava iznosila je $0,190 \text{ kn/m}^3$, što je 2,06% manje u odnosu na ukupnu prosječnu cijenu transporta prirodnog plina u 2010.

4.1.2. Sustav skladišta plina

Skladištenje prirodnog plina je regulirana energetska djelatnost koja se obavlja kao javna usluga. Operator sustava skladišta plina u Republici Hrvatskoj od 2009. je energetska subjekt Podzemno skladište plina d.o.o. koji za skladištenje prirodnog plina koristi PSP Okoli, čiji je zemljopisni položaj prikazan na slici 4.1.1. PSP Okoli je prije izdvajanja u zasebnu tvrtku Podzemno skladište plina d.o.o., od početka rada 1987., bio u sastavu tvrtke INA d.d.

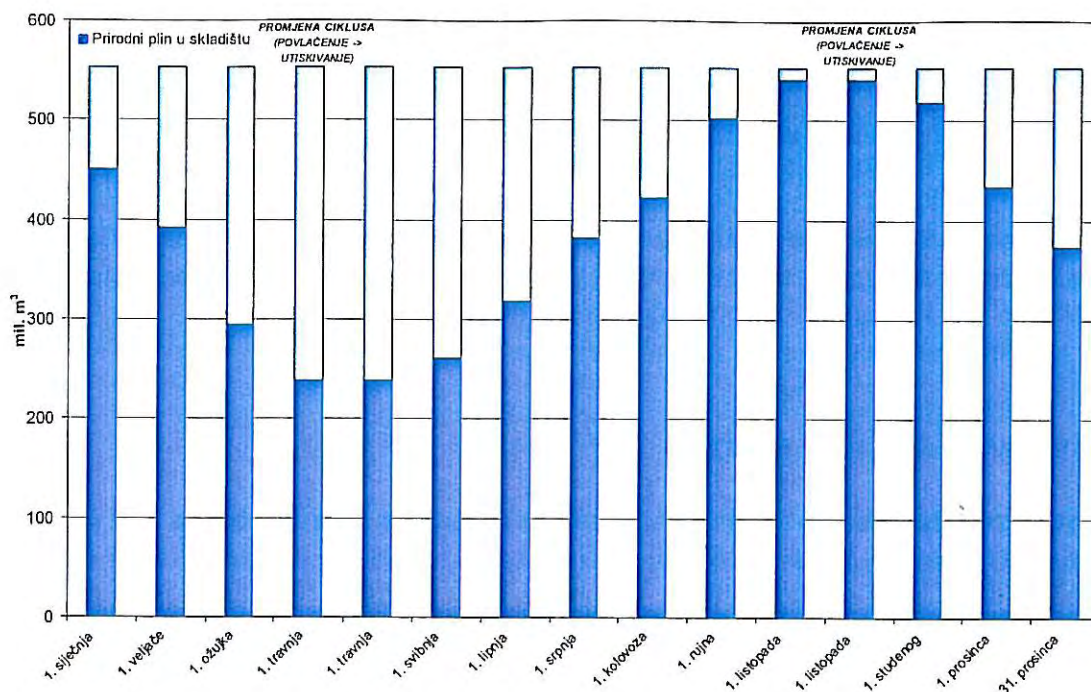
PSP Okoli se sastoji od podzemnog ležišta (geološka struktura), radnih i kontrolnih bušotina i nadzemnog dijela pogona čiji su osnovni objekti bušotinske platforme, priključni plinovodi, regulacijska stanica, stanica za sušenje plina, mjerna stanica i kompresorska stanica te pomoćni objekti. Prirodni plin se u podzemno ležište utiskuje u pravilu od 1. travnja do 31. rujna, a povlači od 1. listopada do 31. ožujka.

Tehnički kapaciteti sustava skladišta plina³ definirani su Dopunskim rudarskim projektom za eksploatacijsko polje Okoli – podzemno skladište plina, od 25. studenog 2005. Tehnički kapacitet radnog volumena iznosi 553 milijuna m^3 , tehnički kapacitet povlačenja $240.000 \text{ m}^3/\text{h}$ (5,76 mil. m^3/dan), a tehnički kapacitet utiskivanja $160.000 \text{ m}^3/\text{h}$ (3,84 mil. m^3/dan).

Tijekom 2011. u PSP Okoli je ukupno utisnuto $313.975.436 \text{ m}^3$, a povučeno je $391.354.815 \text{ m}^3$ prirodnog plina. Završetak ciklusa povlačenja i početak ciklusa utiskivanja prirodnog plina, određen prema minimalnoj količini plina u skladištu za kalendarsku godinu, bio je 1. travnja 2011., kada je stanje radnog volumena iznosilo $238.710.872 \text{ m}^3$. Početak ciklusa povlačenja plina bio je 1. listopada 2011., a stanje radnog volumena tada je iznosilo $540.730.419 \text{ m}^3$, što je ujedno i najveće ostvareno stanje radnog volumena PSP Okoli u 2011. Stanje radnog volumena prirodnog plina u PSP Okoli na određene dane tijekom 2011. prikazano je na slici 4.1.4. Najveći ostvareni kapacitet povlačenja plina u 2011. iznosio je $276.162 \text{ m}^3/\text{h}$, dok je najveći ostvareni kapacitet utiskivanja plina iznosio $155.800 \text{ m}^3/\text{h}$.

Investicije energetskog subjekta Podzemno skladište plina d.o.o. u razvoj i dogradnju sustava skladišta plina tijekom 2011. obuhvaćale su kapitalni remont sloja i opremanje bušotina Ok-1 i Ok-27 za zbrinjavanje proizvedene slojne vode, zatim kapitalni remont opreme/sloja najproduktivnijih bušotina Ok-2, Ok-28, Ok-33, Ok-37, Ok-41 i Ok-60, te nabavu opreme za spojne plinovode do bušotina Ok-20 i Ok-26, kao i nabavu podzemne bušotinske opreme, uz izradu elaborata optimalnog rješenja priključka na elektroenergetsku mrežu HEP-a u svrhu dogradnje kompresorske stanice.

³ Tehnički kapacitet predstavlja ukupni kapacitet sustava skladišta plina koji operator sustava skladišta plina može ponuditi korisnicima sustava, a uzimajući u obzir integritet i tehničke mogućnosti sustava skladišta plina

Slika 4.1.4. Stanje zaliha prirodnog plina u PSP Okoli na određene dane u 2011.

Cijena skladištenja prirodnog plina utvrđuje se na temelju Tarifnog sustava za skladištenje prirodnog plina („Narodne novine“, broj 151/08, 13/09 i 2/11). Vlada Republike Hrvatske je u lipnju 2009. donijela Odluku o visini tarifnih stavki za skladištenje prirodnog plina („Narodne novine“, broj 73/09). Tablica 4.1.2. prikazuje visine tarifnih stavki prema navedenoj Odluci, a koja je bila važeća i u 2011.

Tablica 4.1.2. Visine tarifnih stavki za skladištenje prirodnog plina

T_{rv} – tarifna stavka za zakup radnog volumena	$T_{rv} = 8,77$ kn/MWh
T_u – tarifna stavka za zakup i korištenje dnevnog kapaciteta utiskivanja plina u radni volumen	$T_u = 270,65$ kn/MWh/dan
T_p – tarifna stavka za zakup i korištenje dnevnog kapaciteta povlačenja plina iz radnog volumena	$T_p = 195,41$ kn/MWh/dan

4.1.3. Distribucijski sustavi

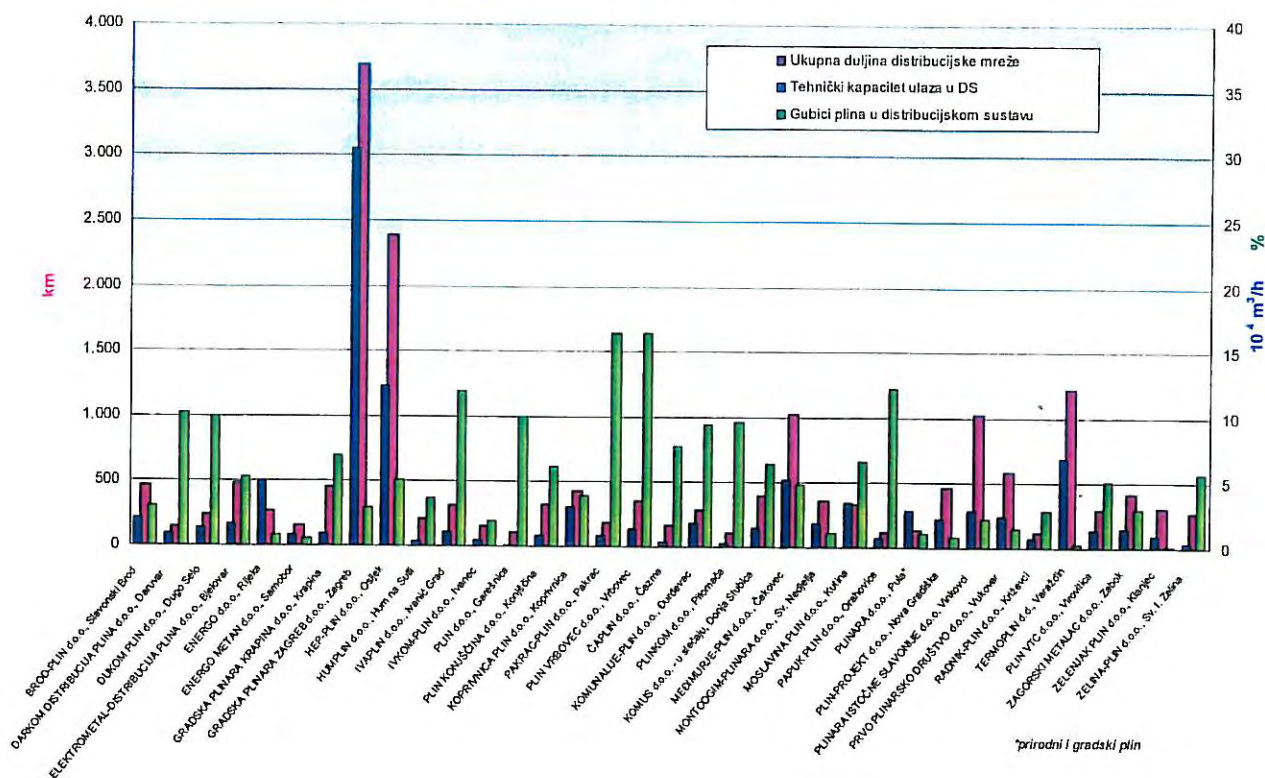
Distribucija plina je regulirana energetska djelatnost koja se obavlja kao javna usluga. Distribuciju plina u Republici Hrvatskoj u 2011. obavljalo je 35 energetskih subjekata⁴.

Prema podacima prikupljenima od 35 operatora distribucijskog sustava, ukupne distribuirane količine plina⁵ u Republici Hrvatskoj u 2011. iznosile su 1.237 milijuna m³, što je 6,0% manje u odnosu na distribuirane količine plina u 2010. Od ukupne količine distribuiranog plina korisnicima tarifne grupe kućanstvo distribuirano je 712 milijuna m³ (58%), a korisnicima tarifne grupe poduzetništvo 525 milijuna m³ (42%) plina. Ukupan broj korisnika distribucijskih sustava u 2011. iznosio je 643.618, od čega je 589.817 korisnika tarifne grupe kućanstvo, a 53.801 korisnik tarifne grupe poduzetništvo. Od ukupnog broja korisnika tarifne grupe poduzetništvo u 2011. bilo je 53.729 korisnika s godišnjom potrošnjom prirodnog plina manjom ili jednakom milijun m³, 68

⁴ Uključujući energetski subjekt Plinara d.o.o., Pula koji je uz prirodni plin distribuirao i gradski plin.

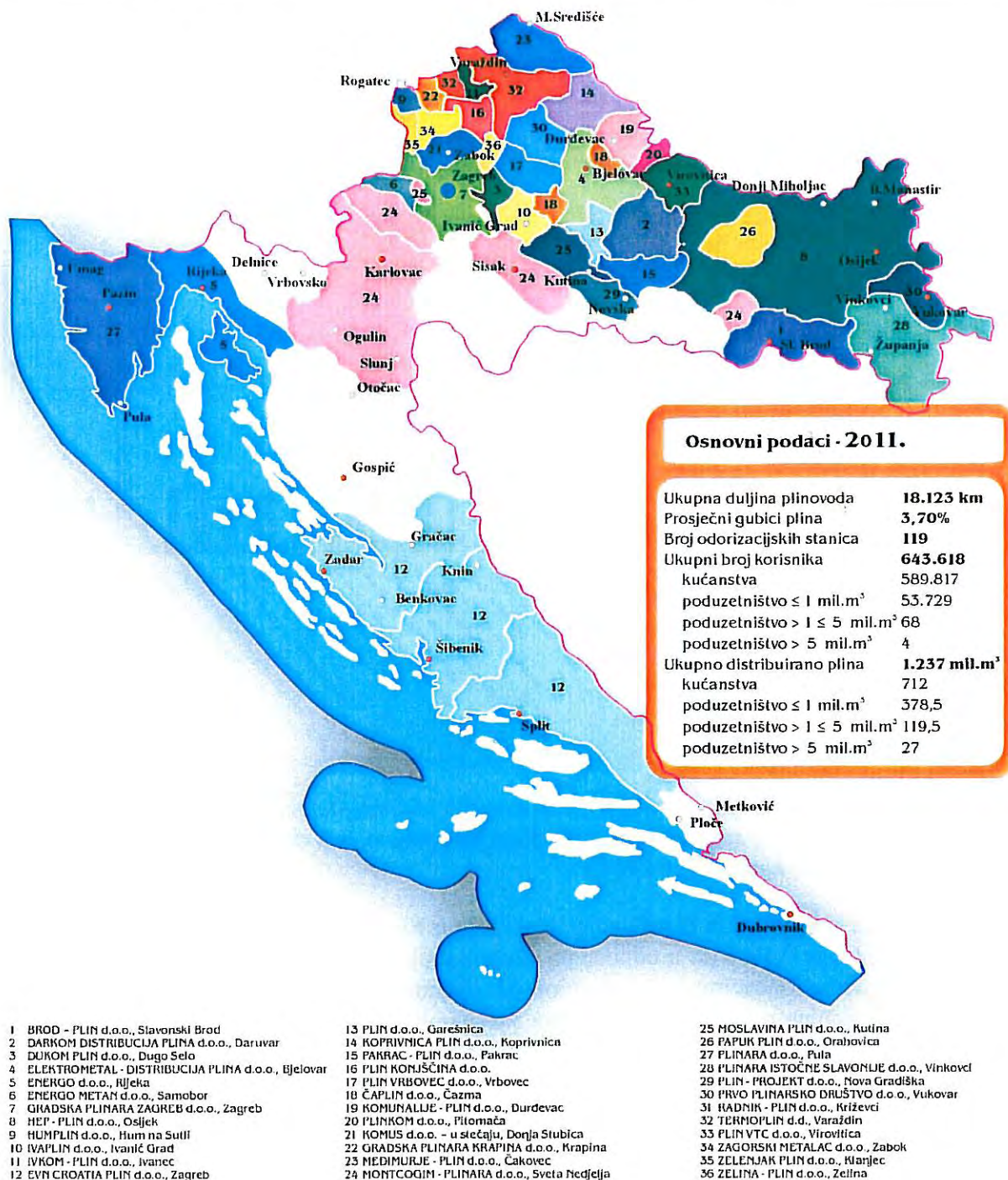
⁵ Prirodni plin i gradski plin.

korisnika s godišnjom potrošnjom prirodnog plina većom od milijun m^3 , a manjom ili jednakom 5 milijuna m^3 te 4 korisnika s godišnjom potrošnjom prirodnog plina većom od 5 milijuna m^3 .

Slika 4.1.5. Usporedba duljine distribucijskih sustava, ukupnog tehničkog kapaciteta ulaza u distribucijske sustave i gubitaka plina po operatorima distribucijskog sustava u Republici Hrvatskoj u 2011.

Ukupna duljina svih plinskih distribucijskih sustava u Republici Hrvatskoj na kraju 2011. iznosila je 18.123 km, što je 0,4% više u odnosu na ukupnu duljinu svih plinskih distribucijskih sustava na kraju 2010. prema podacima prikupljenim od operatora distribucijskog sustava. Ukupan broj odorizacijskih stanica u svim distribucijskim sustavima na kraju 2011. iznosio je 119. Usporedbu duljine distribucijskih sustava, ukupnog tehničkog kapaciteta ulaza u distribucijske sustave i gubitaka plina po pojedinim operatorima distribucijskog sustava u Republici Hrvatskoj u 2011. prikazuje slika 4.1.5., a zemljopisni raspored distribucijskih područja operatora distribucijskog sustava u 2011. prikazuje slika 4.1.6.

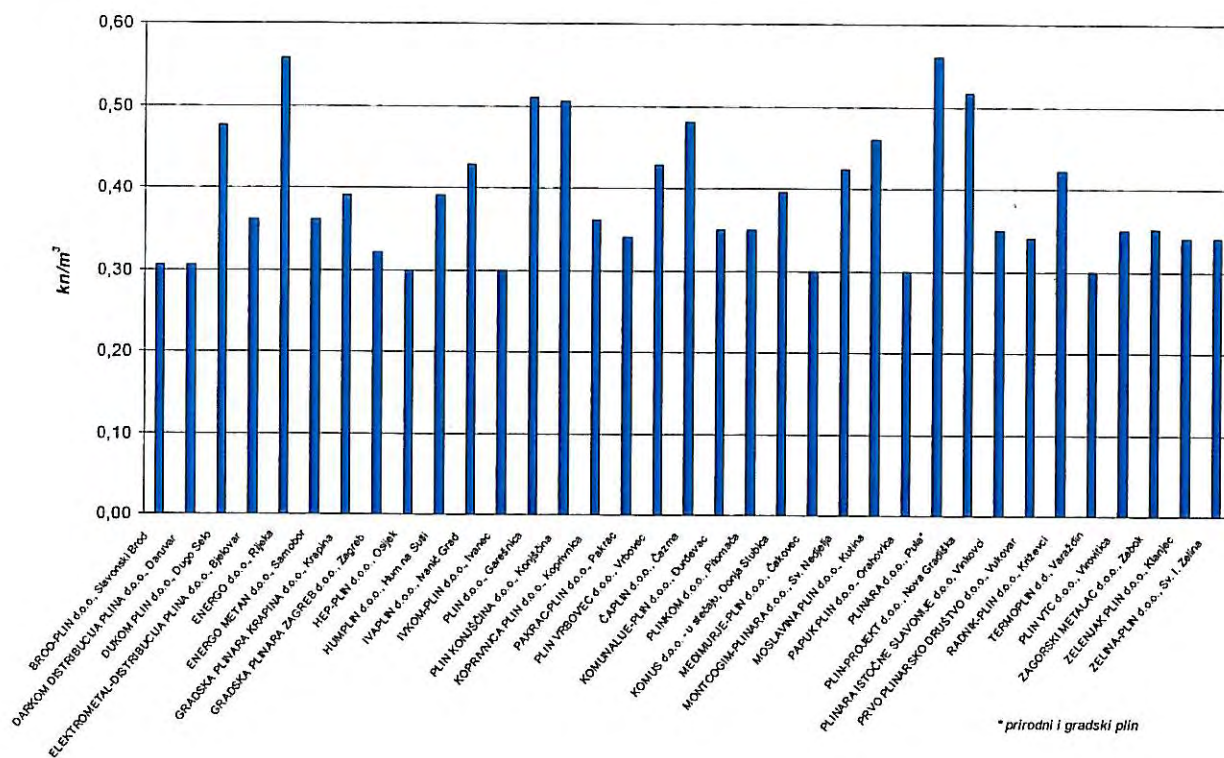
Slika 4.1.6. Raspored distribucijskih područja operatora distribucijskog sustava i osnovni podaci o energetske djelatnosti distribucije plina u Republici Hrvatskoj u 2011.

Cijena distribucije plina, temeljem Zakona o energiji, regulirana je i utvrđuje se primjenom Tarifnog sustava za distribuciju prirodnog plina, bez visine tarifnih stavki („Narodne novine“, broj 34/07, 47/07, 44/10 i 13/12). U prosincu 2008. Vlada Republike Hrvatske donijela je Odluku o visini tarifnih stavki u Tarifnom sustavu za distribuciju prirodnog plina, bez visine tarifnih stavki („Narodne novine“, broj 154/08) koja je bila važeća i u 2011. kojom je određena visina tarifnih stavki za sve operatore distribucijskog sustava u Republici Hrvatskoj. Visine tarifnih stavki prema navedenoj Odluci prikazane su u tablici 4.1.3.

Tablica 4.1.3. Visine tarifnih stavki za distribuciju plina po operatorima distribucijskog sustava, za tarifne modele

R. b.	Naziv operatora distribucijskog sustava	Odluka Vlade RH (NN 154/08) - na snazi od 1. siječnja 2009.		
		Kućanstvo (kn/m ³)	Poduzetništvo ≤ 1.000.000 m ³ (kn/m ³)	Poduzetništvo ≥ 1.000.000 m ³ (kn/m ³)
1	BROD-PLIN d.o.o., Slavonski Brod	0,32	0,32	0,32
2	DARKOM DISTRIBUCIJA PLINA d.o.o., Daruvar	0,31	0,30	0,30
3	DUKOM PLIN d.o.o., Dugo Selo	0,44	0,56	0,56
4	ELEKTROMETAL-DISTRIBUCIJA PLINA d.o.o., Bjelovar	0,36	0,36	0,36
5	ENERGO d.o.o., Rijeka	0,558	0,558	0,558
6	ENERGO METAN d.o.o., Samobor	0,36	0,36	0,00
7	GRADSKA PLINARA KRAPINA d.o.o., Krapina	0,39	0,39	0,00
8	GRADSKA PLINARA ZAGREB d.o.o., Zagreb	0,305	0,35	0,35
9	HEP-PLIN d.o.o., Osijek	0,30	0,30	0,30
10	HUMPLIN d.o.o., Hum na Sutli	0,39	0,39	0,00
11	IVAPLIN d.o.o., Ivanić Grad	0,36	0,56	0,00
12	IVKOM-PLIN d.o.o., Ivanec	0,30	0,30	0,00
13	PLIN d.o.o., Garešnica	0,51	0,51	0,00
14	PLIN KONJŠČINA d.o.o., Konjščina	0,506	0,506	0,00
15	KOPRIVNICA PLIN d.o.o., Koprivnica	0,36	0,36	0,36
16	PAKRAC-PLIN d.o.o., Pakrac	0,34	0,34	0,34
17	PLIN VRBOVEC d.o.o., Vrbovec	0,47	0,49	0,34
18	ČAPLIN d.o.o., Čazma	0,48	0,48	0,00
19	KOMUNALIJE-PLIN d.o.o., Đurđevac	0,32	0,32	0,32
20	PLINKOM d.o.o., Pitomača	0,35	0,35	0,00
21	KOMUS d.o.o. - u stečaju, Donja Stubica	0,395	0,395	0,00
22	MEĐIMURJE-PLIN d.o.o., Čakovec	0,30	0,30	0,30
23	MONTCOGIM-PLINARA d.o.o., Sv. Nedjelja	0,52	0,34	0,34
24	MOSLAVINA PLIN d.o.o., Kutina	0,46	0,46	0,00
25	PAPUK PLIN d.o.o., Orahovica	0,30	0,30	0,30
26	PLINARA d.o.o., Pula**	0,56	0,56	0,56
27	PLIN-PROJEKT d.o.o., Nova Gradiška	0,47	0,55	0,55
28	PLINARA ISTOČNE SLAVONIJE d.o.o., Vinkovci	0,36	0,34	0,34
29	PRVO PLINARSKO DRUŠTVO d.o.o., Vukovar	0,34	0,34	0,34
30	RADNIK-PLIN d.o.o., Križevci	0,43	0,41	0,00
31	TERMOPLIN d.d., Varaždin	0,30	0,30	0,30
32	PLIN VTC d.o.o., Virovitica	0,35	0,35	0,00
33	ZAGORSKI METALAC d.o.o., Zabok	0,44	0,30	0,30
34	ZELENJAK PLIN d.o.o., Klanjec	0,34	0,34	0,00
35	ZELINA-PLIN d.o.o., Sv. I. Zelina	0,34	0,34	0,34

Prosječna cijena distribucije plina u Republici Hrvatskoj⁶ u 2011., za tarifnu grupu kućanstvo (tarifni model TM1) iznosila je 0,336 kn/m³, za tarifnu grupu poduzetništvo s ukupnom godišnjom potrošnjom prirodnog plina manjom ili jednakom milijun m³ (tarifni model TM2) iznosila je 0,347 kn/m³, dok je za tarifnu grupu poduzetništvo s ukupnom godišnjom potrošnjom prirodnog plina većom od milijun m³ (tarifni model TM3) iznosila 0,346 kn/m³. Ukupna prosječna cijena distribucije plina u Republici Hrvatskoj u 2011. iznosila je 0,345 kn/m³. Ukupne prosječne cijene distribucije plina po operatorima distribucijskog sustava u Republici Hrvatskoj u 2011. prikazane su na slici 4.1.7.

Slika 4.1.7. Ukupne prosječne cijene distribucije plina po operatorima distribucijskog sustava u Republici Hrvatskoj u 2011.

U svibnju 2012. Vlada Republike Hrvatske je donijela novu Odluku o visini tarifnih stavki u Tarifnom sustavu za distribuciju prirodnog plina, bez visine tarifnih stavki („Narodne novine“, broj 49/12) kojom se ukida Odluka iz prosinca 2008., a kojom je visina tarifne stavke Ts1 izražena u kn/kWh umjesto kn/m³ i kojom je utvrđena i fiksna mjesečna naknada Ts2 koja se naplaćuje od 1. svibnja 2012. kod svakog računa ili mjesečne novčane obveze za plin.

4.1.4. Razdvajanje djelatnosti

Odredbe o razdvajanju energetske djelatnosti propisane Zakonom o tržištu plina podrazumijevaju da djelatnost operatora transportnog sustava, operatora distribucijskog sustava, operatora sustava skladišta plina i operatora terminala za UPP, uključujući operatora koji je dio vertikalno integriranoga energetske subjekta, mora biti organizirana u samostalnom pravnom subjektu, neovisno od drugih djelatnosti u sektoru plina. Temeljna svrha razdvajanja je primjena načela nediskriminacije korisnika plinskog sustava, izbjegavanje međusobnog subvencioniranja reguliranih i tržišnih djelatnosti, te omogućavanje tržišnog natjecanja. Potrebno je naglasiti da Zakon o tržištu plina dopušta organiziranje mješovitog operatora što znači da djelatnost operatora transportnog

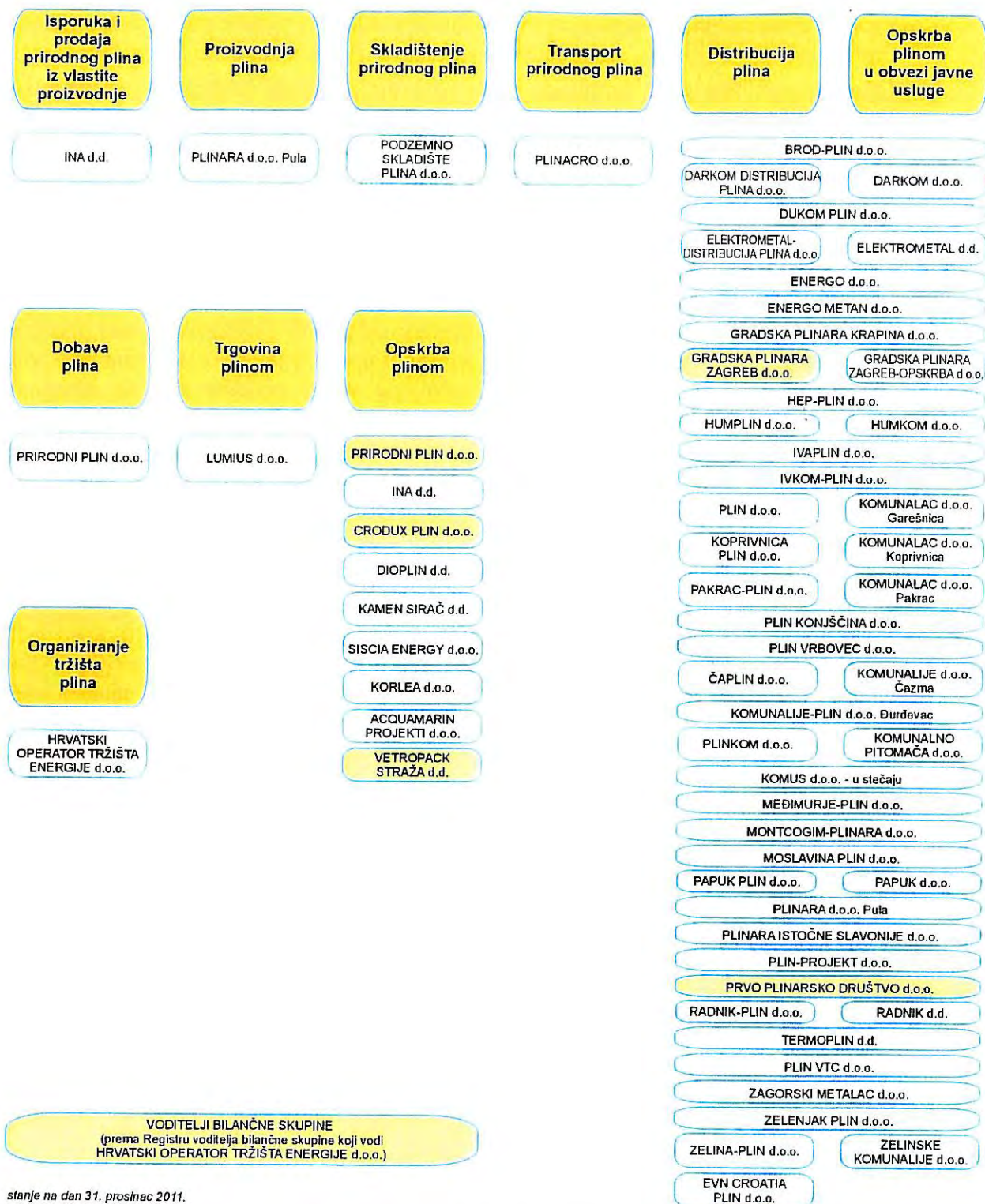
⁶ Ponderirani prosjek prema distribuiranim količinama plina, za svakog pojedinog operatora distribucijskog sustava.

sustava, operatora distribucijskog sustava, operatora sustava skladišta plina i operatora terminala za UPP može biti organizirana zajedno, ali odvojeno od djelatnosti proizvodnje plina i opskrbe plinom. Iznimno, Zakonom o tržištu plina propisano je da ne postoji obveza razdvajanja djelatnosti za operatora distribucijskog sustava koji je dio vertikalno integriranoga energetskeg subjekta i koji ima manje od 100.000 kupaca priključenih na distribucijski sustav. Također je propisana obveza organiziranja energetske djelatnosti distribucije plina u samostalnom pravnom subjektu izdvojenom iz horizontalno integriranih subjekata i neovisno od djelatnosti izvan sektora plina. Za ovu obvezu ne postoji izuzeće vezano uz broj korisnika sustava.

Ukoliko jedan energetski subjekt obavlja dvije ili više energetskih djelatnosti, odnosno uz energetsku obavlja i druge djelatnosti, dužan je voditi poslovne knjige i sastavljati financijska izvješća za svaku energetsku djelatnost posebno i odvojeno od drugih djelatnosti, prema propisima o računovodstvu poduzetnika. Shodno navedenom, mješoviti operator je dužan u svojim poslovnim knjigama, po pravilima internog knjigovodstva, odvojeno voditi podatke koji se odnose na djelatnost transporta plina, distribucije plina, skladištenja plina te upravljanja terminalom za UPP.

Energetski subjekti su, nadalje, dužni izraditi, objaviti i dati na reviziju godišnja financijska izvješća, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i Zakonom o reviziji. Oni energetski subjekti koji nemaju zakonsku obvezu objavljivanja godišnjih financijskih izvješća moraju omogućiti javnosti uvid u svoja financijska izvješća u mjestu svoga sjedišta. Revizija godišnjih financijskih izvješća mora potvrditi da se poštovalo načelo nediskriminacije korisnika plinskog sustava i načelo izbjegavanja međusobnog subvencioniranja reguliranih i tržišnih djelatnosti u sektoru plina.

Proces restrukturiranja plinskog sektora, započet 2008., u cijelosti je okončan u 2010. Slika 4.1.8. prikazuje pregled energetskih subjekata prema energetskim djelatnostima koje su obavljali u 2010. Način provođenja i rezultati razdvajanja pojedinih energetskih djelatnosti prikazuju se detaljnije u nastavku.

stanje na dan 31. prosinac 2011.

Slika 4.1.8. Struktura energetskih subjekata prema energetskim djelatnostima koje obavljaju

Transport prirodnog plina

Energetsku djelatnost transporta prirodnog plina u Republici Hrvatskoj od 2002. obavlja trgovačko društvo Plinacro d.o.o. koje je nastalo izdvajanjem iz INA-e d.d., a u vlasništvu je Republike Hrvatske. Sukladno odredbama Zakona o tržištu plina Plinacro d.o.o. je 2007. određen za operatora transportnog sustava plina u Republici Hrvatskoj na rok od 30 godina. Transportni sustav, koji uključuje plinovode, ulazne mjerne stanice, primopredajne mjerne i mjerno-redukcijske stanice, sustav za daljinski nadzor, upravljanje i prikupljanje podataka te druge građevine i opremu potrebne za obavljanje energetske djelatnosti, u vlasništvu je operatora transportnog sustava. Plinacro d.o.o.

zasebno se predstavlja, ima vlastiti vizualni identitet i korisnici ga jasno identificiraju kao energetske subjekt koji obavlja energetske djelatnost transporta prirodnog plina.

Skladištenje prirodnog plina

Energetske djelatnost skladištenja prirodnog plina u Republici Hrvatskoj od početka 2009. obavlja trgovačko društvo Podzemno skladište plina d.o.o. Ovo trgovačko društvo je nastalo, sukladno odredbama o razdvajanju energetske djelatnosti propisanih Zakonom o tržištu plina, izdvajanjem iz INA-e d.d. u studenom 2008. Podzemno skladište plina d.o.o. ishodilo je dozvolu za obavljanje energetske djelatnosti skladištenja prirodnog plina u siječnju 2009. Plinacro d.o.o. koji, kako je navedeno, obavlja energetske djelatnost transporta plina u Republici Hrvatskoj, u prvoj polovici 2009. kupio je Podzemno skladište plina d.o.o. od INA-e d.d. Pri tome Podzemno skladište plina d.o.o. i dalje posluje kao zasebni pravni subjekt. Sustav za skladištenje prirodnog plina, koji uključuje podzemne bušotine, podzemnu i nadzemnu opremu, te druge građevine i opremu potrebne za obavljanje energetske djelatnosti, u vlasništvu je operatora sustava skladišta plina. Podzemno skladište plina d.o.o. zasebno se predstavlja, ima vlastiti vizualni identitet i korisnici ga jasno identificiraju kao energetske subjekt koji obavlja energetske djelatnost skladištenja prirodnog plina.

Distribucija plina i opskrba plinom

Energetske djelatnost distribucije plina u Republici Hrvatskoj u 2011. obavljalo je 36 energetske subjekata, dok je energetske djelatnost opskrbe plinom obavljalo 45 energetske subjekata.

Od 36 operatora distribucijskog sustava 13 ih je organizirano kao samostalni pravni subjekti koji obavljaju isključivo energetske djelatnost distribucije plina, dok su 23 energetske subjekta organizirana kao vertikalno integrirani pravni subjekti s manje od 100.000 kupaca, koji uz distribuciju plina obavljaju i opskrbu plinom.

4.2. Razvoj tržišta prirodnog plina

4.2.1. Bilanca prirodnog plina

Ukupna nabavljena količina prirodnog plina⁷ u Republici Hrvatskoj u 2011. iznosila je 3.090 milijuna m³. Prirodni plin za domaće tržište osiguravao se većim dijelom iz domaće proizvodnje⁸ s panonskih i sjevernojadranskih polja (70,7%), a preostali dio se uvezio⁹, i to od trgovaca iz Italije (27,7%) i manjim dijelom (1,6%) od trgovaca iz Mađarske, Njemačke i Slovenije. Na slici 4.2.1. prikazana je struktura nabave prirodnog plina u razdoblju od 1990. do 2011.

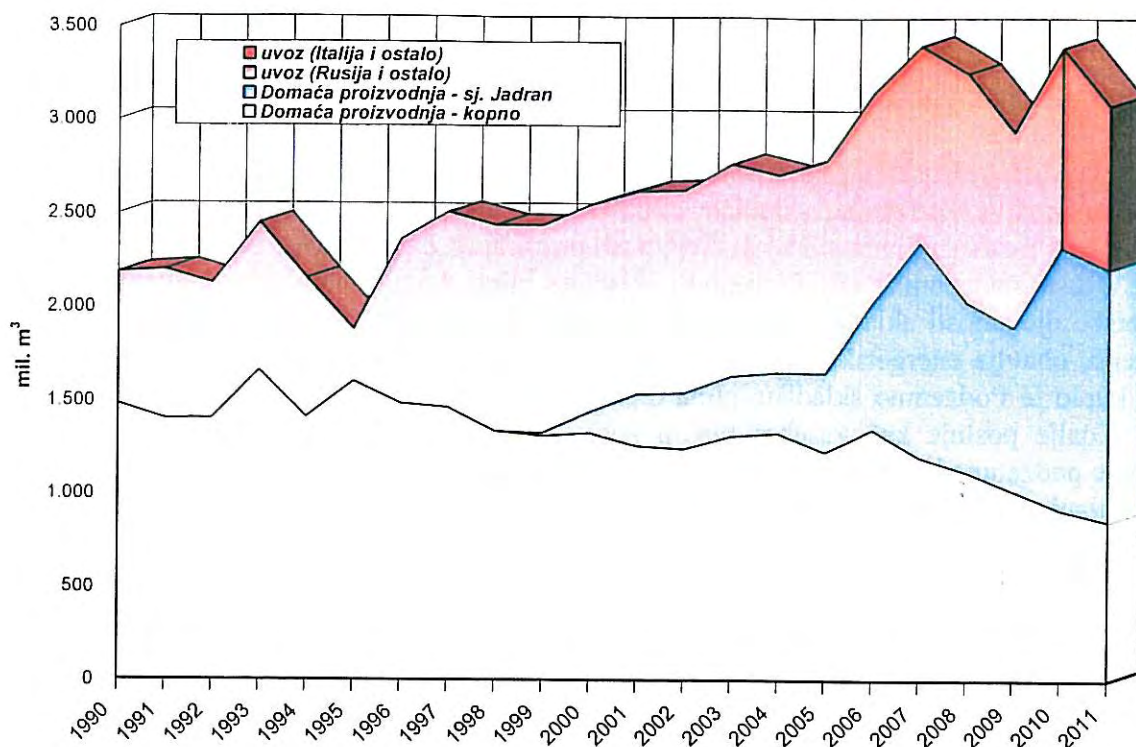
U 2011. ukupna domaća proizvodnja prirodnog plina iznosila je 2.214 milijuna m³. U PSP Okoli¹⁰ tijekom 2011. utisnuto je 314 milijuna m³, a povučeno je 391 milijuna m³. Uvoz prirodnog plina ostvaren je od trgovaca iz Italije – 829 milijuna m³, Mađarske – 21,2 milijuna m³, Njemačke – 19,8 milijuna m³ i Slovenije – 6,1 milijuna m³. Bilanca prirodnog plina u Republici Hrvatskoj u 2011. prikazana je na slici 4.2.2.

⁷ Ukupna nabavljena količina prirodnog plina predstavlja zbroj ukupne domaće proizvodnje i ukupnog uvoza prirodnog plina u Republiku Hrvatsku.

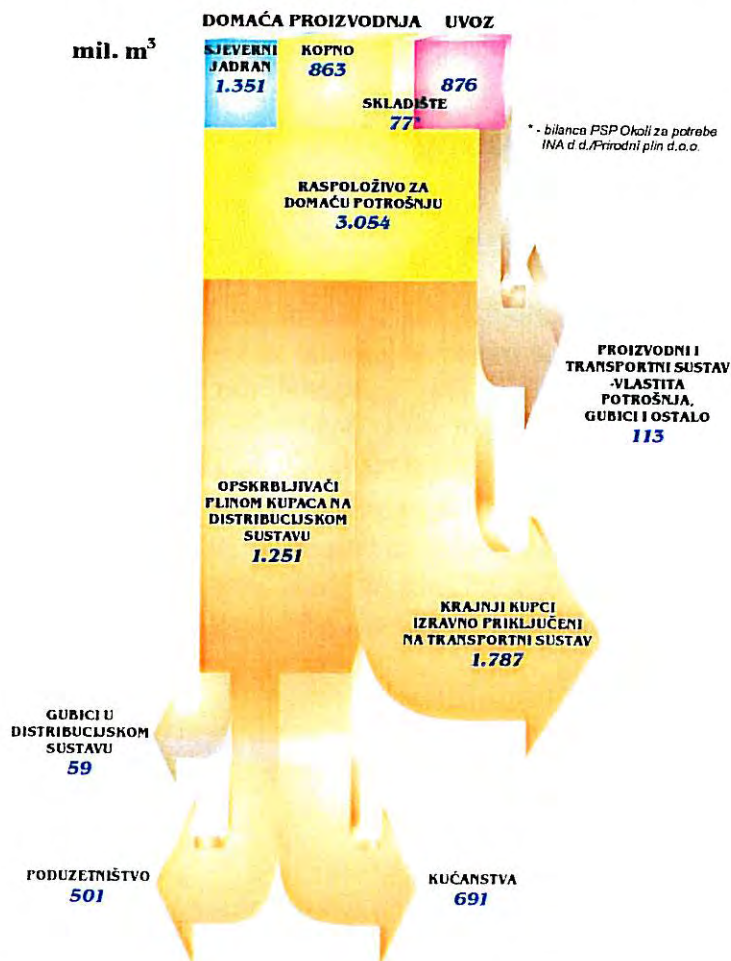
⁸ U 2011. prirodni plin u Republici Hrvatskoj proizvodila je INA d.d.

⁹ U 2011. prirodni plin u Republiku Hrvatsku uvezio je Prirodni plin d.o.o.

¹⁰ Količine navedene za PSP Okoli predstavljaju ukupne količine za korisnika sustava skladišta plina Prirodni plin d.o.o.

Slika 4.2.1. Struktura nabave prirodnog plina u Republici Hrvatskoj od 1990. do 2011.

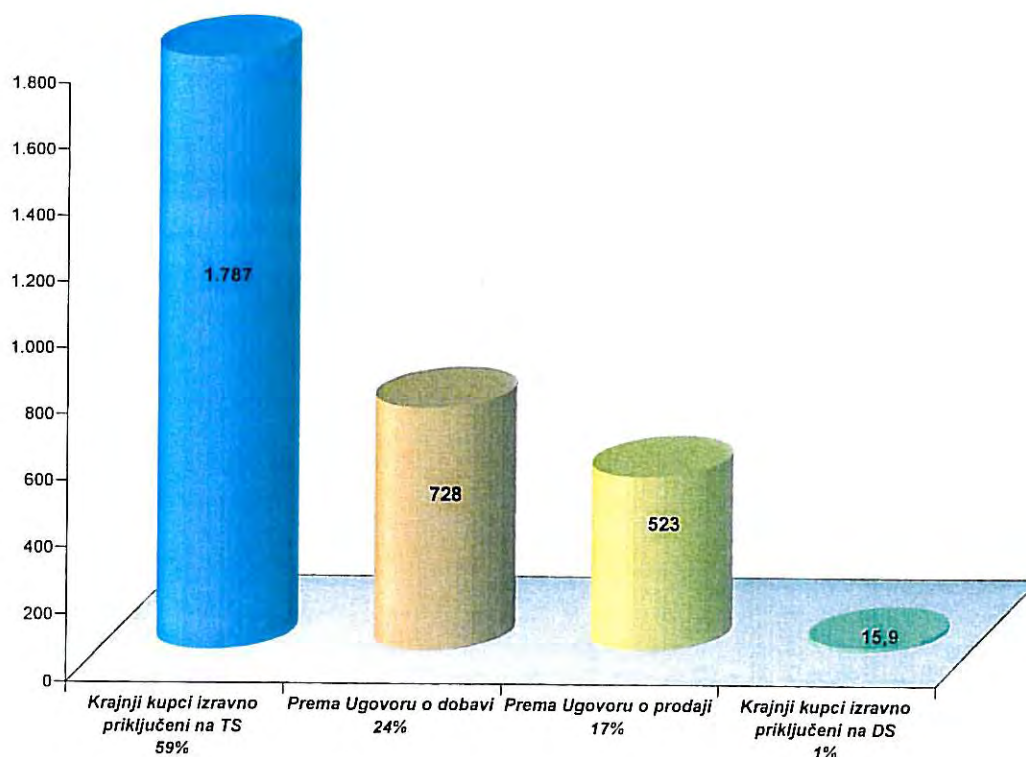
Slika 4.2.2. Bilanca prirodnog plina u Republici Hrvatskoj u 2011.

4.2.2. Opskrba prirodnim plinom i krajnja potrošnja prirodnog plina

Opskrbu prirodnim plinom u Republici Hrvatskoj u 2011. obavljalo je 36 energetskih subjekata¹¹. Prirodni plin d.o.o. isporučivao je prirodni plin za 35 opskrbljivača plinom krajnjih kupaca priključenih na distribucijski sustav, za 29 krajnjih kupaca izravno priključenih na transportni sustav, od čega je 24 kupca koji su obuhvaćeni Odlukom o najvišoj razini cijene plina za povlaštene kupce („Narodne novine“, broj 92/11), i za dva krajnja kupca izravno priključena na distribucijski sustav, od čega je 1 kupac obuhvaćen Odlukom o najvišoj razini cijene plina za povlaštene kupce. Struktura isporuke prirodnog plina iz transportnog sustava u 2011. bila je sljedeća:

- opskrbljivačima plinom krajnjih kupaca priključenih na distribucijski sustav prema ugovorima o dobavi isporučeno je 728 milijuna m³,
- krajnjim kupcima priključenim na distribucijski sustav prema ugovorima o prodaji isporučeno je 523 milijuna m³,
- krajnjim kupcima izravno priključenima na transportni sustav isporučeno je 1.787 milijuna m³,
- krajnjim kupcima izravno priključenima na distribucijski sustav (dva kupca) isporučeno je 15,9 milijuna m³.

Struktura isporuke prirodnog plina u 2011. prikazana je na slici 4.2.3.

Slika 4.2.3. Struktura isporuke prirodnog plina iz transportnog sustava od strane Prirodnog plina d.o.o. u 2011.

Ukupne količine prirodnog plina koje su opskrbljivači plinom u 2011. isporučili krajnjim kupcima priključenima na distribucijski sustav iznosile su¹² 1.193 milijuna m³. Od toga je krajnjim kupcima tarifne grupe kućanstvo isporučeno 691 milijuna m³ prirodnog plina, što je smanjenje za 8,0% u odnosu na isporučene količine krajnjim kupcima tarifne grupe kućanstvo u 2010. Krajnjim kupcima iz kategorije poduzetništvo ukupno je isporučeno 501 milijun m³ prirodnog plina, što je smanjenje za 8,6% u odnosu na isporučene količine krajnjim kupcima tarifne grupe poduzetništvo u 2010. Od

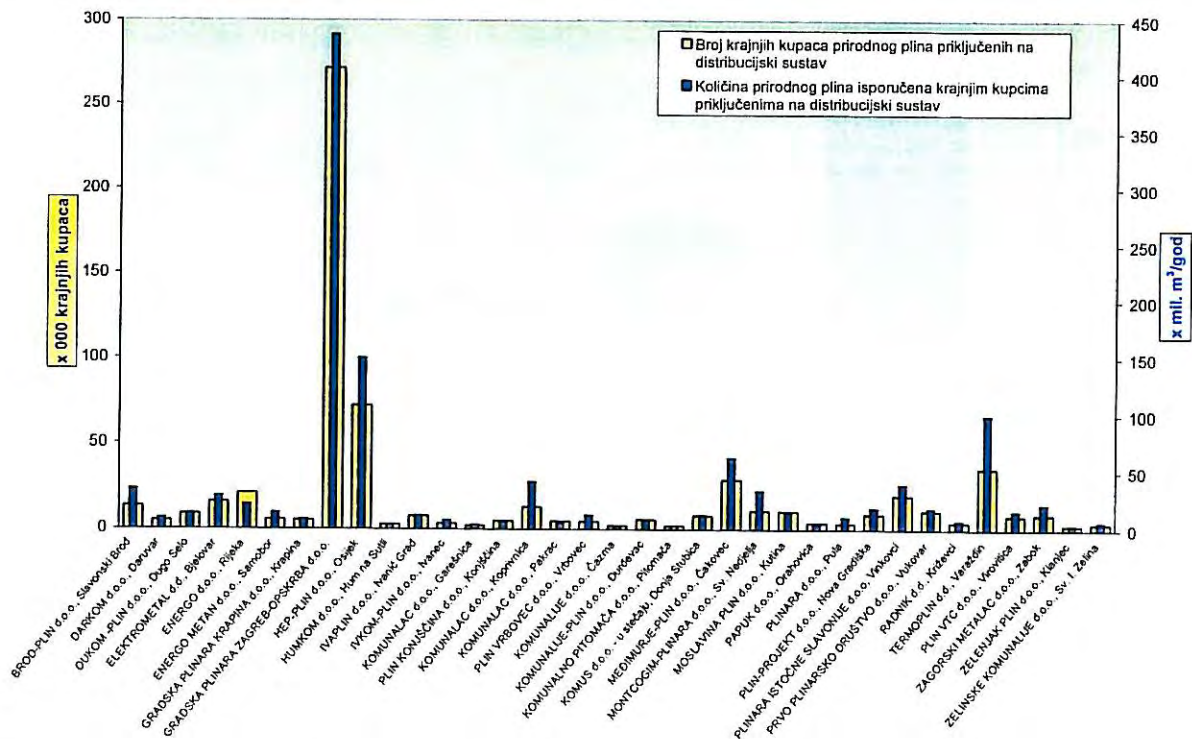
¹¹ 35 opskrbljivača plinom u obvezi javne usluge krajnjih kupaca priključenih na distribucijski sustav i Prirodni plin d.o.o.

¹² Gubici plina u distribucijskim sustavima iznosili su 59 milijuna m³

toga je 110 milijuna m³ isporučeno krajnjim kupcima tarifne grupe poduzetništvo koji su obuhvaćeni Odlukom o najvišoj razini cijene plina za povlaštene kupce. Od ukupne isporučene količine prirodnog plina krajnjim kupcima iz kategorije poduzetništvo u 2011., uključujući i krajnje kupce koji su od 1. rujna 2011. obuhvaćeni Odlukom o najvišoj razini cijene plina za povlaštene kupce, 375 milijuna m³ isporučeno je kupcima s godišnjom potrošnjom prirodnog plina manjom ili jednakom milijun m³, 115 milijuna m³ kupcima s godišnjom potrošnjom prirodnog plina većom od milijun m³, a manjom ili jednakom 5 milijuna m³ te 11 milijuna m³ kupcima s godišnjom potrošnjom prirodnog plina većom od 5 milijuna m³.

Ukupan broj krajnjih kupaca prirodnog plina priključenih na distribucijski sustav u 2011. iznosio je 637.603. Od toga je 582.173 kupaca tarifne grupe kućanstvo, što je 0,53% više u odnosu na broj krajnjih kupaca tarifne grupe kućanstvo u 2010., a 55.430 kupaca iz kategorije poduzetništvo, što je 25,7% više u odnosu na broj krajnjih kupaca tarifne grupe poduzetništvo u 2010. Od toga je 7.151 krajnjih kupaca priključenih na distribucijski sustav koji su obuhvaćeni Odlukom o najvišoj razini cijene plina za povlaštene kupce, odnosno obavljaju proizvodnu djelatnost. Od ukupnog broja kupaca iz kategorije poduzetništvo u 2011, uključujući i krajnje kupce koji su od 1. rujna 2011. obuhvaćeni Odlukom o najvišoj razini cijene plina za povlaštene kupce, bilo je 55.363 kupaca s godišnjom potrošnjom prirodnog plina manjom ili jednakom milijun m³, 65 kupaca s godišnjom potrošnjom prirodnog plina većom od milijun m³, a manjom ili jednakom 5 milijuna m³ te dva kupca s godišnjom potrošnjom prirodnog plina većom od 5 milijuna m³.

Usporedba broja krajnjih kupaca prirodnog plina priključenih na distribucijski sustav i količina prirodnog plina isporučene krajnjim kupcima po opskrbljivačima plinom u Republici Hrvatskoj tijekom 2011. prikazana je na slici 4.2.4.

Slika 4.2.4. Usporedba broja krajnjih kupaca prirodnog plina priključenih na distribucijski sustav i količina prirodnog plina isporučene krajnjim kupcima po opskrbljivačima plinom u Republici Hrvatskoj u 2011.

4.2.3. Kvaliteta opskrbe plinom

Zakonom o tržištu plina definirane su obveze proizvođača plina i operatora transportnog sustava, operatora distribucijskog sustava, operatora sustava skladišta plina te operatora terminala za UPP

kao i obveze opskrbljivača plinom, u pogledu objavljivanja i održavanja ugovorenih parametara kvalitete opskrbe plinom kupaca. Kvaliteta opskrbe plinom propisana je Općim uvjetima za opskrbu prirodnim plinom, a obuhvaća kvalitetu usluge, pouzdanost isporuke i kvalitetu plina. Kvaliteta usluge predstavlja propisanu razinu pružanja usluga koje je operator transportnog sustava, operator distribucijskog sustava i opskrbljivač plinom dužan osigurati korisnicima transportnog ili distribucijskog sustava. Pod pouzdanošću isporuke razumijeva se stalnost isporuke plina iz transportnog ili distribucijskog sustava u određenom vremenskom razdoblju iskazana pokazateljima broja i trajanja prekida isporuke. Standardna kvaliteta plina propisana je u Prilogu I. Općih uvjeta za opskrbu prirodnim plinom. Proizvođač plina, opskrbljivač plinom i trgovac plinom dužni su osigurati standardnu kvalitetu plina, propisanu Općim uvjetima za opskrbu prirodnim plinom, kojega isporučuju u transportni ili distribucijski sustav. Nadalje, Općim uvjetima za opskrbu prirodnim plinom, operatoru transportnog sustava, operatoru distribucijskog sustava i opskrbljivaču plinom, propisana je dužnost uspostave sustava prikupljanja podataka o kvaliteti usluga te objava godišnjeg izvješća o kvaliteti usluga u elektroničkom obliku.

U cilju izrade Godišnjeg izvješća za 2011. HERA je prikupila podatke koji su informativnog karaktera i obuhvaćaju kvalitetu opskrbe plinom praćenu kroz sljedeće parametre:

- broj zahtjeva za priključenje na plinsku mrežu,
- prosječno vrijeme rješavanja zahtjeva za priključenje na plinsku mrežu,
- broj žalbi kupaca/korisnika plina,
- broj planiranih i neplaniranih prekida isporuke plina te
- ukupno trajanje planiranih i neplaniranih prekida isporuke plina.

Prikupljeni su podaci od operatora transportnog sustava i od svih operatora distribucijskog sustava. Tijekom 2011. operator transportnog sustava zaprimio je i pozitivno riješio (priključenje izvedeno) 3 zahtjeva za priključenje na transportni sustav. Operatori distribucijskog sustava zaprimili su ukupno 7.365 zahtjeva za priključenje na distribucijsku mrežu što predstavlja smanjenje broja zahtjeva u odnosu na 2010. za 40,2%. Od ukupno 7.365 zaprimljenih zahtjeva pozitivno je riješeno 6.828, odnosno 92,7%. Prosječno vrijeme rješavanja zahtjeva iznosilo je 14 dana što je za 7,69% dulje nego u 2010.

Kvaliteta i sigurnost opskrbe plinom podrazumijeva i stalnost transporta i distribucije plina u određenom vremenskom razdoblju, a iskazuje se pokazateljima broja i trajanja prekida isporuke. Stoga su od operatora transportnog sustava i operatora distribucijskih sustava prikupljeni podaci o broju, kao i trajanju planiranih i neplaniranih prekida isporuke plina u 2011.

Tijekom 2011. u plinskoj transportnoj mreži bilo je 8 planiranih prekida isporuke plina što predstavlja smanjenje u broju planiranih prekida isporuke u odnosu na 2010. za 66,66%. U 2011. nije zabilježen niti jedan neplanirani prekid isporuke, dok je u 2010. zabilježen 1 neplanirani prekid isporuke. Ukupno trajanje svih prekida isporuke u 2011. bilo je 60 sati što predstavlja smanjenje u odnosu na 2010. za 48,71%.

U distribucijskim mrežama bilo je u prosjeku 30 planiranih i neplaniranih prekida isporuke što predstavlja smanjenje u broju svih prekida isporuke u odnosu na 2010. za 60%, s prosječnim ukupnim vremenom trajanja svih prekida isporuke od 452 sata, a što je smanjenje u vremenu trajanja svih prekida isporuke u odnosu na 2010. za 14,39%.

Iz navedenih pokazatelja i usporedbe s istovrsnim pokazateljima iz 2010. može se zaključiti da je kvaliteta usluge i pouzdanost isporuke prirodnim plinom u 2011. poboljšana.

4.2.4. **Zaštita kupaca**

Povjerenstva za reklamacije potrošača pri operatorima distribucijskog sustava u 2011. riješila su ukupno 826 žalbi kupaca/korisnika.

Tijekom 2011. HERA je iz područja plina zaprimila i riješila ukupno 47 podnesaka kupaca, od čega je bilo 3 žalbe iz područja nadležnosti HERA-e koje su se odnosile na uvjete iz izdane energetske suglasnosti za priključenje na distribucijski sustav.

Žalbe, prigovori i ostali podnesci kupaca prikazani su u tablici 4.2.1.

Tablica 4.2.1. Žalbe, prigovori i ostali podnesci kupaca po vrstama

Vrsta predmeta	Broj	Udio
Žalba na uvjete iz izdane energetske suglasnosti za priključenje na distribucijski sustav	3	8,8%
Prigovori i ostali podnesci kupaca	44	91,2%
Ukupno	47	100%

4.2.5. Cijene prirodnog plina

Cijena dobave plina

Cijena dobave plina¹³ u 2011. je, kao i u 2010., bila određena Odlukom o cijeni za dobavu plina dobavljaču plina za opskrbljivače tarifnih kupaca („Narodne novine“, broj 153/09) koju je Vlada Republike Hrvatske donijela u prosincu 2009. Odluka je stupila na snagu 1. siječnja 2010., te je cijena dobave plina bila jednaka za sve tarifne kupce i iznosila je 1,70 kn/m³, za ogrjevnu vrijednost¹⁴ plina od 33.338,35 kJ/m³. Sukladno navedenoj Odluci, sastavni dio cijene dobave plina od 1,70 kn/m³ je i cijena skladištenja plina. Od 1. svibnja 2012. stupila je na snagu nova Odluka o cijeni za dobavu plina dobavljaču plina za opskrbljivače tarifnih kupaca („Narodne novine“, broj 49/12), te je cijena dobave plina jednaka za sve tarifne kupce i iznosi 0,237563 kn/kWh, odnosno 2,24¹⁵ kn/m³.

Cijene prirodnog plina za krajnje kupce u Republici Hrvatskoj

Nakon donošenja Odluke o cijeni za dobavu plina dobavljaču plina za opskrbljivače tarifnih kupaca iz prosinca 2009., Vlada Republike Hrvatske donijela je Odluku o visini tarifnih stavki u Tarifnom sustavu za opskrbu prirodnim plinom, s iznimkom povlaštenih kupaca, bez visine tarifnih stavki („Narodne novine“, broj 158/09) koja je stupila na snagu 1. siječnja 2010., a ostala je važeća i tijekom 2011. Od 1. svibnja 2012. stupila je na snagu nova Odluka o visini tarifnih stavki u Tarifnom sustavu za opskrbu prirodnim plinom, s iznimkom povlaštenih kupaca, bez visine tarifnih stavki („Narodne novine“, broj 49/12 i 99/12). Prosječna prodajna cijena prirodnog plina bez PDV-a za krajnje kupce kategorije kućanstvo po pojedinim opskrbljivačima plinom u Republici Hrvatskoj u 2011. kretala se u rasponu od 2,150 do 3,125 kn/m³. Prosječna prodajna cijena prirodnog plina bez PDV-a za krajnje kupce kategorije kućanstvo¹⁶ u Republici Hrvatskoj u 2011. iznosila je 2,316 kn/m³. Sukladno Odluci o provedbi posebne mjere za ublažavanje porasta cijena prirodnog plina u kućanstvima u 2011. godini („Narodne novine“, broj 148/10) koju je Vlada Republike Hrvatske donijela u prosincu 2010., a koja je stupila na snagu 1. siječnja 2011., krajnji kupac kategorije kućanstvo plaćao je prodajnu cijenu prirodnog plina uvećanu za 15% u odnosu na prije važeću cijenu. Preostali dio, koji je za opskrbljivače plinom prosječno iznosio 4,5%, osiguravao se opskrbljivaču plinom iz Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2011.

¹³ Zakonom o tržištu plina dobava plina je definirana kao opskrba opskrbljivača tarifnih kupaca i opskrbljivača koji su nositelji obveze javne usluge opskrbe plinom.

¹⁴ Ako je prirodni plin drukčije ogrjevne vrijednosti od 33.338,35 kJ/m³, prodajna cijena plina mijenja se proporcionalno povećanju ili smanjenju stvarne donje ogrjevne vrijednosti isporučenog plina.

¹⁵ Za preračun u m³ korištena je prosječna godišnja ogrjevna vrijednost plina za 2011. prema podacima dostavljenim od Plinacro d.o.o., u iznosu 33,983 MJ/m³.

¹⁶ Ponderirani prosjek prema isporučenim količinama plina za krajnje kupce kategorije kućanstvo, za svakog pojedinog opskrbljivača plinom.

Prosječna prodajna cijena prirodnog plina bez PDV-a za krajnje kupce kategorije poduzetništvo¹⁷ u Republici Hrvatskoj u 2011. iznosila je 3,206 kn/m³.

Prosječna prodajna cijena prirodnog plina bez PDV-a u Republici Hrvatskoj u 2011. za krajnje kupce kategorije poduzetništvo¹⁸ koji nisu obuhvaćeni Odlukom o najvišoj razini cijene plina za povlaštene kupce, i to s godišnjom potrošnjom prirodnog plina manjom ili jednakom milijun m³ u 2011. iznosila 3,332 kn/m³, za krajnje kupce kategorije poduzetništvo s godišnjom potrošnjom prirodnog plina većom od milijun m³, a manjom ili jednakom 5 milijuna m³ iznosila je 3,113 kn/m³, a za krajnje kupce kategorije poduzetništvo s godišnjom potrošnjom prirodnog plina većom od 5 milijuna m³ iznosila je 3,104 kn/m³.

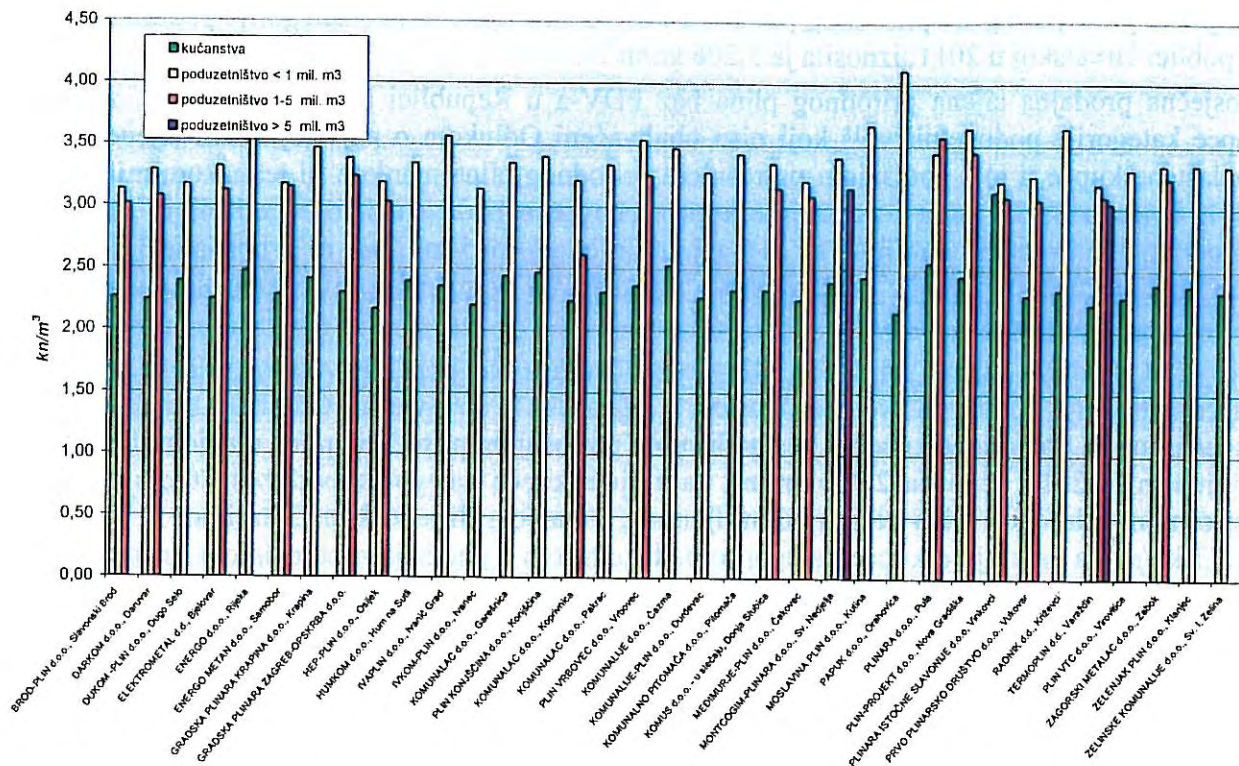
Prosječna prodajna cijena prirodnog plina bez PDV-a u Republici Hrvatskoj u 2011. za krajnje kupce kategorije poduzetništvo¹⁹ koji su od 1. rujna 2011. obuhvaćeni Odlukom o najvišoj razini cijene plina za povlaštene kupce, i to s godišnjom potrošnjom prirodnog plina manjom ili jednakom milijun m³ u 2011. iznosila 2,959 kn/m³, za krajnje kupce kategorije poduzetništvo s godišnjom potrošnjom prirodnog plina većom od milijun m³, a manjom ili jednakom 5 milijuna m³ iznosila je 2,873 kn/m³, a za krajnje kupce kategorije poduzetništvo s godišnjom potrošnjom prirodnog plina većom od 5 milijuna m³ iznosila je 2,880 kn/m³.

Prosječne prodajne cijene prirodnog plina za sve kategorije krajnjih kupaca po pojedinim opskrbljivačima plinom u Republici Hrvatskoj u 2011., isključujući krajnje kupce kategorije poduzetništvo koji su obuhvaćeni Odlukom o najvišoj razini cijene plina za povlaštene kupce, prikazane su na slici 4.2.5.

¹⁷ Ponderirani prosjek prema isporučenim količinama plina za krajnje kupce kategorije poduzetništvo, za svakog pojedinog opskrbljivača plinom.

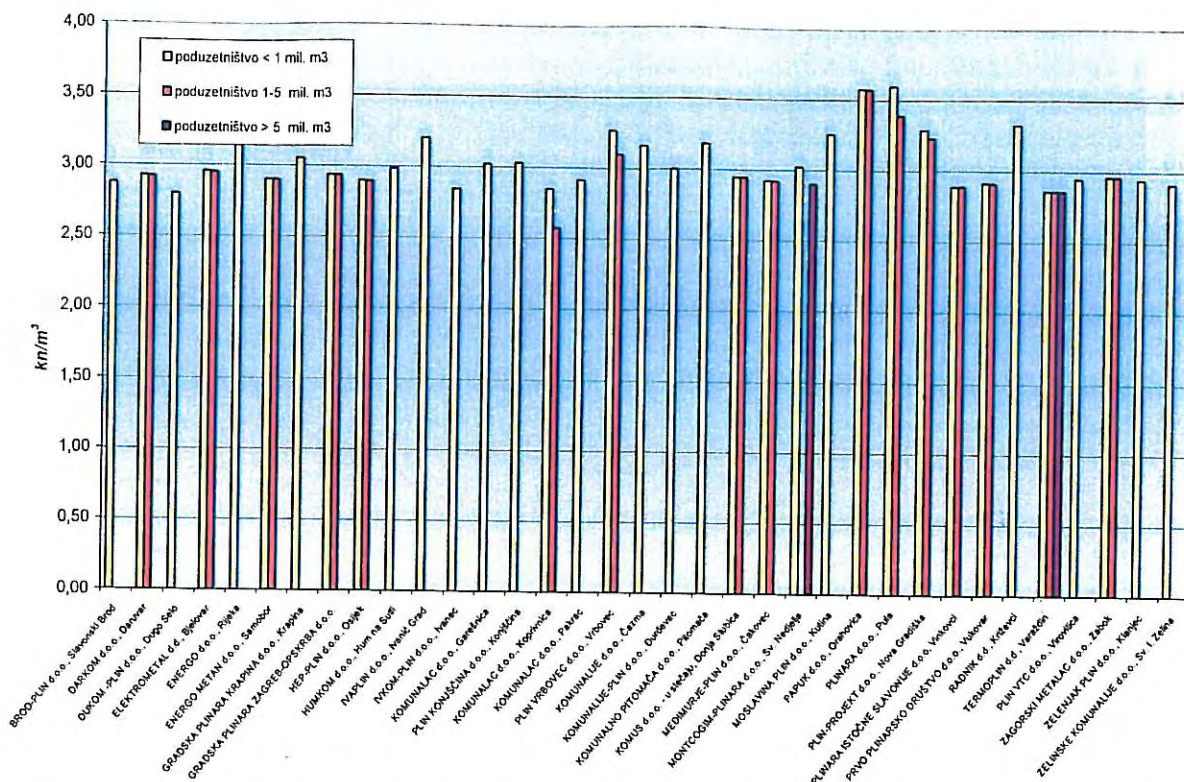
¹⁸ Ponderirani prosjek prema isporučenim količinama plina za krajnje kupce kategorije poduzetništvo za svaki tarifni model zasebno, za svakog pojedinog opskrbljivača plinom. Ova kategorija ne obuhvaća poduzetništvo koji su obuhvaćeni Odlukom o najvišoj razini cijene plina za povlaštene kupce

¹⁹ Ponderirani prosjek prema isporučenim količinama plina za krajnje kupce kategorije poduzetništvo koji su obuhvaćeni Odlukom o najvišoj razini cijene plina za povlaštene kupce za svaki tarifni model zasebno, za svakog pojedinog opskrbljivača plinom.

Slika 4.2.5. Prosječne prodajne cijene prirodnog plina za kategorije krajnjih kupaca po pojedinim opskrbljivačima plinom u Republici Hrvatskoj u 2011., isključujući krajnje kupce kategorije poduzetništvo koji su obuhvaćeni Odlukom o najvišoj razini cijene plina za povlaštene kupce

Prosječne prodajne cijene prirodnog plina za krajnje kupce kategorije poduzetništvo koji su obuhvaćeni Odlukom o najvišoj razini cijene plina za povlaštene kupce u Republici Hrvatskoj u 2011. prikazane su na slici 4.2.6.

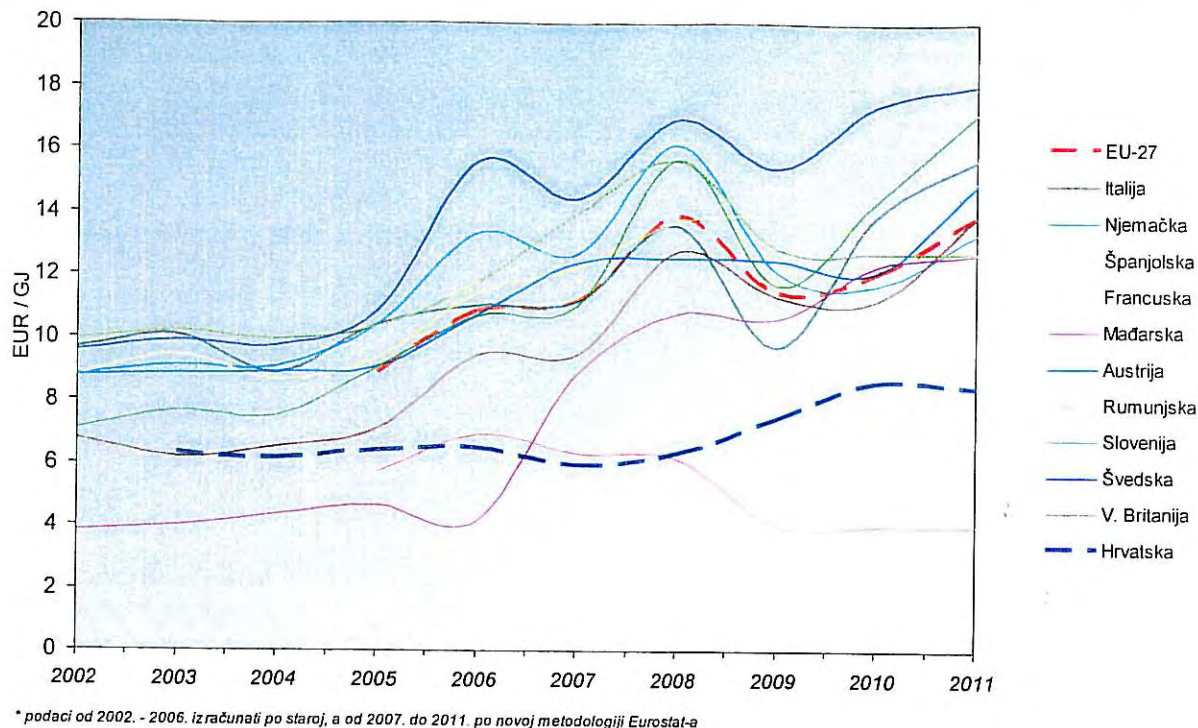

Slika 4.2.6. Prosječne prodajne cijene prirodnog plina za krajnje kupce kategorije poduzetništvo koji su obuhvaćeni Odlukom o najvišoj razini cijene plina za povlaštene kupce u Republici Hrvatskoj u 2011.

Cijene prirodnog plina za krajnje kupce u europskim državama

Cijene prirodnog plina za krajnje kupce kategorije kućanstva u većini europskih država bile su u stalnom porastu od 2004. do 2007. Trend porasta cijena nakratko je zaustavljen u 2007., a u pojedinim državama, kao što su Rumunjska i Republika Hrvatska, došlo je čak do smanjenja cijene prirodnog plina za kućanstva. Ponovni porast cijena prirodnog plina zabilježen je u 2008., dok je tijekom 2009. u većini zemalja Europske unije došlo do značajnijeg pada cijene prirodnog plina za krajnje kupce kategorije kućanstva. Cijene prirodnog plina za krajnje kupce kategorije kućanstva u Republici Hrvatskoj, prema podacima Eurostata, bile su u stalnom laganom porastu sve do 2007. kada je uslijedila kratka stagnacija cijene, dok je u 2009. došlo do značajnijeg porasta cijene, te je taj porast nastavljen i u 2011. Trend maloprodajnih cijena prirodnog plina za kućanstva kategorije D₂ s godišnjom potrošnjom prirodnog plina od 20 do 200 GJ, što približno odgovara potrošnji prirodnog plina od 600 do 6.000 m³/god, u pojedinim europskim državama od 2002. do 2011.²⁰ prikazan je na slici 4.2.7.

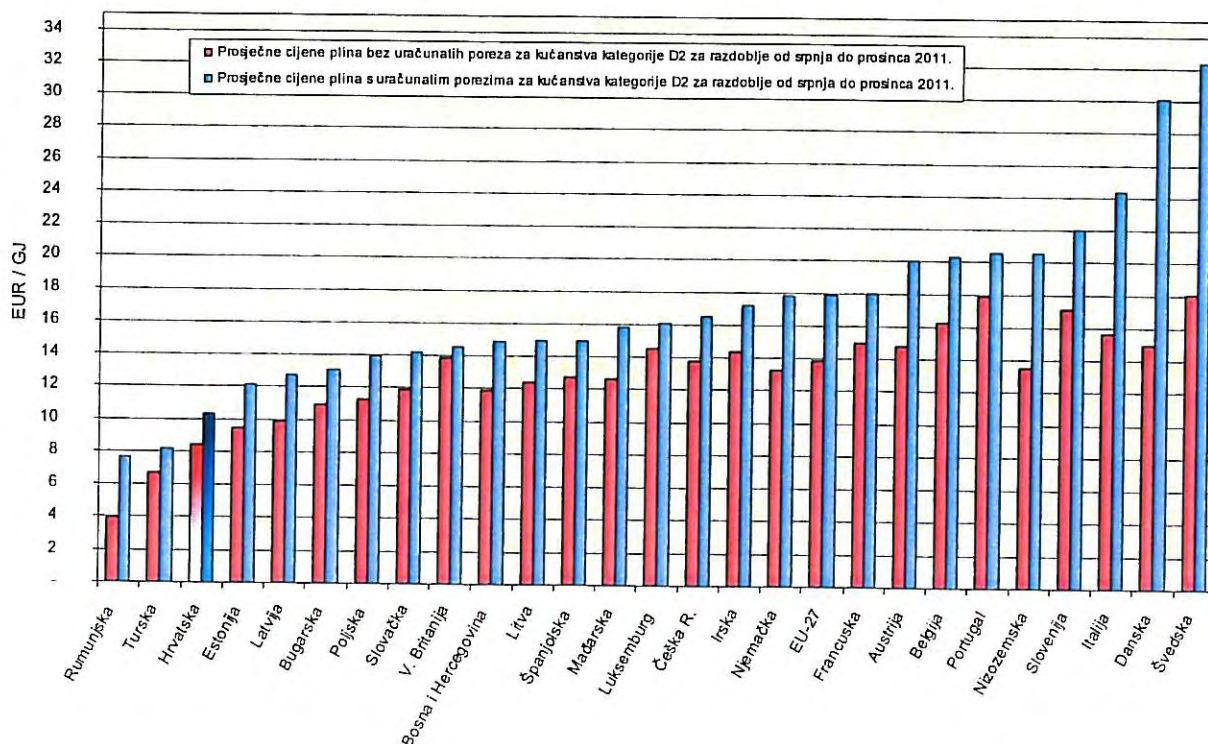
²⁰ Cijene su izračunate kao prosjeci maloprodajnih cijena od srpnja do prosinca razmatranih godina.

Slika 4.2.7. Trend maloprodajnih cijena prirodnog plina za kućanstva kategorije D₂ u pojedinim europskim državama od 2002. do 2011. (bez poreza) [EUR/GJ]

Prema podacima Eurostata, cijene prirodnog plina u Europskoj uniji u razdoblju od 2010. do 2011. povećale su se za 15,0% za kućanstva kategorije D₂.

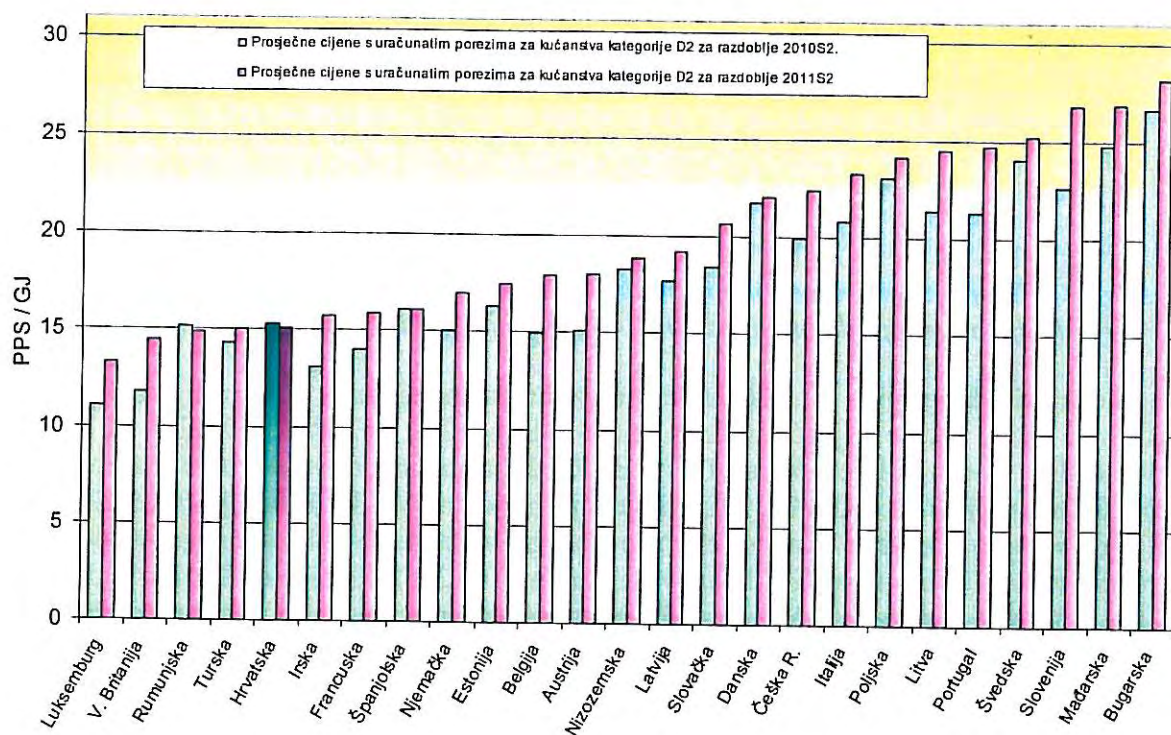
Slika 4.2.8. prikazuje prosječne cijene prirodnog plina za kućanstva kategorije D₂ u europskim državama za razdoblje od srpnja do prosinca 2011., sa i bez uračunatih poreza.

Slika 4.2.8. Prosječne cijene prirodnog plina za kućanstva kategorije D₂ za razdoblje od srpnja do prosinca 2011. (sa i bez uračunatih poreza)

Prodajna cijena prirodnog plina sa uračunatim porezima za kućanstva kategorije D₂ u drugoj polovini 2011. bila je najveća u Kraljevini Švedskoj (32,37 EUR/GJ), Kraljevini Danskoj (30,14 EUR/GJ) i Talijanskoj Republici (24,32 EUR/GJ), a najmanja u Rumunjskoj (7,68 EUR/GJ), Republici Turskoj (8,15 EUR/GJ) i Republici Hrvatskoj (10,32 EUR/GJ). Vidljivo je da se udio poreza u ukupnoj cijeni prirodnog plina za navedenu kategoriju potrošača uvelike razlikovao te je bio najveći u Kraljevini Danskoj (50,4%), Rumunjskoj (48,0%) i Kraljevini Švedskoj (44,3%), a najmanji u Ujedinjenoj Kraljevini Velike Britanije (4,8%), Velikom vojvodstvu Luksemburga (9,6%) i Republici Portugalu (12,9%).

Slika 4.2.9. prikazuje usporedbu europskih maloprodajnih cijena prirodnog plina s uračunatim porezima za kućanstva kategorije D₂ za razdoblje od srpnja do prosinca 2010. i za razdoblje od srpnja do prosinca 2011. Kao jedinica cijene korištena je međunarodna jedinica PPS/GJ²¹ kojom se eliminira razlika u cijeni dobara/usluga u pojedinim zemljama.

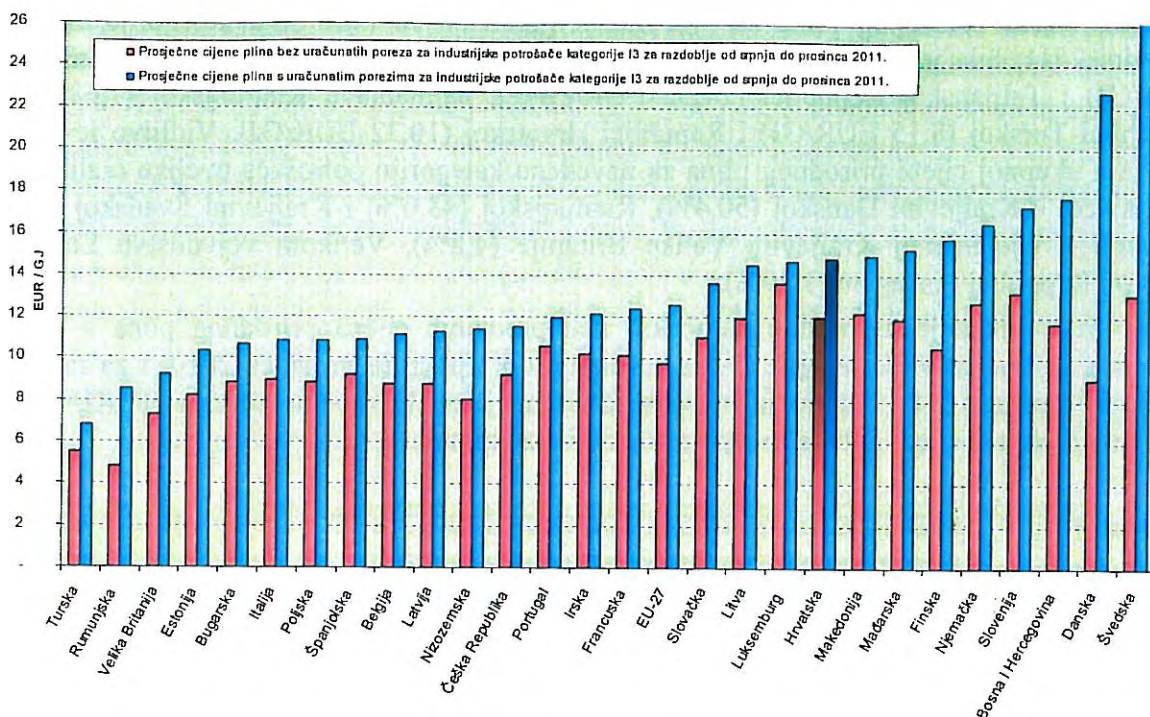
Slika 4.2.9. Usporedba prosječnih cijena prirodnog plina za kućanstva kategorije D₂ u odnosu na cijenu dobara/usluga u europskim zemljama (s uračunatim porezima) za razdoblje od srpnja do prosinca 2010. i od srpnja do prosinca 2011.

Iz prikazane usporedbe slijedi da je, u odnosu na kupovnu moć i standard u pojedinoj zemlji, cijena prirodnog plina za kućanstva kategorije D₂ u drugoj polovici 2011. bila najviša u Republici Bugarskoj, Republici Mađarskoj i Republici Sloveniji, a najniža u Velikom vojvodstvu Luksemburga, Ujedinjenoj Kraljevini Velike Britanije i Rumunjskoj.

U Europskoj uniji u razdoblju od 2010. do 2011., prema podacima Eurostata, cijene prirodnog plina sa uračunatim porezima povećale su se prosječno za 12,57% za industrijske potrošače kategorije I₃, s godišnjom potrošnjom prirodnog plina od 10.000 do 100.000 GJ, što približno odgovara potrošnji prirodnog plina od 300.000 do 3.000.000 m³/god.

Slika 4.2.10. prikazuje prosječne cijene prirodnog plina za industrijske potrošače kategorije I₃ u europskim državama za razdoblje od srpnja do prosinca 2011., sa i bez uračunatih poreza.

²¹ PPS (*purchasing power standards*) predstavlja jedinicu kojom je moguće kupiti istu količinu dobara/usluga u svim zemljama.

Slika 4.2.10. Prosječne cijene prirodnog plina za industrijske potrošače kategorije I₃ za razdoblje od srpnja do prosinca 2011. (sa i bez uračunatih poreza)

Prodajna cijena prirodnog plina sa uračunatim porezima za industrijske potrošače kategorije I₃ u drugoj polovici 2011. bila je najveća u Kraljevini Švedskoj (26,19 EUR/GJ), Kraljevini Danskoj (22,72 EUR/GJ) i Bosni i Hercegovini (17,70 EUR/GJ), a najmanja u Republici Turskoj (6,82 EUR/GJ), Rumunjskoj (8,53 EUR/GJ) i Ujedinjenoj Kraljevini Velike Britanije (9,23 EUR/GJ). Vidljivo je da se udio poreza u ukupnoj cijeni prirodnog plina za navedenu kategoriju potrošača uvelike razlikovao, te je bio najveći u Kraljevini Danskoj (60,3%), Kraljevini Švedskoj (50,1%) i Rumunjskoj (43,3%), a najmanji u Velikom vojvodstvu Luksemburga (7,1%), Republici Portugalu (11,7%) i Kraljevini Španjolskoj (15,3%).

5. REGULIRANE DJELATNOSTI I RAZVOJ TRŽIŠTA NAFTE I NAFTNIH DERIVATA

5.1. Regulirane djelatnosti

5.1.1. Transport nafte naftovodom

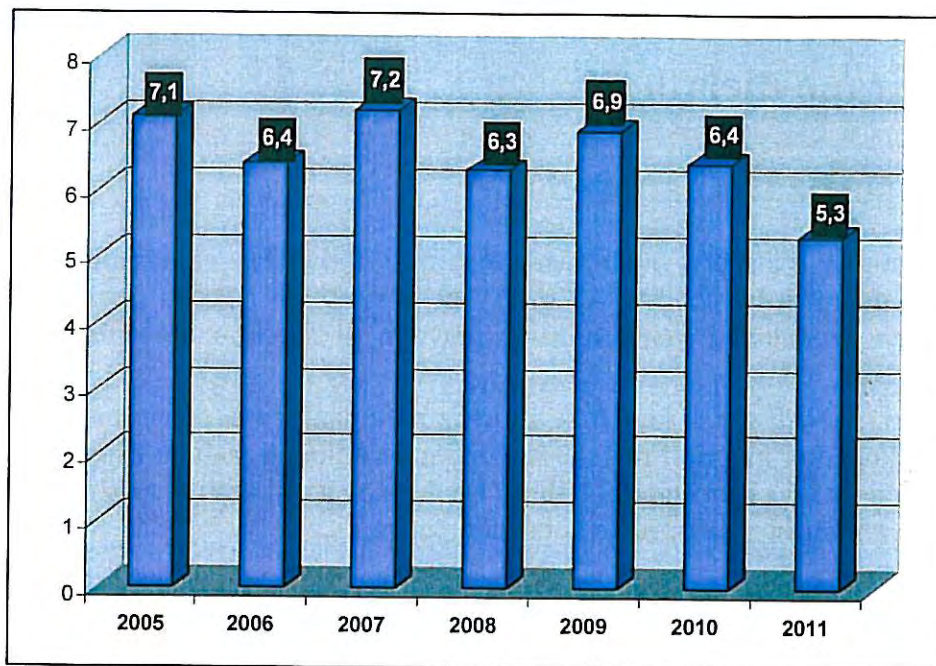
Energetsku djelatnost transporta nafte naftovodom u Republici Hrvatskoj obavlja Jadranski naftovod d.d. (u daljnjem tekstu: JANAF d.d.). Isti je sukladno Zakonu o tržištu nafte i naftnih derivata dužan na nepristran i razvidan način pravnim ili fizičkim osobama omogućiti pristup transportnom sustavu.

Naftovodni sustav JANAF-a d.d. koristi se za uvoz nafte tankerima putem morskog terminala na Omišlju – na otoku Krku, transport nafte cjevovodom do rafinerija nafte u Rijeci i u Sisku kao i za potrebe rafinerija u Bosni i Hercegovini, Srbiji i Mađarskoj, a prikazan je na slici 5.1.1. Osim toga, sustav je moguće koristiti i za uvoz nafte kopnenim putem.

Slika 5.1.1. Naftovodni sustav JANAF-a d.d.

U 2011. kroz naftovodni sustav ukupno je transportirano 5,3 milijuna tona sirove nafte, što je za 17% manje nego u prethodnoj godini. Na slici 5.1.2. prikazane su transportirane količine nafte u razdoblju od 2005. do 2011.

Slika 5.1.2. Naftovodni sustav JANAF-a – Transportirane količine [mil.t]

Od ostalih aktivnosti JANAF-a d.d. u 2011. na razvoju naftovodnog sustava treba spomenuti ulaganje u cjevovode (sanacija), modernizaciju elektroenergetskog sustava, ulaganje u reverzibilni pravac Sisak – Omišalj, modernizaciju sustava vatrozaštite i uspostavu geografsko-informacijskog sustava JANAF-a.

Najviša razina cijene transporta nafte naftovodom određena je na temelju Tarifnog sustava za transport nafte naftovodom („Narodne novine“, broj 39/07).

Važećom Odlukom o iznosu tarifa za transport nafte naftovodom („Narodne novine“, broj 53/11) određuje se iznos tarifa za transport nafte naftovodom JANAF-a d.d., za pojedine kategorije korisnika. Za korisnike kategorije R1, koji za uslugu transporta nafte naftovodom koriste naftovod duljine uključivo do 20 km i obalne terminale, tarifa iznosi 19,96 kuna po toni. Za korisnike kategorije R2, koji za usluge transporta nafte naftovodom koriste naftovod duljine iznad 20 km, obalne i kopnene terminale, tarifa iznosi 24,29 kuna po toni na 100 km.

5.2. Razvoj tržišta nafte i naftnih derivata

5.2.1. Skladištenje nafte i naftnih derivata

Energetsku djelatnost skladištenja nafte i naftnih derivata u 2011. obavljala su 22 energetska subjekta. Skladištenje nafte i naftnih derivata uključuje skladištenje u posebnim prostorima za vlastite potrebe (proizvođači, potrošači i transporter) i skladištenje u svrhu sigurnosti opskrbe i/ili sa svrhom trgovanja. Cijena skladištenja nafte i naftnih derivata nije regulirana, odnosno, određuje se na tržišnim principima. Prema dostavljenim podacima od energetske subjekata ukupni raspoloživi skladišni kapaciteti u 2011. iznosili su 1,8 milijuna m³ (nisu uključeni skladišni kapaciteti u sklopu naftnih rafinerija INA-e d.d.), a na slici 5.2.1. prikazan je zemljopisni položaj najznačajnijih skladišta nafte i naftnih derivata u Republici Hrvatskoj, s obzirom na tip robe koji se skladišti u pojedinom skladištu.

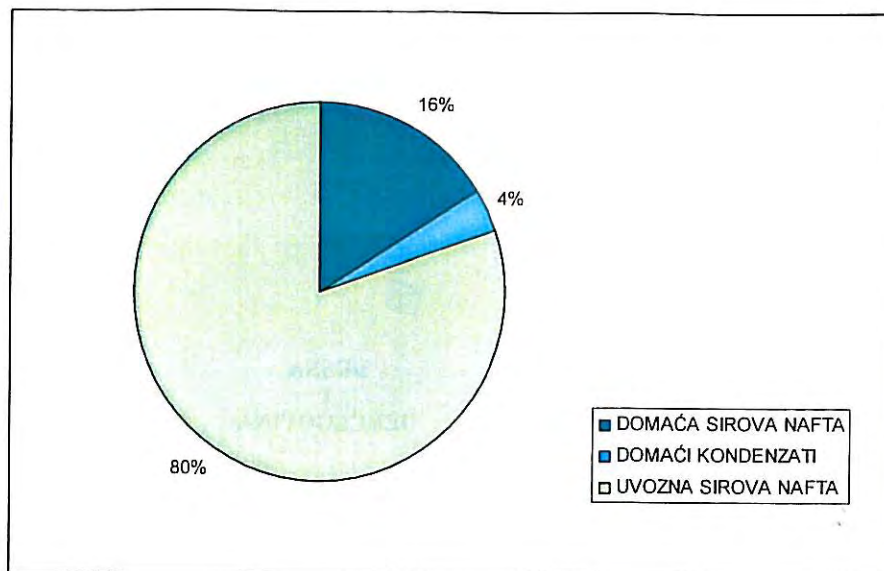
Slika 5.2.1. Zemljopisni položaj skladišta za naftu i naftne derivate s obzirom na tip robe koja se skladišti, te ukupni skladišni kapaciteti u 2011.

Od značajnijih događaja u 2011. a s obzirom na razvoj kapaciteta skladištenja nafte i naftnih derivata, treba istaknuti završetak izgradnje 3 spremnika za skladištenje sirove nafte na Terminalu Sisak tvrtke JANAF d.d. ukupnog kapaciteta 240.000 m³, izgradnje 3 spremnika za skladištenje sirove nafte na Terminalu Omišalj tvrtke JANAF d.d. ukupnog kapaciteta 240.000 m³ i ulaganja u Terminal Žitnjak.

5.2.2. Proizvodnja naftnih derivata i trgovina naftnim derivatima

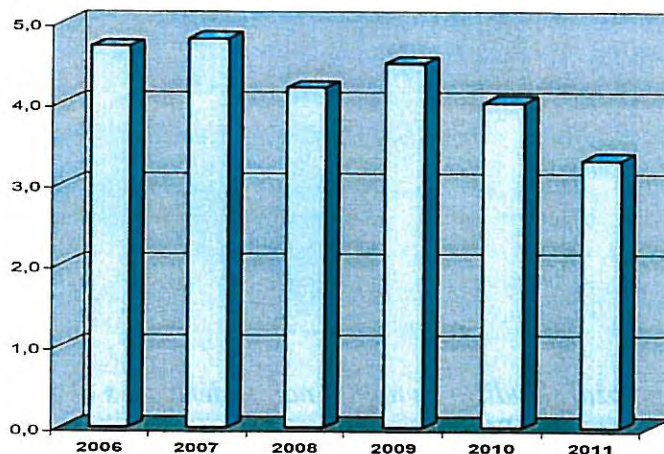
Proizvodnja naftnih derivata

Energetsku djelatnost proizvodnje naftnih derivata u Republici Hrvatskoj obavlja INA d.d. Proizvedeni naftni derivati u rafinerijama nafte u Rijeci i Sisku te na etanskom postrojenju Etan u Ivanić Gradu uključuju motorna goriva te goriva za industriju i domaćinstvo. Kao sirovine za proizvodnju naftnih derivata koriste se sirova nafta iz uvoza te sirova nafta i kondenzati proizvedeni na domaćim naftnim i plinskim poljima. Na slici 5.2.2. prikazana je sirovinska struktura rafinerijske prerade u 2011.

Slika 5.2.2. Sirovinska struktura rafinerijske prerade u 2011.

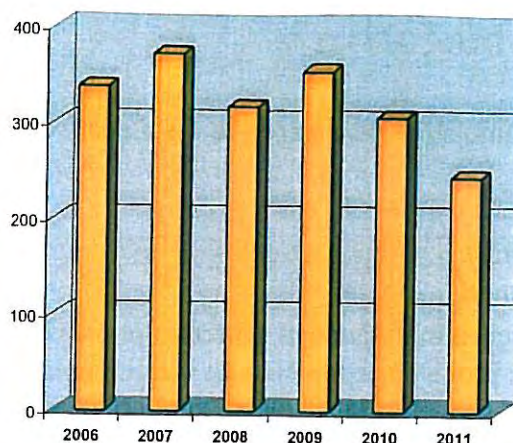
Ukupna proizvodnja naftnih derivata u 2011. iznosila je 3,3 milijuna tona naftnih derivata, što je za 17,8% manje nego u 2010. Ukupno proizvedene količine naftnih derivata u razdoblju od 2006. do 2011. prikazane su na slici 5.2.3.

Slika 5.2.3. Proizvedena količina naftnih derivata u razdoblju od 2006. do 2011. [mil.t]

Od značajnih događaja treba istaknuti da je u 2011. INA d.d. nastavila s proizvodnjom goriva koja zadovoljavaju EURO V zahtjeve kvalitete. Uspješno pokretanje hidrokreking kompleksa (hidrokreking, proizvodnja vodika, izdvajanje sumpora i pomoćne jedinice) u Rafineriji nafte Rijeka obilježilo je 2011. što je dovelo do proizvodnje samo motornih benzina i dizel goriva EURO V kvalitete. Postrojenje za izomerizaciju u Rafineriji nafte Sisak mehanički je dovršeno, te se početak komercijalne proizvodnje očekuje u 2012.

Na slici 5.2.4. posebno su prikazane proizvedene količine ukapljenog naftnog plina (UNP) u razdoblju od 2006. do 2011.

Slika 5.2.4. Proizvedena količina UNP-a u razdoblju od 2006. do 2011. [000 t]

Trgovina naftnim derivatima

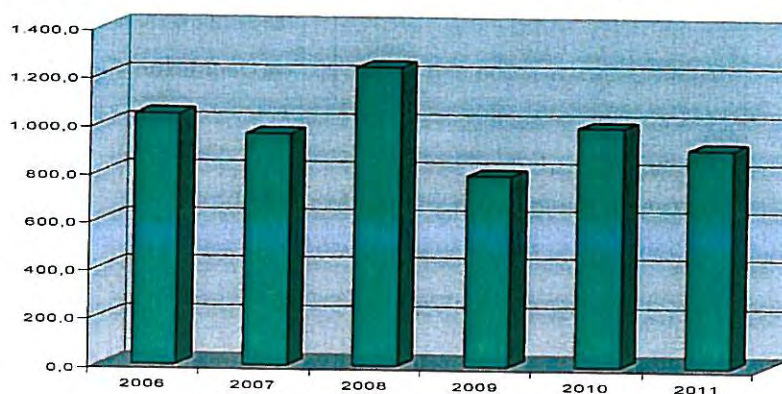
Trgovina naftnim derivatima podrazumijeva sljedeće energetske djelatnosti:

- trgovina na veliko naftnim derivatima,
- trgovina na malo naftnim derivatima,
- trgovina na veliko ukapljenim naftnim plinom i
- trgovina na malo ukapljenim naftnim plinom.

Dozvolu HERA-e potrebno je ishoditi za energetske djelatnosti trgovine na veliko naftnim derivatima i trgovine na veliko ukapljenim naftnim plinom. Dodatno, za obavljanje navedenih djelatnosti potrebno je pribaviti i suglasnost Ministarstva na način propisan Uredbom o uvjetima za obavljanje trgovina na veliko i trgovine s inozemstvom za određenu robu („Narodne novine“, broj 58/09, 27/10 i 37/11).

U 2011., trgovinu na veliko naftnim derivatima obavljalo je 27 energetskih subjekata, dok je trgovinu na veliko ukapljenim naftnim plinom (UNP) obavljalo 7 energetskih subjekata.

Cijena naftnih derivata nije regulirana, odnosno, određuje se na tržišnim principima. Međutim, Pravilnikom o utvrđivanju najviših maloprodajnih cijena naftnih derivata („Narodne novine“, broj 37/11) propisana je najviša razina cijena naftnih derivata, a Pravilnikom o utvrđivanju cijena ukapljenog naftnog plina („Narodne novine“, broj 147/10 i 59/11) najviša razina cijena ukapljenog naftnog plina. Pored naftnih derivata iz domaće proizvodnje, na tržištu Republike Hrvatske značajan udio zauzimaju naftni derivati iz uvoza. Prema podacima koje su HERA-i dostavili energetski subjekti, u 2011. ukupno je uvezeno 0,9 milijuna tona naftnih derivata, a na slici 5.2.5. prikazana je usporedba uvezenih količina naftnih derivata u razdoblju od 2006. do 2011.

Slika 5.2.5. Uvoz naftnih derivata u razdoblju od 2006. do 2011. [000 t]

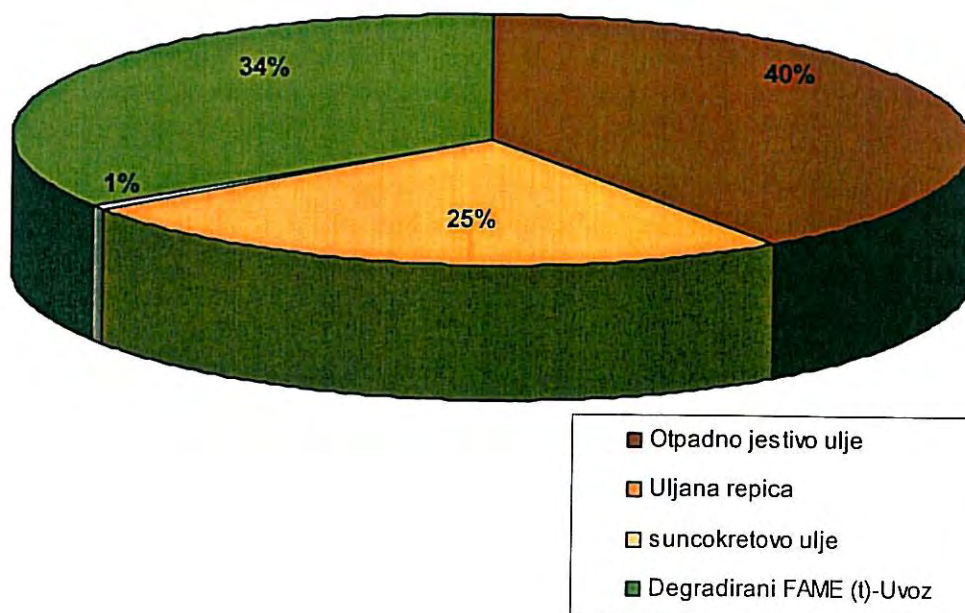
5.3. Razvoj tržišta biogoriva

U području biogoriva razlikujemo sljedeće energetske djelatnosti:

- proizvodnja biogoriva,
- skladištenje biogoriva,
- trgovina na veliko biogorivima i
- trgovina na malo biogorivima.

Za obavljanje navedenih energetske djelatnosti potrebno je od HERA-e ishoditi dozvolu, osim za proizvodnju biogoriva koje se proizvodi isključivo za vlastite potrebe ili se proizvodi energija do 1 TJ godišnje, trgovinu na malo biogorivom, te skladištenje biogoriva isključivo za vlastite potrebe. Za obavljanje djelatnosti trgovine na veliko biodizelom, osim dozvole HERA-e, potrebno je pribaviti i suglasnost Ministarstva na način propisan Uredbom o uvjetima za obavljanje trgovina na veliko i trgovine s inozemstvom za određenu robu („Narodne novine“, broj 58/09, 27/10 i 37/11).

Za obavljanje navedenih energetske djelatnosti dozvole su ishodila 3 energetska subjekta, koji su u 2011. proizveli i distribuirali ukupno 11.601 t biodizela, što je smanjenje proizvodnje od 11,8% u odnosu na 2010., a raspolažu sa skladišnim kapacitetima od ukupno 1.768 m³. Ukupni kapacitet proizvodnje biogoriva u 2011. iznosi 174 t/dan, pri čemu je sirovinska struktura u proizvodnji biogoriva²², prikazana na slici 5.3.1.

Slika 5.3.1. Sirovinska struktura u proizvodnji biodizela u 2011.

²² U 2011. isključivo biodizel

6. SEKTOR TOPLINSKE ENERGIJE

6.1. Općenito o sektoru toplinske energije

Energetski subjekti za proizvodnju, distribuciju i opskrbu toplinskom energijom u Republici Hrvatskoj pružaju usluge grijanja prostora i pripreme potrošne tople vode za oko 156.609 kupaca toplinske energije. Pri tome više od 95 posto ukupnog broja kupaca toplinske energije iz centraliziranih toplinskih sustava pripada kategoriji kućanstva.

Toplinska energija za potrebe grijanja prostora i pripremu potrošne tople vode u Republici Hrvatskoj proizvodi se u kogeneracijskim termoelektranama, koje se nalaze u gradovima Zagreb, Osijek i Sisak, te u područnim toplanama, odnosno zasebnim (blok, područnim i kućnim) kotlovnica, koje se nalaze u tim i u više drugih gradova. Toplinska energija vrele/tople vode i vodene pare distribuira se kroz centralizirane toplinske (vrel vodne/toplo vodne, parovodne) sustave i lokalne razvode do objekata u kojima se u toplinskim stanicama predaje kupcima toplinske energije, odnosno potrošačima.

Godišnje se kućanstvima isporučuje od 2 do 2,5 TWh toplinske energije kroz distribucijske toplinske mreže čija je ukupna duljina oko 450 kilometara.

U Republici Hrvatskoj je više od 11% ukupnog broja kućanstava priključeno na sustave daljinskog grijanja, a oko 15% ukupne energije potrošene za grijanje kućanstava i pripremu potrošne tople vode dolazi iz centraliziranih toplinskih sustava.

Osnovni tehnički podaci o sustavima daljinskog grijanja u većim hrvatskim gradovima prikazani su u tablici 6.1.1., a broj kupaca/potrošača toplinske energije na centraliziranom toplinskom sustavu prikazan je na slici 6.1.1.

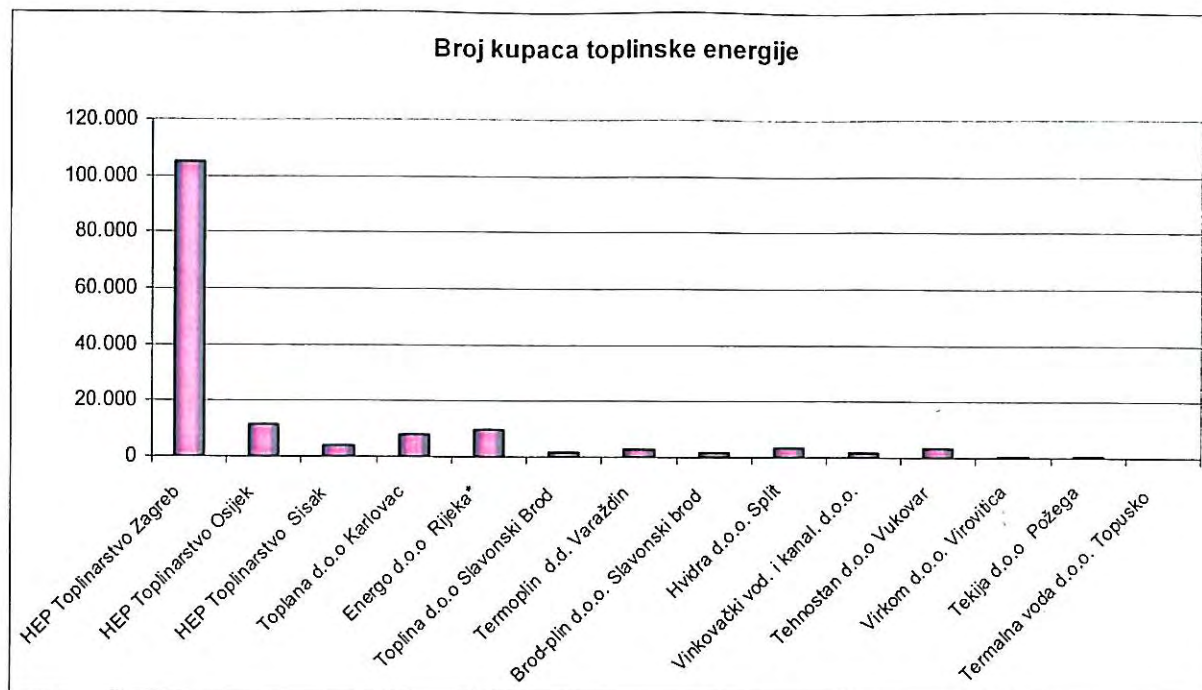
Tablica 6.1.1. Podaci o energetske subjektima u sektoru toplinske energije Republike Hrvatske

ENERGETSKI SUBJEKT	Broj potrošača	Duljina mreže	Ukupno instalirana snaga	Isporučeno godišnje	Grijana površina	Gorivo***
		km	MWt	GWh/god	m ²	
1 HEP Toplinarstvo d.o.o *	122.764	351,2	2.294,4	1.810,3	9.797.990	PP, LUEL, LU
Zagreb	106.946	277,0	1.766,4	1.545,1	8.331.809	PP, LUEL, LU
Osijek	11.712	54,2	336,0	199,0	1.171.869	PP, LU
Sisak	4.106	20,0	192,0	66,1	294.312	LU
2 Energo d.o.o Rijeka	9.619	16,04	102,16	77,9	580.685	PP, LUEL, LU
3 Toplana d.o.o Karlovac **	8.140	21,0	117,62	77,3	534.749	PP, LU, LUEL
4 Tehnosta d.o.o Vukovar	3.727	7,2	49,35	23,8	207.029	PP, LUEL
5 Grijanje d.o.o. Varaždin	2.451	2,1	40,85	21,3	138.094	PP
6 Hvidra d.o.o. Split	3.264	8,5	30,9	10,7	222.539	LU, LUEL
7 Brod-plin d.o.o. Slavonski brod	3.786	5,5	49,33	43,72	201.820	PP
8 GTG Vinkovci d.o.o.	1.697	1,6	16,80	11,7	89.576	PP, LU, LUEL
9 Plin VTC d.o.o. Virovitica	482	0,8	9,8	3,9	30.044	PP
10 Inas-Invest d.o.o.**	21	2,9		5,1	32.000	-
11 Energoremont d.d. Karlovac	5	1,0	18,6	6,0	38.000	LU
12 Tekija d.o.o Požega	460	0,9	7,2	2,7	22.067	PP
13 Termalna voda d.o.o. Topusko	188	1,5	17,0	48,0	39.047	geo
14 Ivakop d.o.o. Ivanić-Grad	3	1,0	5,4	0,9	5.451	PP
15 Zračna luka Zagreb	2	2,0	12	2,2	0	PP, LU
UKUPNO	156.609	423	2.771	2.145	11.939.093	

* Pored energije za grijanje HEP Toplinarstvo je u 2011. proizvelo i 600 879 tona tehnološke pare (dijelom korištene za grijanje)

** Podaci za 2010. godinu

*** PP prirodni plin, LU lož ulje, LUEL ekstra lako loživo ulje, geo -geotermalna energija

Slika 6.1.1. Broj kupaca toplinske energije na centraliziranom toplinskom sustavu

Energetski subjekti koji obavljaju energetske djelatnosti proizvodnje, distribucije i opskrbe toplinskom energijom su u vlasništvu jedinica lokalne samouprave, državnom vlasništvu i privatnom vlasništvu. Uz toplinske djelatnosti najčešće se bave distribucijom plina, te komunalnim djelatnostima.

Isključivo toplinskom djelatnošću bavi se HEP-Toplinarstvo d.o.o., Zagreb, koje opskrbljuje više od 80% ukupnog broja kupaca toplinske energije, te Grijanje Varaždin d.o.o., Varaždin, Toplana d.o.o., Karlovac, i Termalna voda d.o.o., Topusko.

U tablici 6.1.2. navedeni se podaci o vlasništvu i djelatnosti energetske subjekata u sektoru toplinske energije.

Tablica 6.1.2. Vlasništvo i djelatnosti energetske subjekata u sektoru toplinske energije

Energetski subjekt / sjedište	Vlasništvo	Djelatnost
Energo d.o.o. Rijeka	privatno / gradsko	Proizvodnja, distribucija i opskrba plinom i toplinskom energijom
Grijanje d.o.o. Varaždin	privatno / gradsko	Proizvodnja, distribucija i opskrba toplinskom energijom
Brod-plin d.o.o. Slavonski Brod	gradsko	Proizvodnja, distribucija i opskrba plinom i toplinskom energijom
PLIN VTC d.o.o. Virovitica	gradsko	Proizvodnja, distribucija i opskrba toplinskom energijom, distribucija i opskrba plinom
Tehnostan d.o.o. Vukovar	gradsko	Proizvodnja, distribucija i opskrba toplinskom energijom, dimnjačarstvo, upravljanje zgradama
GTG Vinkovci d.o.o. Vinkovci	gradsko	Sakupljanje, pročišćavanje i distribucija vode, odvodnja, izgradnja vodovodne i kanalizacijske mreže, proizvodnja, distribucija i opskrba toplinskom energijom, groblje
HVIDRA d.o.o. Split	privatno	Proizvodnja, distribucija i opskrba toplinskom energijom, parking, pauk, garaže, autopraonica
TEKIJA d.o.o. Požege	gradsko	Sakupljanje, pročišćavanje i distribucija vode, odvodnja, prikupljanje i odvoz otpada, proizvodnja, distribucija i opskrba toplinskom energijom, groblje, parking

Energetski subjekt / sjedište	Vlasništvo	Djelatnost
HEP Toplinarstvo d.o.o. Zagreb	državno	Proizvodnja, distribucija i opskrba toplinskom energijom
Toplana d.o.o. Karlovac	gradsko	Proizvodnja, distribucija i opskrba toplinskom energijom
IVAKOP d.o.o. Ivanić Grad	gradsko	Proizvodnja, distribucija i opskrba toplinskom energijom, opskrba vodom, odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda, održavanje čistoće, odlaganje komunalnog otpada, održavanje javnih površina
Termalna voda d.o.o. Topusko	gradsko	Proizvodnja, distribucija i opskrba toplinskom energijom

6.2. Zakonodavni okvir sektora toplinske energije

Zakonodavni okvir za obavljanje energetske djelatnosti proizvodnje, distribucije i opskrbe toplinskom energijom čine: Zakon o energiji, Zakon o regulaciji energetske djelatnosti te Zakon o proizvodnji, distribuciji i opskrbi toplinskom energijom. Obavljanje energetske djelatnosti proizvodnje, distribucije i opskrbe toplinskom energijom uređeno je i podzakonskim propisima, i to: Općim uvjetima za opskrbu toplinskom energijom („Narodne novine“, br. 129/06), Tarifnim sustavom za usluge energetske djelatnosti proizvodnje, distribucije i opskrbe toplinskom energijom, bez visine tarifnih stavki („Narodne novine“, br. 65/07-pročišćeni tekst, 154/08, 22/10, 46/10, 50/10 i 86/11), Odlukom o visini tarifnih stavki u tarifnom sustavu za usluge energetske djelatnosti proizvodnje, distribucije i opskrbe toplinskom energijom („Narodne novine“, br. 115/07, 127/07 i 154/08), te Pravilnikom o načinu raspodjele i obračunu troškova za isporučenu toplinsku energiju („Narodne novine“, br. 139/08, 18/09, 136/11 i 145/11).

Zakonom o proizvodnji, distribuciji i opskrbi toplinskom energijom uređuju se: uvjeti i način obavljanja djelatnosti proizvodnje, distribucije i opskrbe toplinskom energijom, prava i obveze subjekata koji navedene djelatnosti obavljaju, prava i obveze kupaca toplinske energije, osiguravanje sredstava za obavljanje tih djelatnosti, financiranje izgradnje objekata i uređaja za proizvodnju i distribuciju toplinske energije, nadzor nad primjenom Zakona te novčane kazne za počinitelje prekršaja utvrđene Zakonom.

Navedenim Zakonom određeno je da se proizvodnja toplinske energije za povlaštene kupce i opskrba toplinskom energijom povlaštenih kupaca obavljaju prema pravilima kojima se uređuju tržišni odnosi. Energetske djelatnosti proizvodnja toplinske energije za tarifne kupce i opskrba toplinskom energijom tarifnih kupaca obavljaju se na regulirani način.

Energetska djelatnost distribucije toplinske energije obavlja se kao javna usluga. Jedinica lokalne samouprave, koja na svom distribucijskom području ima energetske objekte za distribuciju toplinske energije, dužna je osigurati trajno obavljanje energetske djelatnosti distribucije toplinske energije. Jedinica lokalne samouprave i energetski subjekt za distribuciju toplinske energije dužni su osigurati kvalitetno obavljanje energetske djelatnosti distribucije toplinske energije na načelima održivog razvitka, osigurati održavanje energetske objekte u stanju funkcionalne sposobnosti i osigurati javnost rada.

Energetska djelatnost distribucije toplinske energije obavlja se na temelju koncesije ili na temelju ugovora o obavljanju djelatnosti. Koncesijom se može steći pravo obavljanja energetske djelatnosti distribucije toplinske energije te pravo izgradnje energetske objekte za distribuciju toplinske energije.

Općim uvjetima za opskrbu toplinskom energijom definiraju se energetski i tehnički uvjeti, te gospodarski odnosi između distributera, opskrbljivača, proizvođača i kupaca toplinske energije. Općim uvjetima za opskrbu toplinskom energijom uređuje se: postupak izdavanja prethodne termoenergetske suglasnosti i stvaranja uvjeta za priključenje na distribucijsku mrežu, postupak izdavanja termoenergetske suglasnosti, uvjeti za priključenje, isporuku i opskrbu toplinskom

energijom i korištenje distribucijske mreže, praćenje sigurnosti opskrbe i kvalitete, međusobni ugovorni odnosi između distributera toplinske energije, korisnika mreže, obveze i odgovornosti distributera toplinske energije i korisnika mreže, uvjeti mjerenja, obračuna i naplate isporučene toplinske energije, uvjeti za primjenu postupaka ograničenja ili obustave isporuke toplinske energije, te postupci utvrđivanja i obračuna neovlaštene potrošnje toplinske energije.

Tarifnim sustavom za usluge energetske djelatnosti proizvodnje, distribucije i opskrbe toplinskom energijom, bez visine tarifnih stavki se za energetske djelatnosti proizvodnje toplinske energije, distribucije toplinske energije i opskrbe toplinskom energijom utvrđuje metodologija za izračun tarifnih stavki za proizvodnju toplinske energije, s iznimkom povlaštenih kupaca, distribuciju toplinske energije i opskrbu toplinskom energijom, s iznimkom povlaštenih kupaca, matrica tarifnih modela i elementi za određivanje reguliranog maksimalnog prihoda, te se propisuju tablice za praćenje troškova, formula za izračun ukupnog prihoda putem tarifnih stavki, postupak podnošenja prijedloga za određivanje visine tarifnih stavki i obrazac izjave o istinitosti podataka.

Odlukom o visini tarifnih stavki u tarifnom sustavu za usluge energetske djelatnosti proizvodnje, distribucije i opskrbe toplinskom energijom („Narodne novine“, br. 154/08) u gradovima Zagrebu, Osijeku, Sisku, Velikoj Gorici, Zapešiću, Samoboru, Karlovcu, Slavonskom Brodu, Splitu, Varaždinu, Rijeci, Virovitici, Vinkovcima, Vukovaru i Požegi, energetskim subjektima: HEP Toplinarstvo d.o.o., Zagreb, Toplana d.o.o., Karlovac, HVIDRA d.o.o., Split, Grijanje Varaždin d.o.o., Varaždin, Energo d.o.o., Rijeka, PLIN VTC d.o.o., Virovitica, GTG Vinkovci d.o.o., Vinkovci, Tehnoman d.o.o., Vukovar, Brod-plin d.o.o., Slavonski Brod i Tekija d.o.o., Požega, određena je visina tarifnih stavki u Tarifnom sustavu za usluge energetske djelatnosti proizvodnje, distribucije i opskrbe toplinskom energijom, koja važi od 1. siječnja 2009. Krajem 2009. i tijekom 2010. energetski subjekti koji obavljaju energetske djelatnosti proizvodnje toplinske energije, distribucije toplinske energije i opskrbe toplinskom energijom podnijeli su prijedloge za povećanje visine tarifnih stavki. Nakon provedbe propisane procedure HERA je u 2010. dala mišljenje na predmetne prijedloge, ili je Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva dala druga pisana očitovanja u svezi ovih prijedloga. Osnovni razlog za podnošenje zahtjeva za povećanje visine tarifnih stavki predstavlja povećanje cijene prirodnog plina, a koji se koristi kao energetske gorivo u proizvodnji toplinske energije i značajno utječe na troškove proizvodnje toplinske energije.

Pravilnikom o načinu raspodjele i obračunu troškova za isporučenu toplinsku energiju, koji je stupio na snagu u studenom 2008., propisuje se ugradnja uređaja za lokalnu razdiobu isporučene toplinske energije, uređaja za regulaciju odavanja topline i uređaja za mjerenje potrošnje toplinske energije u objektima izgrađenim prije stupanja na snagu Zakona o proizvodnji, distribuciji i opskrbi toplinskom energijom. Navedenim Pravilnikom propisuju se i modeli raspodjele i obračuna troškova za isporučenu toplinsku energiju na zajedničkom mjerilu toplinske energije kupcima toplinske energije koji su vlasnici posebnih dijelova objekta koji predstavljaju samostalnu uporabnu cjelinu, a toplinsku energiju registriraju putem uređaja za lokalnu razdiobu isporučene toplinske energije ili mjere putem zasebnog uređaja za mjerenje potrošnje toplinske energije.

6.3. Cijene toplinske energije

U 2011. Upravno vijeće Hrvatske energetske regulatorne agencije je donijelo 11 mišljenja na prijedloge za promjenu visine tarifnih stavki u Tarifnom sustavu za usluge energetske djelatnosti proizvodnje, distribucije i opskrbe toplinskom energijom, koje su podnijela predstavnička tijela jedinica lokalne samouprave, sukladno odredbama Zakona o izmjeni i dopuni Zakona o energiji („Narodne novine“, br. 127/10).

Energetski subjekti HEP Toplinarstvo d.o.o. Zagreb, HVIDRA d.o.o. Split, Energo d.o.o. Rijeka, Tehnoman d.o.o. Vukovar i PLIN VTC d.o.o. Virovitica su tijekom 2011. primjenjivali visinu tarifnih stavki sukladno Odluci o visini tarifnih stavki iz prosinca 2008., dok su u ostalim gradovima predstavnička tijela jedinica lokalne samouprave na podnijete prijedloge energetske

subjekata zatražili mišljenje HERA-e te su u 2011. donijeli odluke o visini tarifnih stavki u Tarifnom sustavu za usluge energetskih djelatnosti proizvodnje, distribucije i opskrbe toplinskom energijom.

Visine tarifnih stavki primjenjivane u 2011., kao i visine tarifnih stavki koje su promijenjene tijekom 2011. i primjenjuju se u 2012., navedene su u tablicama 6.3.1., 6.3.2 i 6.3.3.

Tablica 6.3.1. Visina tarifnih stavki prema Odluci o visini tarifnih stavki iz prosinca 2008. (bez PDV-a), koje su primjenjivane i tijekom 2011.

Energetski subjekt / grad	Tarifni element - Energija		Tarifni element - Snaga	
	Kućanstva	Industrija i poslovni potrošači	Kućanstva	Industrija i poslovni potrošači
	kn/kWh		kn/kW	
HEP-Toplinarstvo d.o.o., Zagreb				
Gradovi Zagreb, Osijek i Sisak – centralizirani toplinski sustav	0,12	0,23	11,13	14,42
Gradovi Samobor, Zaprešić i Velika Gorica - područne toplane (zasebne kotlovnice)	0,20	0,23	14,42	14,42
PLIN VTC d.o.o., Virovitica	0,22	0,23	18,00	18,00
Energo d.o.o., Rijeka	0,23	0,28	17,00	18,26
Tehnostan d.o.o., Vukovar	0,23	0,30	18,38	18,38
Hvidra d.o.o., Split	0,27	0,31	11,22	14,59

Tablica 6.3.2. Visina tarifnih stavki za tehnološku paru energetskog subjekta HEP-Toplinarstvo d.o.o. prema Odluci o visini tarifnih stavki iz prosinca 2008. (bez PDV-a)

Energetski subjekt / grad	Energija	Snaga
HEP-Toplinarstvo d.o.o.	kn/t	kn/t/h
Grad Zagreb	125,70	7.973,60
Grad Osijek	125,70	7.973,60

Tablica 6.3.3. Visina tarifnih stavki u 2011., prema odlukama predstavničkih tijela jedinica lokalne samouprave (bez PDV-a)

Energetski subjekt / grad	Tarifni element - Energija		Tarifni element - Snaga	
	Kućanstva	Industrija i poslovni potrošači	Kućanstva	Industrija i poslovni potrošači
	kn/kWh		kn/kW	
Grijanje Varaždin d.o.o., Varaždin	0,34	0,34	18,70	18,70
GTG Vinkovci d.o.o., Vinkovci	0,37	0,42	18,07	18,07
Energo d.o.o., Rijeka	0,37*	0,37*	19,30*	20,00*
Tehno stan d.o.o., Vukovar	0,39*	0,50*	19,00*	19,00*
Brod-Plin d.o.o., Slavonski Brod	0,34	0,49	22,00	22,00
Toplana d.o.o., Karlovac	0,31	0,41	22,00	22,00
Tekija d.o.o., Požega	0,39	–	19,00	–

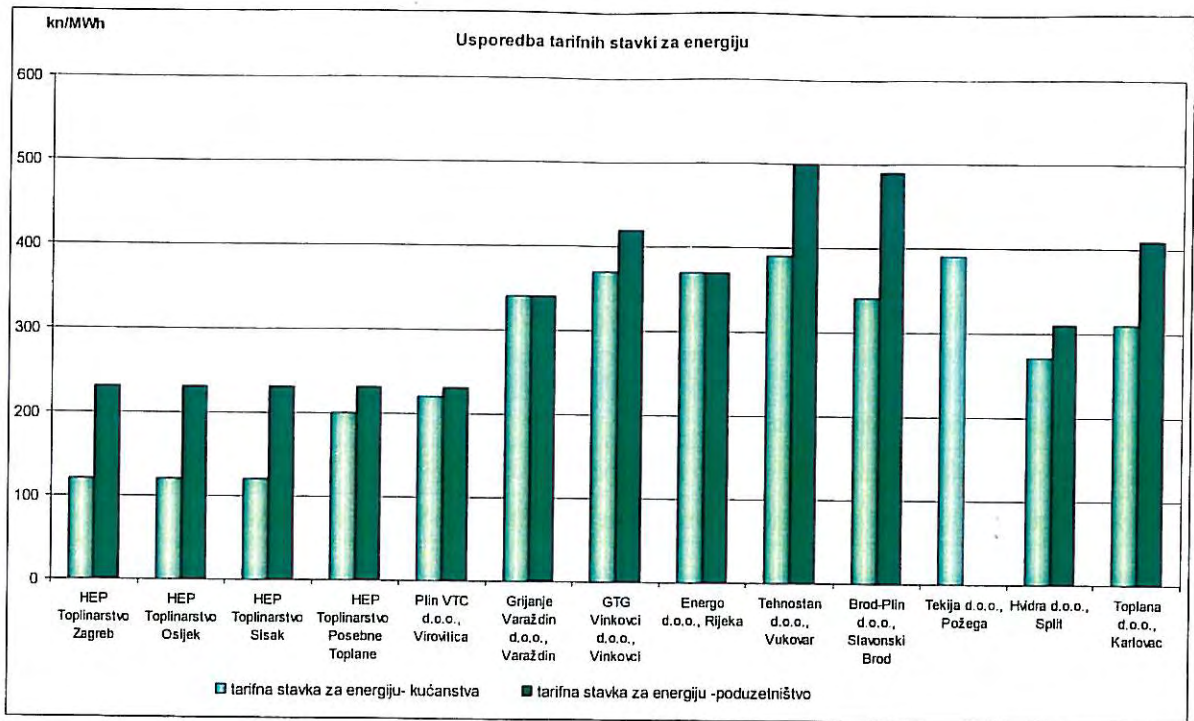
*Visina tarifnih stavki koja je stupila na snagu 1. siječnja 2012.

U Tablici 6.3.4. prikazani su datumi stupanja na snagu tarifnih stavki, prema odlukama predstavničkih tijela jedinica lokalne samouprave donesenim u 2011. (bez PDV-a).

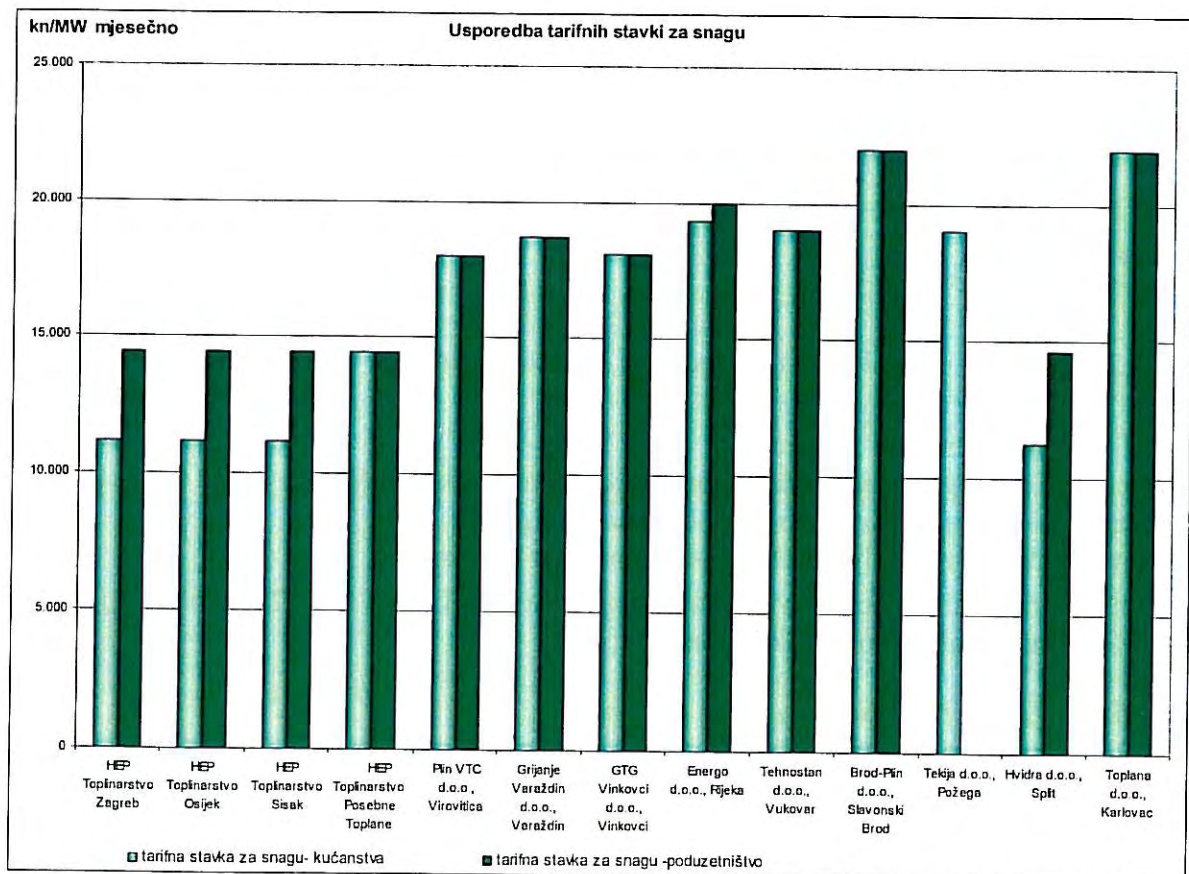
Tablica 6.3.4. Datum stupanja na snagu tarifnih stavki, prema odlukama predstavničkih tijela jedinica lokalne samouprave donesenim u 2011. (bez PDV-a)

Energetski subjekt / grad	Tarifni element - Energija		Tarifni element - Snaga	
	Kućanstva	Industrija i poslovni potrošači	Kućanstva	Industrija i poslovni potrošači
	kn/kWh		kn/kW	
Grijanje Varaždin d.o.o., Varaždin	1. rujna 2011.			
GTG Vinkovci d.o.o., Vinkovci	1. listopada 2011.			
Energo d.o.o., Rijeka	1. siječnja 2012.			
Tehno stan d.o.o., Vukovar	1. siječnja 2012.			
Brod-Plin d.o.o., Slavonski Brod	1. listopada 2011.			
Toplana d.o.o., Karlovac	1. rujna 2011.			
Tekija d.o.o., Požega	14. veljače 2011.			

Slike 6.3.1. i 6.3.2. prikazuju rezultate usporedbe visine tarifnih stavki energetskih subjekata u Republici Hrvatskoj koji pružaju usluge proizvodnje, distribucije i opskrbe toplinskom energijom za tarifne elemente isporučene/preuzete toplinske energije i zakupljene snage, prema cijenama iz tablica 6.3.1. i 6.3.3.

Slika 6.3.1. Usporedba visina tarifnih stavki energetskih subjekata za tarifni element isporučene energije, za kategorije kupaca toplinske energije kućanstva te industrija i poslovni potrošači (bez PDV-a)

Slika 6.3.2. Usporedba visina tarifnih stavki energetskih subjekata za tarifni element zakupljene snage, za kategorije kupaca toplinske energije kućanstva te industrija i poslovni potrošači (bez PDV-a)

6.4. Aktivnosti u sektoru toplinske energije

Predmeti HERA-e iz područja toplinske energije tijekom 2011. prema vrstama, žalbe, prigovori i zahtjevi kupaca HERA-i, zahtjevi za mišljenje o prijedlozima visine tarifnih stavki energetske subjekata, te zahtjevi energetske subjekata i nadležnih državnih tijela za mišljenje i očitovanje HERA-e, prikazani su u tablici 6.4.1.

Tablica 6.4.1. Žalbe kupaca i zahtjevi za mišljenje i očitovanje HERA-e

Vrsta predmeta	Broj	Udio
Žalbe i podnesci (prigovori i zahtjevi) kupaca	56	78,9%
Mišljenja HERA-e o prijedlozima visine tarifnih stavki energetske subjekata	10	14,1%
Zahtjevi energetske subjekata i nadležnih državnih tijela za mišljenje i očitovanje HERA-e	3	4,2%
Ostalo	2	2,8%
Ukupno	71	100%

Zakonska je obveza energetske subjekata koji obavljaju energetske djelatnosti proizvodnje, distribucije i opskrbe toplinskom energijom da od HERA-e ishode dozvole za obavljanje svake od navedenih energetske djelatnosti. Dozvola nije potrebna za obavljanje energetske djelatnosti proizvodnje toplinske energije koja se proizvodi isključivo za vlastite potrebe ili se proizvodi u proizvodnim objektima snage do 0,5 MW.

Tijekom 2011. HERA je izdala 1 i produžila 3 dozvole za obavljanje energetske djelatnosti opskrbe toplinskom energijom.

Tijekom 2010. iz područja toplinske energije najveći broj zaprimljenih predmeta odnosio se na žalbe i podneske kupaca, a zatim slijede upiti, odnosno zahtjevi energetske subjekata i nadležnih državnih tijela za mišljenje i očitovanje HERA-e.

6.5. Zaštita kupaca

Tijekom 2011. podnesene žalbe i ostali podnesci kupaca iz područja toplinske energije bili su u vezi sa:

- izdvajanjem iz toplinskog sustava,
- primjenom Tarifnog sustava i obračunom potrošnje toplinske energije,
- kvalitetom usluge isporuke/opskrbe toplinskom energijom,
- zahtjevima kupaca za mišljenje HERA-e i tumačenje propisa.

Žalbe i ostali podnesci kupaca po vrstama prikazani su u tablici 6.5.1. U 2011. od zaprimljenih 56 HERA je riješila 56 žalbi i podnesaka kupaca.

Tablica 6.5.1. Žalbe i podnesci kupaca po vrstama

Vrsta predmeta	Broj	Udio
Zahtjev za izdvajanje iz toplinskog sustava	9	16,1%
Primjena Tarifnog sustava i obračun potrošnje toplinske energije	27	48,2%
Kvaliteta usluge isporuke/opskrbe toplinskom energijom	2	3,6%
Zahtjevi za mišljenje HERA-e i tumačenje propisa	18	32,1%
Ukupno	56	100%

7. SIGURNOST OPSKRBE

7.1. Sigurnost opskrbe električnom energijom

Prema članku 23.a Zakona o energiji Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog Ministarstva, koje je pribavilo mišljenje HERA-e, jednom godišnje daje izvješće o stanju sigurnosti opskrbe energijom i očekivanim potrebama za energijom.

Sigurnost opskrbe električnom energijom može se promatrati na kratkoročnoj, srednjoročnoj i dugoročnoj razini.

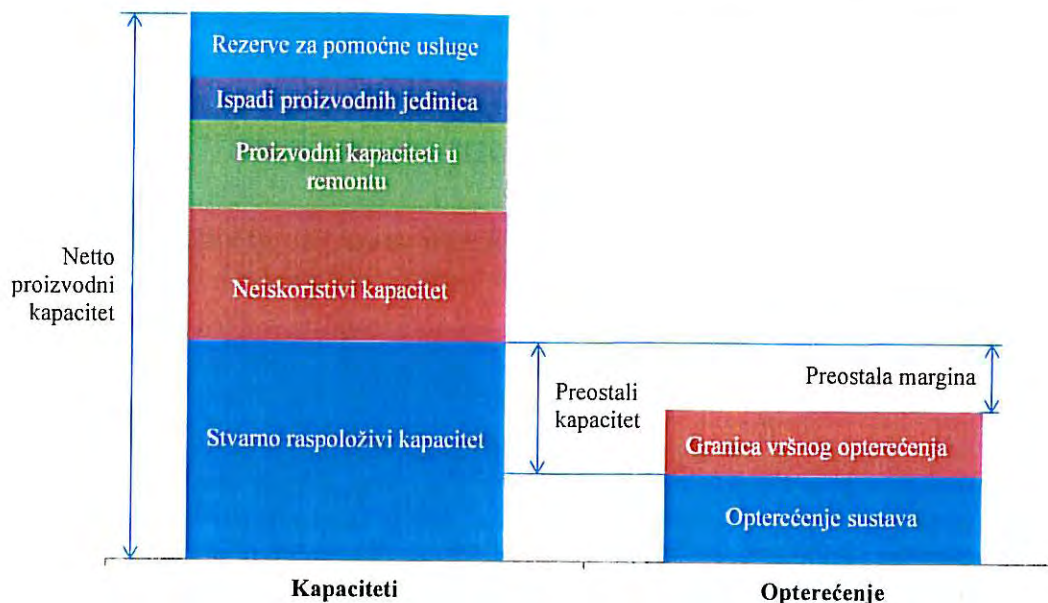
Kratkoročna razina odnosi se na pouzdanost distribucijskog i pogonsku sigurnost prijenosnog sustava te se promatra u vremenskom razdoblju od nekoliko minuta do najviše nekoliko dana. Sigurnost elektroenergetskog sustava odnosi se na sposobnost elektroenergetskog sustava da odgovori na dinamičke, prijelazne pojave kojima je izložen, kao što su nepredviđeni ispadi njegovih elemenata. Pošto su u pogonu neizbježni povremeni planirani ili neplanirani zastoji proizvodnih jedinica, ali i elemenata prijenosne mreže, nužno je osigurati određenu rezervu u proizvodnim jedinicama na teritoriju Republike Hrvatske ili u inozemstvu. Zbog toga prijenosna mreža mora biti koncipirana u skladu s kriterijima koji jamče njezin pogon i u slučaju prekida rada pojedinih elemenata. Koristi se kriterij poznat pod nazivom „n – 1“, temeljem kojega se osigurava pogon prijenosne mreže u slučaju prekida rada bilo kojeg (pojedinačnog) elementa mreže – prijenosnog voda ili energetskog transformatora. Taj kriterij se koristi i u planiranju distribucijskih mreža, gdje je to ekonomski opravdano. Kratkoročna razina sigurnosti opskrbe električnom energijom u pogledu pouzdanosti obrađena je u petom benchmarkingu kvalitete opskrbe električnom energijom kojeg svake 3 godine provodi Vijeće europskih energetskih regulatora – CEER (engl. *Council of European Energy Regulators*). Pogonska sigurnost prijenosnog sustava obrađena je u dokumentu ENTSO-E-a „*Operation Handbook*“ u kojem su opisane potrebne tercijarne rezerve koje treba osigurati svaki operator prijenosnog sustava.

Srednjoročna razina povezana je uz adekvatnost elektroenergetskog sustava u tipičnom investicijskom ciklusu od 3 do 5 godina. Adekvatnost elektroenergetskog sustava odnosi se na statičko stanje i podrazumijeva njegovu dovoljnu izgrađenost da, u okvirima nazivnih vrijednosti opterećenja elemenata sustava i naponskih ograničenja, zadovolji potrošnju električne energije uzimajući u obzir planirane i neplanirane ispađe, a promatra se posebno kroz adekvatnost proizvodnje i adekvatnost prijenosne mreže. Adekvatnost proizvodnje promatra se kao sposobnost proizvodnje da zadovolji potrebe potrošnje elektroenergetskog sustava. Adekvatnost prijenosne mreže promatra se kao sposobnost prijenosa tokova snaga kroz prijenosnu mrežu.

Indikatori srednjoročne razine sigurnosti opskrbe obrađeni su u dokumentu ENTSO-E-a „*System Adequacy Report 2009-2020*“ u kojem je navedena i metodologija po kojoj se razmatra adekvatnost elektroenergetskog sustava. Slika 7.1.1. prikazuje načela određivanja preostalog kapaciteta i preostale margine. Osim navedenih veličina u svakoj pojedinoj državi definira se i referentna margina adekvatnosti - ARM (engl. *Adequacy Reference Margin*) koja je jednaka rezervnom kapacitetu sustava uvećanom za granicu vršnog opterećenja. Rezervni kapacitet sustava je dio neto proizvodnog kapaciteta koji bi trebao biti raspoloživ da se osigura sigurnost opskrbe u najvećem broju slučajeva.

Ukoliko je preostali kapacitet pozitivan, proizvodni kapacitet će vjerojatno biti raspoloživ elektroenergetskom sustavu u redovitim pogonskim uvjetima. Ukoliko je preostali kapacitet negativan postoji opasnost da će u redovitim pogonskim uvjetima sustavu nedostajati proizvodnih kapaciteta.

Ukoliko je preostali kapacitet veći ili jednak ARM-u, elektroenergetski sustav će imati određeni kapacitet raspoloživ za izvoz. Ukoliko je preostali kapacitet manji od ARM-a, elektroenergetski sustav će ovisiti o uvozu električne energije.

Izvor: UCTE, System Adequacy Methodology, January 2009

Slika 7.1.1. Načelo analize adekvatnosti proizvodnje

Navedeni dokument razmatra dva scenarija A – konzervativni i B najbolji scenarij.

Prema scenariju B u siječnju 2013. četiri zemlje će imati preostali kapacitet manji od ARM-a, među kojima je i Hrvatska (-5.6%). U izvješću se navodi da će sve navedene zemlje ovisiti o uvozu električne energije kako bi osigurale uravnoteženost elektroenergetskog sustava. Također se navodi da će vjerojatno slična situacija vrijediti za Hrvatsku u siječnju 2020.

Dugoročna razina odnosi se dulje vremensko razdoblje, pri čemu se promatraju tržišni i investicijski rizici nastali zbog regulatornog okvira i modela tržišta uz razmatranje raznolikosti proizvodnje električne energije.

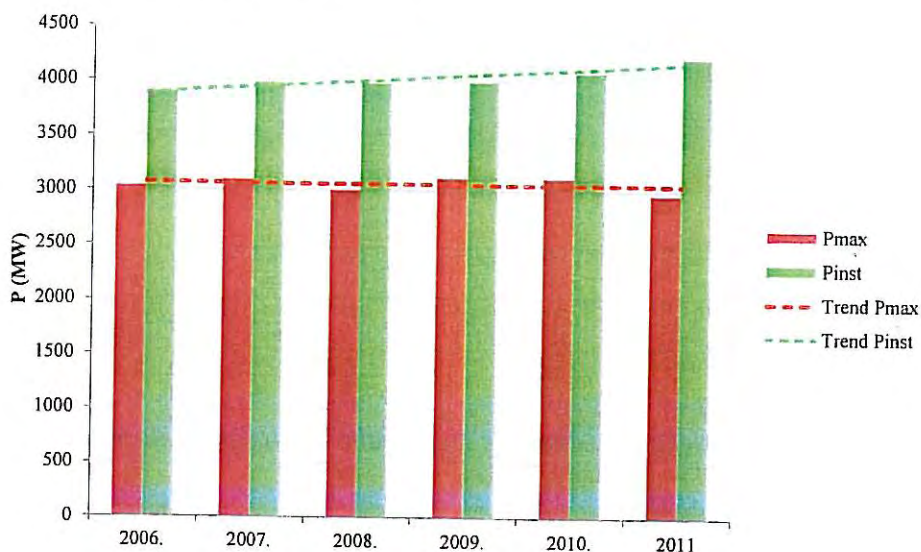
U tablici 7.1.1. prikazana su maksimalna i minimalna opterećenja (P_{\max} i P_{\min}) hrvatskog elektroenergetskog sustava, vremena njihovog nastanka te pripadajući uvoz i izvoz električne energije. Maksimalno opterećenje elektroenergetskog sustava u 2011. dogodilo se 25. siječnja u 19:00 sati i iznosilo je 2.970 MW.

Tablica 7.1.1. Maksimalno i minimalno opterećenje hrvatskog elektroenergetskog sustava

Godina	Maksimalno opterećenje				Minimalno opterećenje			
	P_{\max} [MW]	Vrijeme	Uvoz uz P_{\max} [MW]	Izvoz uz P_{\max} [MW]	P_{\min} [MW]	Vrijeme	Uvoz uz P_{\min} [MW]	Izvoz uz P_{\min} [MW]
2006.	3.036	25.01. 20:00	1.960	1.178	1.046	11.06. 03:00	1.454	673
2007.	3.098	17.12. 18:00	1.538	734	1.143	02.05. 04:00	975	288
2008.	3.009	31.12. 18:00	1.903	892	1.182	25.05. 06:00	1.207	672
2009.	3.120	21.12. 18:00	1.448	548	1.151	13.04. 05:00	687	440
2010.	3.121	16.12. 18:00	1.589	955	1.113	23.05. 06:00	1.253	1.060
2011.	2.970	25.01. 19:00	1.493	721	1.185	25.04. 04:00	1.368	687

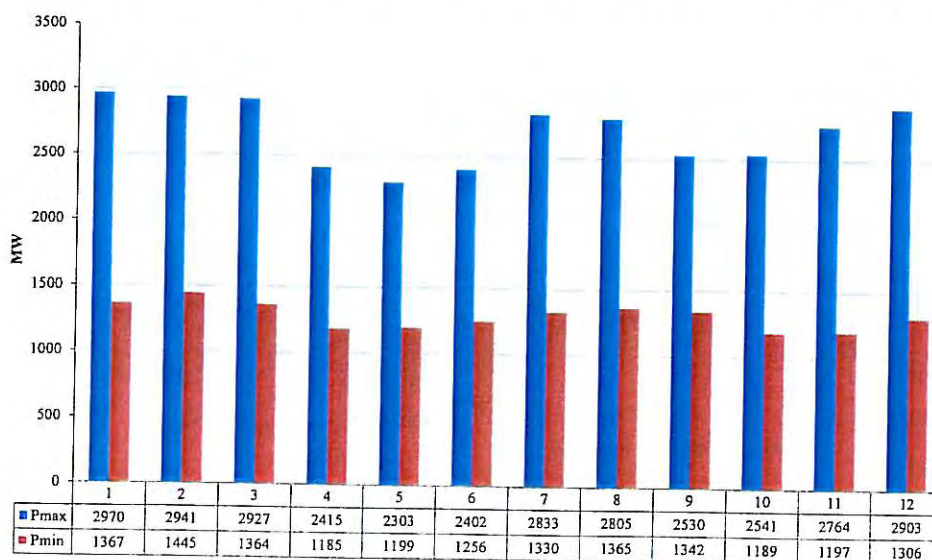
Instalirana snaga elektrana na teritoriju Republike Hrvatske je 4.215 MW. Republika Hrvatska također je suvlasnik nuklearne elektrane Krško u Republici Sloveniji i raspolaže s 50% snage te elektrane, odnosno 365 MW.

Proizvodni kapaciteti potrebni za zadovoljenje maksimalnog opterećenja hrvatskog elektroenergetskog sustava mogu se analizirati pomoću omjera instalirane snage elektrana na teritoriju Republike Hrvatske i maksimalnog opterećenja hrvatskog elektroenergetskog sustava. Slika 7.1.2. prikazuje instalirane snage elektrana na području Republike Hrvatske u razdoblju od 2006. do 2011. te maksimalna opterećenja sustava. Omjer između instalirane snage elektrana na teritoriju Republike Hrvatske i maksimalnog opterećenja hrvatskog elektroenergetskog sustava kreće se od 1,29 u 2006. do 1,42 u 2011.

Slika 7.1.2. Prikaz maksimalnog opterećenja hrvatskog elektroenergetskog sustava (P_{max}) i instalirane snage elektrana na području republike Hrvatske (P_{inst}) od 2006. do 2011.

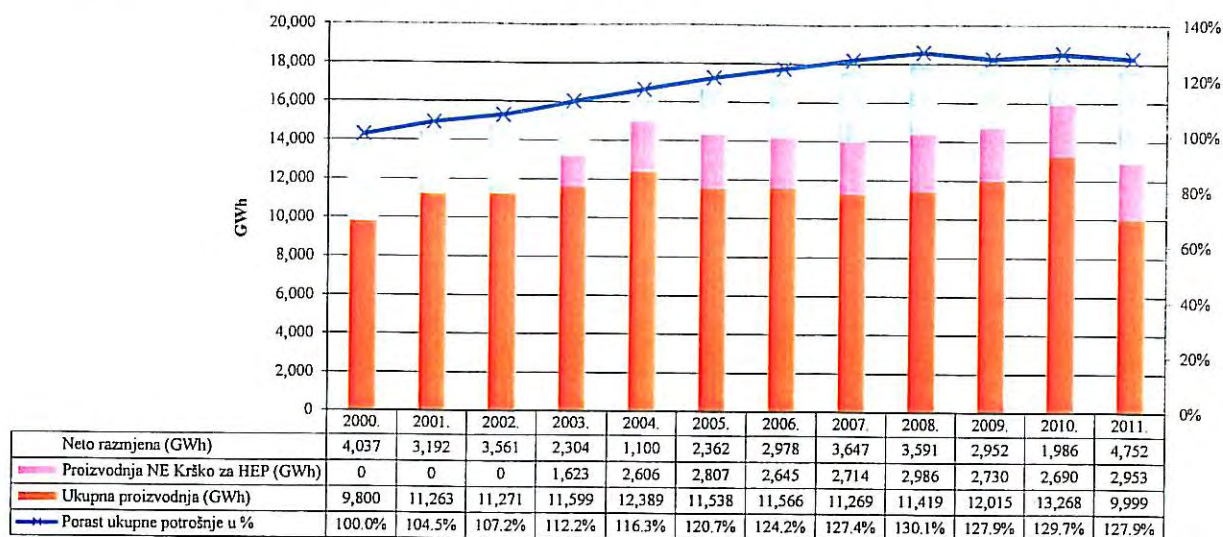
Na slici 7.1.3. prikazana su maksimalna i minimalna opterećenja hrvatskog elektroenergetskog sustava tijekom 2011. Osim maksimalnog opterećenja u siječnju 2011., vidljivo je i značajno opterećenje sustava u srpnju što je posljedica masovne ugradnje i korištenja rashladnih uređaja.

Slika 7.1.3. Maksimalna i minimalna opterećenja hrvatskog elektroenergetskog sustava tijekom 2011.

Struktura nabave električne energije za potrebe hrvatskog elektroenergetskog sustava prikazana je na slici 7.1.4. Na slici je prikazan i porast ukupne potrošnje hrvatskog elektroenergetskog sustava od 2000. do 2011. Uz prosječnu stopu porasta od 2,49% godišnje, ukupna potrošnja hrvatskog

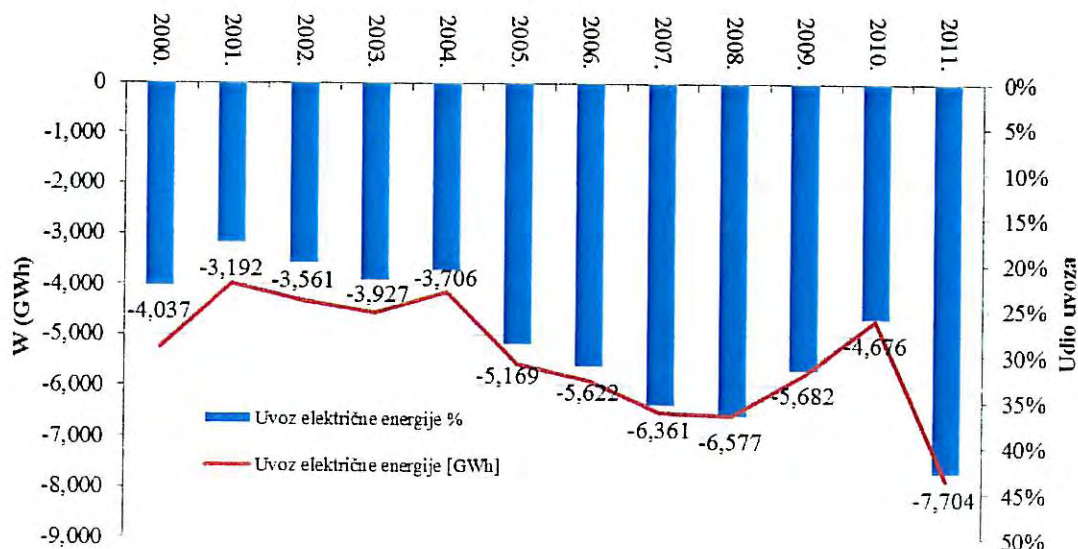
elektroenergetskog sustava porasla je za gotovo 28% od 2000. do 2011. Također je primjetan izvjestan pad potrošnje tijekom 2009. i 2011., što je posljedica negativnih trendova u gospodarstvu.

Slika 7.1.4. Struktura nabave električne energije za potrebe hrvatskog elektroenergetskog sustava od 2000. do 2011.

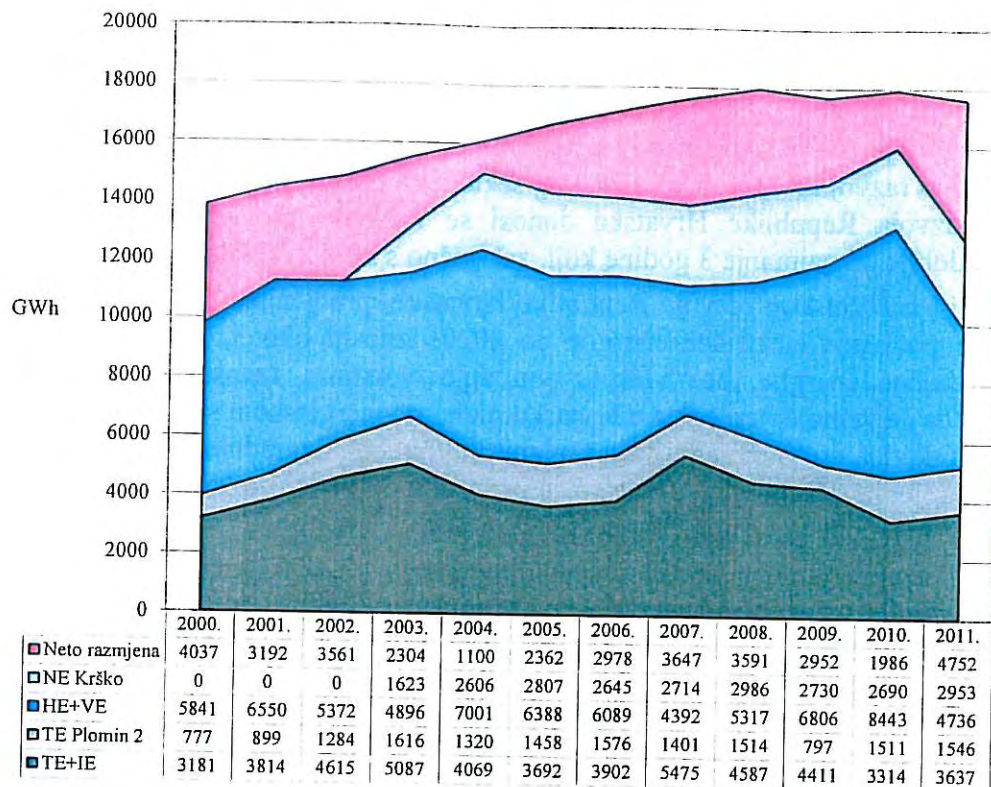
Podatak o neto razmjeni na slici 7.1.4. u stvarnosti se odnosi na uvoz za potrebe domaće potrošnje, dok se ukupna proizvodnja odnosi na elektrane na teritoriju Republike Hrvatske.

U razdoblju od 2000. do 2011. elektroenergetski sustav Republike Hrvatske bio je uvoznik električne energije. Na slici 7.1.5. prikazan je uvoz električne energije u Republiku Hrvatsku za potrebe domaće potrošnje koji se sastoji od neto razmjene (razlika između uvoza i izvoza u Republiku Hrvatsku koji obuhvaćaju i tranzite za potrebe drugih država) i proizvodnje NE Krško, a koji iznosi od 3,2 TWh pa sve do 7,7 TWh. Uvoz električne energije u 2011. doseže 44% ukupne potrošnje hrvatskog elektroenergetskog sustava.

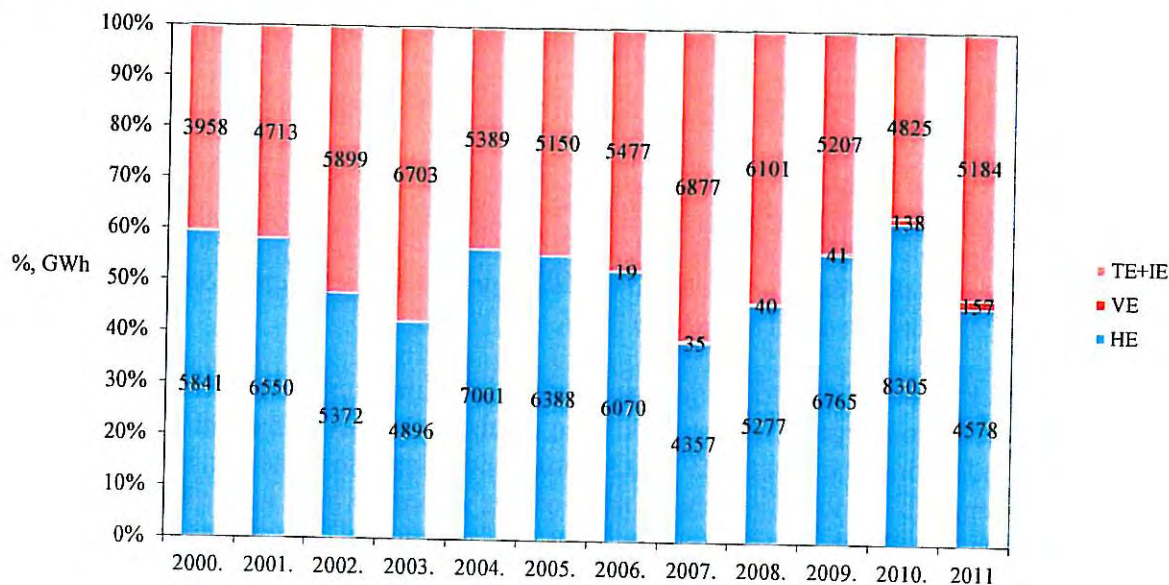
Slika 7.1.5. Uvoz električne energije, te udio potrebnog uvoza u Republiku Hrvatsku

Slika 7.1.6. prikazuje strukturu nabave električne energije za potrebe hrvatskog elektroenergetskog sustava od 2000. do 2011. Vidljiv je blagi pad bruto potrošnje električne energije u 2011. u odnosu na 2010. Zbog loših hidroloških uvjeta u 2011., proizvodnja hidroelektrana je među najmanjima u promatranom razdoblju, što je nepovoljno utjecalo na poslovanje HEP-a d.d.

Slika 7.1.6. Struktura nabave električne energije za potrebe hrvatskog elektroenergetskog sustava od 2000. do 2011.

Struktura proizvodnje električne energije iz elektrana na teritoriju Republike Hrvatske prikazana je na slici 7.1.7.

Izvor: HEP-OPS

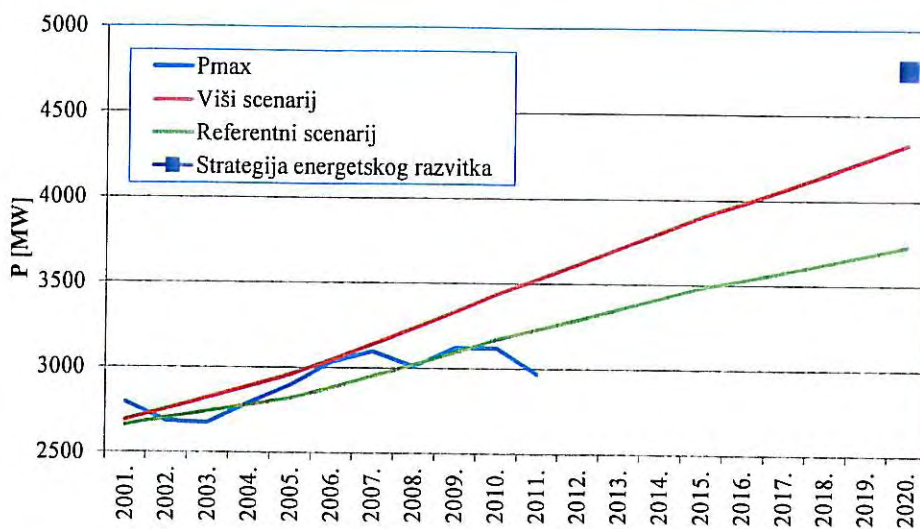
Slika 7.1.7. Proizvodnja električne energije iz elektrana na teritoriju Republike Hrvatske u razdoblju od 2000. do 2011.

Pri procjeni sigurnosti opskrbe električnom energijom treba uvažiti više čimbenika, a posebno očekivani porast potrošnje električne energije, planove izgradnje novih proizvodnih objekata, ali i povlačenje iz pogona dotrajalih i ekonomski nerentabilnih proizvodnih jedinica. Također treba voditi računa o posebnostima hrvatskog elektroenergetskog sustava koji sadrži značajan udio hidroelektrana, čija proizvodnja ovisi o trenutačnoj hidrologiji, te planovima izgradnje

vjetroelektrana, koje zbog nestalnosti vjetra uvjetuju potrebu izgradnje dodatnih konvencionalnih izvora (za slučaj da udio vjetroelektrana postane značajan, obično iznad 10% vršnog opterećenja sustava). Osnovne smjernice o daljnjem razvoju elektroenergetskog sustava u Republici Hrvatskoj dane su u Strategiji energetskeg razvoja Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 130/09) kojom se definira razvoj hrvatskog energetskeg sektora za razdoblje do 2020. Na temelju Strategije energetskeg razvoja Republike Hrvatske donosi se Program provedbe Strategije energetskeg razvoja za razdoblje od najmanje 3 godine koji, zaključno s 2011., nije donesen.

Prema Strategiji energetskeg razvoja Republike Hrvatske, procjenjuje se da će prosječni godišnji porast ukupne potrošnje električne energije do 2020. iznositi oko 3,5% odnosno da će ukupna potrošnja električne energije, bez vlastite potrošnje elektrana, iznositi oko 28 TWh u 2020. Procjenjuje se da će vršno opterećenje u hrvatskom elektroenergetskom sustavu u 2020. iznositi oko 4.600 MW. Također su i prema Master planu („Potrebna izgradnja novih elektroenergetskih objekata i postrojenja u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2001. do 2020. godine“, EIHP, 2001.) predviđeni scenariji porasta vršnog opterećenja do 2020.

Slika 7.1.8. prikazuje prognozu porasta vršnog opterećenja do 2020. prema Master planu i Strategiji energetskeg razvitka te ostvarenje do 2011. Zbog recesije je izostao značajniji porast potrošnje električne energije, stoga potrošnja od 2008. stagnira, a u 2011. je vršno opterećenje sustava ispod svih prognoza.

Slika 7.1.8. Prognoza porasta vršnog opterećenja do 2020. prema Master planu i Strategiji energetskeg razvitka te ostvarenje do 2011.

Za podmirenje budućih potreba, Strategija energetskeg razvoja Republike Hrvatske predviđa izgradnju elastičnog elektroenergetskog sustava koji će u neizvjesnim uvjetima biti konkurentan, uz visoku razinu sigurnosti opskrbe potrošača električnom energijom, te temeljen na raznolikosti i raznorodnosti primijenjenih tehnologija i energetskeg oblika za pretvorbu u električnu energiju. Od značajnih ciljeva navodi se sljedeće:

- Očekivanje da će novoizgrađeni kapaciteti u velikim hidroelektranama (instalirane snage iznad 10 MW) do 2020. iznositi oko 300 MW;
- Republika Hrvatska postavlja cilj da se u razdoblju do 2020. udio proizvodnje električne energije iz velikih hidroelektrana i obnovljivih izvora energije u ukupnoj potrošnji električne energije održava na postojećoj razini te da u 2020. iznosi 35%;
- Do 2020. izgradit će se kogeneracijske jedinice ukupne snage barem 300 MW u protutlačnom radu;
- Do 2020. potrebna je izgradnja termoelektrana na plin ukupne snage od barem 1.200 MW;
- Do 2020. očekuje se izgradnja termoelektrana na ugljen ukupne snage od barem 1.200 MW;

- Republika Hrvatska pokreće hrvatski nuklearni energetska program, pri čemu se donošenje odluke o izgradnji nuklearne elektrane očekuje najkasnije 2012. (Nakon incidenta s nuklearnim elektranama u Japanu ovaj cilj je postao dvojbena);
- Očekuje se da će instalirana snaga vjetroelektrana u Republici Hrvatskoj u 2020. iznositi do 1.200 MW;
- Republika Hrvatska postavlja za cilj izgradnju barem 100 MW malih hidroelektrana do 2020.

Važno je uočiti da su navedeni ciljevi uvjetovani ne samo porastom potrošnje nego i nužnim stavljanjem izvan pogona dotrajalih i neekonomičnih termoelektrana. Prema Strategiji energetska razvoja Republike Hrvatske, u razdoblju od 2013. do 2020. očekuje se stavljanje izvan pogona termoelektrana ukupne snage na pragu od 1.100 MW.

Za ostvarivanje svojih ciljeva, a vezano uz sigurnost opskrbe električnom energijom, Strategija energetska razvoja Republike Hrvatske uključuje i niz drugih mehanizama, poput korištenja svih oblika obnovljivih izvora energije, energetska učinkovitosti, distribuirane proizvodnje električne energije, primjene drugih energenata u neposrednoj potrošnji, itd.

Tablica 7.1.2. prikazuje postojeće termoelektrane koje će prema Indikativnom srednjoročnom planu razvoja hrvatske prijenosne mreže izići iz pogona u razdoblju do 2020.

Tablica 7.1.2. Postojeće termoelektrane koje će prema Indikativnom srednjoročnom planu razvoja hrvatske prijenosne mreže izići iz pogona u razdoblju do 2020.

Objekt	Snaga na pragu [MW]
TE-TO Zagreb, blok C	110
TE Sisak 1	198
PTE Osijek B1 i B2	48
EL-TO Zagreb blokovi A i B	30
KTE Jertovec	83
Plomin 1	98
TE Rijeka	303
TE Sisak 2	198
TE-TO Osijek A	42
EL-TO Zagreb blokovi H i J	50

Izvor: Indikativni srednjoročni plan razvoja hrvatske prijenosne mreže, HEP-OPS, 2011.

Pretpostavka je da će sve postojeće hidroelektrane uz odgovarajuće zahvate revitalizacije biti u pogonu do 2020. U razdoblju do 2020. iz pogona izlazi oko 1.160 MW u termoelektranama. Pretpostavka je da će na kraju razdoblja promatranja od postojećih termoelektrana u pogonu biti samo TE Plomin 2 te blok K i L TE-TO Zagreb.

Tablica 7.1.3. prikazuje moguće nove elektrane koje će prema Indikativnom srednjoročnom planu razvoja hrvatske prijenosne mreže ući u pogon u razdoblju do 2020.

Tablica 7.1.3. Maksimalno i minimalno opterećenje hrvatskog elektroenergetska sustava

Objekt	Snaga na pragu [MW]	Priključni napon [kV]	Moguća lokacija
KTE Slavonija	400	400	Vukovar, Dalj
KTE Dalmacija	400	400	Obrovac
TE Plomin C	500	400	Plomin
HE Kosinj	20	110	Kosinj
HE Podsused	43	110	Podsused
HE Drenje	39	110	Drenje
HE Ombla	68,5	110	Dubrovnik

Izvor: *Indikativni srednjoročni plan razvoja hrvatske prijenosne mreže, HEP-OPS, 2011.*

Regulacijske mogućnosti hrvatskog elektroenergetskog sustava vrlo su ograničene zbog hidrološke ovisnosti sustava i starosti postrojenja za proizvodnju električne energije. Od hidroelektrana, u sekundarnu regulaciju uključene su HE Senj, HE Zakučac i HE Vinodol. Od termoelektrana, KTE Jertovec i PTE Osijek su osposobljene za ulazak u puno opterećenje u roku od 20 minuta. Teoretski, maksimalna snaga sekundarne regulacije u hrvatskom elektroenergetskom sustavu je 361 MW ukoliko su sve 3 HE koje su uključene u sustav sekundarne regulacije u pogonu s minimalnom proizvodnjom i ukoliko im je na raspolaganju dovoljna količina vode. Uzevši u obzir navedeno, mogućnost integracije vjetroelektrana u hrvatski elektroenergetski sustav je ograničena na četrinstotinjak MW instalirane snage. Zato HEP-OPS predlaže nekoliko mjera s ciljem većeg prihvata vjetroelektrana u hrvatski elektroenergetski sustav. Od navedenih mjera potrebno je istaknuti uključivanje obnovljivih izvora u sustav obračuna energije uravnoteženja, mogućnost prekogranične nabave sekundarne i tercijarne regulacije, obvezno opremanje novih agregata za rad u automatskoj sekundarnoj P/f regulaciji, aktiviranje svih postojećih HE koje su tehnički sposobne za sekundarnu regulaciju, poticanje izgradnje plinskih elektrana namijenjenih sekundarnoj regulaciji, izgradnju reverzibilnih HE kao strateškog opredjeljenja.

U slučaju izgradnje novih VE ukupne snage 1.200 MW HEP-OPS predviđa izgradnju TS 400/110 kV Lika koja će osim za prihvata svih VE u okolini biti i točka povezivanja buduće nove interkonekcije s BiH na 400 kV prema Banja Luci. Predviđa se i revitalizacija postojećeg 220 kV dalekovoda Melina-Konjsko i podizanje na 400 kV, pri čemu bi se i postojeće 220 kV rasklopište Brinje pretvorilo u TS 400/220/110 kV, na koji bi se priključile buduće HE Senj 2 i TE Dalmacija.

Temeljem izloženog, može se zaključiti da je razina sigurnosti opskrbe električnom energijom trenutačno zadovoljavajuća. No, sigurnost opskrbe može se bitno pogoršati do 2020. Kao što je navedeno, u tom razdoblju je nužno povući iz pogona oko 1.100 MW snage u dotrajalim termoelektranama. S druge strane, nakon recesije, doći će do značajnog porasta potrošnje električne energije. Uvjet održavanja sigurnosti opskrbe električnom energijom je izgradnja novih proizvodnih jedinica. Pritom treba upozoriti da, ukoliko ne bude popraćena izgradnjom klasičnih elektrana, isključiva izgradnja obnovljivih izvora energije, osobito vjetroelektrana, neće sama po sebi riješiti problem sigurnosti sustava. Razlog je u nestalnom karakteru vjetra koji čak može ugroziti sigurnost opskrbe električnom energijom.

7.2. Sigurnost opskrbe prirodnim plinom

Sudionici na tržištu plina odgovorni su za sigurnost opskrbe plinom u okviru svoje djelatnosti. Ministarstvo nadležno za energetiku je odgovorno za:

- praćenje odnosa između ponude i potražnje na tržištu plina,
- izradu procjena buduće potrošnje i raspoložive ponude,
- planiranje izgradnje i razvoja dodatnih kapaciteta plinskog sustava i
- predlaganje i poduzimanje mjera u slučaju proglašenja kriznog stanja.

Jedinice područne (regionalne) samouprave odgovorne su za:

- praćenje odnosa između ponude i potražnje plina na svom području,
- izradu procjena buduće potrošnje i raspoložive ponude,
- planiranje izgradnje dodatnih kapaciteta i razvoj distribucijskog sustava na svom području te
- predlaganje i poduzimanje mjera u okviru svoje nadležnosti utvrđene zakonom.

Za sigurnost opskrbe prirodnim plinom nužna je potpuna primjena kako zakonskih tako i podzakonskih propisa iz područja plina, a što je vezano uz restrukturiranje tržišta plina.

S ciljem definiranja mjera za sigurnost opskrbe prirodnim plinom, Vlada Republike Hrvatske je u rujnu 2008. donijela Uredbu o sigurnosti opskrbe prirodnim plinom („Narodne novine“, broj

112/08), a u srpnju i prosincu 2009. Uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o sigurnosti opskrbe prirodnim plinom („Narodne novine“, broj 92/09 i 153/09).

Osim zakonske regulative, vrlo bitan preduvjet za sigurnost opskrbe plinom je razvoj nove infrastrukture. Razvoj plinske infrastrukture obavlja se sustavno, na prijedlog operatora sustava. Zakonom o tržištu plina propisano je da se razvojni planovi izrađuju na razdoblje od 5 godina, uz obvezu ažuriranja svake godine. Razvojne planove odobrava ministar nadležan za energetiku uz prethodno mišljenje HERA-e.

Pored svega navedenog, treba istaknuti da je u listopadu 2010. donesena Uredba br. 994/2010 Europskog parlamenta i vijeća o mjerama zaštite sigurnosti opskrbe plinom kojom se ukida Direktiva Vijeća 2004/67/EC (*Regulation (EU) No 994/2010 concerning measures to safeguard security of gas supply and repealing Council Directive 2004/67/EC*) (u daljnjem tekstu : Uredba 994/2010).

Uredba 994/2010 ima za cilj sprječavanje i ublažavanje prekida opskrbe plinom putem uvođenja novih pravila za:

- utvrđivanje rizika sigurnosti opskrbe putem uspostave procjene rizika (engl. *gas risk assessment*), uspostavu preventivnih akcijskih planova (engl. *Preventive Action Plan - PAP*) i planova za izvanredno stanje (engl. *Emergency Plan - EP*), što je za svaku državu članicu dužno provesti tijelo određeno za tzv. nadležno tijelo (engl. *Competent Authority*) te o istom izvijestiti Europsku komisiju,
- osiguranje opskrbe plinom kućanstvima i ostalim zaštićenim kupcima za najmanje 30 dana u tzv. teškim uvjetima,
- osiguranje Europskog pristupa, koji uključuje precizno definirane uloge Europske komisije, Koordinacijske grupe za plin, kao i mehanizme za suradnju država članica u duhu solidarnosti i EU zakona, radi efikasnog rješavanja svakog značajnijeg prekida opskrbe,
- uspostavu regionalnog pristupa za mjere sigurnosti opskrbe plinom,
- uspostavu obveze javne usluge u dijelu opskrbe zaštićenih kupaca,
- povećanje razvidnosti u dijelu raspoloživosti informacija o plinskim ugovorima,
- omogućavanje sudionicima na tržištu plina što dužu isporuku plina kupcima bez proglašenja kriznog stanja,
- osiguranje ispravnih mjera od strane odgovarajućih tijela država članica, na koordinirani način, a u slučajevima kada tržišni mehanizmi nisu dostatni,
- jačanje fleksibilnosti plinske infrastrukture, s ciljem prevladavanja prekida pojedine najveće plinske infrastrukture (tzv. N-1 kriterij, odnosno formula),
- izgradnju fizičkih kapaciteta za dvosmjerni protok na međudržavnim spojnim plinovodima.

7.3. Sigurnost opskrbe naftom i naftnim derivatima

Preduvjeti sigurne opskrbe naftom i naftnim derivatima tržišta Republike Hrvatske postavljeni su usklađivanjem zakonske regulative s energetsom politikom Europske unije. U tom smislu Zakon o tržištu nafte i naftnih derivata predviđa sljedeće mjere:

- nadzor i brigu za sigurnu, redovitu i kvalitetnu opskrbu naftom i naftnim derivatima koje provodi Ministarstvo nadležno za energetiku,
- intervenciju u slučaju poremećaja na domaćem tržištu koju provodi Stručno povjerenstvo za praćenje redovite opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata,
- formiranje operativnih zaliha nafte i naftnih derivata koje provode pravne i fizičke osobe koje proizvode električnu i/ili toplinsku energiju te
- formiranje obveznih zaliha nafte i naftnih derivata koje provodi Hrvatska agencija za obvezne zalihe nafte i naftnih derivata (u daljnjem tekstu: HANDA).

Predstavnik HERA-e, u svojstvu člana, sudjeluje u radu Stručnog povjerenstva za praćenje redovite opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata, koje provodi Plan intervencije u slučaju izvanrednog

poremećaja opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata („Narodne novine“, broj 68/08). Planom intervencije utvrđeni su postupci i kriteriji za utvrđivanje izvanrednog poremećaja i postupci za normalizaciju opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata, koji uključuju mjere za smanjenje potrošnje naftnih derivata i uvjete trošenja i obnavljanja obveznih zaliha nafte i naftnih derivata.

S obzirom na formiranje količina obveznih zaliha nafte i naftnih derivata, HANDA je dužna formirati obvezne zalihe u visini 90-dnevne prosječne potrošnje i to do 31. srpnja 2012. Količinu i strukturu obveznih zaliha za pojedinu godinu odlukom određuje Vlada Republike Hrvatske. Vlada Republike Hrvatske je donijela Odluku o količini i strukturi obveznih zaliha nafte i naftnih derivata za 2011. godinu („Narodne novine“, broj 33/11), u iznosima kako je prikazano u tablici 7.3.1, odnosno za 2012. prema Odluci o količini i strukturi obveznih zaliha nafte i naftnih derivata („Narodne novine“, broj 34/12).

Tablica 7.3.1. Količina i struktura obveznih zaliha nafte i naftnih derivata za 2011.

Obveznik	motorni benzin [t]	dizelsko gorivo [t]	plinsko ulje [t]	gorivo za mlazne motore [t]	loživo ulje [t]
HANDA	125.000	273.000	47.500	9.500	47.000

Plan osiguranja, dinamike formiranja i znavljanja obveznih zaliha nafte i naftnih derivata, organizacije skladištenja i regionalnog rasporeda („Narodne novine“, broj 149/09) propisuje da je količina i struktura obveznih zaliha nafte i naftnih derivata javni podatak, dok je razmještaj obveznih zaliha nafte i naftnih derivata po količini i strukturi povjerljiv podatak. Nadalje, HANDA je obvezna jedanput mjesečno dostavljati Ministarstvu podatke o stanju ukupnih obveznih zaliha nafte i naftnih derivata. Sukladno navedenom HANDA od 2010. na službenoj internetskoj stranici objavljuje stanje zaliha nafte i naftnih derivata, i to tjednim izvještajem o stanju zaliha nafte i naftnih derivata.

Biogoriva kao dopuna ili zamjena za dizelsko gorivo ili benzin za potrebe prijevoza

Zakon o tržištu nafte i naftnih derivata prepoznaje korištenje biogoriva kao dodatak naftnim derivatima ako isti udovoljava propisu o kakvoći biogoriva.

Uredba o kakvoći biogoriva („Narodne novine“, broj 141/05) propisuje granične vrijednosti značajki kakvoće biogoriva koji predstavljaju dopunu ili zamjenu dizelskog goriva ili benzina za potrebe prijevoza.

Zakon o biogorivima za prijevoz osigurava poticanje proizvodnje i potrošnje biogoriva u Republici Hrvatskoj, posebno u smislu promicanja korištenja biogoriva i drugih obnovljivih goriva za prijevoz čime se hrvatsko zakonodavstvo usklađuje s pravnom stečevinom Europske unije.

8. OBVEZA JAVNE USLUGE

8.1. Električna energija

HEP d.d. kao vladajuće društvo i njegova ovisna društva imaju obvezu obavljanja reguliranih energetske djelatnosti za električnu energiju kao javne usluge.

Regulirane djelatnosti su prijenos električne energije i distribucija električne energije, dok su tržišne djelatnosti proizvodnja električne energije, trgovina električnom energijom i opskrba električnom energijom. Tržište električne energije u Republici Hrvatskoj u potpunosti je otvoreno 1. srpnja 2008. i od tada svi kupci imaju zakonsko pravo birati svog opskrbljivača električnom energijom. Međutim, u Republici Hrvatskoj u području proizvodnje i opskrbe električnom energijom postoje i regulirane djelatnosti proizvodnje i opskrbe električnom energijom za tarifne kupce pa kupci iz kategorije kućanstva (42% ukupne potrošnje, odnosno 6,54 TWh na 2.112.004 mjernom mjestu prema podacima za 2011.), ako ne žele iskoristiti svoj status povlaštenog kupca i na tržištu slobodno ugovoriti opskrbu električnom energijom, imaju pravo na opskrbu električnom energijom od opskrbljivača tarifnih kupaca prema reguliranim cijenama. Isto pravo, ali najviše do 30 dana, imaju i svi kupci koji ostanu bez opskrbljivača ili im je opskrbljivač prestao s radom.

Opskrbljivač tarifnih kupaca je energetske subjekt koji ima dozvolu za obavljanje energetske djelatnosti opskrbe električnom energijom i obvezu javne usluge opskrbe tarifnih kupaca električnom energijom na regulirani način i po reguliranoj cijeni. Zakonom o tržištu električne energije propisano je da je u Republici Hrvatskoj operator distribucijskog sustava dužan obavljati i poslove opskrbljivača tarifnih kupaca.

Opskrbljivač tarifnih kupaca obavlja opskrbu električnom energijom prema važećim pripadajućim iznosima tarifnih stavki iz Tarifnog sustava za proizvodnju električne energije i Tarifnog sustava za opskrbu električnom energijom.

Kupci koji ostanu bez opskrbljivača ili im opskrbljivač prestane s radom, a u roku od 30 dana ne pronađu novog opskrbljivača, plaćaju opskrbu električnom energijom po cijeni električne energije uravnoteženja definiranoj Metodologijom za pružanje usluga uravnoteženja električne energije u elektroenergetskom sustavu.

S obzirom da kupci iz kategorije poduzetništvo nemaju pravo na opskrbu od strane opskrbljivača tarifnih kupaca, HERA je u veljači 2010. donijela Izmjene i dopune Tarifnog sustava za proizvodnju električne energije, s iznimkom za povlaštene kupce, bez visine tarifnih stavki te Tarifnog sustava za opskrbu električnom energijom s iznimkom za povlaštene kupce, bez visine tarifnih stavki, kojima su iz tih tarifnih sustava brisane sve tarifne stavke, osim onih za kupce iz kategorije kućanstva.

8.2. Prirodni plin

Obavljanje energetske djelatnosti kao javnih usluga uređeno je Zakonom o energiji. Javna usluga definirana je kao usluga dostupna u svako vrijeme svim kupcima i energetske subjektima po reguliranoj cijeni i prema reguliranim uvjetima pristupa i korištenja usluge, uvažavajući sigurnost, redovitost i kvalitetu usluge, zaštitu okoliša, učinkovitost korištenja energije i zaštitu klime, a obavlja se prema načelima javnosti rada i nadzora tijela određenih zakonom.

Energetske djelatnosti u sektoru plina obavljaju se kao tržišne djelatnosti ili kao regulirane djelatnosti. Regulirane djelatnosti koje se obavljaju kao javne usluge jesu transport plina, distribucija plina, skladištenje plina, upravljanje terminalom za UPP, dobava plina, opskrba plinom tarifnog kupca i organiziranje tržišta plina.

Povlašteni kupac iz kategorije kućanstvo koji nije izabrao opskrbljivača u roku od 6 mjeseci od dana otvaranja tržišta, ima pravo na opskrbu plinom od strane opskrbljivača koji je nositelj obveze javne usluge opskrbe plinom. Pravo na javnu uslugu opskrbe plinom ima i povlašteni kupac iz kategorije kućanstvo čiji je opskrbljivač prestao s radom ili koji je nakon otvaranja tržišta odlučio promijeniti opskrbljivača, u skladu s Pravilnikom o organizaciji tržišta prirodnog plina i Općim uvjetima za opskrbu prirodnim plinom.

Za opskrbljivača koji je nositelj obveze javne usluge opskrbe plinom kupaca iz kategorije kućanstvo određen je opskrbljivač koji je na dan 31. srpnja 2008. obavljao djelatnost opskrbe plinom tarifnog kupca iz kategorije kućanstvo i to za razdoblje od 5 godina. Nositelj obveze javne usluge opskrbe plinom kupaca iz kategorije kućanstvo ima pravo na dobavu plina od strane opskrbljivača koji je nositelj obveze javne usluge dobave plina. Nakon isteka razdoblja od 5 godina, nositelja obveze javne usluge opskrbe plinom kupaca iz kategorije kućanstvo za sljedeće razdoblje od 5 godina bira se na temelju javnog natječaja.

Vlada Republike Hrvatske odlukom o određivanju dobavljača plina određuje nositelja obveze javne usluge dobave plina, odnosno dobavljača plina za opskrbljivače tarifnih kupaca u Republici Hrvatskoj, na razdoblje do 31. srpnja 2013. Nakon isteka tog roka, nositelj obveze javne usluge dobave plina za razdoblje od 5 godina bira se na temelju javnog natječaja kojega raspisuje HERA.

Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 24. srpnja 2009. donijela Odluku o dobavljaču plina za opskrbljivače tarifnih kupaca u Republici Hrvatskoj prema kojoj se za dobavljača plina za opskrbljivače tarifnih kupaca određuje tvrtka Prirodni plin d.o.o. iz Zagreba.

Korisnici javne usluge iz kategorije kućanstvo imaju položaj, prava i dužnosti tarifnog kupca sve dok postoje uvjeti na temelju kojih je propisana obveza javne usluge opskrbe plinom kupaca iz kategorije kućanstvo. Opskrbljivač koji je nositelj obveze javne usluge opskrbe plinom kupaca iz kategorije kućanstvo ima položaj, prava i dužnosti opskrbljivača tarifnog kupca iz kategorije kućanstvo sve dok postoje uvjeti na temelju kojih je propisana obveza javne usluge opskrbe plinom kupaca iz kategorije kućanstvo i dobave plina.

Što se tiče samog sadržaja obveze javne usluge opskrbe plinom i dobave plina, opskrbljivač koji je nositelj obveze javne usluge opskrbe plinom kupaca iz kategorije kućanstvo dužan je opskrbljivati plinom povlaštenoga kupca iz kategorije kućanstvo po reguliranim uvjetima, a opskrbljivač koji je nositelj obveze javne usluge dobave plina dužan je dobavljati plin opskrbljivaču koji je nositelj obveze javne usluge opskrbe plinom povlaštenoga kupca iz kategorije kućanstvo po reguliranim uvjetima.

9. POPIS TABLICA I SLIKA

9.1. Popis tablica

Tablica 3.1.1.	Temeljni podaci o prijenosnoj mreži, stanje na dan 31.12.2011.	19
Tablica 3.1.2.	Duljine vodova po naponskim razinama u 2011.	20
Tablica 3.1.3.	Transformatorske stanice po naponskim razinama u 2011.	20
Tablica 3.1.4.	Transformatori po naponskim razinama u 2011.	20
Tablica 3.1.5.	Kapaciteti dodijeljeni na godišnjoj razini po granicama za 2011.	22
Tablica 3.1.6.	Prosječne zimske i ljetne vrijednosti NTC po granicama za 2010. i 2011. [MW]	22
Tablica 3.1.7.a	Ostvarena prosječna cijena za prijenos u razdoblju 2008.–2011.	24
Tablica 3.1.7.b	Ostvarena prosječna cijena za distribuciju u razdoblju 2008.–2010.	25
Tablica 3.1.8.	Prikaz ostvarenih investicija HEP-OPS-a u razdoblju 2005.–2011.	25
Tablica 3.1.9.	Prikaz ostvarenih investicija HEP-ODS-a u razdoblju 2005.–2011.	25
Tablica 3.1.10.	Pregled značajnijih kapitalnih objekata HEP-OPS-a puštenih u pogon tijekom 2011.	26
Tablica 3.1.11.	Prekidi i trajanje prekida isporuke električne energije HEP-OPS-a u 2008., 2009, 2010. i 2011.	26
Tablica 3.1.12.	Izdane prethodne elektroenergetske suglasnosti (PEES) i elektroenergetske suglasnosti (EES) te prosječan broj dana izdavanja u HEP-ODS-u u 2011.	29
Tablica 3.1.13.	Izdavanje prethodnih elektroenergetskih suglasnosti (PEES) za povećanje snage ili priključenje novih proizvođača ili kupaca HEP-OPS-u u 2011.	29
Tablica 3.1.14.	Ugovaranje opskrbe električnom energijom HEP-ODS-a u 2011.	29
Tablica 3.1.15.	Obračun i izdavanje računa HEP-ODS-a u 2011.	30
Tablica 3.1.16.	Naplata potraživanja redovitim postupkom HEP-ODS-a u 2011.	30
Tablica 3.1.17.	Odgovori na pitanja, zahtjeve i prigovore kupaca HEP-ODS-u u 2011.	30
Tablica 3.1.18.	Nestandardne usluge obračuna i izdavanja računa HEP-ODS-a u 2011.	30
Tablica 3.1.19.	Naplata potraživanja nakon slanja opomena HEP-ODS-a u 2011.	31
Tablica 3.1.20.	Analiza rada Povjerenstva za reklamacije potrošača pri HEP-ODS-u u 2011.	31
Tablica 3.2.1.	Elektroenergetska bilanca hrvatskog elektroenergetskog sustava 2007.-2010. [GWh].....	34
Tablica 3.2.2.	Popis energetske subjekata za proizvodnju električne energije na dan 31.12.2011.	38
Tablica 3.2.3.	Popis energetske subjekata koji su ispunili uvjete za nastupanje na tržištu električne energije, stanje na dan 31. prosinca 2011.	39
Tablica 3.2.4.	Smjer prodane električne energije na hrvatskom tržištu u 2011., prema ugovornim rasporedima tržišnih sudionika	40
Tablica 3.2.5.	Broj mjernih mjesta te prodaja, prosječna prodaja i udio prodaje električne energije po kategorijama potrošnje u 2011.	46
Tablica 3.2.6.	Nabava, prodaja i gubici električne energije u distribuciji za razdoblje od 2001. do 2011.	46
Tablica 3.2.7.	Razredi potrošnje za kućanstva	47
Tablica 3.2.8.	Razredi potrošnje za poduzetništvo	47
Tablica 3.2.9.	Indikativne vršne snage za poduzetništvo	48
Tablica 3.2.10.	Razredi potrošnje za kućanstva	48
Tablica 3.2.11.	Razredi potrošnje za poduzetništvo na niskom, srednjem i visokom naponu	48
Tablica 3.2.12.	Prosječne ukupne prodajne cijene za krajnje kupce u razdoblju 2005.-2010. [kn/kWh].....	50

Tablica 3.2.13.	Prosječne cijene električne energije za povlaštene kupce u 2011. [kn/kWh]	50
Tablica 3.2.14.	Značajke tipičnih kupaca električne energije u Republici Hrvatskoj	53
Tablica 3.2.15.	Predmeti iz područja električne energije u 2011.	55
Tablica 3.2.16.	Statistika žalbi i prigovora iz područja električne energije u 2011.....	55
Tablica 3.2.17.	Pregled žalbi kupaca pristiglih Povjerenstvu za žalbe HEP-ODS-a.....	56
Tablica 3.3.1.	Izdana rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije tijekom 2011.....	57
Tablica 3.3.2.	Pregled postrojenja po primarnom izvoru za koja su izdana rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije na dan 31. 12. 2011.	57
Tablica 3.3.3.	Izdana rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije na 31.12.2011.	58
Tablica 3.3.4.	Pregled naknada, cijena i proizvodnje električne energije iz postrojenja koja koriste obnovljive izvore energije i kogeneraciju	59
Tablica 3.3.5.	Pregled novčanih tokova u sustavu poticaja [mil. kn]	59
Tablica 3.3.6.	Proizvodnja i isplaćeni poticaji povlaštenim proizvođačima u 2011. prema vrsti postrojenja	60
Tablica 3.3.7.	Broj i ukupna instalirana snaga sunčanih elektrana u pogonu.....	62
Tablica 4.1.1.	Visine tarifnih stavki za transport prirodnog plina za 2011.....	66
Tablica 4.1.2.	Visine tarifnih stavki za skladištenje prirodnog plina	68
Tablica 4.1.3.	Visine tarifnih stavki za distribuciju plina po operatorima distribucijskog sustava, za tarifne modele	71
Tablica 4.2.1.	Žalbe, prigovori i ostali podnesci kupaca po vrstama	80
Tablica 6.1.1.	Podaci o energetske subjektima u sektoru toplinske energije Republike Hrvatske.....	93
Tablica 6.1.2.	Vlasništvo i djelatnosti energetskih subjekata u sektoru toplinske energije.....	94
Tablica 6.3.1.	Visina tarifnih stavki prema Odluci o visini tarifnih stavki iz prosinca 2008. (bez PDV-a), koje su primjenjivane i tijekom 2011.	97
Tablica 6.3.2.	Visina tarifnih stavki za tehnološku paru energetskog subjekta HEP-Toplinarstvo d.o.o. prema Odluci o visini tarifnih stavki iz prosinca 2008. (bez PDV-a).....	97
Tablica 6.3.3.	Visina tarifnih stavki u 2011., prema odlukama predstavničkih tijela jedinica lokalne samouprave (bez PDV-a)	98
Tablica 6.3.4.	Datum stupanja na snagu tarifnih stavki, prema odlukama predstavničkih tijela jedinica lokalne samouprave donesenim u 2011. (bez PDV-a)	98
Tablica 6.4.1.	Žalbe kupaca i zahtjevi za mišljenje i očitovanje HERA-e	100
Tablica 6.5.1.	Žalbe i podnesci kupaca po vrstama.....	100
Tablica 7.1.1.	Maksimalno i minimalno opterećenje hrvatskog elektroenergetskog sustava.....	102
Tablica 7.1.2.	Postojeće termoelektrane koje će prema Indikativnom srednjoročnom planu razvoja hrvatske prijenosne mreže izići iz pogona u razdoblju do 2020.	107
Tablica 7.1.3.	Maksimalno i minimalno opterećenje hrvatskog elektroenergetskog sustava.....	107
Tablica 7.3.1.	Količina i struktura obveznih zaliha nafte i naftnih derivata za 2011.	110

9.2. Popis slika

Slika 2.1.1.	Organizacijska shema HERA-e.....	3
Slika 3.1.1.	Shema prijenosne mreže i proizvodnih objekata hrvatskog elektroenergetskog sustava	18
Slika 3.1.2.	Distribucijska područja HEP-ODS-a.....	19
Slika 3.1.3.	Načela određivanja prekograničnih prijenosnih kapaciteta	21

Slika 3.1.4.	Prosječne vrijednosti prekograničnih prijenosnih kapaciteta po granicama u 2011.....	23
Slika 3.1.5.	Struktura prihoda HEP-OPS-a od mjesečnih dražbi po smjerovima za prekogranične prijenosne kapacitete u 2011.....	23
Slika 3.1.6.	Struktura prihoda HEP-OPS-a od dražbi tijekom 2011.....	24
Slika 3.1.7.	Pokazatelji pouzdanosti napajanja u HEP-ODS-u za 2011.....	27
Slika 3.1.8.	Trend kretanja pokazatelja pouzdanosti napajanja u HEP-ODS-u od 2006. do 2011.....	27
Slika 3.1.9.	Pokazatelji pouzdanosti napajanja po distribucijskim područjima u 2011.....	28
Slika 3.1.10.	Prigovori na kvalitetu napona u distribucijskoj mreži HEP-ODS-a u 2011.....	28
Slika 3.1.11.	Udjeli pojedinih vrsta reklamacija potrošača rješavanih na Povjerenstvu za reklamacije potrošača.....	31
Slika 3.2.1.	Model tržišta električne energije u Republici Hrvatskoj.....	33
Slika 3.2.2.	Struktura nabave električne energije za potrebe hrvatskog elektroenergetskog sustava u 2011.....	35
Slika 3.2.3.	Struktura nabave električne energije za potrebe hrvatskog elektroenergetskog sustava od 2000. do 2011.....	35
Slika 3.2.4.	Kupoprodaja električne energije (uvoz, izvoz i neto razmjena) po granicama Republike Hrvatske u 2011. prema iznosima iz ugovornih rasporeda tržišnih sudionika.....	36
Slika 3.2.5.	Raspoložive snage proizvodnih objekata u 2011.....	36
Slika 3.2.6.	Prostorni raspored elektrana HEP- Proizvodnje d.o.o. u 2011.....	37
Slika 3.2.7.	Trajanje vršnog opterećenja elektrana na teritoriju Republike Hrvatske u 2011.....	37
Slika 3.2.8.	Udjeli proizvodnih kapaciteta i proizvodnje električne energije iz elektrana na teritoriju Republike Hrvatske po energetske subjektima u 2011.....	39
Slika 3.2.9.	Ukupni iznosi prodane električne energije tržišnih sudionika u 2011., prema ugovornim rasporedima tržišnih sudionika.....	40
Slika 3.2.10.	Ukupna električna energija koju su opskrbljivači prodali kupcima u 2011.....	41
Slika 3.2.11.	Kretanje referentne cijene energije uravnoteženja C_r u 2011.....	42
Slika 3.2.12.	Ovisnost jediničnih cijena pozitivnog i negativnog odstupanja subjekta odgovornog za odstupanje u svakom obračunskom intervalu u 7. mjesecu 2011.....	43
Slika 3.2.13.	Usporedba cijena pozitivnog i negativnog odstupanja u Hrvatskoj i Sloveniji.....	43
Slika 3.2.14.	Usporedba cijena pozitivnog i negativnog odstupanja u Hrvatskoj i Mađarskoj.....	44
Slika 3.2.15.	Obračunati iznosi za energiju uravnoteženja od travnja 2011. do ožujka 2012. (bez HEP-ODS-a).....	44
Slika 3.2.16.	Prosječne mjesečne cijene pozitivnih i negativnih odstupanja SOZO-a od travnja 2011. do ožujka 2012. (bez HEP-ODS-a).....	45
Slika 3.2.17.	Udjeli pojedine kategorije potrošnje u ukupnoj prodaji električne energije.....	46
Slika 3.2.18.	Nabava odnosno zbroj prodaje i gubitaka električne energije u distribuciji za razdoblje od 2002. do 2011.....	47
Slika 3.2.19.	Električna energija prodana povlaštenim kupcima, po tromjesečjima 2011. [GWh].....	49
Slika 3.2.20.	Udjeli pojedinih kategorija kupaca na tržištu, u odnosu na ukupnu potrošnju i kategorije kupaca, tijekom 2011.....	50
Slika 3.2.21.	Prikaz promjene ukupnih cijena električne energije u zemljama Europske unije za kupce kategorije kućanstva Dc, od 2007. do 2011., s porezima i naknadama.....	51
Slika 3.2.22.	Prikaz promjene ukupnih cijena električne energije u zemljama Europske unije za kupce kategorije poduzetništvo Id, od 2007. do 2011., s porezima i naknadama.....	51
Slika 3.2.23.	Ukupna cijena električne energije za kućanstva kategorije Dc, s porezima i naknadama za drugo polugodište 2011.....	52
Slika 3.2.24.	Ukupna cijena električne energije za poduzetništvo kategorije Id, s porezima i naknadama za drugo polugodište 2011.....	52

Slika 3.2.25.	Struktura cijene za kupca iz razreda 1f, drugo polugodište 2011.....	53
Slika 3.2.26.	Struktura cijene za kupca iz razreda 1e, drugo polugodište 2011.....	53
Slika 3.2.27.	Struktura cijene za kupca iz razreda 1d, drugo polugodište 2011.....	54
Slika 3.2.28.	Struktura cijene za kupca iz razreda 1b, drugo polugodište 2011.....	54
Slika 3.2.29.	Struktura cijene za kupca iz razreda Dc (kućanstva), drugo polugodište 2011.....	54
Slika 3.2.30.	Udjeli žalbi i prigovora po pojedinim vrstama prigovora iz područja električne energije u 2011.....	56
Slika 3.3.1.	Instalirana snaga postrojenja u sustavu poticaja od 2007. do 2011. prema vrsti postrojenja.....	60
Slika 3.3.2.	Slijed izdavanja akata u pripremi gradnje postrojenja za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora i kogeneracijskih postrojenja.....	61
Slika 4.1.1.	Postojeći i planirani plinski transportni sustav Republike Hrvatske.....	63
Slika 4.1.2.	Količine transportiranog plina po grupama ulaza u transportni sustav po mjesecima 2011.....	65
Slika 4.1.3.	Količine transportiranog plina za grupe izlaza iz transportnog sustava po mjesecima 2011.....	66
Slika 4.1.4.	Stanje zaliha prirodnog plina u PSP Okoli na određene dane u 2011.....	68
Slika 4.1.5.	Usporedba duljine distribucijskih sustava, ukupnog tehničkog kapaciteta ulaza u distribucijske sustave i gubitaka plina po operatorima distribucijskog sustava u Republici Hrvatskoj u 2011.....	69
Slika 4.1.6.	Raspored distribucijskih područja operatora distribucijskog sustava i osnovni podaci o energetske djelatnosti distribucije plina u Republici Hrvatskoj u 2011.....	70
Slika 4.1.7.	Ukupne prosječne cijene distribucije plina po operatorima distribucijskog sustava u Republici Hrvatskoj u 2011.....	72
Slika 4.1.8.	Struktura energetskih subjekata prema energetskim djelatnostima koje obavljaju.....	74
Slika 4.2.1.	Struktura nabave prirodnog plina u Republici Hrvatskoj od 1990. do 2011.....	76
Slika 4.2.2.	Bilanca prirodnog plina u Republici Hrvatskoj u 2011.....	76
Slika 4.2.3.	Struktura isporuke prirodnog plina iz transportnog sustava od strane Prirodnog plina d.o.o. u 2011.....	77
Slika 4.2.4.	Usporedba broja krajnjih kupaca prirodnog plina priključenih na distribucijski sustav i količina prirodnog plina isporučenog krajnjim kupcima po opskrbljivačima plinom u Republici Hrvatskoj u 2011.....	78
Slika 4.2.5.	Prosječne prodajne cijene prirodnog plina za kategorije krajnjih kupaca po pojedinim opskrbljivačima plinom u Republici Hrvatskoj u 2011., isključujući krajnje kupce kategorije poduzetništvo koji su obuhvaćeni Odlukom o najvišoj razini cijene plina za povlaštene kupce.....	82
Slika 4.2.6.	Prosječne prodajne cijene prirodnog plina za krajnje kupce kategorije poduzetništvo koji su obuhvaćeni Odlukom o najvišoj razini cijene plina za povlaštene kupce u Republici Hrvatskoj u 2011.....	83
Slika 4.2.7.	Trend maloprodajnih cijena prirodnog plina za kućanstva kategorije D ₂ u pojedinim europskim državama od 2002. do 2011. (bez poreza) [EUR/GJ].....	84
Slika 4.2.8.	Prosječne cijene prirodnog plina za kućanstva kategorije D ₂ za razdoblje od srpnja do prosinca 2011. (sa i bez uračunatih poreza).....	84
Slika 4.2.9.	Usporedba prosječnih cijena prirodnog plina za kućanstva kategorije D ₂ u odnosu na cijenu dobara/usluga u europskim zemljama (s uračunatim porezima) za razdoblje od srpnja do prosinca 2010. i od srpnja do prosinca 2011.....	85
Slika 4.2.10.	Prosječne cijene prirodnog plina za industrijske potrošače kategorije I ₃ za razdoblje od srpnja do prosinca 2011. (sa i bez uračunatih poreza).....	86
Slika 5.1.1.	Naftovodni sustav JANAF-a d.d.....	87
Slika 5.1.2.	Naftovodni sustav JANAF-a – Transportirane količine [mil.t].....	88
Slika 5.2.1.	Zemljopisni položaj skladišta za naftu i naftne derivate s obzirom na tip robe koja se skladišti, te ukupni skladišni kapaciteti u 2011.....	89
Slika 5.2.2.	Sirovinska struktura rafinerijske prerade u 2011.....	90

Slika 5.2.3.	Proizvedena količina naftnih derivata u razdoblju od 2006. do 2011. [mil.t].....	90
Slika 5.2.4.	Proizvedena količina UNP-a u razdoblju od 2006. do 2011. [000 t].....	91
Slika 5.2.5.	Uvoz naftnih derivata u razdoblju od 2006. do 2011. [000 t].....	91
Slika 5.3.1.	Sirovinska struktura u proizvodnji biodizela u 2011.....	92
Slika 6.1.1.	Broj kupaca toplinske energije na centraliziranom toplinskom sustavu.....	94
Slika 6.3.1.	Usporedba visina tarifnih stavki energetskih subjekata za tarifni element isporučene energije, za kategorije kupaca toplinske energije kućanstva te industrija i poslovni potrošači (bez PDV-a)	99
Slika 6.3.2.	Usporedba visina tarifnih stavki energetskih subjekata za tarifni element zakupljene snage, za kategorije kupaca toplinske energije kućanstva te industrija i poslovni potrošači (bez PDV-a)	99
Slika 7.1.1.	Načelo analize adekvatnosti proizvodnje	102
Slika 7.1.2.	Prikaz maksimalnog opterećenja hrvatskog elektroenergetskog sustava (Pmax) i instalirane snage elektrana na području republike Hrvatske (Pinst) od 2006. do 2011.....	103
Slika 7.1.3.	Maksimalna i minimalna opterećenja hrvatskog elektroenergetskog sustava tijekom 2011.	103
Slika 7.1.4.	Struktura nabave električne energije za potrebe hrvatskog elektroenergetskog sustava od 2000. do 2011.....	104
Slika 7.1.5.	Uvoz električne energije, te udio potrebnog uvoza u Republiku Hrvatsku	104
Slika 7.1.6.	Struktura nabave električne energije za potrebe hrvatskog elektroenergetskog sustava od 2000. do 2011.....	105
Slika 7.1.7.	Proizvodnja električne energije iz elektrana na teritoriju Republike Hrvatske u razdoblju od 2000. do 2011.....	105
Slika 7.1.8.	Prognoza porasta vršnog opterećenja do 2020. prema Master planu i Strategiji energetskog razvitka te ostvarenje do 2011.....	106

10. DODATAK – DOZVOLE ZA OBAVLJANJE ENERGETSKE DJELATNOSTI

Popis energetskih subjekata kojima je HERA izdala, produžila ili prenijela dozvole za obavljanje energetske djelatnosti u 2011. po energetskim djelatnostima:

Popis izdanih dozvola u razdoblju 01.01.2011.-31.12.2011.	Br. izdanih dozvola
Proizvodnja električne energije	4
T7 VIS d.o.o. za proizvodnju, istraživanje i usluge, Adolfa Wisserta 3/a, Varaždin	
KONČAR-OBNOVLJIVI IZVORI d.o.o., Fallerovo šetalište 22, Zagreb	
VJETROELEKTRANA CRNO BRDO d.o.o. za trgovinu i usluge, Krapanjska 8, Šibenik	
STRIZIVOJNA HRAST d.o.o. proizvodnja i trgovina drvom, B. Radića 82, Strizivojna	
Opskrba električnom energijom	3
RODUX PLIN d.o.o. za trgovinu i usluge, Kaptol 19, Zagreb	
ENZYME d.o.o. za trgovinu, proizvodnju i usluge, Alexandera von Humboldta 16, Zagreb	
ENERGIJA 2 SUSTAVI d.o.o. za opskrbu električnom energijom, Buzinska cesta 58, Zagreb	
Trgovina električnom energijom	2
Danske Commodities d.o.o. za trgovinu električnom energijom i plinom, Oreškovićeve 6C, Zagreb	
MVM Partner d.o.o. za trgovinu i usluge, Ilica 1, Zagreb	
Distribucija plina	1
EVN Croatia Plin d.o.o. za distribuciju plina, Josipa Marohnića 1, Zagreb	
Opskrba plinom	6
KAMEN SIRAC d.d. za proizvodnju i promet građevnim materijalom, Stjepana Radića 122, Sirač	
SISCIA ENERGY d.o.o. za proizvodnju, trgovinu i usluge, Nikole Tesle 13, Sisak	
KORLEA d.o.o. za trgovinu i usluge, Josipa Marohnića 1, Zagreb	
ACQUAMARIN PROJEKTI d.o.o. za inženjering, trgovinu i proizvodnju, Trogirska 3, Rijeka	
Vetropack Straža tvornica stakla d.d. Hum na Sutli, Hum na Sutli 203, Hum na Sutli	
VN Croatia Plin d.o.o. za distribuciju plina, Josipa Marohnića 1, Zagreb	
Opskrba toplinskom energijom	1
CENTAR ENERGIJE d.o.o. za posredovanje i zastupanje na tržištu energijom, građenje i usluge, Reišnerova 64, Osijek	
Transport nafte, naftnih derivata i biogoriva cestovnim vozilom	16
fizičke osobe	
Dario Juričko, vl. obrta AUTOPRIJEVOZNIČKI OBRT "AUTOPRIJEVOZNIK", VL. DARIO JURIČKO, OTOK SVIBOVSKI, POSAVSKA 66, Posavska 66, Otok Svibovski, Sesvete-Kraljevec	
Bruno Arbanas, vl. obrta AUTOPRIJEVOZNIK BRUNO ARBANAS, SLAVONSKI BROD, GRGURA ČEVAPOVIĆA 12, VL. BRUNO ARBANAS, Grgura Čevapovića 12, Slavonski Brod	
Mara Daskijević, vl. obrta AUTOPRIJEVOZNIČKI OBRT, VL. MARA DASKIJEVIĆ, ZAGREB, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA 14, Trg žrtava fašizma 14, Zagreb	
Ivan Drk, vl. obrta AUTOPRIJEVOZNIK IVAN DRK, MIKLAVEC 82, Miklavec 82, Podturen	
Iva Đaković, vl. obrta IVA PRIJEVOZ I TRGOVINA, VLASNIK IVA ĐAKOVIĆ, SLAVONSKI BROD, DILJSKA 1, Diljska 1, Slavonski Brod	
Boško Grcić, vl. obrta PRIVATNI AUTOPRIJEVOZNIK "BOŠKO GRČIĆ", BADANJ, GRČIĆI 6, Grcići 6, Badanj, Drniš	
pravne osobe	
INVICTUS d.o.o. za usluge i trgovinu, Livadarska 22, Čazma	
SIROVINA BENZ TRANSPORT d.o.o. za prijevoz, Trg Oluje 1, Knin	
ZOMAGO d.o.o. za usluge, I. Trnava 97, Zagreb	
GUŠTEK d.o.o. za prijevoz i usluge, Marinovec 9, Sveti Ivan Zelina	

Popis izdanih dozvola u razdoblju 01.01.2011.-31.12.2011.	Br. izdanih dozvola
CRODUX PLIN d.o.o. za trgovinu i usluge, Kaptol 19, Zagreb	
OLVIN d.o.o. za proizvodnju i trgovinu maslinovog ulja i vina, Put Vele luke 2, Kali	
PETROL PROM d.o.o. za trgovinu, graditeljstvo i usluge, Stjepana i Antuna Radića 44, Sisak	
VISOKOGRADNJA PRIJEVOZ d.o.o. za prijevoz, građevinarstvo i usluge, Stjepana Radića 36b, Slavonski Brod	
TROMILJA BENZIN d.o.o. za trgovinu i usluge, Tromilja 1/a, Lozovac	
BREZA TRANSPORTI d.o.o. za prijevoz i usluge, Dragonožečka cesta 45, Zagreb	
Trgovina na veliko ukapljenim naftnim plinom (UNP)	1
PETROL-BUTAN d.o.o. za skladištenje, punjenje i trgovinu plinom, Koče Popovića 9, Divoš, Ernestinovo	
Trgovina na veliko naftnim derivatima	4
SIROVINA BENZ TRANSPORT d.o.o. za prijevoz, Trg Oluje 1, Knin	
NORMA d.o.o. za trgovinu i usluge, Ninska 12/B, Split	
Igor Pranjić, vl. obrta AUTOPRIJEVOZNIČKI OBRT "RIJEKA TRANS", IGOR PRANJIĆ, RIJEKA, ČAVALSKO 4C, Čavalsko 4c, Rijeka	
ATLANTIS d.o.o. za građenje, trgovinu, usluge, putnička agencija, Trg kralja Tomislava 21, Ploče	
Skladištenje nafte i naftnih derivata	2
PETROL-BUTAN d.o.o. za skladištenje, punjenje i trgovinu plinom, Koče Popovića 9, Divoš, Ernestinovo	
ZAGREBAČKI PROMETNI ZAVOD d.o.o., Ljubljanska avenija 1, Zagreb	
UKUPNO	40

Popis produženih dozvola u razdoblju 01.01.2011.-31.12.2011.	Br. produženih dozvola
Opskrba električnom energijom	2
HEP - Opskrba d.o.o. za opskrbu potrošača električnom, toplinskom energijom i plinom, Ulica grada Vukovara 37, Zagreb	
KORLEA d.o.o. za trgovinu i usluge, Josipa Marohnića 1, Zagreb	
Opskrba toplinskom energijom	2
Tekija d.o.o. za obavljanje komunalnih djelatnosti, Vodovodna 1, Požega	
TERMALNA VODA d.o.o. za opskrbu toplinskom energijom, Trg Josipa Bana Jelačića 16, Topusko	
Transport nafte, naftnih derivata i biogoriva cestovnim vozilom fizičke osobe	1
Ivan Bubnjek, vl. obrta AUTOPRIJEVOZNIČKI OBRT VL. IVAN BUBNJEK, ZETKAN 57 Zetkan 57, 10342 Dubrava	
Skladištenje nafte i naftnih derivata	3
ERMINAL SLAVONSKI BROD d.o.o. za skladištenje naftnih derivata, Dr. Mile Budaka 1 Slavonski Brod	
KEPOL TERMINAL d.o.o. za skladištenje i trgovinu, Gaženička bb, Zadar	
BUTAN PLIN d.o.o. za trgovinu nafte i naftnim derivatima na veliko i na malo, Ulica rijeke Dragonje 23, Novigrad	
Trgovanje, posredovanje i zastupanje na tržištu energije	4
TLM Tvornica Lakih Metala d.d., Ulica Narodnog Preporoda 12, Šibenik	
Repower Hrvatska d.o.o. za trgovinu i usluge, Hektorovićeve 2, Zagreb	
Interenergo d.o.o. za trgovinu i usluge, Trg žrtava fašizma 14, Zagreb	
RUDNAP energija d.o.o. za trgovanje, posredovanje i zastupanje na tržištu energije, Ivana Lučića 2a, Zagreb	
UKUPNO	12

Energetska djelatnost	Izdane dozvole Stanje na dan 31.12.2011.
Proizvodnja električne energije	20
Prijenos električne energije	1
Distribucija električne energije	1
Opskrba električnom energijom	9
Trgovina električnom energijom	7
Organiziranje tržišta električnom energijom	1
Proizvodnja plina	1
Isporučka i prodaja prirodnog plina iz vlastite proizvodnje	1
Dobava plina	1
Skladištenje prirodnog plina	1
Transport prirodnog plina	1
Distribucija plina	36
Upravljanje terminalom za ukapljeni prirodni plin (UPP)	0
Opskrba plinom	45
Posredovanje na tržištu plina	0
Zastupanje na tržištu plina	0
Trgovina plinom	1
Organiziranje tržišta plina	1
Proizvodnja toplinske energije	23
Distribucija toplinske energije	16
Opskrba toplinskom energijom	22
Proizvodnja biogoriva	3
Trgovina na veliko biogorivom	3
Skladištenje biogoriva	3
Proizvodnja naftnih derivata	1
Transport nafte naftovodima i drugim nespomenutim oblicima transporta	2
Transport naftnih derivata produktovodima i drugim nespomenutim oblicima transporta	2
Transport nafte, naftnih derivata i biogoriva cestovnim vozilom	126
Trgovina na veliko naftnim derivatima	26
Skladištenje nafte i naftnih derivata	20
Trgovina na veliko ukapljenim naftnim plinom (UNP)	5
Trgovanje, posredovanje i zastupanje na tržištu energije	17
Trgovina na veliko i malo ukapljenim naftnim plinom (UNP)	1
UKUPNO:	397

Na dan 31. kolovoza 2011. HERA je izdala ukupno 397 dozvola.

Podaci o dozvolama za obavljanje energetske djelatnosti mogu se pronaći u Zbirnom pregledu registra dozvola koji vodi HERA na internetskoj stranici HERA-e:

<http://www.hera.hr/hrvatski/html/dozvole.html>.

Ostvarenje Proračuna Hrvatske energetske regulatorne agencije za 2011. godinu

- u kunama -

Opis		Plan za 2011.	Ostvarenje za I-XII 2011.	Indeks Ostv./Plan
1		2	3	4 (3/2)
PRIHODI				
1.	PRIHODI PO POSEBNIM PROPISIMA	20.457.000,00	26.537.266,71	129,72
1.1.	Prihodi od naknada temeljem ukupnog godišnjeg prihoda od prodaje roba i/ili usluga koji su u prethodnoj godini ostvarili energetske subjekti s osnove obavljanja energetske djelatnosti	19.757.000,00	25.796.640,31	130,57
1.1.1.	Električna energija	4.500.000,00	5.207.652,79	115,73
1.1.2.	Plin	4.500.000,00	7.377.561,12	163,95
1.1.3.	Nafta i naftni derivati	8.100.000,00	10.355.250,82	127,84
1.1.4.	Toplinska energija	600.000,00	716.856,75	119,48
1.1.5.	Ostalo	2.050.000,00	2.081.941,73	101,56
1.1.6.	Biogorivo	7.000,00	57.377,10	819,67
1.2.	Prihodi od naknada (jednokratnih uplata) za rad Hrvatske energetske regulatorne agencije	700.000,00	740.626,40	105,80
2.	PRIHODI OD IMOVINE	184.000,00	282.973,93	153,79
2.1.	Prihodi od financijske imovine (kamate, pozitivne tečajne razlike i ostalo)	40.000,00	125.970,63	314,93
2.2.	Prihod od najma poslovnog prostora Fondu za financiranje razgradnje i zbrinjavanja radioaktivnog otpada i istrošenog nuklearnog goriva Nuklearne elektrane Krško	144.000,00	157.003,30	109,03
	OSTALI PRIHODI	501.000,00	585.123,09	116,79
	UKUPNO PRIHODI	21.142.000,00	27.405.363,73	129,63
RASHODI				
1.	RASHODI ZA RADNIKE	11.000.000,00	10.811.011,81	98,28
1.1.	Plaće	10.800.000,00	10.622.711,81	98,36
1.2.	Ostali rashodi za radnike (potpore, nagrade, darovi, otpremnine)	200.000,00	188.300,00	94,15
2.	MATERIJALNI RASHODI	9.087.000,00	5.188.793,61	57,10
2.1.	Naknade troškova radnicima	2.354.000,00	1.792.668,51	76,15
2.1.1.	Službena putovanja	560.000,00	618.670,83	110,48
2.1.1.1.	Dnevnice za službeni put u zemlji, smještaj i prijevoz	90.000,00	97.046,50	107,83
2.1.1.2.	Dnevnice za službeni put u inozemstvu, smještaj i prijevoz	425.000,00	490.807,50	115,48
2.1.1.3.	Korištenje privatnog automobila u službene svrhe	40.000,00	22.606,00	56,52
2.1.1.4.	Ostali rashodi za službena putovanja (parking, vize, ulaznice i dr.)	5.000,00	8.210,83	164,22
2.1.2.	Naknade za prijevoz na posao i s posla	290.000,00	282.670,65	97,47
2.1.3.	Stručno usavršavanje radnika (kotizacije, seminari, tečajevi i stručni ispiti)	700.000,00	660.744,02	94,39
2.1.4.	Obrazovanje radnika	804.000,00	230.583,01	28,68
2.2.	Naknade članovima u predstavničkim i izvršnim tijelima, povjerenstvima i slično	220.000,00	135.006,30	61,37
2.3.	Rashodi za usluge	5.210.000,00	2.358.189,15	45,26
2.3.1.	Usluge telefona, pošte i prijevoza	760.000,00	646.928,81	85,12
2.3.1.1.	Telefon (fiksni, mobilni, Internet)	200.000,00	153.885,92	76,94
2.3.1.2.	Poštarina i drugi poštanski troškovi	50.000,00	60.974,43	121,95
2.3.1.3.	Prijevoz (avio, taksu, rent-a-car, ostale prijevozne usluge)	510.000,00	432.068,46	84,72
2.3.2.	Usluge tekućeg i investicijskog održavanja	495.000,00	259.086,51	52,34
2.3.2.1.	Tekuće i investicijsko održavanje građevinskih objekata	110.000,00	103.800,31	94,36
2.3.2.2.	Tekuće i investicijsko održavanje postojenja i opreme	85.000,00	65.082,80	76,57
2.3.2.3.	Tekuće i investicijsko održavanje prijevoznih sredstava	100.000,00	3.517,80	3,52
2.3.2.4.	Ostale usluge tekućeg i investicijskog održavanja	200.000,00	86.685,60	43,34
2.3.3.	Usluge promidžbe i informiranja	50.000,00	12.014,64	24,03
2.3.4.	Komunalne usluge	150.000,00	110.941,56	73,96
2.3.5.	Intelektualne i osobne usluge	1.795.000,00	516.462,73	28,77
2.3.5.1.	Ugovori o djelu	15.000,00		0,00
2.3.5.2.	Odvjetničke i druge usluge poslovnog savjetovanja	150.000,00	6.765,00	4,51
2.3.5.3.	Revizorske usluge	50.000,00	43.050,00	86,10
2.3.5.4.	Znanstvenoistraživačke usluge	1.290.000,00	308.115,00	23,88
2.3.5.5.	Prijevodni i lektoriranja	150.000,00	0,00	0,00
2.3.5.6.	Usluge zaštite na radu	40.000,00	14.034,30	35,09
2.3.5.7.	Ostale intelektualne usluge	100.000,00	144.498,43	144,50
2.3.6.	Računalne usluge	300.000,00	0,00	0,00
2.3.7.	Ostale usluge	1.660.000,00	812.754,90	48,96

Opis		Plan za 2011.	Ostvarenje za I-XII 2011.	Indeks Ostv./Plan
1		2	3	4 (3/2)
2.3.7.1.	Leasing prijevoznih sredstava	350.000,00	107.593,04	30,74
2.3.7.2.	Čišćenje	240.000,00	177.171,66	73,82
2.3.7.3.	Čuvanje imovine i osoba	360.000,00	355.568,40	98,77
2.3.7.4.	Grafičke usluge i usluge umnožavanja i uvezivanja	70.000,00	77.212,29	110,30
2.3.7.5.	Uređenje prostora	500.000,00	16.427,85	3,29
2.3.7.6.	Tehnički pregled i registracija vozila	10.000,00	6.699,02	66,99
2.3.7.7.	Oglašavanje	100.000,00	44.776,60	44,78
2.3.7.8.	Ostale nespomenute usluge	30.000,00	27.306,04	91,02
2.4.	Rashodi za materijal i energiju	1.055.000,00	753.968,49	71,47
2.4.1.	Uredski materijal i ostali materijalni rashodi	470.000,00	335.746,29	71,44
2.4.1.1.	Uredski materijal	200.000,00	95.489,86	47,74
2.4.1.2.	Materijal za higijenske potrebe i njegu	50.000,00	32.129,44	64,26
2.4.1.3.	Literatura (publikacije, časopisi, glasila, knjige i ostalo)	200.000,00	200.685,77	100,34
2.4.1.4.	Ostali materijalni rashodi	20.000,00	7.441,22	37,21
2.4.2.	Energija	340.000,00	351.601,94	103,41
2.4.3.	Sitni inventar i auto gume	245.000,00	66.620,26	27,19
2.5.	Ostali nespomenuti materijalni rashodi	248.000,00	148.961,16	60,06
2.5.1.	Premije osiguranja	88.000,00	52.616,15	59,79
2.5.1.1.	Premije osiguranja prijevoznih sredstava	70.000,00	39.195,63	55,99
2.5.1.2.	Premije osiguranja ostale imovine	18.000,00	13.420,52	74,56
2.5.2.	Reprezentacija	60.000,00	56.085,01	93,48
2.5.3.	Članarine	50.000,00	36.740,00	73,48
2.5.5.	Ostali nespomenuti materijalni rashodi	50.000,00	3.520,00	7,04
3.	RASHODI AMORTIZACIJE	1.020.000,00	695.751,10	68,21
4.	FINANCIJSKI RASHODI	25.000,00	23.086,06	92,34
4.1.	Bankarske usluge i usluge platnog prometa	20.000,00	22.454,53	112,27
4.2.	Ostali financijski rashodi	5.000,00	631,53	12,63
5.	OSTALI RASHODI (kazne, penali, naknade štete, ostali nespomenuti rashodi)	10.000,00	3.524,37	35,24
	UKUPNO RASHODI	21.142.000,00	16.722.166,95	79,09
	RAZLIKA PRIHODA I RASHODA		10.683.196,78	

**BILANCA I IZVJEŠTAJ O PRIHODIMA I RASHODIMA
NEPROFITNIH ORGANIZACIJA
za razdoblje 1. siječnja do 31. prosinca 2011.**

Obrasci PR-RAS-NPF i Bilanca

01624482

Matični broj

HRVATSKA ENERGETSKA REGULATORNA AGENCIJA

Naziv obveznika

10000

Broj pošte

10000 Zagreb, Ulica grada Vukovara 14

Mjesto, ulica i kućni broj

24619	83764654530	21	133	8413	2011-12
RNO	Osobni identifikacijski broj (OIB)	Šifra županije	Šifra općine	Šifra djelatnosti	AOP oznaka razdoblja

4.925.736.771,38

Kontrolni broj obrasca

Neki financijski pokazatelji iz obrazaca:

Opis (BIL-NPF)	AOP oznaka	Stanje 1. siječnja	Stanje 31. prosinca
IMOVINA (AOP 002+074)	001	66.438.374	76.719.896
OBVEZE I VLASTITI IZVORI (AOP 146+195)	145	66.438.374	76.719.896

Opis (PR-RAS-NPF)	AOP oznaka	Ostvareno prethodne godine	Ostvareno tekuće razdoblje
PRIHODI (AOP 002+005+008+011+024+032)	001	23.371.418	27.405.364
Doprinosi na plaće (AOP 050+051)	049	1.474.088	1.547.936
UKUPNI RASHODI (AOP 041-123 ili 041+124)	125	15.385.757	16.722.167
VIŠAK PRIHODA (AOP 001-125)	126	7.985.661	10.683.197
MANJAK PRIHODA (AOP 125-001)	127		
Višak prihoda raspoloživ u sljedećem razdoblju (AOP 126+128-127-129)	130	60.349.991	71.033.188
Manjak prihoda za pokriće u sljedećem razdoblju (AOP 127+129-126-128)	131		
Prosječan broj radnika na osnovi stanja krajem izvještajnog razdoblja (cijeli broj)	136	49	56
Prosječan broj radnika na osnovi sati rada (cijeli broj)	137	47	50

01/6323767

Telefon

01/6115344

Telefaks

mr.sc. Danijel Žamboki

Zakonski predstavnik:

skoprivnjak@hera.hr

Adresa e-pošte

Snjezana Koprivnjak

Osoba za kontaktiranje

(potpis voditelja računovodstva)

(potpis zakonskog predstavnika)

M.P.

Evidencijski broj

| | | | | | | | | |

(popunjava FINA)

Bilanca

NEPROFITNE ORGANIZACIJE

Obrazac BIL-NPF

stanje na dan 31.12. 2011.

Naziv obveznika: HRVATSKA ENERGETSKA REGULATORNA AGENCIJA

Poštanski broj: 10000

Mjesto: 10000 Zagreb

Adresa sjedišta: Ulica grada Vukovara 14

Žiro račun:

Matični broj: 01624482

Šifra djelatnosti: 8413

Stanje kontrola: Kontrole zadovoljene, postoje samo neka upozorenja

AOP ozn. razdoblja: 2011-12

OIB: 83764654530

RNO: 0024619

Šifra županije: 21

Šifra općine: 133

Verzija Excel datoteke: 2.0.5.

Djelatnost: Reguliranje i poboljšavanje poslovanja u gospodarstvu

Vrsta posla: 708

Račun iz rač. plana	OPIS	AOP	Stanje 1. siječnja	Stanje 31. prosinca	Index (5/4)
1	2	3	4	5	6
IMOVINA					
	IMOVINA (AOP 002+074)	001	66.438.374	76.719.896	115,5
0	Nefinancijska imovina (AOP 003+018+047+051+055+064)	002	42.272.298	41.716.540	98,7
01	Neproizvedena dugotrajna imovina (AOP 004+008-017)	003	9.421.842	9.392.421	99,7
011	Materijalna imovina – prirodna bogatstva (AOP 005 do 007)	004	9.377.334	9.377.334	100,0
0111	Zemljište	005	9.377.334	9.377.334	100,0
0112	Rudna bogatstva	006	0	0	-
0113	Ostala prirodna materijalna imovina	007	0	0	-
012	Nematerijalna imovina (AOP 009 do 016)	008	457.712	430.662	94,1
0121	Patenti	009	0	0	-
0122	Koncesije	010	0	0	-
0123	Licence	011	457.712	430.662	94,1
0124	Ostala prava	012	0	0	-
0125	Goodwill	013	0	0	-
0126	Osnivački izdaci	014	0	0	-
0127	Izdaci za razvoj	015	0	0	-
0128	Ostala nematerijalna imovina	016	0	0	-
019	Ispravak vrijednosti neproizvedene dugotrajne imovine	017	413.204	415.575	100,6
02	Proizvedena dugotrajna imovina (AOP 019+023+031+034+039+042-046)	018	32.755.747	32.229.410	98,4
021	Građevinski objekti (AOP 020 do 022)	019	32.908.572	32.908.572	100,0
0211	Stambeni objekti	020			-
0212	Poslovni objekti	021	32.908.572	32.908.572	100,0
0213	Ostali građevinski objekti	022	0	0	-
022	Postrojenja i oprema (AOP 024 do 030)	023	3.755.779	3.773.713	100,5
0221	Uredska oprema i namještaj	024	2.585.817	2.652.207	102,6
0222	Komunikacijska oprema	025	534.217	519.686	97,3
0223	Oprema za održavanje i zaštitu	026	472.986	472.986	100,0
0224	Medicinska i laboratorijska oprema	027			-
0225	Instrumenti, uređaji i strojevi	028	899	899	100,0
0226	Sportska i glazbena oprema	029			-
0227	Uređaji, strojevi i oprema za ostale namjene	030	161.860	127.935	79,0
023	Prijevozna sredstva (AOP 032+033)	031	0	0	-
0231	Prijevozna sredstva u cestovnom prometu	032	0	0	-
0232	Ostala prijevozna sredstva	033	0	0	-
024	Knjige, umjetnička djela i ostale izložbene vrijednosti (AOP 035 do 038)	034	0	0	-
0241	Knjige u knjižnicama	035	0	0	-
0242	Umjetnička djela (izložena u galerijama, muzejima i slično)	036			-
0243	Muzejski izložci i predmeti prirodnih rijetkosti	037			-
0244	Ostale nespomenute izložbene vrijednosti	038	0	0	-
025	Višegodišnji nasadi i osnovno stado (AOP 040+041)	039	0	0	-
0251	Višegodišnji nasadi	040			-
0252	Osnovno stado	041	0	0	-
026	Nematerijalna proizvedena imovina (AOP 043 do 045)	042	69.582	157.986	227,1
0261	Ulaganja u računalne programe	043	69.582	157.986	227,1
0262	Umjetnička, literarna i znanstvena djela	044			-
0263	Ostala nematerijalna proizvedena imovina	045	0	0	-
029	Ispravak vrijednosti proizvedene dugotrajne imovine	046	3.978.186	4.610.861	115,9

Račun iz rač. plana	OPIS	AOP	Stanje 1. siječnja	Stanje 31. prosinca	Index (5/4)
03	Plemeniti metali i ostale pohranjene vrijednosti (AOP 048)	047	94.709	94.709	100,0
031	Plemeniti metali i ostale pohranjene vrijednosti (AOP 049+050)	048	94.709	94.709	100,0
0311	Plemeniti metali i drago kamenje	049			-
0312	Pohranjene knjige, umjetnička djela i slične vrijednosti	050	94.709	94.709	100,0
04	Sitni inventar (AOP 052+053-054)	051	0	0	-
041	Zalihe sitnog inventara	052			-
042	Sitni inventar u uporabi	053	468.123	534.744	114,2
049	Ispravak vrijednosti sitnog inventara	054	468.123	534.744	114,2
05	Nefinancijska imovina u pripremi (AOP 056 do 059+062+063)	055	0	0	-
051	Građevinski objekti u pripremi	056			-
052	Postrojenja i oprema u pripremi	057			-
053	Prijevozna sredstva u pripremi	058	0	0	-
054	Višegodišnji nasadi i osnovno stado u pripremi (AOP 060+061)	059	0	0	-
0541	Višegodišnji nasadi u pripremi	060			-
0542	Osnovno stado u pripremi	061			-
055	Ostala nematerijalna proizvedena imovina u pripremi	062	0	0	-
056	Ostala nefinancijska imovina u pripremi	063			-
06	Proizvedena kratkotrajna imovina (AOP 065+070+073)	064	0	0	-
061	Zalihe za obavljanje djelatnosti (AOP 066 do 069)	065	0	0	-
0611	Zalihe za preraspodjelu drugima	066			-
0612	Zalihe materijala za redovne potrebe	067			-
0613	Zalihe rezervnih dijelova	068			-
0614	Zalihe materijala za posebne potrebe	069			-
062	Proizvodnja i proizvodi (AOP 071+072)	070	0	0	-
0621	Proizvodnja u tijeku	071			-
0622	Gotovi proizvodi	072			-
063	Roba za daljnju prodaju	073			-
1	Financijska imovina (AOP 075+083+100+105+125+133+142)	074	24.166.076	35.003.356	144,8
11	Novac u banci i blagajni (AOP 076+080+081+082)	075	16.019.308	29.614.842	184,9
111	Novac u banci (AOP 077 do 079)	076	15.997.212	29.596.987	185,0
1111	Novac na računu kod tuzemnih poslovnih banaka	077	15.997.212	29.596.987	185,0
1112	Novac na računu kod inozemnih poslovnih banaka	078			-
1113	Prijelazni račun	079	0	0	-
112	Izdvojena novčana sredstva	080			-
113	Novac u blagajni	081	22.096	17.855	80,8
114	Vrijednosnice u blagajni	082			-
12	Depoziti, jamčevni polozi i potraživanja od radnika te za više plaćene poreze i ostalo (AOP 084+087+088+089+095)	083	54.908	28.307	51,6
121	Depoziti u bankama i ostalim financijskim institucijama (AOP 085+086)	084	0	0	-
1211	Depoziti u tuzemnim bankama i ostalim financijskim institucijama	085			-
1212	Depoziti u inozemnim bankama i ostalim financijskim institucijama	086	0	0	-
122	Jamčevni polozi	087	0	0	-
123	Potraživanja od radnika	088	44.347	11.473	25,9
124	Potraživanja za više plaćene poreze i doprinose (AOP 090 do 094)	089	0	2.197	-
1241	Potraživanja za više plaćenje poreze	090	0	2.197	-
1242	Potraživanja za porez na dodanu vrijednost kod obveznika	091	0	0	-
1243	Potraživanja za više plaćene carine i carinske pristojbe	092			-
1244	Potraživanja za više plaćene ostale poreze	093	0	0	-
1245	Potraživanja za više plaćene doprinose	094	0	0	-
129	Ostala potraživanja (AOP 096 do 099)	095	10.561	14.637	138,6
1291	Potraživanja za naknade koje se refundiraju	096	6.758	2.567	38,0
1292	Potraživanja za naknade štete	097	0	0	-
1293	Potraživanja za predujmove	098	2.786	12.070	433,2
1294	Ostala nespomenuta potraživanja	099	1.017	0	0,0
13	Zajmovi (AOP 101+102+103-104)	100	0	0	-
131	Zajmovi građanima i kućanstvima	101			-
132	Zajmovi pravnim osobama koji obavljaju poduzetničku djelatnost	102			-
133	Zajmovi ostalim subjektima	103			-
139	Ispravak vrijednosti danih zajmova	104			-
14	Vrijednosni papiri (AOP 106+109+112+115+118+121-124)	105	0	0	-
141	Čekovi (AOP 107+108)	106	0	0	-
1411	Čekovi-tuzemni	107			-
1412	Čekovi-inozemni	108			-
142	Komercijalni i blagajnički zapisi (AOP 110+111)	109	0	0	-
1421	Komercijalni i blagajnički zapisi – tuzemni	110			-
1422	Komercijalni i blagajnički zapisi – inozemni	111			-
143	Mjenice (AOP 113+114)	112	0	0	-
1431	Mjenice – tuzemne	113			-
1432	Mjenice – inozemne	114			-

Račun iz rač. plana	OPIS	AOP	Stanje 1. siječnja	Stanje 31. prosinca	Index (5/4)
144	Obveznice (AOP 116+117)	115	0	0	-
1441	Obveznice – tuzemne	116			-
1442	Obveznice – inozemne	117			-
145	Opcije i drugi financijski derivati (AOP 119+120)	118	0	0	-
1451	Opcije i drugi financijski derivati – tuzemni	119			-
1452	Opcije i drugi financijski derivati – inozemni	120			-
146	Ostali vrijednosni papiri (AOP 122+123)	121	0	0	-
1461	Ostali tuzemni vrijednosni papiri	122			-
1462	Ostali inozemni vrijednosni papiri	123			-
149	Ispravak vrijednosti vrijednosnih papira	124			-
15	Dionice i udjeli u glavnici (AOP 126+129-132)	125	0	0	-
151	Dionice i udjeli u glavnici banaka i ostalih financijskih institucija (AOP 127+128)	126	0	0	-
1511	Dionice i udjeli u glavnici tuzemnih banaka i ostalih financijskih institucija	127			-
1512	Dionice i udjeli u glavnici inozemnih banaka i ostalih financijskih institucija	128			-
152	Dionice i udjeli u glavnici trgovačkih društava (AOP 130+131)	129	0	0	-
1521	Dionice i udjeli u glavnici tuzemnih trgovačkih društava	130			-
1522	Dionice i udjeli u glavnici inozemnih trgovačkih društava	131			-
159	Ispravak vrijednosti dionica i udjela u glavnici	132			-
16	Potraživanja za prihode (AOP 134 do 137+140-141)	133	8.023.783	5.321.808	66,3
161	Potraživanja od kupaca	134	8.023.783	5.321.808	66,3
162	Potraživanja za članarine i članske doprinose	135			-
163	Potraživanja za prihode po posebnim propisima	136			-
164	Potraživanja za prihode od imovine (AOP 138+139)	137	0	0	-
1641	Potraživanja za prihode od financijske imovine	138			-
1642	Potraživanja za prihode od nefinancijske imovine	139			-
165	Ostala nespomenuta potraživanja	140	0	0	-
169	Ispravak vrijednosti potraživanja	141	0	0	-
19	Rashodi budućih razdoblja i nedospjela naplata prihoda (AOP 143+144)	142	68.077	38.399	56,4
191	Rashodi budućih razdoblja	143	68.077	38.399	56,4
192	Nedospjela naplata prihoda	144	0	0	-
OBVEZE I VLASTITI IZVORI					
	OBVEZE I VLASTITI IZVORI (AOP 146+195)	145	66.438.374	76.719.896	115,5
2	Obveze (AOP 147+174+182+190)	146	5.704.841	5.464.168	95,8
24	Obveze za rashode (AOP 148+156+164+168+169+170)	147	1.061.294	1.256.692	118,4
241	Obveze za radnike (AOP 149 do 155)	148	833.112	922.133	110,7
2411	Obveze za plaće – neto	149	471.872	522.399	110,7
2412	Obveze za naknade plaća – neto	150	0	0	-
2413	Obveze za plaće u naravi – neto	151	773	1.296	167,7
2414	Obveze za porez i prirez na dohodak iz plaća	152	98.325	119.087	121,1
2415	Obveze za doprinose iz plaća	153	140.834	154.340	109,6
2416	Obveze za doprinose na plaće	154	121.308	125.011	103,1
2417	Ostale obveze za radnike	155	0	0	-
242	Obveze za materijalne rashode (AOP 157 do 163)	156	173.303	243.500	140,5
2421	Naknade troškova radnicima	157	0	0	-
2422	Naknade članovima u predstavničkim i izvršnim tijelima, povjerenstavima i slično	158	9.651	7.679	79,6
2423	Naknade volonterima	159	0	0	-
2424	Naknade ostalim osobama izvan radnog odnosa	160	0	0	-
2425	Obveze prema dobavljačima u zemlji	161	163.652	235.821	144,1
2426	Obveze prema dobavljačima u inozemstvu	162	0	0	-
2429	Ostale obveze za financiranje rashoda poslovanja	163	0	0	-
244	Obveze za financijske rashode (AOP 165 do 167)	164	0	0	-
2441	Obveze za kamate za izdane vrijednosne papire	165	0	0	-
2442	Obveze za kamate za primljene kredite i zajmove	166	0	0	-
2443	Obveze za ostale financijske rashode	167	0	0	-
245	Obveze za prikupljena sredstva pomoći	168	0	0	-
246	Obveze za kazne i naknade šteta	169	0	0	-
249	Ostale obveze (AOP 171 do 173)	170	54.879	91.059	165,9
2491	Obveze za poreze	171	0	0	-
2492	Obveze za porez na dodanu vrijednost	172	20.754	12.885	62,1
2493	Obveze za predujmove, depozite, primljene jamčevine i ostale nespomenute obveze	173	34.125	78.174	229,1
25	Obveze za vrijednosne papire (AOP 175+178-181)	174	0	0	-
251	Obveze za čekove (AOP 176+177)	175	0	0	-
2511	Obveze za čekove – tuzemne	176			-
2512	Obveze za čekove – inozemne	177			-
252	Obveze za mjenice (AOP 179+180)	178	0	0	-
2521	Obveze za mjenice – tuzemne	179			-
2522	Obveze za mjenice – inozemne	180			-
259	Ispravak vrijednosti obveza za vrijednosne papire	181	0	0	-

Račun iz rač. plana	OPIS	AOP	Stanje 1. siječnja	Stanje 31. prosinca	Index (5/4)
26	Obveze za kredite i zajmove (AOP 183+186-189)	182	0	0	-
261	Obveze za kredite banaka i ostalih kreditora (AOP 184+185)	183	0	0	-
2611	Obveze za kredite u zemlji	184	0	0	-
2612	Obveze za kredite iz inozemstva	185	0	0	-
262	Obveze za robne i ostale zajmove (AOP 187+188)	186	0	0	-
2621	Obveze za zajmove u zemlji	187	0	0	-
2622	Obveze za zajmove iz inozemstva	188	0	0	-
269	Ispravak vrijednosti obveza za kredite i zajmove	189	0	0	-
29	Odgođeno plaćanje rashoda i prihodi budućih razdoblja (AOP 191+192)	190	4.643.547	4.207.476	90,6
291	Odgođeno plaćanje rashoda	191	0	0	-
292	Naplaćeni prihodi budućih razdoblja (AOP 193+194)	192	4.643.547	4.207.476	90,6
2921	Unaprijed plaćeni prihodi	193	0	0	-
2922	Odgođeno priznavanje prihoda	194	4.643.547	4.207.476	90,6
5	Vlastiti izvori (AOP 196+199-200)	195	60.733.533	71.255.728	117,3
51	Vlastiti izvori (AOP 197+198)	196	383.542	222.540	58,0
511	Vlastiti izvori	197	383.542	222.540	58,0
512	Revalorizacijska rezerva	198	0	0	-
5221	Višak prihoda	199	60.349.991	71.033.188	117,7
5222	Manjak prihoda	200	0	0	-
IZVANBILANČNI ZAPISI					
61	Izvanbilančni zapisi – aktiva	201	0	0	-
62	Izvanbilančni zapisi – pasiva	202	0	0	-

Zakonski predstavnik mr.sc. Danijel Žamboki

Osoba za kontaktiranje: Snježana Koprivnjak

Telefon za kontakt: 01/6323767

Telefax: 01/6115344

Adresa e pošte: skoprivnjak@hera.hr

IZVJEŠTAJ O PRIHODIMA I RASHODIMA NEPROFITNIH ORGANIZACIJA
za razdoblje 1. siječnja do 31. prosinca 2011.

Naziv obveznika: **HRVATSKA ENERGETSKA REGULATORNA AGENCIJA** AOP ozn. razdoblja²⁾: **2011-12**
 Poštanski broj: **10000** Kontrolni broj: **4.925.740.444,82**
 Mjesto: **10000 Zagreb** Osobni identifikacijski broj (OIB): **83764654530**
 Adresa sjedišta: **Ulica grada Vukovara 14**
 Žiro račun: _____ Žup GRAD ZAGREB Šifra županije: **21**
 Matični broj: **01624482** RNO: **0024619** Općina/grad GRAD ZAGREB Šifra općine: **133**
 Šifra djelatnosti: **8413**

Stanje kontrola: Sve su kontrole zadovoljene

Verzija Excel datoteke: 2.0.5.

Djelatnost: Reguliranje i poboljšavanje poslovanja u gospodarstvu

Vrsta posla: 708

Račun iz rač. plana	OPIS	AOP	Ostvareno prathodne godine	Ostvareno tekuće razdoblje	Index (5/4)
1	2	3	4	5	6
PRIHODI					
3	PRIHODI (AOP 002+005+008+011+024+032)	001	23.371.418	27.405.364	117,3
31	Prihodi od prodaje roba i pružanja usluga (AOP 003+004)	002	0	0	-
3111	Prihodi od prodaje roba	003	0	0	-
3112	Prihodi od pružanja usluga	004	0	0	-
32	Prihodi od članarina i članskih doprinosa (AOP 006+007)	005	0	0	-
3211	Članarine	006	0	0	-
3212	Članski doprinosi	007	0	0	-
33	Prihodi po posebnim propisima (AOP 009+010)	008	22.683.823	26.537.267	117,0
3311	Prihodi po posebnim propisima iz proračuna	009	0	0	-
3312	Prihodi po posebnim propisima iz ostalih izvora	010	22.683.823	26.537.267	117,0
34	Prihodi od imovine (AOP 012+021)	011	153.474	282.974	184,4
341	Prihodi od financijske imovine (AOP 013 do 020)	012	46.726	125.971	269,6
3411	Prihodi od kamata za dane zajmove	013	0	0	-
3412	Prihodi od kamata po vrijednosnim papirima	014	0	0	-
3413	Kamate na oročena sredstva i depozite po viđenju	015	44.573	87.335	195,9
3414	Prihodi od zateznih kamata	016	0	36.245	-
3415	Prihodi od pozilivnih tečajnih razlika	017	2.153	2.391	111,1
3416	Prihodi od dividendi	018	0	0	-
3417	Prihodi od dobili trgovačkih društava, banaka i ostalih financijskih institucija po posebnim propisima	019	0	0	-
3418	Ostali prihodi od financijske imovine	020	0	0	-
342	Prihodi od nefinancijske imovine (AOP 022+023)	021	106.748	157.003	147,1
3421	Prihodi od zakupa i iznajmljivanja imovine	022	106.748	157.003	147,1
3422	Ostali prihodi od nefinancijske imovine	023	0	0	-
35	Prihodi od donacija (AOP 025+028 do 031)	024	411.357	411.357	100,0
351	Prihodi od donacija iz proračuna (AOP 026+027)	025	411.357	411.357	100,0
3511	Prihodi od donacija iz državnog proračuna	026	411.357	411.357	100,0
3512	Prihodi od donacija iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave	027	0	0	-
352	Prihodi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija	028	0	0	-
353	Prihodi od trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba	029	0	0	-
354	Prihodi od građana i kućanstava	030	0	0	-
355	Ostali prihodi od donacija	031	0	0	-
36	Ostali prihodi (AOP 033+036+037)	032	122.764	173.766	141,5
361	Prihodi od naknade štete i refundacija (AOP 034+035)	033	95.933	105.171	109,6
3611	Prihodi od naknade šteta	034	0	0	-
3612	Prihod od refundacija	035	95.933	105.171	109,6
362	Prihodi od prodaje dugotrajne imovine	036	0	0	-
363	Ostali nespomenuti prihodi (AOP 038 do 040)	037	26.831	68.595	255,7
3631	Otpis obveza	038	0	0	-
3632	Naplaćena otpisana potraživanja	039	0	0	-
3633	Ostali nespomenuti prihodi	040	26.831	68.595	255,7
RASHODI					
4	RASHODI (AOP 042+052+093+094+105+110)	041	15.385.757	16.722.167	108,7
41	Rashodi za radnike (AOP 043+048+049)	042	10.155.888	11.041.596	108,7
411	Plaće (AOP 044 do 047)	043	8.552.200	9.074.777	106,1
4111	Plaće za redovan rad	044	8.498.326	8.917.854	104,9
4112	Plaće u naravi	045	53.874	156.923	291,3

Račun iz rač. plana	OPIS	AOP	Ostvareno prethodne godine	Ostvareno tekuće razdoblje	Index (5/4)
4113	Plaće za prekovremeni rad	046	0	0	-
4114	Plaće za posebne uvjete rada	047	0	0	-
412	Ostali rashodi za radnike	048	129.600	418.883	323,2
413	Doprinosi na plaće (AOP 050+051)	049	1.474.088	1.547.936	105,0
4131	Doprinosi za zdravstveno osiguranje	050	1.329.029	1.395.775	105,0
4132	Doprinosi za zapošljavanje	051	145.059	152.161	104,9
42	Materijalni rashodi (AOP 053+057+062+067+072+082+087)	052	4.491.124	4.958.210	110,4
421	Naknade troškova radnicima (AOP 054 do 056)	053	1.099.018	1.381.543	125,7
4211	Službena putovanja	054	438.474	618.671	141,1
4212	Naknade za prijevoz, za rad na terenu i odvojeni život	055	249.851	282.671	113,1
4213	Stručno usavršavanje radnika	056	410.693	480.201	116,9
422	Naknade članovima u predstavničkim i izvršnim tijelima, povjerenstvima i slično (AOP 058 do 061)	057	96.418	135.006	140,0
4221	Naknade za obavljanje aktivnosti	058	96.418	135.006	140,0
4222	Naknade troškova službenih putovanja	059	0	0	-
4223	Naknade ostalih troškova	060	0	0	-
4224	Ostale naknade	061	0	0	-
423	Naknade volonterima (AOP 063 do 066)	062	0	0	-
4231	Naknade za obavljanje djelatnosti	063	0	0	-
4232	Naknade troškova službenih putovanja	064			-
4233	Naknade ostalih troškova	065			-
4234	Ostale naknade	066			-
424	Naknade ostalim osobama izvan radnog odnosa (AOP 068 do 071)	067	0	0	-
4241	Naknade za obavljanje aktivnosti	068	0	0	-
4242	Naknade troškova službenih putovanja	069	0	0	-
4243	Naknade ostalih troškova	070	0	0	-
4244	Ostale naknade	071	0	0	-
425	Rashodi za usluge (AOP 073 do 081)	072	2.161.013	2.358.189	109,1
4251	Usluge telefona, pošte i prijevoza	073	479.015	646.929	135,1
4252	Usluge tekućeg i investicijskog održavanja	074	283.235	259.086	91,5
4253	Usluge promidžbe i informiranja	075	7.377	12.015	162,9
4254	Komunalne usluge	076	650.664	643.682	98,9
4255	Zakupnine i najamnine	077	0	0	-
4256	Zdravstvene i veterinarske usluge	078	41.900	0	0,0
4257	Intelektualne i osobne usluge	079	450.676	523.630	116,2
4258	Računalne usluge	080	0	0	-
4259	Ostale usluge	081	248.146	272.847	110,0
426	Rashodi za materijal i energiju (AOP 083 do 086)	082	669.689	753.968	112,6
4261	Uredski materijal i ostali materijalni rashodi	083	322.957	335.746	104,0
4262	Materijal i sirovine	084	0	0	-
4263	Energija	085	336.409	351.602	104,5
4264	Sitan inventar i auto gume	086	10.323	66.620	645,4
429	Ostali nespomenuti materijalni rashodi (AOP 088 do 092)	087	464.986	329.504	70,9
4291	Premije osiguranja	088	71.411	52.616	73,7
4292	Reprezentacija	089	58.068	56.085	96,6
4293	Članarine	090	39.409	36.740	93,2
4294	Kotizacije	091	290.352	180.543	62,2
4295	Ostali nespomenuti materijalni rashodi	092	5.746	3.520	61,3
43	Rashodi amortizacije	093	691.956	695.751	100,5
44	Financijski rashodi (AOP 095+096+100)	094	21.511	23.086	107,3
441	Kamate za izdane vrijednosne papire	095	0	0	-
442	Kamate za primljene kredite i zajmove (AOP 097 do 099)	096	0	0	-
4421	Kamate za primljene kredite banaka i ostalih kreditora	097	0	0	-
4422	Kamate za primljene robne i ostale zajmove	098	0	0	-
4423	Kamate za odobrene, a nerealizirane kredite i zajmove	099	0	0	-
443	Ostali financijski rashodi (AOP 101 do 104)	100	21.511	23.086	107,3
4431	Bankarske usluge i usluge platnog prometa	101	19.269	22.454	116,5
4432	Negativne tečajne razlike i valutna klauzula	102	1.592	285	17,9
4433	Zatezne kamate	103	650	347	53,4
4434	Ostali nespomenuti financijski rashodi	104	0	0	-
45	Donacije (AOP 106+109)	105	0	0	-
451	Tekuće donacije (AOP 107+108)	106	0	0	-
4511	Tekuće donacije	107	0	0	-
4512	Stipendije	108	0	0	-
452	Kapitalne donacije	109	0	0	-
46	Ostali rashodi (AOP 111+116)	110	25.278	3.524	13,9
461	Kazne, penali i naknade štete (AOP 112 do 115)	111	0	0	-
4611	Naknade šteta pravnim i fizičkim osobama	112	0	0	-
4612	Penali, ležarine i drugo	113	0	0	-

Račun iz rač. plana	OPIS	AOP	Ostvareno prethodne godine	Ostvareno tekuće razdoblje	Index (5/4)
4613	Naknade šteta radnicima	114	0	0	-
4614	Ugovorene kazne i ostale naknade šteta	115	0	0	-
462	Ostali nespomenuti rashodi (AOP 117 do 120)	116	25.278	3.524	13,9
4621	Neotpisana vrijednost i drugi rashodi otuđene i rashodovane dugotrajne imovine	117	11.407	0	0,0
4622	Otpisana potraživanja	118	1.378	0	0,0
4623	Rashodi za ostala porezna davanja	119	0	0	-
4624	Ostali nespomenuti rashodi	120	12.493	3.524	28,2
	Stanje zaliha proizvodnje i gotovih proizvoda na početku razdoblja	121			-
	Stanje zaliha proizvodnje i gotovih proizvoda na kraju razdoblja	122			-
	Povećanje zaliha proizvodnje i gotovih proizvoda (AOP 122-121)	123	0	0	-
	Smanjenje zaliha proizvodnje i gotovih proizvoda (AOP 121-122)	124	0	0	-
	UKUPNI RASHODI (AOP 041-123 ili 041+124)	125	15.385.757	16.722.167	108,7
	VIŠAK PRIHODA (AOP 001-125)	126	7.985.661	10.683.197	133,8
	MANJAK PRIHODA (AOP 125-001)	127	0	0	-
5221	Višak prihoda – preneseni	128	52.364.330	60.349.991	115,3
5222	Manjak prihoda – preneseni	129	0	0	-
	Višak prihoda raspoloživ u sljedećem razdoblju (AOP 126+128-127-129)	130	60.349.991	71.033.188	117,7
	Manjak prihoda za pokriće u sljedećem razdoblju (AOP 127+129-126-128)	131	0	0	-
DODATNI PODACI					
11	Stanje novčanih sredstava na početku godine	132	6.968.065	16.019.308	229,9
11-dugovno	Ukupni priljevi na novčane račune i blagajne	133	24.882.857	30.675.529	124,1
11-potražno	Ukupni odljevi s novčanih računa i blagajni	134	15.831.614	17.279.995	109,1
11	Stanje novčanih sredstava na kraju razdoblja (AOP 132+133-134)	135	16.019.308	29.614.842	184,9
	Prosječan broj radnika na osnovi stanja krajem izvještajnog razdoblja (cijeli broj)	136	49	56	114,3
	Prosječan broj radnika na osnovi sati rada (cijeli broj)	137	47	50	106,4
VRIJEDNOST OSTVARENIH INVESTICIJA U NOVU DUGOTRAJNU IMOVINU					
	AOP	Ostvarena vrijednost		Indeks (5/4)	
		u istom razdoblju prethodne godine	u izvještajnom razdoblju		
051	Građevinski objekti u pripremi	138		-	
052	Postrojenja i oprema u pripremi	139	26.561	199.171	749,9
053	Prijevozna sredstva u pripremi	140	0	0	-
054	Višegodišnji nasadi i osnovno stado u pripremi	141			-
055	Ostala nematerijalna proizvedena imovina u pripremi	142	0	101.824	-
056	Ostala nefinancijska imovina u pripremi	143			-
	AOP	Stanje 1. siječnja	Stanje na kraju izvještajnog razdoblja	Indeks (5/4)	
	Stanje zaliha	144		-	
	Kontrolni zbroj (AOP 136 do 144)	145	26.657	301.101	1.129,5

Zakonski predstavnik: mr.sc. Danijel Žamboki
Osoba za kontaktiranje: Snježana Koprivnjak
Telefon za kontakt: 01/6323767
Telefaks: 01/6115344

Adresa e-pošte obveznika: skoprivnjak@hera.hr

**HRVATSKA ENERGETSKA
REGULATORNA AGENCIJA**
Ulica grada Vukovara 14
10000 ZAGREB
10000 ZAGREB

POTVRDA O PREUZETOM IZVJEŠTAJU

Obveznikov OIB: **83764654530**
Obveznikov matični broj: **01624482**
Obveznikov naziv: **HRVATSKA ENERGETSKA REGULATORNA AGENCIJA**

Vrsta izvještaja preuzetog od obveznika:

ID Izvještaja: **4624889** - **Izvještaj o bilanci i prihodima i rashodima neprofitnih organizacija za razdoblje 01.01. do 31.12. 2011.**

Potvrda se izdaje u svrhu potvrde primitka izvještaja u FINA-i.

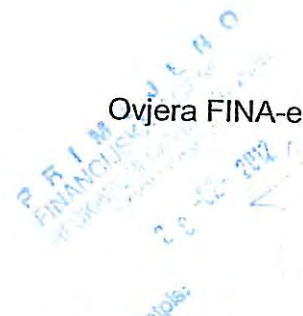
Ako se logičkom i računskom kontrolom utvrdi da je u FINA-u dostavljen nepotpun i/ili netočan izvještaj, FINA o tome obavještava obveznika radi dopune izvještaja ili ispravljanja njegovih nedostataka. Obveznik je u tom slučaju dužan dopuniti izvještaj, ispraviti ga i otkloniti utvrđene nedostatke.

Na vlasnikov zahtjev FINA izdaje ispis točnog i potpunog izvještaja.

Datum predaje FINA-i: **28.02.2012.**

Datum izdavanja: **28.02.2012.**

Ovjera FINA-e

**REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA ENERGETSKA
REGULATORNA AGENCIJA
Ulica grada Vukovara 14
10000 Zagreb**

Klasa: 400-05/12-01/02

Urbroj: 371-06/12-03

Zagreb, 3. siječnja 2013.

**HRVATSKI SABOR
Trg sv. Marka 6
10000 Zagreb**

**VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
Trg sv. Marka 2
10000 Zagreb**

**PREDMET: Izvješće o radu Hrvatske energetske regulatorne agencije za 2011. godinu
Ostvarenje proračuna Hrvatske energetske regulatorne agencije za 2011.
godinu
- ispravak, dostavlja se**

**Veza: Dopis Hrvatske energetske regulatorne agencije, klasa: 400-05/12-01/06,
urbroj: 371-06/12-02, od 28. prosinca 2012.**

Dopisom iz Veze Hrvatska energetska regulatorna agencija dostavila je Hrvatskom saboru i Vladi Republike Hrvatske Izvješće o radu Hrvatske energetske regulatorne agencije za 2011. godinu i Ostvarenje proračuna Hrvatske energetske regulatorne agencije za 2011. godinu zajedno s priložima.

Zbog pogreške u kopiranju u prilogu dopisa nije dostavljen cjeloviti dokument pod nazivom Bilješke uz financijske izvještaje za 2011. godinu pa vam ga dostavljamo u prilogu ovoga dopisa.

S poštovanjem,

Predsjednik Upravnog vijeća
Tomislav Jureković
Tomislav Jureković, dipl. ing.

Prilog: kao u tekstu

Dostaviti:

1. Naslovu, s povratnicom
2. Pismohrani, ovdje

Co: 1. Članovi Upravnog vijeća; 2. Direktorica Sektora za zajedničke poslove; 3. Direktorica Sektora za pravne poslove i zaštitu kupaca

ES

HRVATSKA ENERGETSKA
REGULATORNA AGENCIJA
Ulica grada Vukovara 14
10000 Zagreb

Klasa: 420-05/12-01/02

Urbroj: 371-06/12-01

Zagreb, 27. veljače 2012.

BILJEŠKE UZ FINANCIJSKE IZVJEŠTAJE ZA 2011. GODINU

1. UVODNE NAPOMENE

Hrvatska energetska regulatorna agencija (dalje: HERA) je samostalna, neovisna i neprofitna javna ustanova s javnim ovlastima, osnovana Zakonom o regulaciji energetskih djelatnosti („Narodne novine“, broj 177/04 i 76/07), koja obavlja regulatorne i druge poslove u okviru djelokruga i nadležnosti utvrđenih navedenim Zakonom. Osnivač HERA-e je Republika Hrvatska, a osnivačka prava ostvaruje Vlada Republike Hrvatske. Za obavljanje poslova određenih Zakonom o regulaciji energetskih djelatnosti HERA odgovara Hrvatskom saboru. Poslovi HERA-e od posebnog su interesa za Republiku Hrvatsku, a HERA ih obavlja na temelju javnih ovlasti.

Način financiranja HERA-e uređen je Zakonom o regulaciji energetskih djelatnosti, prema kojem HERA ima proračun čiji su prihod naknade za obavljanje poslova regulacije energetskih djelatnosti. Visina naknada propisana je Odlukom o visini naknada za obavljanje poslova regulacije energetskih djelatnosti („Narodne novine“, broj 155/08, 50/09 i 103/09) koju je donijela Vlada Republike Hrvatske. Prema toj Odluci naknade se određuju kako slijedi:

- naknade u iznosu 0,06% od ukupnoga godišnjeg prihoda od prodaje roba i/ili usluga koji su u prethodnoj godini ostvarili energetski subjekti s osnove obavljanja energetske djelatnosti temeljem dozvole za obavljanje energetske djelatnosti koju izdaje HERA,
- naknade (jednokratne uplate) za rad HERA-e, u skladu s Pregledom naknada za rad HERA-e koji je sastavni dio te Odluke.

Godišnji proračun HERA-e za 2011. godinu donesen je 22. ožujka 2011. godine Odlukom Predsjednika Upravnog vijeća, na temelju članka 24. stavka 2. Zakona o regulaciji energetskih djelatnosti, članka 24. stavka 2. podstavka 11. Statuta Hrvatske energetske regulatorne agencije („Narodne novine“, broj 99/07 i 137/08) i Odluke Vlade Republike Hrvatske o davanju prethodnog mišljenja na Proračun Hrvatske energetske regulatorne agencije za 2011. godinu, klasa: 023-03/10-02/24, urbroj: 5030116-11-1 od 17. ožujka 2011. godine.

54. 857

Financijski izvještaji HERA-e za 2011. godinu izrađeni su u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija („Narodne novine“, broj 10/08 i 7/09).

2. IZVJEŠTAJ O PRIHODIMA I RASHODIMA

- u kunama -

R.br.	Opis	Ostvarenje 2010.	Ostvarenje 2011.	Indeks 2011/2010
1	2	3	4	5 (4/3)
1.	PRIHODI	23.371.418	27.405.364	117,26
1.1.	Prihodi po posebnim propisima	22.683.823	26.537.267	116,99
1.2.	Prihodi od imovine	153.474	282.974	184,38
1.3.	Prihodi od donacija	411.357	411.357	100,00
1.4.	Ostali prihodi	122.764	173.766	141,54
2.	RASHODI	15.385.757	16.722.167	108,69
2.1.	Rashodi za radnike	10.155.888	11.041.596	108,72
2.2.	Materijalni rashodi	4.491.124	4.958.210	110,40
2.3.	Rashodi amortizacije	691.956	695.751	100,55
2.4.	Financijski rashodi	21.511	23.086	107,32
2.5.	Ostali rashodi	25.278	3.524	13,94
3.	REZULTAT POSLOVANJA (VIŠAK PRIHODA)	7.985.661	10.683.197	133,78

Bilješka br. 1. – AOP 001 Prihodi (Obrazac PR-RAS-NPF)

Prihodi su iskazani prema računovodstvenom načelu nastanka događaja, sukladno članku 20. Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija.

Ukupni prihodi za 2011. godinu iznose 27.405.364 kn i za 17% su veći od prihoda 2010. godine.

Struktura ostvarenih prihoda u 2011. godini:

- u kunama -

R.br.	Opis	Ostvarenje 2011.	%	%
1.	Prihodi po posebnim propisima	26.537.267	96,83%	
1.1.	<i>Prihodi od naknada za obavljanje en. djelatnosti (0,06%)</i>	<i>25.796.641</i>		<i>94,13%</i>
1.2.	<i>Prihodi od naknada za rad HERA-e (jednokratnih uplata)</i>	<i>740.626</i>		<i>2,70%</i>
2.	Prihodi od imovine	282.974	1,04%	
3.	Prihodi od donacija	411.357	1,50%	
4.	Ostali prihodi	173.766	0,63%	
	PRIHODI UKUPNO	27.405.364	100,00%	

U strukturi ukupnih prihoda 2011. godine, najznačajniji su prihodi od naknada za obavljanje energetske djelatnosti (naknada u iznosu 0,06% od ukupnog godišnjeg prihoda od prodaje roba i/ili usluga koji su u prethodnoj godini ostvarili energetske subjekti temeljem obavljanja energetske djelatnosti) koji čine 94,13% ukupnih prihoda. Prihodi od naknada za rad HERA-e (izdavanje, produženje i prijenos dozvola za obavljanje energetskih djelatnosti, izdavanje prethodnih rješenja i rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača, izdavanje rješenja povodom žalbi, prigovora i zahtjeva) čine 2,70% ukupnih prihoda HERA-e.

Prihodi od imovine odnose se na prihode od davanja u zakup poslovnog prostora Fondu za financiranje razgradnje i zbrinjavanja radioaktivnog otpada i istrošenoga nuklearnog goriva Nuklearne elektrane Krško u iznosu od 157.003 kn i na prihode od financijske imovine (kamate, pozitivne tečajne razlike) u iznosu od 125.971 kn.

Iskazani prihodi od donacija iz državnog proračuna predstavljaju odgođeno priznavanje prihoda. Naime, sukladno članku 20. stavku 2. podstavku 4. Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija, donacije povezane s nefinancijskom imovinom koja se amortizira priznaju se u bilanci kao odgođeni prihod uz priznavanje u prihode izvještajnog razdoblja na sustavnoj osnovi razmjerno troškovima uporabe nefinancijske imovine u razdoblju korištenja.

Ostali prihodi odnose se na prihode od refundacija u iznosu od 105.171 kn te ostale nespomenute prihode u iznosu od 68.595 kn.

Bilješka br. 2. – AOP 041 Rashodi (Obrazac PR-RAS-NPF)

Rashodi su iskazani prema računovodstvenom načelu nastanka događaja neovisno o plaćanju, osim kada je riječ o rashodima koji su povezani s dugotrajnom imovinom i kada se putem obračuna amortizacije raspoređuju obveze za nabavljenu dugotrajnu imovinu prema korisnom vijeku uporabe (sukladno članku 20. Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija).

Ukupni rashodi u 2011. godini iznose 16.721.807 kn i za 9% su veći od rashoda u 2010. godini.

Struktura ostvarenih rashoda u 2011. godini:

- u kunama -				
R.br.	Opis	Ostvarenje 2011.	%	%
1.	Rashodi za radnike	11.041.596	66,03%	
2.	Materijalni rashodi	4.958.210	29,65%	
2.1.	<i>Naknade troškova radnicima</i>	<i>1.381.543</i>		<i>8,26%</i>
2.2.	<i>Naknade članovima u predstavničkim i izvršim tijelima, povjerenstvima i sl.</i>	<i>135.006</i>		<i>0,81%</i>
2.3.	<i>Rashodi za usluge</i>	<i>2.358.189</i>		<i>14,10%</i>
2.4.	<i>Rashodi za materijal i energiju</i>	<i>753.968</i>		<i>4,51%</i>
2.5.	<i>Ostali nespomenuti materijalni rashodi</i>	<i>329.504</i>		<i>1,97%</i>
3.	Rashodi amortizacije	695.751	4,16%	
4.	Financijski rashodi	23.086	0,14%	
5.	Ostali rashodi	3.524	0,02%	
	RASHODI UKUPNO	16.722.167	100,00%	

U strukturi ukupnih rashoda 2011. godine glavninu rashoda čine rashodi za radnike (plaće, doprinosi na plaće i ostali rashodi za radnike) i čine 66,03% ukupnih rashoda HERA-e.

Materijalni rashodi čine 29,65% ukupnih rashoda HERA-e i odnose se na naknade troškova radnicima u iznosu od 1.381.543 kn, naknade članovima u predstavničkim i izvršnim tijelima, povjerenstvima i slično u iznosu od 135.006 kn, rashode za usluge u iznosu od 2.358.189 kn, rashode za materijal i energiju u iznosu od 753.968 kn te na ostale nespomenute materijalne rashode u iznosu od 329.504 kn.

Rashodi amortizacije čine 4,16%, a financijski i ostali rashodi 0,16% ukupnih rashoda HERA-e.

HERA je u 2011. godini ostvarila višak prihoda nad rashodima u iznosu od 10.683.197 kn.

[Handwritten signature]

Bilješka br. 3. – AOP 139 i AOP 142 Vrijednost ostvarenih investicija u novu dugotrajnu imovinu (Obrazac PR-RAS-NPF)

Tijekom 2011. godine nabavljena je imovina u vrijednosti od 300.994,60 kn, koja se sastoji od uredske opreme i namještaja u iznosu od 55.187,34 kn, računala i računalne opreme u iznosu od 68.869,62 kn, računalnih programa u iznosu od 101.823,63 kn te ostale opreme u iznosu od 75.114,01 kn.

3. BILANCA

- u kunama -

R. br.	Opis	Stanje 31.12.2010.	Stanje 31.12.2011.	Indeks 4/3
1	2	3	4	5
1.	IMOVINA	66.438.374	76.719.896	115,48
1.1.	NEFINANCIJSKA IMOVINA	42.272.298	41.716.540	98,69
1.1.1.	Neproizvedena dugotrajna imovina	9.421.842	9.392.421	99,69
1.1.2.	Proizvedena dugotrajna imovina	32.755.747	32.229.410	98,39
1.1.3.	Plemeniti metali i ostale pohranjene vrijednosti	94.709	94.709	100,00
1.2.	FINANCIJSKA IMOVINA	24.166.076	35.003.356	144,85
1.2.1.	Novac u banci i blagajni	16.019.308	29.614.842	184,87
1.2.2.	Potraživanja od radnika i ostala potraživanja	54.908	28.307	51,55
1.2.3.	Potraživanja od kupaca	8.023.783	5.321.808	66,33
1.2.4.	Rashodi budućih razdoblja	68.077	38.399	56,41
2.	OBVEZE I VLASTITI IZVORI	66.438.374	76.719.896	115,48
2.1.	OBVEZE	5.704.841	5.463.808	95,77
2.1.1.	Obveze za radnike	833.112	922.133	110,69
2.1.2.	Obveze za materijalne rashode	173.303	243.500	140,51
2.1.3.	Ostale obveze	54.879	91.059	165,93
2.1.4.	Naplaćeni prihodi budućih razdoblja	4.643.547	4.207.476	90,61
2. 2.	VLASTITI IZVORI	60.733.533	71.256.088	117,33
2.2.1	Vlastiti izvori	383.542	222.540	58,02
2.2.2.	Višak prihoda	60.349.991	71.033.188	117,70
	- prethodnih godina	52.364.330	60.349.991	115,25
	- tekuće godine	7.985.661	10.683.197	133,78

Imovina i obveze iskazuju se po računovodstvenom načelu nastanka događaja. Na dan 31.12.2011. godine imovina je u ravnoteži s obvezama i vlastitim izvorima.

Bilješka br. 4. – AOP 001 Imovina (Obrazac BIL-NPF)

Ukupna imovina HERA-e na dan 31.12.2011. godine iznosi 76.719.896 kn, te je u odnosu na prethodno razdoblje veća za 15,48%.

U strukturi imovine nefinancijska imovina sudjeluje sa 54%, a financijska imovina sa 46%.

Bilješka br. 5. – AOP 003 Neproizvedena dugotrajna imovina (Obrazac BIL-NPF)

		- u kunama -	
R.br.	Opis	Stanje 31.12.2011.	
1.	Zemljište	9.377.334	
2.	Licence	430.662	
3.	Ispravak vrijednosti neproizvedene dugotrajne imovine	415.575	
UKUPNO (1+2+3)		9.392.421	

U strukturi ukupne nefinancijske imovine HERA-e u 2011. godini neproizvedena dugotrajna imovina sudjeluje sa 22,51%, a odnosi se na zemljište i licence.

Bilješka br. 6. – AOP 018 Proizvedena dugotrajna imovina (Obrazac BIL-NPF)

		- u kunama -	
R.br.	Opis	Stanje 31.12.2011.	
1.	Poslovni objekt	32.908.572	
2.	Uredska oprema i namještaj	2.652.207	
3.	Komunikacijska oprema	519.686	
4.	Oprema za održavanje i zaštitu	472.986	
5.	Instrumenti, uređaji i strojevi	899	
6.	Uređaji, strojevi i oprema za ostale namjene	127.935	
7.	Računalni programi	157.986	
8.	Ispravak vrijednosti proizvedene dugotrajne imovine	4.610.861	
UKUPNO (1+2+3+4+5+6+7+8)		32.229.410	

U strukturi ukupne nefinancijske imovine HERA-e u 2011. godini proizvedena dugotrajna imovina sudjeluje sa 77,26%, a odnosi se na poslovni objekt, uredsku opremu i namještaj, komunikacijsku opremu, opremu za održavanje i zaštitu, ostalu opremu i računalne programe.

Sukladno članku 17. Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija dugotrajnom nefinancijskom i financijskom imovinom smatra se svaka imovina čiji je vijek uporabe duži od jedne godine, a pojedinačna vrijednost nabave veća ili jednaka iznosu od 2.000,00 kn. Za imovinu za koju je iskazan rashod nabave, provodi se ispravak vrijednosti dugotrajne imovine na način da se za svote ispravka umanjuje imovina i terete izvori vlasništva. Kod imovine gdje nije priznat rashod provodi se amortizacija u vijeku uporabe prema propisanim stopama amortizacije dugotrajne imovine koja je sastavni dio Uredbe.

Bilješka br. 7. – AOP 074 Financijska imovina (Obrazac BIL-NPF)

		- u kunama -	
R. br.	Opis	Stanje 31.12.2011.	%
1.	Novac u banci i blagajni	29.614.842	84,61%
2.	Potraživanja od radnika i za više plaćene poreze	13.670	0,04%
3.	Ostala potraživanja	14.637	0,04%
4.	Potraživanja od kupaca	5.321.808	15,20%
5.	Rashodi budućih razdoblja	38.399	0,11%
UKUPNO		35.003.356	100,00%

U strukturi financijske imovine novac u banci i blagajni čini 84,61%, potraživanja od kupaca 15,20% dok potraživanja od radnika, potraživanja za više plaćene poreze, ostala potraživanja (potraživanja za predujmove i potraživanja za naknade koje se refundiraju) i rashodi budućeg razdoblja čine 0,15% ukupne financijske imovine HERA-e.

Bilješka br. 8. – AOP 146 Obveze (Obrazac BIL-NPF)

- u kunama -

R. br.	Opis	Stanje 31.12.2011.	%
1.	Obveze za rashode	1.256.692	23,00%
2.	Odgodeno plaćanje rashoda i prihodi budućih razdoblja	4.207.476	77,00%
	UKUPNO	5.464.168	100,00%

Ukupne obveze HERA-e na dan 31.12.2011. iznose 5.464.168 kn što čini 7,12% obveza i vlastitih izvora.

U obvezama za rashode najznačajnije su obveze za radnike u iznosu od 922.133 kn (73,38%), obveze za materijalne rashode u iznosu od 243.500 kn (19,38%) i ostale obveze u iznosu od 91.059 kn (7,24%).

Odgodeno plaćanje rashoda i prihodi budućih razdoblja u iznosu od 4.207.476 kn odnose se na:

- odgođeno priznavanje prihoda – donaciju iz državnog proračuna za kupnju nefinancijske imovine (poslovnog prostora HERA-e) u iznosu od 5.500.000 kn, od čega je tijekom prethodnih godina u prihode priznato 1.534.199 kn, a 3.965.801 kn se vodi na odgođenim prihodima budućih razdoblja (sukladno članku 20. stavku 2. podstavku 4. Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija, donacije povezane s nefinancijskom imovinom koja se amortizira priznaju se u bilanci kao odgođeni prihod uz priznavanje u prihode izvještajnog razdoblja na sustavnoj osnovi razmjerno troškovima uporabe nefinancijske imovine u razdoblju korištenja), i
- odgođeno priznavanje prihoda - nenaplaćena potraživanja od kupaca iz ranijih godina u iznosu od 241.675 kn.

Bilješka br. 9. – AOP 195 Vlastiti izvori (Obrazac BIL-NPF)

Vlastiti izvori na dan 31.12.2011. iznose 71.255.728 kn i to:

- vlastiti izvori u iznosu od 222.540 kn i
- višak prihoda u iznosu od 71.033.188 kn.

Višak prihoda u iznosu od 71.033.188 kn odnosi se na preneseni višak prihoda iz prethodnih godina u iznosu od 60.349.991 kn i višak prihoda iz 2011. godine u iznosu od 10.683.197 kn. Iskazani iznos ne predstavlja u cijelosti iznos raspoloživ u sljedećem razdoblju budući je HERA 2008. godine kupila poslovni prostor (zgradu) u iznosu od 42.285.906 kn i time iskoristila dio viška prihoda iz prethodnih godina. Budući da se troškovi nabave dugotrajne imovine kapitaliziraju, a u rashode priznaju tijekom korisnog vijeka uporabe, tako će se vrijednost nabavljene poslovne zgrade priznavati u rashode tijekom 80 godina, u skladu s propisanom godišnjom stopom amortizacije (1,25%).

4. BROJ RADNIKA NA POČETKU I NA KRAJU RAZDOBLJA

HERA je početkom 2011. godine imala ukupno 47 radnika - dva člana Upravnog vijeća koji su dužnost obavljali kao jedino zanimanje i 45 radnika u stručnim službama. Jedan član Upravnog vijeća dužnost nije obavljao kao jedino zanimanje. Nadalje, sukladno članku 18. stavku 4. Zakona o regulaciji energetske djelatnosti, do srpnja 2011. godine dvama članovima Upravnog vijeća koji su u srpnju 2010. godine razriješeni dužnosti isplaćivala se naknada u visini plaće koju su ostvarivali kao članovi Upravnog vijeća HERA-e.

Na dan 31.12.2011. godine HERA je imala ukupno 56 radnika – dva člana Upravnog vijeće koji dužnost obavljaju kao jedino zanimanje i 54 radnika u stručnim službama. Tri člana Upravnog vijeća dužnost ne obavljaju kao jedino zanimanje.

Handwritten signature

**HRVATSKA ENERGETSKA
REGULATORNA AGENCIJA,
Zagreb**

**Izvešće o obavljenoj reviziji
financijskih izvještaja
za 2011. godinu**

	Stranica
Odgovornost za financijske izvještaje	1
Izvešće ovlaštenog revizora osnivaču	2
Izveštaj o prihodima i rashodima neprofitnih organizacija za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2011.	3
Bilanca neprofitnih organizacija na 31. prosinca 2011.	4
Bilješke uz financijske izvještaje	5 - 19

ODGOVORNOST ZA FINANCIJSKE IZVJEŠTAJE

Temeljem Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija (NN 10/08 i 7/09), predsjednik Upravnog vijeća, kao zakonski zastupnik Hrvatske energetske regulatorne agencije ("HERA"), odgovoran je za objektivnost i realnost financijskih izvještaja. Financijski izvještaji sastavljaju se za poslovnu godinu koja je jednaka kalendarskoj. Financijskim izvještajima smatraju se Bilanca, Izvještaj o prihodima i rashodima i Bilješke uz financijske izvještaje.

Financijski izvještaji HERA-e temelje se na računovodstvenim načelima točnosti, istinitosti i pouzdanosti.

Pri izradi financijskih izvještaja predsjednik Upravnog vijeća ima odgovornost:

- donositi odluke i procjene koje su razumne i razborite,
- dosljedno primjenjivati Uredbu o računovodstvu neprofitnih organizacija,
- navesti da li se Uredba o računovodstvu primjenjuje, a svako značajno odstupanje dužan je objaviti i objasniti u financijskim izvještajima.

Predsjednik Upravnog vijeća je odgovoran za uspostavu sustava za ispravno vođenje računovodstvenih evidencija koje prikazuju, s razumnom točnošću, u svako doba, financijski položaj i poslovanje HERA-e.

Predsjednik Upravnog vijeća je odgovoran za poduzimanje razumnih mjera u cilju očuvanja imovine HERA-e, te u sprječavanju i otkrivanju prijevara i ostalih nepravilnosti.

Predsjednik Upravnog vijeća ima odgovornost podnijeti Hrvatskom saboru svoj godišnji izvještaj, zajedno s financijskim izvještajima.

mr.sc. Danijel Žambok, predsjednik Upravnog vijeća

Hrvatska energetska regulatorna agencija
Ulica grada Vukovara 14
10000 Zagreb

15. lipnja 2012. godine

AUDIT d.o.o. za revizijske usluge
Baštijanova 52 A
10000 Zagreb
HRVATSKA

Tel: + 385 (0) 1 3667 994

+ 385 (0) 1 3667 995

+ 385 (0) 1 3667 996

Fax: + 385 (0) 1 3667 997

E-mail: audit-revizija@audit.hr

IZVJEŠĆE OVLAŠTENOG REVIZORA OSNIVAČU

Obavili smo reviziju financijskih izvještaja Hrvatske energetske regulatorne agencije, Zagreb, Ulica grada Vukovara 14 ("HERA") i to: Bilance na 31. prosinca 2011. godine, Izvještaja o prihodima i rashodima za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2011. godine, te Bilješki uz financijske izvještaje prikazanih na stranicama od 3 do 19.

Računovodstvena načela primijenjena kod sastavljanja financijskih izvještaja utvrđena su Uredbom o računovodstvu neprofitnih organizacija (NN 10/08, 7/09).

Odgovornost predsjednika Upravnog vijeća

Predsjednik Upravnog vijeća odgovoran je za sastavljanje i istinit i objektivan prikaz financijskih izvještaja sukladno Uredbi o računovodstvu neprofitnih organizacija. Ta odgovornost uključuje oblikovanje, uvođenje i održavanje internih kontrola relevantnih za sastavljanje financijskih izvještaja bez značajnih pogrešnih prikazivanja.

Odgovornost revizora

Naša odgovornost je izraziti mišljenje o priloženim financijskim izvještajima na osnovu obavljene revizije. Reviziju smo obavili u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima. Ti standardi zahtijevaju da postupamo u skladu sa zahtjevima etike i reviziju planiramo i obavimo kako bismo stekli razumno uvjerenje o tome jesu li financijski izvještaji bez značajnih pogrešnih prikazivanja.

Revizija uključuje obavljanje postupaka radi pribavljanja dokaza o iznosima i objavama u financijskim izvještajima. Izbor odabranih postupaka ovisi o revizorovoj prosudbi, uključujući procjenu rizika značajnih pogrešnih iskaza u financijskim izvještajima uslijed prijevara ili pogrešaka. Pri tom procjenjivanju rizika, revizor razmatra interne kontrole, koje su važne tijelima HERA-e za sastavljanje i fer prezentiranje financijskih izvještaja, kako bi obavio revizijske postupke prikladne u postojećim okolnostima, ali ne i u svrhu izražavanja mišljenja o uspješnosti internih kontrola. Revizija također obuhvaća procjenu prikladnosti primijenjenih računovodstvenih politika i razboritost računovodstvenih procjena tijela HERA-e, kao i ocjenu cjelokupnog prikaza financijskih izvještaja.

Vjerujemo da revizijski dokazi koje smo prikupili jesu dostatni i prikladni kao osnova za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

Prema našem mišljenju, financijski izvještaji, u svim materijalno značajnim aspektima, pružaju istinit i objektivan prikaz financijskog stanja HERA-e na dan 31. prosinca 2011. godine i prihode i rashode poslovanja za 2011. godinu HERA-e sukladno Uredbi o računovodstvu neprofitnih organizacija.

Audit d.o.o., Zagreb

Zoran Vuk, ovlaštenu revizor, član Uprave
Zagreb, 15. lipnja 2012. godine

IZVJEŠTAJ O PRIHODIMA I RASHODIMA NEPROFITNIH ORGANIZACIJA
za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2011.

	Bilješka	2011. u kn	2010. u kn
PRIHODI			
- prihodi po posebnim propisima	4	26.537.267	22.683.823
- prihodi od imovine	5	282.974	153.474
- prihodi od donacija	6	411.357	411.357
- ostali prihodi	7	173.766	122.764
		27.405.364	23.371.418
RASHODI			
- rashodi za zaposlene	8	(11.041.596)	(10.155.888)
- materijalni rashodi	9	(4.958.210)	(4.491.124)
- rashodi amortizacije	10	(695.751)	(691.956)
- finansijski rashodi	11	(23.086)	(21.511)
- ostali rashodi	12	(3.524)	(25.278)
		(16.722.167)	(15.385.757)
VIŠAK PRIHODA POSLOVANJA	25	10.683.197	7.985.661
DODATNI PODACI			
Stanje novčanih sredstava na početku godine		16.019.308	6.968.064
Ukupni priljevi na novčane račune i blagajne		30.875.529	24.882.858
Ukupni odljevi s novčanih računa i blagajni		(17.279.995)	(15.831.614)
Stanje novčanih sredstava na kraju godine	16	29.614.842	16.019.308

Bilješke od stranice 5 do 20 sastavni su dio ovih finansijskih izvještaja.
Izvješće ovlaštenog revizora osnivaču - stranica 2.

BILANCA NEPROFITNIH ORGANIZACIJA
na 31. prosinca 2011.

<u>IMOVINA</u>	Bilješke	31.12.2011.		01.01.2011.	
		u kn		u kn	
NEFINANCIJSKA IMOVINA					
Neproizvedena dugotrajna imovina	13	9.392.421	9.421.842		
Proizvedena dugotrajna imovina	14	32.229.410	32.755.747		
Plemeniti metali i ostale pohranjene vrijednosti	15	94.709	94.709		
		41.716.540	42.272.298		
FINANCIJSKA IMOVINA					
Novac u banci i blagajni	16	29.614.842	16.019.308		
Depoziti, jamčevine, polozi, potraživanja od djelatnika i ostalo	17	28.307	54.908		
Potraživanja za prihode	18	5.321.808	8.023.783		
Rashodi budućih razdoblja	19	38.399	68.077		
		35.003.356	24.166.076		
UKUPNO IMOVINA		76.719.896	66.438.374		
OBVEZE I VLASTITI IZVORI					
OBVEZE					
Obveze za zaposlene	20	922.133	833.112		
Obveze za materijalne rashode	21	243.500	173.303		
Ostale tekuće obveze	22	91.059	54.879		
Prihodi budućeg razdoblja	23	4.207.476	4.643.547		
		5.464.168	5.704.841		
VLASTITI IZVORI					
Vlastiti izvori	24	60.572.531	52.747.872		
Rezultat poslovanja	25	10.683.197	7.985.661		
		71.255.728	60.733.533		
UKUPNO OBVEZE I VLASTITI IZVORI		76.719.896	66.438.374		

Bilješke od stranice 5 do 20 sastavni su dio ovih financijskih izvještaja.
Izvjешće ovlaštenog revizora osnivaču - stranica 2.

1. OPĆI PODACI

1.1. Djelatnost

HRVATSKA ENERGETSKA REGULATORNA AGENCIJA, Zagreb, Ulica grada Vukovara 14 ("HERA") osnovana je 2004. godine Zakonom o regulaciji energetske djelatnosti (NN 177/04 i 76/07) kao samostalna, neovisna i neprofitna javna ustanova, radi uspostave i provođenja regulacije energetske djelatnosti. Osnivač HERA-e je Republika Hrvatska, a osnivačka prava ostvaruje Vlada Republike Hrvatske. HERA za svoj rad odgovara Hrvatskom saboru.

HERA-om upravlja predsjednik Upravnog vijeća. Predsjednika Upravnog vijeća i članove Upravnog vijeća imenuje Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske na vrijeme od pet godina, s mogućnošću još jednog imenovanja.

HERA se bavi sljedećim djelatnostima:

- izdavanje dozvola za obavljanje energetske djelatnosti, privremeno i trajno oduzimanje dozvola;
- davanje mišljenja Ministarstvu o tarifnom sustavu za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije, naknadi za poticanje obnovljivih izvora i kogeneracije, te naknadi za naslijeđene troškove;
- davanje mišljenja Ministarstvu na prijedlog visine tarifnih stavki;
- davanje mišljenja Ministarstvu na prijedlog iznosa naknade za organiziranje tržišta električne energije;
- davanje mišljenja Vladi Republike Hrvatske na prijedlog iznosa naknade za priključenje na mrežu i za povećanje priključne snage;
- nadzor nad primjenom svih tarifnih sustava i propisanih naknada;
- davanje mišljenja Ministarstvu o općim uvjetima za opskrbu energijom;
- davanje mišljenja Ministarstvu na postupke i kriterije za odobrenje i izgradnju proizvodnih objekata;
- donošenje odluke o raspisivanju natječaja i o izboru najpovoljnijeg ponuditelja za izgradnju proizvodnih objekata snage do 50 MW;
- davanje prijedloga Vladi Republike Hrvatske o raspisivanju natječaja i o izboru najpovoljnijeg ponuditelja za izgradnju proizvodnih objekata snage 50 MW i veće;
- organizacija i provedba postupka natječaja za izgradnju proizvodnih objekata;
- davanje suglasnosti energetskom subjektu za izgradnju izravnog voda;
- odobrenje planova razvoja i izgradnje mreža;
- nadzor nad energetskim subjektima, sukladno odredbama Zakona o energiji i zakonima kojima se uređuje obavljanje pojedinih energetske djelatnosti;
- nadzor kvalitete usluge energetske djelatnosti;
- obavljanje obavijesti i podataka o energetskoj učinkovitosti i korištenju energije;
- sudjelovanje u definiranju energetske politike;
- suradnja s ministarstvima i nadležnim inspekcijama sukladno posebnim zakonima;
- prikupljanje i obrada podataka u vezi s djelatnostima energetske djelatnosti;
- donošenje metodologija za tarifne sustave, bez visine tarifnih stavaka;
- donošenje metodologija za utvrđivanje naknade za priključak na prijenosnu i distribucijsku mrežu, te povećanje priključne snage;
- donošenje metodologija za pružanje usluga uravnoteženja električne energije;
- donošenje metodologija za pružanje usluga uravnoteženja prirodnog plina u plinovodnom sustavu;
- donošenje metodologija za pristup skladištenju prirodnog plina, količini plina u plinovodu i drugim pomoćnim uslugama u plinovodnom sustavu;
- donošenje tarifnog sustava za transport nafte naftovodnom i transport naftnih derivata produktovodnom;
- izdavanje rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača, te privremeno i trajno oduzimanje rješenja;
- donošenje i drugih propisa u energetskom sektoru za koje je ovlaštena zakonima kojima se uređuje obavljanje pojedinih energetske djelatnosti;
- davanje mišljenja ili suglasnosti na prijedloge propisa u energetskom sektoru za koje je ovlaštena ovim Zakonom i zakonima kojima se uređuje obavljanje pojedinih energetske djelatnosti;
- podnošenje zahtjeva za pokretanje prekršajnih postupaka.

1.2. Zaposleni

1.2.1. Broj zaposlenih u HERA-i na 31. prosinca 2011. godine iznosi 56 djelatnika (31. prosinca 2010. godine iznosio je 47 djelatnika).

Struktura zaposlenih je, kako slijedi:

	<u>31. prosinca 2011.</u>	<u>31. prosinca 2010.</u>
Dr. sc.	6	4
Mr. sc.	6	5
VSS	35	29
VŠS	5	4
SSS	4	5
Ukupno	<u>56</u>	<u>47</u>

1.2.1. Na dan 31. prosinca 2011. godine HERA je imala ukupno 56 zaposlenih djelatnika - dva člana Upravnog vijeća koju dužnost obavljaju kao jedino zanimanje i 54 djelatnika u odjelima stručnih službi. Tri člana Upravnog vijeća dužnost ne obavljaju kao jedino zanimanje (dr.sc. Igor Sutlović, Zdeslav Matić i mr.sc. Dalibor Pudić). Nadalje, sukladno članku 18. stavku 4. Zakona o regulaciji energetske djelatnosti, do srpnja 2011. godine dvama članovima Upravnog vijeća (Tomo Galić i Dubravka Štefanec) koji su razriješeni dužnosti isplaćivala se naknada u visini plaće koju su ostvarivali kao članovi Upravnog vijeća HERA-e.

1.3. Upravno vijeće

Članovi Upravnog vijeća su:

mr.sc. Danijel Žamboki, predsjednik

Tomislav Jureković, član

dr.sc. Igor Sutlović, član

Zdeslav Matić, član

mr.sc. Dalibor Pudić, član

2. SAŽETAK NAJVAŽNIJIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Sažetak najvažnijih računovodstvenih politika izložen je u nastavku.

2.1. Osnova prikaza

Financijski izvještaji HERA-e za 2011. godinu sastavljeni su sukladno Uredbi o računovodstvu neprofitnih organizacija (NN 10/08 i 7/09).

Financijski izvještaji sastavljeni su uz primjenu temeljne računovodstvene pretpostavke nastanka poslovnog događaja po kojem se učinci transakcija priznaju kada su nastali i iskazuju u financijskim izvještajima za razdoblje na koje se odnose, te uz primjenu temeljne računovodstvene pretpostavke vremenske neograničenosti poslovanja.

2.2. Izvještajna valuta

Financijski izvještaji HERA-e sastavljeni su u hrvatskim kunama kao mjernoj, odnosno izvještajnoj valuti.

2.3. Prihodi i rashodi

Prihodi i rashodi priznaju se uz primjenu računovodstvenog načela nastanka događaja. Računovodstveno načelo nastanka događaja znači da se:

- recipročni prihodi (prihodi na temelju isporučenih dobara i usluga) priznaju u izvještajnom razdoblju na koje se odnose pod uvjetom da se mogu izmjeriti neovisno o naplati;
- nerecipročni prihodi (donacije, članarine, pomoći, doprinosi i ostali slični prihodi) priznaju se u izvještajnom razdoblju na koje se odnose pod uvjetom da su raspoloživi (naplaćeni) najkasnije do trenutka predočavanja financijskih izvještaja za isto razdoblje;
- rashodi priznaju u izvještajnom razdoblju na koje se odnose neovisno o plaćanju;
- rashodi za utrošak kratkotrajne nefinancijske imovine priznaju se u trenutku stvarnog utroška odnosno prodaje;
- troškovi nabave dugotrajne imovine kapitaliziraju, a u rashode priznaju tijekom korisnog vijeka uporabe.

Prihod je povećanje ekonomskih koristi ili uslužnog potencijala tijekom izvještajnog razdoblja u obliku priličanja imovine bez istodobnog povećanja obveza ili smanjenja obveza bez istodobnog odljeva imovine. Rashodi su umanjenja ekonomskih koristi ili uslužnog potencijala u obliku smanjenja imovine ili povećanja obveza bez istodobnog povećanja imovine.

2.4. Transakcije u stranim valutama

Transakcije u stranim valutama početno se preračunavaju u hrvatske kune primjenom tečajeva na datum transakcije. Novčana sredstva, potraživanja i obveze iskazani u stranim valutama naknadno se preračunavaju po srednjem tečaju Hrvatske Narodne banke na datum bilance. Dobici i gubici nastali preračunavanjem uključuju se u račun prihoda i rashoda za tekuću godinu.

Na 31. prosinca 2011. godine srednji tečaj hrvatske kune iznosio je 7,53 kn za 1 euro (31. prosinca 2010. godine 7,39 kn) i 5,82 kn za 1 usd (31. prosinca 2010. godine 5,57 kn).

2.5. Imovina, obveze i vlastiti izvori

Imovina, obveze i vlastiti izvori određuju financijski položaj HERA-e.

Imovina jesu resursi koje HERA kontrolira kao rezultat prošlih događaja i od kojih se očekuju buduće koristi u obavljanju djelatnosti.

Obveze jesu neizmirena dugovanja proizašla iz prošlih događaja za čiju namiru se očekuje odljev resursa.

Imovina se klasificira po svojoj vrsti, trajnosti i funkciji u obavljanju djelatnosti. Obveze se klasificiraju prema namjeni i ročnosti.

Vlastiti izvori jesu ostatak vrijednosti imovine nakon odbitka svih obveza.

Imovina i obveze iskazuju se po računovodstvenom načelu nastanka događaja.

Tuđa imovina prati se u izvanbilančnoj evidenciji.

Imovina se početno iskazuje po trošku nabave (nabavnoj vrijednosti) ili ako to nije moguće po procijenjenoj vrijednosti. Trošak nabave (nabavna vrijednost) nefinancijske imovine čini kupovna cijena uvećana za carine, nepovratne poreze, troškove prijevoza i sve druge troškove koji se mogu izravno dodati troškovima nabave i osposobljavanju za početak upotrebe.

Dugotrajna imovina definira se kao financijska i nefinancijska imovina čiji je vijek upotrebe duži od jedne godine i koja duže od jedne godine zadržava isti pojavni oblik, a čija je vrijednost veća od 2.000 kn.

Troškovi nabave proizvedene dugotrajne imovine nabavljene od 1. siječnja 2008. godine se kapitaliziraju i u rashode se priznaju tijekom korisnog vijeka upotrebe.

Proizvedena dugotrajna imovina koja je nabavljena do 31. prosinca 2007. godine ispravlja se na teret vlastitih izvora.

Vrijednost pojedinog predmeta dugotrajne nefinancijske imovine ispravlja se linearnom metodom u korisnom vijeku uporabe. Iznimno, vrijednosti zemljišta, obnovljivih prirodnih bogatstava, knjiga, umjetničkih djela i ostalih izložbenih vrijednosti, te plemenitih metala i ostalih pohranjenih vrijednosti u pravilu se ne ispravlja. Osnovica za ispravak vrijednosti dugotrajne imovine jest njen početni ili revalorizirani trošak nabave (nabavna vrijednost) odnosno procijenjena vrijednost.

Prodaja ili rashodovanje dugotrajne imovine nabavljene do 31. prosinca 2007. godine evidentira se kao razlika između nabavke i ispravka vrijednosti i umanjuje vlastite izvore.

Od 1. siječnja 2008. godine sva novonabavljena proizvedena dugotrajna imovina amortizira se sukladno vijeku upotrebe, te se obračun amortizacija evidentira kao trošak obračunskog razdoblja.

Amortizacija se obračunava tako da se trošak nabave svakog pojedinačnog sredstva, izuzev zemljišta i imovine u pripremi, otpisuje tijekom procijenjenog vijeka uporabe sredstva primjenom pravocrtne metode, kako slijedi:

	Stopa amortizacije (od – do %)
Neproizvedena nematerijalna imovinina	prema trajanju iz ugovora
Proizvedena nematerijalna imovina	25
Građevinski objekti	1,25
Postrojenja i oprema	12,5 – 50

2.6. Upotreba računskog plana

HERA vodi računovodstvo prema računskom planu propisanom od strane Ministarstva financija Republike Hrvatske. Osnovni sadržaj računskog plana nalazi se u prilogu računovodstvenih politika i predstavljaju njezin sastavni dio, a analitička evidencija i razrada računskog plana uslijediti će prema potrebama samog korištenja u poslovnoj godini.

2.7. Događaji nakon datuma bilance

Događaji nakon datuma bilance su oni događaji koji imaju povoljne ili nepovoljne posljedice, a koji su nastali između datuma bilance i datuma na koji je odobreno izdavanje financijskih izvještaja. Razlikuju se događaji nakon bilance koji zahtijevaju usklađivanje i oni događaji koji ne zahtijevaju usklađivanje.

BILJEŠKE UZ FINANCIJSKE IZVJEŠTAJE
za godinu koja je završila 31. prosinca 2011. – nastavak

3. Odstupanje od planiranih prihoda i rashoda

	Bilješka	Ostvareno 2011. u kn	Planirano 2011. u kn
PRIHODI			
- prihodi po posebnim propisima	4	26.537.267	20.457.000
- prihodi od imovine	5	282.974	184.000
- prihodi od donacija	6	411.357	-
- ostali prihodi	7	173.766	501.000
		27.405.364	21.142.000
RASHODI			
- rashodi za zaposlene	8	(11.041.596)	(11.804.000)
- materijalni rashodi	9	(4.958.210)	(8.283.000)
- rashodi amortizacije	10	(695.751)	(1.020.000)
- financijski rashodi	11	(23.086)	(25.000)
- ostali rashodi	12	(3.524)	(10.000)
		(16.722.167)	(21.142.000)
VIŠAK PRIHODA POSLOVANJA	25	10.683.197	-

PRIHODI

4. Prihodi po posebnim propisima

	2011. u kn	2010. u kn
Prihod od nafte i naftnih derivata	10.330.537	9.027.925
Prihod od električne energije	5.207.653	4.988.086
Prihod od plina	7.377.561	5.047.888
Prihod od toplinske energije	716.857	667.300
Ostali prihodi (0,06%)	2.081.942	2.285.187
Prihod od naplate potraživanja iz prethodnih godina	24.714	30.291
Prihod od naknade za obavljanje energetskih djelatnosti -dozvola	740.626	629.595
Prihod od biogoriva	57.377	7.551
Ukupno	26.537.267	22.683.823

U 2011. godini prihodi po posebnim propisima planirani u iznosu od 20.457.000 kn realizirani su 129,72 %.

BILJEŠKE UZ FINANCIJSKE IZVJEŠTAJE
za godinu koja je završila 31. prosinca 2011. – nastavak

5. PRIHODI OD IMOVINE

	<u>2011.</u>	<u>2010.</u>
	u kn	u kn
Kamate	123.580	44.573
Tečajne razlike	2.391	2.153
Prihod od najma prostora	157.003	106.748
Ukupno	<u>282.974</u>	<u>153.474</u>

U 2011. godini prihodi od imovine planirani u iznosu od 184.000 kn realizirani su 153,79 %.

6. PRIHODI OD DONACIJA

	<u>2011.</u>	<u>2010.</u>
	u kn	u kn
Donacija iz Državnog proračuna	411.357	411.357
Ukupno	<u>411.357</u>	<u>411.357</u>

7. OSTALI PRIHODI

	<u>2011.</u>	<u>2010.</u>
	u kn	u kn
Prihod od refundacije troškova	105.171	95.933
Korištenje službenih vozila u privatne svrhe i dr.	67.018	26.831
Ostalo	1.577	-
Ukupno	<u>173.766</u>	<u>122.764</u>

U 2011. godini ostali prihodi planirani u iznosu od 501.000 kn realizirani su 34,68 %.

8. RASHODI ZA ZAPOSLENE

	<u>2011.</u>	<u>2010.</u>
	u kn	u kn
Plaće	9.074.777	8.552.200
Doprinosi na plaće	1.547.936	1.474.088
Ostali rashodi za zaposlene	418.883	129.600
Ukupno	<u>11.041.596</u>	<u>10.155.888</u>

U 2011. godini rashodi za zaposlene planirani u iznosu od 11.804.000 kn realizirani su 93,54 %.

BILJEŠKE UZ FINANCIJSKE IZVJEŠTAJE
za godinu koja je završila 31. prosinca 2011. – nastavak

9. MATERIJALNI RASHODI

	<u>2011.</u>	<u>2010.</u>
	u kn	u kn
Naknade troškova zaposlenima		
Službena putovanja	618.671	438.474
Naknade za prijevoz	282.671	249.851
Stručno usavršavanje zaposlenika	480.201	410.693
	<u>1.381.543</u>	<u>1.099.018</u>
Naknade članovima u predstavničkim i izvršnim tijelima, povjerenstvima i slično	<u>135.006</u>	<u>96.418</u>
Rashodi za usluge		
Usluge telefona, pošte i prijevoza	646.929	479.015
Usluge tekućeg i investicijskog održavanja	259.086	283.235
Usluge promidžbe i informiranja	12.015	7.377
Komunalne usluge	643.682	650.664
Zdravstvene usluge	-	41.900
Intelektualne i osobne usluge	523.630	450.676
Ostale usluge	272.847	248.146
	<u>2.358.189</u>	<u>2.161.013</u>
Rashodi za materijal i energiju		
Uredski materijal i ostali materijalni rashodi	335.746	322.957
Energija	351.602	336.409
Sitan inventar i auto-gume	66.620	10.323
	<u>753.968</u>	<u>669.689</u>
Ostali nespomenuti rashodi poslovanja		
Premije osiguranja	52.616	71.411
Reprezentacija	56.085	58.068
Članarine	36.740	39.409
Kotizacije	180.543	290.352
Ostali nespomenuti rashodi poslovanja	3.520	5.746
	<u>329.504</u>	<u>464.986</u>
Ukupno	<u>4.958.210</u>	<u>4.491.124</u>

U 2011. godini materijalni rashodi planirani u iznosu od 8.283.000 kn realizirani su 59,86 %.

10. RASHODI AMORTIZACIJE

Rashod amortizacije u iznosu od **695.751 kn** (2010. godine u iznosu od **691.956 kn**) odnosi se na obračun troškova amortizacije na dugotrajnu imovinu nabavljenu od 1. siječnja 2008. godine.

U 2011. godini rashodi amortizacije planirani u iznosu od 1.020.000 realizirani su 68,21 %.

11. FINACIJSKI RASHODI

	<u>2011.</u>	<u>2010.</u>
	<u>u kn</u>	<u>u kn</u>
Bankarske usluge i usluge platnog prometa	22.454	19.269
Negativne tečajne razlike i valutna klauzula	285	1.592
Zatezne kamate	347	650
Ukupno	<u>23.086</u>	<u>21.511</u>

U 2011. godini finacijski rashodi planirani u iznosu od 25.000 kn realizirani su 92,34 %.

12. OSTALI RASHODI

	<u>2011.</u>	<u>2010.</u>
	<u>u kn</u>	<u>u kn</u>
Donacija (akvarij)	-	11.407
Povrat akontacije pologa kod postupka javne nabave	2.070	-
Otpisana potraživanja	-	1.378
Ostalo	1.454	12.493
Ukupno	<u>3.524</u>	<u>25.278</u>

U 2011. godini ostali rashodi planirani u iznosu od 10.000 kn realizirani su 35,24 %.

BILJEŠKE UZ FINACIJSKE IZVJEŠTAJE
za godinu koja je završila 31. prosinca 2011. – nastavak

13. NEPROIZVEDENA DUGOTRAJNA IMOVINA

u kn	Zemljište	Licence nabavljene do 31.12.2007.	Licence nabavljene od 01.01.2008.	Ukupno
Nabavna vrijednost				
1. siječnja 2011. godine	9.377.334	431.808	25.903	9.835.045
Prodaja i rashodovanje	-	(27.049)	-	(27.049)
31. prosinca 2011. godine	9.377.334	404.759	25.903	9.807.996
Ispravak vrijednosti				
1. siječnja 2011. godine	-	403.284	9.919	413.203
Ispravak vrijednosti izravno na teret vlastitih izvora (vidi Bilješku 24)	-	26.224	-	26.224
Amortizacija za 2011. godinu	-	-	3.197	3.197
Prodaja i rashodovanje	-	(27.049)	-	(27.049)
31. prosinca 2011. godine	-	402.459	13.116	415.575
Neto knjigovodstvena vrijednost				
31. prosinca 2011. godine	9.377.334	2.300	12.787	9.392.421
1. siječnja 2011. godine	9.377.334	28.524	15.984	9.421.842

14. PROIZVEDENA DUGOTRAJNA IMOVINA

u kn	Uredska i ostala		Uredska i ostala	
	Građevinski objekti nabavljeni od 1.01.2008.	oprema i računalni programi nabavljena do 31.12.2007.	oprema i računalni programi nabavljena od 1.01.2008.	Ukupno
Nabavna vrijednost				
1. siječnja 2011. godine	32.908.572	2.452.625	1.372.737	36.733.934
Povećanja	-	-	300.995	300.995
Prodaja ili rashodovanje (vidi Bilješku 24)	-	(194.658)	-	(194.658)
31. prosinca 2011. godine	32.908.572	2.257.967	1.673.732	36.840.271
Ispravak vrijednosti				
1. siječnja 2011. godine	1.122.842	2.114.627	740.718	3.978.187
Ispravak vrijednosti izravno na teret vlastitih izvora (vidi Bilješku 24)	-	132.306	-	132.306
Amortizacija za 2011. godinu	411.357	-	281.197	692.554
Prodaja ili rashodovanje (vidi Bilješku 24)	-	(192.186)	-	(192.186)
31. prosinca 2011. godine	1.534.199	2.054.747	1.021.915	4.610.861
Neto knjigovodstvena vrijednost				
31. prosinca 2011. godine	31.374.373	203.220	651.817	32.229.410
1. siječnja 2011. godine	31.785.730	337.998	632.019	32.755.747

15. PLEMENITI METALI I OSTALE POHRANJENE VRIJEDNOSTI

Plemeniti metali i ostale pohranjene vrijednosti u iznosu od 94.709 kn (1. siječnja 2011. godine u istom iznosu) odnose se na knjige u iznosu od 17.018 kn i umjetničke slike u iznosu od 77.691 kn.

16. NOVČANA SREDSTVA

	<u>2011.</u>	<u>1.01.2011.</u>
	u kn	u kn
Žiro račun	29.464.607	15.894.628
Devizni račun	132.380	102.584
Blagajna	17.855	22.096
Ukupno	<u><u>29.614.842</u></u>	<u><u>16.019.308</u></u>

17. DEPOZITI, JAMČEVINE, POLOZI, POTRAŽIVANJA OD DJELATNIKA I OSTALO

	<u>2011.</u>	<u>1.01.2011.</u>
	u kn	u kn
Potraživanja od Puharić Milana	8.167	16.065
Potraživanja od HZZO-a	2.567	6.758
Predujmovi	12.070	2.786
Potraživanja od djelatnika	3.306	29.299
Potraživanja od Porezne uprave	2.197	-
Ukupno	<u><u>28.307</u></u>	<u><u>54.908</u></u>

18. POTRAŽIVANJA ZA PRIHODE

Potraživanja za prihode u iznosu od **5.321.808 kn** (1. siječnja 2011. godine u iznosu od **8.023.783 kn**) odnose se na potraživanja od kupaca.

18.1. Potraživanja od kupaca neizvjesna u pogledu naplate u iznosu od 1.006.432 kn bila su predmet preispitivanja, a u cilju njihova eventualnog ispravljanja na teret Izvještaja o prihodima i rashodima. Slijedom prosudbi u izvjesnost njihove naplate nije obavljen ispravak vrijednosti.

19. RASHODI BUDUĆIH RAZDOBLJA

Aktivna vremenska razgraničenja u iznosu od **38.399 kn** (1. siječnja 2011. godine u iznosu od **68.077 kn**) odnose se na rashode budućeg razdoblja.

20. OBVEZE ZA ZAPOSLENE

	<u>2011.</u>	<u>1.01.2011.</u>
	u kn	u kn
Obveze za plaće neto	523.695	472.645
Obveze za porez i prizrez na dohodak iz plaća	119.087	98.325
Obveze za doprinose iz i na plaće	279.351	262.142
Ukupno	<u>922.133</u>	<u>833.112</u>

21. OBVEZE ZA MATERIJALNE RASHODE

	<u>2011.</u>	<u>1.01.2011.</u>
	u kn	u kn
Obveze prema dobavljačima u zemlji	235.821	163.652
Naknade osobama izvan radnog odnosa	7.679	9.651
Ukupno	<u>243.500</u>	<u>173.303</u>

22. OSTALE TEKUĆE OBVEZE

	<u>2011.</u>	<u>1.01.2011.</u>
	u kn	u kn
Obveze za porez na dodanu vrijednost	12.885	20.754
Obveze za predujmove	78.174	34.125
Ukupno	<u>91.059</u>	<u>54.879</u>

23. PRIHODI BUDUĆEG RAZDOBLJA

	<u>2011.</u>	<u>1.01.2011.</u>
	u kn	u kn
Odgođeno priznavanje prihoda – nenaplaćena potraživanja od kupaca iz 2007. i ranijih godina	241.675	266.389
Odgođeno priznavanje prihoda – donacija za nabavu nefinancijske imovine (poslovni prostor)	3.965.801	4.377.158
Ukupno	<u>4.207.476</u>	<u>4.643.547</u>

24. VLASTITI IZVORI

Vlastiti izvori u iznosu od **60.572.531 kn** (1. siječnja 2011. godine u iznosu od **52.747.872 kn**) namijenjeni su za dugoročne ciljeve HERA-e, a formirani su prilikom osnivanja HERA-e i uvećani za rezultat poslovanja ostvarene u 2010. godini, a umanjeni za obračun amortizacije i prodaju ili rashodovanje nefinancijske imovine nabavljene do 31. prosinca 2007. godine. Pregled promjena slijedi:

	<u>u kn</u>	
Stanje na 1. siječnja 2011.	52.747.872	
Rezultat poslovanja 2010. godine	7.985.661	(vidi Bilješku 25)
Amortizacija na sredstva nabavljena do 31. prosinca 2007. godine	(158.530)	(vidi Bilješke 13 i 14)
Prodaja ili rashodovanje	(2.472)	(vidi Bilješke 13 i 14)
Stanje na 31. prosinca 2011.	<u>60.572.531</u>	

25. REZULTAT POSLOVANJA

HERA je tijekom 2011. godine ostvarila rezultat poslovanja u iznosu od **10.683.197 kn** (u 2010. godini u iznosu od **7.985.661 kn**).

U skladu sa zakonskim propisima rezultat poslovanja ostvaren u 2010. godini u iznosu od 7.985.661 kn unesen je u vlastite izvore (vidi Bilješku 24).

26. UPRAVLJANJE RIZICIMA

HERA nema aktivnosti koje bi ju značajno izlagale financijskim rizicima: valutnom riziku, kreditnom riziku i riziku likvidnosti.

a) valutni rizik

Službena valuta HERA-e je hrvatska kuna. HERA je neznatno izložena riziku promjene tečajeva inozemnih valuta, prvenstveno eura (EUR). Rizik poslovanja u stranim valutama proizlazi iz financijske imovine i obveza.

b) Kreditni rizik

HERA nema dugoročne obveze prema bankama, koje bi mogle dovesti do kreditnog rizika. HERA svoju gotovinu drži u Hrvatskoj poštanskoj banci d.d., Zagreb.

c) Rizik likvidnosti

Razborito upravljanje rizikom likvidnosti podrazumijeva održavanje dostatne količine novca, osiguravanje raspoloživosti financijskih sredstava i sposobnost podmirenja svih obveza. HERA redovito prati razinu dostupnih izvora novčanih sredstava.

27. POTENCIJALNE OBVEZE

Na 31. prosinca 2011. godine HERA nema značajnih potencijalnih obveza.

28. DOGAĐAJI POSLIJE DATUMA BILANCE

Nakon datuma Bilance nije bilo događaja koji bi značajno utjecali na godišnje financijske izvještaje HERA-e za 2011. godinu, koji bi, slijedom toga, trebali biti objavljeni.

29. USVAJANJE FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA

Financijske izvještaje iznijete na prethodnim stranicama od 3 do 20 usvojio je i odobrio njihovo izdavanje predsjednik Upravnog vijeća HERA-e dana 15. lipnja 2012. godine.

Za Hrvatsku energetska regulatornu agenciju, Zagreb:

mr.sc. Danijel Zamboki, predsjednik Upravnog vijeća

Bilješke od stranice 5 do 19 sastavni su dio ovih financijskih izvještaja.
Izvešće ovlaštenog revizora osnivaču - stranica 2.

**HRVATSKA ENERGETSKA
REGULATORNA AGENCIJA**
Ulica grada Vukovara 14
10000 Zagreb

Klasa: 400-05/12-01/06

Urbroj: 371-06/12-01

Zagreb, 28. prosinca 2012.

Na temelju članka 32. Statuta Hrvatske energetske regulatorne agencije („Narodne novine“, br. 99/07 i 137/08) predsjednik Upravnog vijeća Hrvatske energetske regulatorne agencije donio je

ODLUKU

1. Donosi se Ostvarenje proračuna Hrvatske energetske regulatorne agencije za 2011. godinu.
2. Ostvarenje proračuna Hrvatske energetske regulatorne agencije za 2011. godinu uputit će se u daljnji postupak Hrvatskom saboru.
3. Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Dostaviti: Pismohrana

Co: 1. Predsjednik Upravnog vijeća

2. Sektor za zajedničke poslove

87